

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

54'üncü Birleşim 25 Ocak 2023 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	480
II.-GELEN KÂĞITLAR	484
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	485
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>485:489</i>
1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya'nın, Çorum'a yapılan yatırımlara ilişkin gündem dışı konuşması	485:486
2.- Hatay Milletvekili Serkan Topal'ın, Türkiye'deki ekonomik koşullara ve işsizliğe ilişkin gündem dışı konuşması	486:488
3.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Van'ın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	488:489

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

489

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadı Bilgiç'in, dinleyici locasına ziyaretçilerini getirmek isteyen milletvekillerinin orada görevli bulunan polislerin söylemiş oldukları kurallara riayet etmelerini rica ettiğine ilişkin konuşması

489

V.- AÇIKLAMALAR

490,535,549

1.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, tarımdaki sorunlara ilişkin açıklaması

490

2.- Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya'nın, İsveç ve Hollanda'da Kur'an-ı Kerim'e karşı gerçekleştirilen aşağılık saldırılara ilişkin açıklaması

490

3.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün, iktidarın İran'daki zulme sessiz kaldığına ilişkin açıklaması

490

4.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, mukaddes üç aylara ilişkin açıklaması

490:491

5.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, Batılı ülkelerin Kur'an-ı Kerim'e ve Türk devlet adamlarına yönelik faşistçe saldırılarına karşı Dışişleri Bakanlığının ve Millî Savunma Bakanlığının verdiği cevabı desteklediklerine ilişkin açıklaması

491

6.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Kütahya'nın sorunlarına ilişkin açıklaması

491

7.- Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı'nın, Ilgaz Tüneli'ne ilişkin açıklaması

491:492

8.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, EYT düzenlemesine ilişkin açıklaması

492

9.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, YÖK 100/2000 Projesi kapsamında doktorasını tamamlayan doktor ziraat mühendislerine ilişkin açıklaması

492

10.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya'nın, Gaziantep Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Osman Türkman'a ilişkin açıklaması

492:493

11.- Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya'nın, kamuda çalışan mühendislerle ilişkin açıklaması

493

12.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, Saray Halıya ilişkin açıklaması

493

13.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, İçişleri Komisyonu olarak Bulgaristan'a yaptıkları ziyarete ilişkin açıklaması

493:494

14.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin, AK PARTİ iktidarının millet sorunlarını birer birer çözmeye devam ettiğine ilişkin açıklaması

494

15.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Uludağ Elektrik Dağıtım AŞ çalışanlarının yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması

494

16.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesinde askerî aracın kaza yapması sonucu şehit olan askerler Muammer Ay ile Ali Arslan'a ve Türkiye'nin savunma sanayisinin her geçen gün büyüdüğüne ilişkin açıklaması

494:495

17.- Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal'ın, araç muayene ücretlerine ilişkin açıklaması	495
18.- Tokat Milletvekili Yücel Bulut'un, sulama birliklerinin geçmişten gelen borçlarına ilişkin açıklaması	495
19.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, The Economist dergisinin Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik saldırısına ilişkin açıklaması	495:496
20.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, yapılandırma teklifine ilişkin açıklaması	496
21.- Çanakkale Milletvekili Jülide İskenderoğlu'nun, Çanakkale'nin Ayvacık ilçesine yapılan yatırımlara ilişkin açıklaması	496
22.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Ukrayna'dan dönen Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı öğrencilere ilişkin açıklaması	496
23.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Adana'nın Saimbeyli ve Pozantı ilçelerindeki Orman Bölge Müdürlüğü denetimi altında ağaç kesme işlemlerine ilişkin açıklaması	497
24.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, kamuda çalışan mühendis, mimar ve şehir plancılarının ekonomik açıdan büyük sıkıntılar yaşadıklarına ilişkin açıklaması	497
25.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, aile sağlığı merkezinde çalışan grup elemanlarına ilişkin açıklaması	497
26.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, sütün ve baklavanın fiyatına ilişkin açıklaması	498
27.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, Mersin Büyükşehir Belediye Başkanı Vahap Seçer'in Mersin'in sorunlarını birer birer çözdüğüne ve Mersin metrosu yatırımına ilişkin açıklaması	498
28.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir Fen Lisesine ilişkin açıklaması	498
29.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, Ankara'da 4 Alevi kurumuna yapılan saldırıyla ilgili davaya ilişkin açıklaması	498:499
30.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, TÜİK'in açıkladığı 2022 yılı istihdam oranlarına ilişkin açıklaması	499
31.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin Türk lirasına ilişkin açıklamasına, Hükümetin Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en büyük özelleştirme hamlesini yapmasına rağmen mevcut dış borca ve AK PARTİ'nin seçim sürecinde kullanacağı "Yeter! Söz milletindir!" sloganına ilişkin açıklaması	499:500
32.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Iğdır'da meydana gelen trafik kazasında şehit olan İstihkâm Uzman Çavuş Muammer Ay ile Ulaştırma Sözleşmeli Er Ali Arslan'a, 25 Ocak 1072 tarihinde yazılmaya başlanmış ve 1074 tarihinde tamamlanmış olan ilk Türkçe sözlük Divanü Lûgat-it-Türk'e, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Türkçenin	

- ehemmiyetini anlattığı sözlerine ve Türkçeye tarih boyu hizmet eden bütün abide şahsiyetleri rahmetle ve minnetle andığına ilişkin açıklaması 500:501
- 33.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, ilaç sektöründe yaşanan krize, ekonomik krizin antidepresan kullanımını artırdığına, Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanan 2022 Yılı Mutluluk Raporu'na, Çorlu'da ve Ankara'da meydana gelen tren kazaları sırasında TCDD Genel Müdürü olan İsa Apaydın'a ve Kayseri'deki mera arazileri üzerine patlayıcı madde tesisi kurulması için çalışmaların başladığına ilişkin açıklaması 501:502
- 34.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kimsenin enflasyona ezdirilmediğine dair açıklamasına, EYT'lilere, staj mağdurlarına ve dul ve yetim aylığıyla geçinenlere ilişkin açıklaması 502:504
- 35.- Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, borç yapılandırmasıyla ilgili yasa teklifine ve Anayasa Komisyonunda kabul edilen hem başörtüsüne anayasal güvence sağlayan hem de ailenin korunması amacıyla evlilik birliğini tanımlayan düzenlemeye ilişkin açıklaması 504:505
- 36.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir'in 396 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 535
- 37.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 549

VI.- ÖNERİLER**506,520****A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

506:518,520:524

- 1.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu tarafından, çiftçilerin borçluluk sorununa yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla 10/1/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 25 Ocak 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 506:510
- 2.- HDP Grubunun, Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve arkadaşları tarafından, Marmara Denizi'nin kirletilmesinde etkisi olan Ergene kirliliği başta olmak üzere bütün kirleticilerin ortadan kaldırılması amacıyla 24/1/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 25 Ocak 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 510:516
- 3.- CHP Grubunun, İstanbul Milletvekili Özgür Karabat ve arkadaşları tarafından, esnaf ve KOBİ'leri desteklemesi için kurulan Halkbank gibi belli kesimlere kaynak aktarmayı kendisine görev edinmiş, kamu kaynaklarını fütursuzca ve şuarsuzca birilerine aktaran kamu bankalarının, daha etkin, kuruluş amacına uygun ve verimli hâle getirilmesi için ne gibi önlemler

alınması gerektiğini belirlemek amacıyla 25/1/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 25 Ocak 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

516:518,520:524

VII.- SATAŞMALARLA İLİŞKİN KONUŞMALAR**518,548**

1.- Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un, İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

518:519

2.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

519:520

3.- Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın 396 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

548:549

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**525,535,550,614***A) KANUN TEKLİFLERİ*525:535,535:548,550:613,
614:626

1.- Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ve 71 Milletvekilinin; Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4892) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 396)

525:535,535:548,550:552,
614:626

2.- Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat Koçer ve 155 Milletvekilinin Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4850) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 395)

553:613

3.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mal Ticareti Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4736) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 370)

613

IX.- OYLAMALAR**614**

1.- (S. Sayısı: 396) Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

614:626

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.02’de açılarak üç oturum yaptı.

Hatay Milletvekili Sabahat Özgürsoy, Hatay’a yapılan yatırımlara,

Antalya Milletvekili Aydın Özer, Antalya’nın tarımdaki sorunlarına,

Yozgat Milletvekili İbrahim Ethem Sedef, Yozgat’ın sosyal, ekonomik, kültürel kalkınması, turizm kaynaklarının geliştirilmesi için yapılan yatırımlara ve önerilere,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Bursa Milletvekili Erkan Aydın, otuz yıl önce haince katledilen Uğur Mumcu’ya, yirmi iki yıl önce katledilen Gaffar Okkan’a, eski Dışişleri Bakanı İsmail Cem’e ve ilaç sıkıntısına,

Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman, Avrupa’nın muhtelif ülkelerinde Kur’an-ı Kerim’i yakarak yapılan alçakça eylemlere,

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır, İsveç’te Türkiye’nin Stockholm Büyükelçiliği önünde Kur’an-ı Kerim’in yakılmasına,

Adana Milletvekili Ayhan Barut, çiftçilerin kuraklık endişesi yaşadığına ve Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi’nin kuraklıkla ilgili açıklamasına,

Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu, Bursa’nın Yenişehir ilçesine kurulma kararı verilen biyogaz tesisine,

İzmir Milletvekili Murat Çepni, 10 Ocaktan beri depo ve LC Waikiki mağazaları önünde eylem yapan işçilere,

İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz, İsveç’te Kur’an-ı Kerim’in yakılmasına, The Economist dergisinin Cumhurbaşkanı saldırmasına, Şırnak’ta şehit olan köy korucusu Nimet Encu’ya ve Kâğıthane-İstanbul Havalimanı Metro Hattı’na,

Hatay Milletvekili Lütfi Kaşıkçı, Cumhurbaşkanının Roman vatandaşlara yönelik verdiği müjdeye,

Tokat Milletvekili Yücel Bulut, Tokat İl Özel İdaresi Personel Eğitim Anonim Şirketi personelinin kadro beklentisine,

İstanbul Milletvekili Eyüp Özsoy, İsveç’te Cumhurbaşkanına ve Kur’an-ı Kerim’e, Hollanda’da Kur’an-ı Kerim’e yapılan alçakça saldırılara,

Kayseri Milletvekili Dursun Ataş, elektriğe ve doğal gazla yapılan zamlara,

Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu, Samsun’un 19 Mayıs, Bafra ve Terme ilçelerindeki 43 arsaya,

Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın, İsveç’te Cumhurbaşkanına ve Kur’an-ı Kerim’e yönelik menfur saldırılara,

Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık, avukatlık müessesesinin ekonomik kriz ve fiili saldırılar altında olduğuna,

Muğla Milletvekili Süleyman Girgin, BİRLEŞİK METAL-İŞ’in Schneider fabrikasındaki grevinin ertelenmesine,

Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin, Uğur Mumcu, İsmail Cem ile Gaffar Okkan’ın vefat yıl dönümlerine ve Adana’nın sorunlarına,

Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül, iktidarın değerli arazileri parsel parsel sattığına,

Kayseri Milletvekili Çetin Arık, yirmi yıllık iktidara milletin hep bir ağızdan “Yeter!” dediğine,

Kırşehir Milletvekili Metin İlhan, Ankara-Sivas Yüksek Hızlı Tren Projesi'ne, Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan, bazı hâller dışında trafik ceza puanlarının silinmesine ve ehliyetlerin geri verilmesine,

Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz, kamuda çalışan mühendis, mimar ve şehir plancılarının her geçen gün yoksullaştığına,

Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan, ön lisans biyokimya bölümü mezunlarının kadro ve atama sorununa,

Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy, Cumhuriyet ve Millet İttifakı'na,

Kahramanmaraş Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu, mübarek üç aylara, İsveç ve Hollanda'da Kur'an-ı Kerim'e karşı gerçekleştirilen alçakça saldırılara,

Adana Milletvekili Mehmet Metanet Çulhaoğlu, Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesinde meydana gelen trafik kazasında şehit olan 2 askere, mübarek üç aylara, Gazeteci Uğur Mumcu'nun vefatının 30'uncu yılına, Diyarbakır Emniyet Müdürü Gaffar Okkan'ın şehadetinin 22'nci yılına, İsveç'te Kur'an-ı Kerim'in yakılmasına, Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in köy okullarıyla ilgili yaptığı açıklamaya ve eski Dışişleri Bakanı İsmail Cem'in 16'ncı ölüm yıl dönümüne,

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, İsveç'te ve Hollanda'da Kur'an-ı Kerim'e karşı yapılan alçakça saldırılara, teröristlerin saldırısı sonucu şehit düşen Ali Gaffar Okkan ile 5 polis memurunun şehadetlerinin 22'nci seneidevriyesine, Elâzığ depreminin 3'üncü yıl dönümüne, Ahmet Hamdi Tanpınar ile Profesör Doktor Mehmet Kaplan'ın vefatlarının seneidevriyesine ve mübarek üç aylara,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, HADEP Sinop İlçe Başkanı Serdar Tanış ile İlçe yöneticisi Ebubekir Deniz'in kaybedilişlerinin üzerinden yirmi iki yıl geçtiğine, Uğur Mumcu'nun hedef gösterilerek katledilişinin 30'uncu yıl dönümüne, Musa Anter davasının zaman aşımına uğradığına ve Mehmet Sincar davasının da zaman aşımına uğratılmak istendiğine, Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu üyelerinin HDP Grubuna yaptıkları ziyarete ve Schneider Elektrik ve BeKaert işçilerinin grevlerine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesinde meydana gelen trafik kazasında şehit olan 2 askere, Orhan Erinç'in vefatına, Uğur Mumcu'nun katledilişinin 30'uncu yılına, Diyarbakır Emniyet Müdürü Gaffar Okkan'ın katledilişinin 22'nci yılına, eski Dışişleri Bakanı İsmail Cem'in vefat yıl dönümüne, Meclisin milletin sorunlarını çözme yeri olduğuna, Meclisin saygınlığına ve İsveç'te Kur'an-ı Kerim'i yakma cürretinde bulunulmasına,

Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç, Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesinde meydana gelen trafik kazasında şehit düşen askerlere, Diyarbakır Emniyet Müdürü Gaffar Okkan, araştırmacı yazar Uğur Mumcu, eski Dışişleri Bakanı İsmail Cem ile edebiyatçı yazar Profesör Doktor Mehmet Kaplan'ın vefat yıl dönümlerine, İsveç ve Hollanda'da Kur'an-ı Kerim'i hedef alan aşağılık saldırılara ve The Economist dergisinin Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı hedef alan çirkin manşetine ve seçimleri karalayan yazısına, iktidarın vatandaşın refahı için attığı adımlara, Meclis gündemine, Cumhurbaşkanının paylaştığı müjdelere ve mübarek üç aylara,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Cumhurbaşkanlığının, Anayasa ve Adalet Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonunda bulunan, Van Milletvekili Abdulahat Arvas hakkında yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında tezkeresinin (3/2127) Cumhurbaşkanlığına iade edildiği Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

İYİ Parti Grubunun, 20/1/2023 tarihinde Mersin Milletvekili Behiç Çelik ve 19 milletvekili tarafından, araç muayene ücretlerindeki pahalılığın önlenmesi, bu konuda mağduriyet yaşayan

vatandaşlarımızın sorunlarının tespit edilmesi ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

HDP Grubunun, 24/1/2023 tarihinde Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, devlet içindeki çete yapılanmalarıyla ilgili iddiaların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 23/1/2023 tarihinde Grup Başkan Vekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ile Sakarya Milletvekili Engin Özkoç tarafından, Cumhurbaşkanlığı harcamalarının hukuksal çerçevesinin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin, Genel Kurulun 24 Ocak 2023 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

AK PARTİ Grubunun, bastırılarak dağıtılan 396 ve 395 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin kırk sekiz saat geçmeden gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının sırasıyla 1’inci ve 2’nci sıralarına alınmasına, yine bu kısımda bulunan 393, 375, 73, 245, 114 ve 373 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin ise aynı kısmın sırasıyla 4, 5, 6, 7, 8 ve 9’uncu sıralarına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun çalışma saatlerine ve 395 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi yapılan görüşmelerden sonra kabul edildi.

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Yel’in HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine,

Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç’un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine,

Sataşması nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, öğretmenlerin mazerete bağlı yer değiştirme sorununa,

Batman Milletvekili Ziver Özdemir, İsvet’te Cumhurbaşkanına ve Kur’an-ı Kerim’e karşı yapılan eylemlere ve İslam düşmanlarına karşı Batmanlıların verdiği cevaba,

İstanbul Milletvekili Zeynel Özen, İçişleri Bakanının HDP Grubunun soru önergelerine yanıt vermemesine,

Şırnak Milletvekili Hasan Özgüneş, ocak ayındaki faili meçhul cinayetlere,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Antalya Milletvekili Hasan Subaşı’nın, (2/4609) esas numaralı Türk Vatandaşlığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının:

1’inci sırasına alınan, Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ve 71 Milletvekilinin; Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4892) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu’nun (S. Sayısı: 396) görüşmelerine başlanarak 2’nci maddesine kadar kabul edildi, verilen aradan sonra Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç, İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoglu’nun 396 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin tümü üzerinde İYİ Parti Grubu adına yaptığı konuşması sırasında AK PARTİ Genel Başkanına sataşması nedeniyle bir konuşma yaptı.

Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç, Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın 396 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Alınan karar gereğince, 25 Ocak 2023 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere 21.03'te birleşime son verildi.

Süreyya Sadi BİLGİÇ

Başkan Vekili

Abdurrahman TUTDERE

Adıyaman

Kâtip Üye

Mustafa AÇIKGÖZ

Neşehir

Kâtip Üye

Sevda ERDAN KILIÇ

İzmir

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 79

25 Ocak 2023 Çarşamba

Milletvekili Teklifi

1.-İstanbul Milletvekili Mustafa Demir ve 127 Milletvekilinin; Çevre Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4895) (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm; Plan ve Bütçe; Çevre ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.01.2023)

2.-Karabük Milletvekili Hüseyin Avni Aksoy'un; Özel Barınma Hizmeti Veren Kurumlar ve Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4896) (Plan ve Bütçe; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.01.2023)

Raporlar

1.-Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ulusal Sürücü Belgelerinin/Sürüş Ehliyetlerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değişimi Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4690) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 397) (Dağıtma tarihi: 25.01.2023) (GÜNDEME)

2.-Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değişimine İlişkin Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İtalyan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4766) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 398) (Dağıtma tarihi: 25.01.2023) (GÜNDEME)

3.-Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Dünya Ticaret Örgütünü Kuran Marakeş Anlaşmasını Tadil Eden Protokol ve Protokolün Eki Balıkçılık Sübvansiyonları Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4856) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 399) (Dağıtma tarihi: 25.01.2023) (GÜNDEME)

4.-Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3543) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 400) (Dağıtma tarihi: 25.01.2023) (GÜNDEME)

5.-Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Lesotho Krallığı Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3718) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 401) (Dağıtma tarihi: 25.01.2023) (GÜNDEME)

6.-Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 14 Ekim 1994 Tarihinde İmzalanan Hava Hizmetleri Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4097) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 402) (Dağıtma tarihi: 25.01.2023) (GÜNDEME)

25 Ocak 2023 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Sevda ERDAN KILIÇ (İzmir)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 54'üncü Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Çorum'a yapılan yatırımlar hakkında söz isteyen Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya'ya aittir.

Buyurun Sayın Kaya. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya'nın, Çorum'a yapılan yatırımlara ilişkin gündem dışı konuşması

OĞUZHAN KAYA (Çorum) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu ve ekranları başında bizi izleyen aziz milletimizi ve Çorumlu hemşehrilerimizi Gazi Meclisimizin kürsüsünden saygıyla selamlıyorum.

Çorum'umuz çalışkan, birlikte iş yapabilme kabiliyeti olan ortaklı işletmelerin olduğu, Çorumlunun yaptığını başkası yapamaz şiarını düstur edinmiş insanlardan oluşan hem sanayi hem de tarım kentidir. Ülkemizin en büyük kapalı fabrikasından birincisi Çorum'dadır. Çorum Organize Sanayi Bölgesi'nde her türlü fabrika ve makine ikmalî bulunmaktadır. Çorum'da 120'ye yakın ülkeye makine ihracatı yapılmakta, bunun yanında hem yedek parça hem savunma sanayisine ilişkin üretimler yapılmaktadır. Çorum, 2022 yılında -aralık ayı hariç- 1 milyar 750 milyon dolarlık ihracat yaparak ihracat rakamlarına önemli bir katkı sağlamıştır. Çorum, Osmancık ve Sungurlu Organize Sanayi Bölgelerimizdeki tüm arsalarımız tahsis edilmiştir ve yeni organize sanayi alanlarının tahsisi için bakanlıklar nezdinde çalışmalar devam etmektedir. Çorum sanayimize ve Çorum'umuza büyük katkı sağlayacak, Çorumlunun yıllardır beklediği, hasretle her zaman gözlediği müjdeyi Sayın Cumhurbaşkanımız 2023 yılı Yatırım Programı'nda vermiştir. Çorum, hızlı trene kavuşuyor. Bu müjdeyi 2023 Yatırım Programı'nda -Ankara-Delice Hattı mevcut zaten- Delice'den Çorum'a kadar olan 120 kilometrelik hattın yapım işinin 27 milyar TL bütçeyle, 2023-2026 yılları arasında Yatırım Programı'nda olduğunu Cumhurbaşkanımız yayınlanan Resmî Gazete'de ilan etmiştir. Bu vesileyle, Sayın Cumhurbaşkanımıza talimatları ve katkılarından dolayı teşekkür ediyoruz. Ulaştırma Bakanımıza da şükranlarımızı sunuyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Çorum'umuza ulaştırma yatırımları 12 şantiyede yaklaşık 10 milyar lira bedelle devam etmektedir. Tüm ilçelerimizin yolları İskilip-Çorum, Osmancık-Çorum, Çorum-Mecitözü ve Çorum-Cemilbey-Ortaköy yolları hızlı bir şekilde devam etmektedir.

Tarihî yatırımlardan bir tanesi olan, geçilmez denen Kırkdilim bölgesini de tünellerle geçmekteyiz; inşallah, 2023'ten önce de Çorum'un tek kalemde aldığı en büyük yatırımlardan bir tanesi olan Kırkdilim tünellerini de açmış olacağız.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; sağlık alanında da Çorum çağ atlamaktadır, bölgenin sağlık merkezidir. Onkoloji Tanı ve Tedavi Merkezimizin... Yani Çorumlular önceden kanser hastası olanları Ankara'ya getiriyorlardı, günlerce burada tedavi görüyorlardı, buna son veriyoruz; tanısından tedavisine kadar her türlü hizmetin verildiği Çorum Onkoloji Hastanesi yani kanser hastanesinin inşaatı tamamlandı, inşallah, bir iki aya kadar açacağız. Yine dış hastanemiz hızlı bir şekilde yapılıyor. Yine, Çorum'da 800 yataklı Erol Olçok eski devlet hastanemizin yanına 200 yataklı bir devlet hastanesi daha yapıyoruz.

Çorum'umuzun arazilerinin sulanması için her türlü imkânı, her türlü göleti, sulamayı yapıyoruz. Çorum Alaca'da Koçhisar'la 125 bin dönüm, Osmaniçik'ta Dutludere'yle 60 bin dönüm, Bayat Uğurludağ'da Tımarlı'yla 67 bin dönüm, yine Aşdağul ve Sungurlu'da Kırankışla, Başkışla ve Diği göletleriyle 37 bin dönüm araziye sulayacağız inşallah ve bunlarla beraber, Çorum'umuz tarım alanında da bugün tritikale yetiştirmede, soğan yetiştirmede ilk sıralarda yer almakta, hem Çorumlunun cebine daha fazla ücret girecek hem de ülke ekonomisine katkımız her günden fazla artmış olacak.

Yine, Spor Bakanlığımızın her ilçemize yüzme havuzları, gençlik merkezleri, güreş eğitim merkezleri ile Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğünün yurtlarımızla gençlerimize hizmeti en üst seviyededir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

OĞUZHAN KAYA (Devamla) – Çorum'umuzun önemli hizmetlerinden bir tanesi de Çorum'a yapılacak polis moral eğitim merkezi de 2023 Yatırım Programı'ndadır, inşallah en kısa zamanda temelini atacağız.

Yine, Çorum Belediyemiz -çimento arazisi- 1 milyon metrekarenin üzerindeki alanı “Yeni Çorum Yerleşim Alanı” olarak ilan etmiş ve şehre bir vizyon katmıştır.

Yine, Çorum kent meydanındaki alanın kamulaştırılmasını yaparak bir şehir meydanı, kışla arazisini belediyemize tahsis ederek burada da yeni bir Çorum inşa edeceğiz. Çorum'umuza TOKİ 500 bin konut kapsamında 2.160 adet konut yapmıştır.

Yine, Çorum'da 2023 yılında doğal gaz gelmeyen ilçe ve beldemiz kalmayacaktır.

Bu vesileyle, tüm bu hizmetlerde emeği geçen başta Sayın Cumhurbaşkanımıza ve bakanlarımıza teşekkür ediyor, şükranlarımı sunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, Türkiye'de ekonomik koşullar ve işsizlik hakkında söz isteyen Hatay Milletvekili Serkan Topal'a aittir.

Buyurun Sayın Topal. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- Hatay Milletvekili Serkan Topal'ın, Türkiye'deki ekonomik koşullara ve işsizliğe ilişkin gündem dışı konuşması

SERKAN TOPAL (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, hepinize saygılarımı sunuyorum.

Şimdi, Türkiye'nin ekonomik koşulları malum. Bir Bakan var, Hazine ve Maliye Bakanı, her cümlesi evlere şenlik. Hatırlarsanız, çıktı, dedi ki: “Benim gözlerime bakın.” Sonra dedi ki: “Gözlerinizi kapatın, uyuyun, altı ay sonra tekrar uyanın.” Ya, vatandaş bir uyandı, cebinde metelik yok -işsiz ordusu- esnaf kredisini ödeyemiyor, polis intihar ediyor, atanamayan, atanmayan öğretmen arkadaşlarımız intiharın eşiğinde yani diyoruz ya “Yaparsa AK PARTİ yapar.”

Şimdi, biz şunu söylüyoruz arkadaşlar: Evet, sözleşmelerle ilgili bir kanun teklifi getiriyorsunuz ama belediyelerde ve KİT’lerde binlerce, yüz binlerce taşeron var. Bu yüzden, ayrımsız, “fakat”sız taşerona kadro verilmelidir arkadaşlar. Bir kez daha dillendiriyoruz: Ya, buradaki taşeron emekçileri ne yapsın? İki dudak arasında mı kalsın onların işsizliği? Yapmayın arkadaşlar, lütfen, bir an önce taşerona kadro verelim.

Değerli arkadaşlar, diğer konu... Şimdi, genç yaşta çocuklar çalışıyor, staj yapıyor; kimileri parmağını kaybetti, kimileri gözünü kaybetti ama stajyerliği neden SGK başlangıcı olarak görmüyorsunuz, getirmiyorsunuz arkadaşlar? Lütfen, EYT kanun teklifinde bunların da bu staj mağdurlarının mağduriyetini de giderelim. Bir kez daha söylüyoruz: Kimileri parmağını kaybetti, kimileri gözünü kaybetti; zaten MHP’nin bu konuda da sözü var, destek verecekler.

Değerli arkadaşlar, şimdi EYT’liler sürekli bizi arıyor, artık oyalamayın ya! Kimileri kredi aldı, kimileri ödedi, yeter artık! Lütfen, bu konuda bir an önce girişim yapın, getirin; Sayın Veli Ağbaba’nın dediği gibi, biz bir saat içerisinde destek vereceğiz.

Değerli arkadaşlar, mutlaka her 2 evde 1 emekli arkadaşımız var. Hani, dediniz ya “En düşük emekli aylığı 5.500 lira.” Bakın, 5.500 lirayla Hatay’dan Ankara’ya sadece git-gel yapabiliyor bir kişi eşiyse beraber. Bırakın artık elektriğini, suyunu, doğal gazını, emekliler artık hiçbir şeyi ödeyemiyor arkadaşlar. Bu yüzden diyoruz ki: En düşük emekli aylığı en az asgari ücret olmalı. Bunları neden büyüttüm, biliyor musunuz? AK PARTİ’li milletvekili arkadaşlarım, bakın, emekliler sizden haber bekliyor, emekliler sizden destek bekliyor. Bu yüzden, her emekli aylığı en az asgari ücret olmalı. Artık geçinmiyorlar arkadaşlar, ya, bir kulak verin, bir kulak verin.

Şimdi, biliyorsunuz bir de birçok yerde şu anda sayısı 700 binin üzerinde ataması yapılmayan öğretmen arkadaşlarımız var. Geçen İstanbul’da toplandılar, bu hafta da Ankara’ya geldiler. Ankara’ya geldiler, bir türlü seslerini duyuramadılar. Ya, Sayın Nebati, siz gözlerinizle ataması yapılmayan öğretmen arkadaşlarımızı Ankara’da görmediniz mi? Eğer Ankara’da görmediyseniz bizim Ankara Milletvekilimiz Sayın Murat Emir’e sizi havale ediyorum, iyi bir göz doktorudur o. Sizi oraya havale ediyorum Sayın Nebati, bir görün bakalım, görün. Yani her şeye para var ama öğretmenlere para yok; her şeye para var, emeklilere para yok; her şeye para var, staj mağdurlarına para yok. Arkadaşlar, bunu kabul etmiyoruz. Sayın Nebati, bu yüzden bir kez daha söylüyoruz: Ataması yapılmayan öğretmenleri bir görün, görün, gözlerinizi bir açın; gözlerinizde bozukluk varsa sizi Murat Emir’e havale ediyorum.

Arkadaşlar, yine, ataması yapılmayan öğretmenler arasında özellikle engelli öğretmen arkadaşlarımız bizi çok aradılar. Gerçekten, bilişim çağındayız, bilişim teknolojileri öğretmenleri atanmıyor. Ya, yapmayın arkadaşlar!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERKAN TOPAL (Devamla) – Son bir dakikayı alabilir miyim?

BAŞKAN – Nezaketiniz için teşekkür ediyorum. Zaten süre istemeyen milletvekillerimize artık otomatik olarak süre vermeyeceğim.

Buyurun Sayın Topal.

SERKAN TOPAL (Devamla) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Son olarak, bugün gerçekten benim telefonum susmadı. 45 yaşında zorunlu olarak emekliye ayrılan ve 3600 ek göstergeden yararlanamayan uzman çavuş arkadaşlarımız var; gerçekten bugün benim telefonum kilitlendi. Lütfen, EYT’yi getirdiğiniz zaman zorunlu olarak emekliye ayırdığınız bu uzman çavuşları da EYT kanununa bir madde olarak ekleyelim ve bunların bu mağduriyetini giderelim.

Son olarak, buradan yüce milletimize şunu söylüyoruz: Bizler sizin sesiniz olmaya çalışıyoruz, bizler sizin sesinizi burada dillendiriyoruz ancak kimileri kulaklarını tıkıyor. Buna emin olunuz ki yürekten de inanımız ki eğer onlar çözmezse Millet İttifakı iktidarında Allah'ın izniyle biz çözeceğiz, biz çözeceğiz.

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum, saygılar.

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, Van'ın sorunları hakkında söz isteyen Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'a aittir.

Buyurun Sayın Orhan Işık. (HDP sıralarından alkışlar)

3.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Van'ın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Bölgenin en büyük ili olan Van'da ticaret, turizm, tarım ve hayvancılık alanlarında yıllardır çözülmeyen sorunlar var. İş alanları çok sınırlı olan kentimizde istihdam oranları da çok düşüktür. Van resmî verilerle işsizliğin en çok arttığı il hâline getirildi. Van'da, TÜİK'e göre işsizlik yüzde 21, gerçekte ise yüzde 30'un üzerindedir yani 300 bine yakın işsiz var. Bu ülkenin geleceği olan üniversite mezunu gençlerin emeği tekstil kentlerde, zincir marketlerde, mağazalarda ve çağrı merkezlerinde sömürülmektedir; gençler göçe ve mülteciliğe zorlanmaktadır.

AKP, bölgede kriz, yoksulluk ve yasak dışında halka bir şey vermemiştir. Van'da doğru düzgün kamu hizmeti sunan tek bir kurum yoktur. Hastanelerde randevu sorunu, doktor ve bölüm eksikliği, tıbbi teçhizat yetersizliği temel sorunlardır. PTT'lerde kuyruk çilesi halkı bezdirmiştir. Okullarda, taşımali eğitimde, yurtlarda, yemekhanelerde çok büyük sorunlar yaşanıyor. İlimizde tacir, esnaf, turizmci çok zor dönemlerden geçiyor.

Van konumu itibarıyla çok stratejik bir yerdeyken kentte ticaret ve turizm bitme noktasındadır. Van'da olması gereken İran konsolosluğu neden Erzurum'dadır? Bu her ekonomik krizde Kapıköy Sınır Kapısı'nda neden ticaret engellenmektedir?

Çiftçiler hem kuraklıkla hem de AKP'yle mücadele ediyor. Küçükbaş hayvancılıkta 1'inci sırada olan Van'da yayla yasakları, artan yem, mazot tohum ve gübre fiyatları nedeniyle hayvancılık ve tarım bitme noktasındadır. Van Gölü çevresindeki yerleşim yerleri, resmî kurumlar ve işletmelerin kanalizasyonları ve atıkları Van Gölü havzasını kirletmektedir. İlimizde göç ve artan nüfus nedeniyle doğal kaynakların yoğun ve yanlış kullanılmasından dolayı su, toprak ve hava kirliliği artık yönetilemez hâldedir. Başkale, Gürpınar, Çatak, Bahçesaray ilçelerimizde doğal gaz altyapısı yoktur, doğal gaz olan ilçelerde ise altyapı yetersizdir; var olan yerlerde de halkın gelir düzeyi faturaları karşılayamamaktadır. Van'da işsiz, yoksul ve yardıma muhtaç bırakılan halka dağıtılan kalitesiz kömürler hava kirliliğinin yanı sıra insan sağlığını da tehdit etmektedir.

Çevre temizliğinden trafiğe, sokak aydınlatmasından kanalizasyona, imara, asfaltlanmayan köy yollarından çevre yoluna sorun olmayan tek bir başlık yok. Yol ve kaldırımlar yapboz tahtasına dönüştürülmüştür. İmardaki yanlış uygulamalar yeşil alanları yok ederek Van'ı bir beton çöplüğüne, çarpık bir kente dönüştürmüştür. Sorunları defalarca burada ifade ettik, soru ve Meclis araştırması önergeleri verdik ancak AKP iktidarı çözüm üretmek bir yana, önergelerimize yanıt bile vermemektedir.

Ülkeyi bir hukuk devleti olmaktan çıkarıp KHK çöplüğüne çeviren bu iktidar, halk iradesini tanımayıp milyonlarca seçmenin iradesine kayyum atamıştır. AKP, adaletsiz kayyumlar partisidir. Van ve ilçelerinin belediyeleri kayyum gasbı altındadır. AKP'nin Van'a atadığı kayyumlardan 6'sı görevden

alındı, 2'si FETÖ iddialarıyla ihraç edildi ama buradaki asıl nedenin rant kavgası olduğunu biz biliyoruz. Kayyumlar 2017'den bugüne Van halkının 8 milyar 701 milyon TL'sini gasbetmiştir. Belediyelerin bütçesi halkın yararına harcanmamıştır. Bu bütçe rantiyerlere peşkeş çekilmekte, AKP mitinglerine, İHH, Üveys kursları, Ensar yurtları, Hayrat Derneği gibi yandaş dernek ve vakıflara aktarılmaktadır. Bilimsel, eşit koşullarda eğitim alması gereken çocukları, kamuoyuna yansıyan istismar vakalarına rağmen neden bu kayıt dışı denetimsiz yerlerde riske atıyorsunuz? Bir de bunu kayyum atadığınız belediyelerimizin bütçesiyle yapıyorsunuz.

Değerli halkımız, belediyeleri karakollara çevirerek halka kapatanlar belediyelere ait taşınmazları da satmıştır. Kayyum, 65 bin metrekairelik Galericiiler Sitesi'nin yerini ve 18 milyonluk VOTAŞ'ı yandaşlara satmıştır, Büyükşehirin bütçesini başka kurumlara aktarmıştır. Belediye, sadece son iki yılda 1 milyar TL'den fazla borçlandırılmıştır. Bekir Kaya döneminde yapılan çok katlı otopark açılıp kullanılacağı yerde, kayyum milyonlar harcayarak burayı pasaja dönüştürdü, şu anda işlevsiz olan bu pasaj çürümeye terk edilmiştir. Kentte 10 binlerce işsiz varken Van Belediyelerine Trabzon'dan, Elâzığ'dan, Giresun'dan birçok kişi sınavsız yerleştirilmiştir. Belediyelerde bankamatik memuru oranı yüzde 40'lara varmış durumdayken kayyumlar kendinden önceki personele tehdit ve sürgünlerle baskı uyguluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Devamla) – Kayyumlar bir yandan belediyelere yandaş ve akrabalarını yerleştirirken, öte yandan Van'da mahkeme kararına rağmen 306 taşeron işçisini almamakta ısrar ediyor. Buradan Eş Başkanımız Bekir Kaya şahsında, hukuksuzca görevden alınan ve tutsak tutulan tüm belediye eş başkanlarımıza selam gönderiyor ve söz veriyoruz: Bu haksızlık iktidarına ve kayyumlarına sandıkta son vereceğiz. Halkın iradesine saygı duymayanları yandaşlarıyla birlikte belediyelerimizden ve ülkenin iktidarından göndereceğiz. Emin olun ki Kürt halkının AKP'ye yanıtı önceki seçimlerden daha ağır ve net olacaktır. AKP iktidarı tarih olacak, kayyumlar gidecek, halk gelecektir.

Saygılarımla. (HDP sıralarından alkışlar)

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, dinleyici locasına ziyaretçilerini getirmek isteyen milletvekillerinin orada görevli bulunan polislerin söylemiş oldukları kurallara riayet etmelerini rica ettiğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Evet, sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim ama Sayın Grup Başkan Vekillerimiz ile milletvekillerimizle de bir hususu paylaşmak istiyorum.

Sayın milletvekilleri, biliyorsunuz, tabii ki Meclisimize vatandaşlarımız, misafirlerimiz, dinleyicilerimiz gelecekler ancak Meclisin de kendi içerisinde kuralları var. Burada, bütün bu dinleyici locaları belli gruplara tahsis edilmiş vaziyette ama milletvekili arkadaşlarımızın, lütfen, orada görevli olan polis arkadaşlarımıza, onların söylemiş oldukları kurallara riayet etmelerini rica ediyorum. Hiçbirimiz Meclisin hukukunu ayaklar altına alamayız, ne hakkımızdır ne haddimizdir. Hepimizin de bu belirlenmiş teamüllere, kurallara mutlak surette uyması gerekiyor. Onun için bu hususta, lütfen, arkadaşlarımızın, milletvekili arkadaşlarımızın daha itinalı olmalarını rica ediyorum.

Evet, Sayın Barut...

V.- AÇIKLAMALAR*1.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, tarımdaki sorunlara ilişkin açıklaması*

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkan, tarımda sorunlar derinleşiyor, AKP iktidarıysa hâlâ bu yangını seyrediyor. Fahiş artan maliyetler ve ürünlerin para etmemesinden kaynaklı çiftçilerimizin üretimden vazgeçmesi ana sebep olmak üzere, çok ciddi bir gıda kriziyle karşı karşıyayız. Market baskınlarıyla üretim boyutunu görmezden gelenler köklü sorunlara kalıcı çözüm üretmiyor. Derhâl kamucu tarım politikası değişikliğine gidilmeli, yerli üretim ve üretici desteklenmelidir. Tarım Bakanlığı yeniden yapılandırılmalı, liyakatli kadrolar göreve gelmelidir. Verimli tarım arazilerimiz, meralarımız, zeytinliklerimiz arazi kullanım planlaması kapsamında korunmalıdır. Dışarıya bağımlı temel ürünler öncelikli olarak, gıda arzı sorunumuzu gidermek için ülke düzeyinde tarımsal üretim planlaması yapılmalı, yem sorunu çözülüp hayvancılık geliştirilmelidir. Gıda tedarik zincirinde çok uluslu şirketler ve zincir marketlerin kâr amacına boyun eğilmemeli, üretici...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın İsmail Kaya, buyurun.

2.- Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya'nın, İsveç ve Hollanda'da Kur'an-ı Kerim'e karşı gerçekleştirilen aşağılık saldırılara ilişkin açıklaması

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

İsveç ve Hollanda'da polis koruması ve gözetimi altında kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerim'e karşı gerçekleştirilen aşağılık saldırıları en güçlü şekilde lanetliyorum. Düşünce özgürlüğü adı altında gerçekleştirilen bu saldırılar, düşünce özgürlüğünün ötesinde Müslüman âlemine ve Büyükelçiliğimiz önünde gerçekleştirilmesi sebebiyle milletimize karşı yapılan bir saldırıdır. Müsaade ettikleri bu saldırılar özgür ve demokratik devlet olma iddiasında bulunan İsveç ve Hollanda'nın birer kabile devleti olduğunun göstergesidir.

Aziz milletimiz ve kadim devletimiz kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerim'e karşı gerçekleştirilen bu aşağılık saldırıları unutmayacak, vakti geldiğinde bu saldırılara en güzel cevabı verecek, tüm bu saldırılara rağmen Allah nurunu tamamlayacaktır diyerek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Gülüm...

3.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün, iktidarın İran'daki zulme sessiz kaldığına ilişkin açıklaması

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – İran'da kadınlar ve İran molla rejiminin kurduğu hegemonyaya karşı duran halk, yaşamları ve özgürlükleri için mücadele ediyor. İran'da eylemler isyanla, dayanışmayla yükselirken gelişen protestoları engelleyemeyen İran devleti yüzlerce kişiyi katletti, binlercesini gözaltına aldı ve tutukladı, masum insanlar hakkında idam kararı verildi. Tüm baskı ve zorbalığa rağmen halk geri adım atmıyor. Kadın özgürlüğü ve kadın mücadelesine alerjisi olan bu iktidar İran'daki zulme sessiz kalıyor. Afganistan'da Taliban rejimine destek veren bu anlayışın İran'daki molla rejimine sessiz kalması elbette ki tesadüf değil. İdam edilmeyi bekleyen insanlar için diplomatik bir girişiminiz yok. İnsan hakları ihlalleri bu kadar yoğun yaşanırken, haklarını talep eden insanlar idam edilirken sessizliğinizi hangi gerekçeyle açıklıyorsunuz?

BAŞKAN – Sayın Taşkın...

4.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, mukaddes üç aylara ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İslam âleminde her yıl heyecanla beklenen, recep, şaban ve ramazanı kapsayan mukaddes üç aylar pazartesi günü başladı. Müslümanlar olarak her yıl manevi bir yenilenme mevsimi olarak bizlere gelen mübarek üç aylara bir kez daha kavuşmanın sevinç, huzur ve mutluluğunu tekrar yaşıyoruz. Recep

ayının 4'üncü günü olan 26 Ocak Perşembe akşamı idrak edilecek Regaip Gecesi'ni de şimdiden tebrik ediyorum.

Rahmet ve bağışlanma ayı ramazanın müjdecisi Regaip, Miraç ve Berat Geceleri ile Kadir Gecesi gibi özel gecelerin içinde yer aldığı, iyiliklerin ve güzelliklerin daha fazla hâkim olduğu, dinî ve kültürel hayatımızı derinden etkileyen mübarek üç ayları tebrik ediyor, aziz milletimiz ve tüm İslam âlemi için hayırlara vesile olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Yılmaz...

5.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, Batılı ülkelerin Kur'an-ı Kerim'e ve Türk devlet adamlarına yönelik faşistçe saldırılarına karşı Dışişleri Bakanlığının ve Milli Savunma Bakanlığının verdiği cevabı desteklediklerine ilişkin açıklaması

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Batılı ülkelerde özgürlük kisvesi arkasına sığınarak Müslümanların kutsal kitabı Kuran-ı Kerim'e ve Türk devlet adamlarına yönelik faşistçe eylemler ve saldırılar artmıştır. Rusya korkusu nedeniyle kapımıza gelip NATO'ya girmek için icazet dilenenlerin ülkemiz ve inançlarımız aleyhine bu tür faşist eylemlere izin vermesi bu ülkelerin müttefik ruhundan anlamadıklarının en büyük göstergesidir. Dışişleri Bakanlığımızın ve Milli Savunma Bakanlığımızın Finlandiya ve İsveç'le yapılacak üçlü görüşmeleri "Anlamı kalmadı." diyerek iptal etmesini destekliyoruz. Türkiye'nin Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle beraber artan bölgesel ve küresel etkinliğinden ve şahsiyetli tavrından rahatsız olan bu ülkelere şunu söylemek istiyorum: Ülkemiz gücünü daha fazla arttıracak, sizi rahatsız etmeye devam edeceğiz.

BAŞKAN – Sayın Kasap...

6.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Kütahya'nın sorunlarına ilişkin açıklaması

ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Çevre Bakanı Murat Kurum'un, sürekli olarak, Kütahya'da çıkarılan altın madenlerine olumlu ÇED raporu vermesi çok yanıltır; bir tanesi yargıdan döndü. Kütahya'nın altını üstüne getirenlere diyorum ki: Kütahya'nın üstü altından daha değerlidir.

Kütahya'da tüm ülkemizde olduğu gibi kuraklık var ve özelleştirdiğiniz şeker fabrikası çiftçilerimize kota cezası veriyor; ton başına 700 TL. Bu zulme son verilmesi gerekiyor. Devlete ait olan fabrikalarda kota affı var, Kütahya'da kota cezası var. Çavdarhisar, Aslanapa, Altıntaş'ta çiftçiler mağdur.

Tavşanlı Yörgüç köyünde, yine aynı şekilde, Çevre Bakanlığının verdiği ÇED raporuyla bir köyün yüzde 70'i tamamen istimlak edildi. Hayvancılık bitti, tarım bitti; onun ötesine bir şey daha yapıyorsunuz... Heyelan oldu, evler de yıkılmak üzere. Bu gidişata "Dur." deyin. Az kaldı, geliyor gelmekte olan.

Teşekkürler Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Baltacı...

7.- Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı'nın, Ilgaz Tüneli'ne ilişkin açıklaması

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ulaştırma Bakanlığı Ilgaz Tüneli'nde meydana gelen çökmeler ve bozulmaların onarımı için geçtiğimiz ay bir ihale gerçekleştirmiştir. 2012 yılında 219 milyon liraya ihale edilip 2016 yılı sonunda 1 milyar 90 milyon liraya yani 5 katı fiyata tamamlanan tünelin şimdi de onarımı için devletin kasasından

tam 143 milyon lira daha çıkacaktır. Altı yıl gibi kısa bir sürede can ve mal güvenliğini tehlikeye düşürecek kadar bozulan bu tünelin onarımına harcanacak kaynak, 5 tünel yapacak kadar para alan ancak 1 tüneli bile doğru dürüst yapamayan Cengiz İnşaatın mutlaka tahsil edilmelidir. Yolsuzluğun, yandaşlığın, beceriksizliğin, iş bilmezliğin faturasını ödemek zorunda değiliz.

BAŞKAN – Sayın Şevkin...

8.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, EYT düzenlemesine ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bilindiği gibi, EYT düzenlemesi 8 Eylül 1999 öncesinde sigortalı olanları kapsıyor. Yasa henüz Meclise sunulmadı. Milyonlarca insan bugün, yarın denilerek oyalanıyor. Aralık, ocak derken şubat ayına geliyoruz. Açıklamalara dayanarak bazı haksızlıkları da vurgulamak istiyorum. Bir ya da birkaç günle emekliliği kaçırın vatandaşlarımızın durumları yeniden gözden geçirilmelidir. Depremden tam yirmi bir gün sonra, 8 Eylülde yasa çıktı; insanlar can derdiyle uğraşırken deprem mağdurlarına bir darbe daha vurulmasın; kayıpları giderilsin, EYT kapsamı 31 Aralık 1999 olarak değiştirilsin.

Ayrıca, AKP ve MHP'nin reddettiği staj ve çıraklık sigortaları da EYT kapsamına alınmalıdır. Sigortalı olmadan önce doğum yapan annelere de borçlanma hakkı tanınmalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Girgin...

9.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, YÖK 100/2000 Projesi kapsamında doktorasını tamamlayan doktor ziraat mühendislerine ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

İktidara sesleniyoruz, YÖK 100/2000 Projesi kapsamında doktorasını tamamlayan doktor ziraat mühendisi diyor ki: “Birçok TÜBİTAK projesinde yer aldım, Avrupa Birliği projeleri kapsamında yurt dışı deneyimi edindim; ömrümü bilime harcadım. Birçok üniversitede ihtiyaç olmasına rağmen kadro alamıyorum. Akademide deneyim kazandım ve akademisyen olup ülkem için çalışmak istiyorum. YÖK 100/2000 doktora öğrencilerinin üniversitelerde istihdamını sağlamak için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması, YÖK 100/2000 araştırmacılarının istihdamı için YÖK ile ilgili bakanlıklar arasında protokoller imzalanması, akademik çalışmalarını devam eden YÖK 100/2000 doktora öğrencilerinin burslarının en azından asgari ücret düzeyine çıkartılması hususlarında bir çalışma var mıdır?”

İlk seçimden sonra araştırmacılarımızı “Ne iş olsa yaparım.” çaresizliğinden kurtaracak, birikimlerini ülke için kullanmaları konusunda ne gerekiyorsa yapacağız.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Yılmazkaya...

10.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya'nın, Gaziantep Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Osman Türkman'a ilişkin açıklaması

BAYRAM YILMAZKAYA (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Geçtiğimiz yıl, üreticinin zorda olduğunu söylediği için hakkında soruşturma açılan Gaziantep Damızlık Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği Başkanı Osman Türkman ve yönetiminin görevden alınarak yerine kayyum atanması gündemde. Bakanlığın almış olduğu yanlış kararlar yüzünden üreticinin durumunun her geçen gün daha kötüye gittiğini söyleyen, üreticinin sorunlarını aylardır dile getirmeye çalışan Birlik Başkanına yapılan baskı anlaşılır gibi değil. Hükümet olarak antidemokratik bir şekilde yönettiğiniz ülkede, size muhalif olan, eleştiride bulunan herkese ve her kuruma kayyum atamayı bir

gelenek hâline getirdiniz. Gerçekleri söyleyen ve eleştiren insanlara tahammülü olmayan iktidarın ülkede oluşturduğu baskı ve sindirme politikalarının sonuna yaklaşıyoruz.

Bu kurduğunuz baskı, düzen böyle gitmeyecek, 14 Mayıs günü bu aziz milletimiz size gereken cevabı sandıkta verecek diyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kaya...

11.- Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya'nın, kamuda çalışan mühendislerle ilişkin açıklaması

AHMET KAYA (Trabzon) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ey AKP Hükûmeti, adaletsiz, kötü yönetiminizle cennet ülkemizi öyle bir hâle getirdiniz, dengeleri ve düzeni öyle bir bozdunuz ki geçim sıkıntısı çekmeyen yok gibi. Bu ülkenin mühendislerini dahi ekmeğe muhtaç hâle getirdiniz. Bugün kamuda teknik hizmetler sınıfının en üst noktasında görev yapan, ülkemizin gelişiminde büyük katkısı olan mühendislerimiz yoksulluk sınırının altındaki maaşlarla yaşamlarını sürdürmeye, ev geçindirmeye çalışıyorlar. Bugün, Türkiye’de kamuda çalışan mühendislerimiz büyük sıkıntı içindedirler. Kamuda çalışan mühendislerimiz “teknik iyileştirme” adı altında diğer mesleklerle verilen teşvik ödemelerinden yararlanmak istiyorlar, aldıkları büyük sorumluluğun karşılığında risk ve sorumluluk tazminatı almak istiyorlar, denklemleri olan meslekler göz önünde bulundurularak ek ödemelerinin ve aylıklarının artırılmasını talep ediyorlar. Mühendislerimizin bu haklı talepleri yerine getirilmeli, hakları verilmeli ve maaşları mutlaka iyileştirilmelidir. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Arık...

12.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, Saray Halıya ilişkin açıklaması

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bir dönem il hayali kuran Develi ilçemiz, bu iktidar döneminde her geçen gün kan kaybediyor, sürekli küçülüyor. Develi’de Türkiye’nin önemli markalarından biri olan Saray Halı kapanıyor. Kurulduğu günden bugüne kadar Develi ve ülke ekonomisine büyük katkılar sağlayan, bir dönem Türkiye’nin ilk 500 şirketi arasında yer alan, Develi için bir fabrikadan çok daha fazlası olan; binlerce kişiye iş, aş vermiş, emekli etmiş Saray Halının kapanmasından büyük bir üzüntü duyuyorum.

Develili hemşehrilerime sesleniyorum: Sizi “Zengin ortak gelecek.” diye kandıranlardan “55 çalgın projeyi hayata geçireceğiz.” diye oy isteyenlerden hesap sormaya az kaldı; geliyor gelmekte olan.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Çakır...

13.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, İçişleri Komisyonu olarak Bulgaristan'a yaptıkları ziyarete ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Sayın Başkan, İçişleri Komisyonu olarak Bulgaristan ziyaretimizin her yönüyle faydalı, 2 ülke ilişkilerinin yarınları için son derece değerli katkıları olduğuna inanıyorum. Bulgaristan Meclis Başkanı, İçişleri Bakanı, İç Güvenlik Komisyonu ile yapılan toplantılar, Filibe Başkonsolosuyla görüşme, Hak ve Özgürlükler Hareketi Partisi, Sofya Büyükelçiliği, Kırcaali Belediye Başkanı ziyaretlerinde 2 ülkeyi ilgilendiren hemen hemen her konuya temas edilerek kapı, gümrük sorunları; göç, göçmen, insan kaçakçılığı; uyuşturucu ticareti konularında yapılabilecek çalışma ve iyileştirmeler gözden geçirilmiştir. Bu temaslarda, güçlü bir ülkenin dünya barışına katkı sağlamadaki gayretinin dikkatle takip edildiğini görmek, heyetin Bulgar Meclisinde ayakta alkışlanması ülkemiz adına gurur vericiydi; ilişkilerin her alanda yeniden dizayn edilmesi noktasında Türkiye’den beklentilerin bu kadar öne çıktığına şahit olmak güzeldi.

Geçmişî karıştırmadan, geleceği güzelleştirme gayreti önemlidir diyor, Genel Kurulu ve milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Ekinci...

14.- Sivas Milletvekili Semîha Ekinci'nin, AK PARTİ iktidarının milletin sorunlarını birer birer çözmeye devam ettiğine ilişkin açıklaması

SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Teşekkür ediyorum Kıymetli Başkanım.

AK PARTİ olarak, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın güçlü liderliğinde, aziz milletimizin gündeminde neler varsa hepsini birer birer çözmeye devam ediyoruz: Asgari ücreti 8.507 liraya, en düşük emekli maaşını 5.500 liraya çıkardık; memurlarımıza yüzde 30 zam verdik; sözleşmeli kamu görevlilerini kadroya geçirdik; emeklilikteki yaş sınırını çözerek çalışanın, üretenin yanında olduğumuzu gösterdik; yeni vergi yapılandırması ve ehliyet affıyla ilgili çalışmaları başlattık. Seçimlere çok az bir zaman kalmasına rağmen rakip aday henüz belli olmasa da 14 Mayıs 2023'te düzenlenecek genel seçimlerde, Allah'ın yardımı ve aziz milletimizin desteğiyle, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde zaferle çıkacak, bir beş yıl daha Türkiye'ye hizmet mücadelemizi kararlılıkla sürdüreceğiz.

Söz de karar da gelecek de milletindir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Aydın...

15.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Uludağ Elektrik Dağıtım AŞ çalışanlarının yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması

ERKAN AYDIN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Uludağ Elektrik Dağıtım Anonim Şirketine yaklaşık 2 bin kişi çalışıyor ve bu şirkette çalışanlar Güney Marmara'da, Çanakkale'den Balıkesir'e, İnegöl'den Gemlik'e bütün bölgeye hizmet etmektedirler. Ancak özlük hakları son derece kötü; asgari ücretin 8.500 TL olduğu şu ortamda dahi 6.500 TL gibi bir rakam ellerine geçmektedir, defalarca işverenle görüşmelerine rağmen bir sonuç alamamaktadırlar. Bu özelleştirme furyasında yandaş şirkete peşkeş çekilen ancak geçen yıl bir İngiliz fona devredilen Uludağ Elektrik Dağıtım AŞ şu anda bir “zulüm AŞ”ye dönmüş durumda; insanlar haklarını alamıyorlar ve isyan hâlinde.

Buradan bir kez daha sesleniyoruz: Bu mağduriyeti giderin, siz gidermezsiniz yüz gün sonra biz geleceğiz “Yeter! Söz milletin!” diyeceğiz ve sorunu çözeceğiz diyorum.

BAŞKAN - Sayın Arkaz...

16.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesinde askerî aracın kaza yapması sonucu şehit olan askerler Muammer Ay ile Ali Arslan'a ve Türkiye'nin savunma sanayisinin her geçen gün büyüdüğüne ilişkin açıklaması

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ağrı Doğubayazıt'ta askerî aracın kaza yapması sonucu şehit olan askerlerimiz Muammer Ay ve Ali Arslan'a Allaha rahmet diliyorum; ailelerinin ve milletimizin başı sağ olsun.

Yerli ve millî insansız hava uçağımız KIZILELMA 2'nci uçuş testini de başarıyla tamamlamıştır. Türkiye'nin savunma sanayisi her geçen gün büyüyor. Başarıları terör örgütlerinin dizlerini titretirken Türk milletine de güven veriyor. Teröristleri inlerinde yok eden KIZILELMA'mızla, ALTAY tanklarımızla, GÖKBAY'ımız ve FIRTINA obüslerimizle gurur duyuyoruz.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak Türk savunma sanayisinin en büyük destekçisiyiz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Önal...

17.- Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal'ın, araç muayene ücretlerine ilişkin açıklaması

AHMET ÖNAL (Kırıkkale) – Teşekkürler Sayın Başkan.

AK PARTİ iktidarları tarafından yapılan özelleştirme politikaları sonucunda, daha önce Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından yapılan araç muayene hizmetleri bir yıllık kârına karşılık yabancılardan oluşan bir şirkete devredildi. Emekliye, memura yalnızca yüzde 30 zam yapan, yıllık enflasyon oranını yüzde 64 olarak açıklayan iktidarınız araç muayene ücretlerine yüzde 122 oranında zam yaptı. Yılda ortalama 10 milyon aracın muayenesinin yaptırıldığı ülkemizde hususi ve resmî araçlar iki yılda bir, ticari araçlar ise her yıl muayeneden geçmek zorunda. Çoğu zaman sadece on beş, yirmi dakikalık hizmet karşılığı vatandaştan talep edilen araç muayene ücretleri son derece yüksektir. Hiçbir rekabet ortamı oluşturulmadan, sadece bir özel şirketin tekel oluşturduğu bu haksız uygulamayla vatandaşlarımız âdeta soyuluyor, iktidarınız ise bu durumu sadece izliyor. Vatandaşlarımızın mağdur edildiği bu haksız uygulamadan bir an önce vazgeçilmelidir.

BAŞKAN – Sayın Bulut...

18.- Tokat Milletvekili Yücel Bulut'un, sulama birliklerinin geçmişten gelen borçlarına ilişkin açıklaması

YÜCEL BULUT (Tokat) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sulama birliklerinin yönetimlerinin yeniden düzenlenmesi sonrasında geçmiş dönem borçlarının tasfiyesine ilişkin bir düzenlemenin mevcut olmaması nedeniyle, mevcut sulama birlikleri geçmişten gelen borç yükü altında hizmet vermekte zorlanmaktadır. Öyle ki gelirleri SGK'ye olan borçlarının faizlerini bile karşılamayan, enerji borçları nedeniyle hizmet veremeyen sulama birlikleri ağır borç yükleri nedeniyle personel maaşlarını düzenli ödemekte zorlandıkları gibi, sulama birlikleri çalışanlarının kadro beklentisi de devam etmektedir. Cumhuriyet tarihinin en kapsamlı yapılandırma paketinin görüldüğü Meclisimizde, sulama birliklerinin geçmiş dönem borçlarının da tasfiye kapsamına alınması binlerce çiftçimizi rahatlatacak bir adım olacaktır. Profesyonel yönetime kavuşturulan sulama birliklerinin adil bir şekilde köylümüze hizmet verebilmesi için borç yükünden kurtarılması gerekmektedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Şeker...

19.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, The Economist dergisinin Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik saldırısına ilişkin açıklaması

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, The Economist dergisinin Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a yönelik haddini aşan, küstahça ve alçakça saldırısını şiddetle kınıyorum. The Economist'in yöneticileri şunu bilmeli ki şehitlerimizin canlarıyla, gazilerimizin kanlarıyla kazanılmış Türkiye'nin kaderini siz değil, aziz milletimiz belirledi, belirlemeye de devam edecek.

Sadece yapılan tüm seçimleri değil, yediden yetmişe milletimizin de gönlünü kazanan, Batı'nın kurduğu tuzakları bozan Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan Türkiye'nin iç işlerine karışan tüm dış güçlere "Hadi oradan, söz de karar da Türk milletindir." diyerek, muhalefetin de

“Adam yine kazandı.” diyeceği 14 Mayıs seçimlerinden yine AK PARTİ ve Cumhuriyet İttifakı zaferle çıkacaktır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Özkan...

20.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, yapılandırma teklifine ilişkin açıklaması

HACI ÖZKAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Vatandaşlarımızın ve şirketlerimizin kamu kurumu ve kuruluşlarına olan borçlarının cezalarını kaldırıyoruz. 2 bin lirayı aşmayan icralık borçları tasfiye edecek ve takiplerini sonlandıracak bir düzenlemeyi zaten yapmıştık. Şimdi de aynı uygulamayı vergi, ceza, faiz gibi tüm başlıklarda, 2 bin lirayı aşmayan borcu olan vatandaşlarımız için hayata geçiriyoruz. Yaklaşık 2,5 milyon sürücümüzün alkol, uyuşturucu, ölümlü ve yaralanmalı kaza, drift ve aday sürücülük hâlleri dışında, ihlallerden kaynaklanan ceza puanlarını siliyoruz, bu sebeple geri alınan 10 bine yakın ehliyetin iadesini sağlıyoruz.

Yapılandırma teklifimizin tüm hak sahiplerine hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın İskenderoğlu...

21.- Çanakkale Milletvekili Jülide İskenderoğlu'nun, Çanakkale'nin Ayvacık ilçesine yapılan yatırımlara ilişkin açıklaması

JÜLİDE İSKENDEROĞLU (Çanakkale) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Çanakkale'mizin Ege'ye açılan kapısı Ayvacık ilçemiz yatırımlarla daha da geliyor, güzelleşiyor. Geçtiğimiz haftalarda doğal gazla buluşturduğumuz ilçemiz tarımıyla, hayvancılığıyla son derece önemli merkezlerimizden biri. Assos gibi özellikle son dönemde yıldızı parlayan bir turizm merkezine de sahip olan ilçemiz, “Ayvacık-Küçükkuyu tünellerimizle daha da kıymetli hâle geldi. Dünyanın en büyük jeotermal kaynaklı sera tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgesi gibi özel vizyon projesiyle değerine değer katacağıız” Ayvacık ilçemizde hemşehrilerimizin hayatına direkt dokunan, konfor sağlayan yeni yatırım ve projelerimizi sürdürüyoruz.

Grup Başkan Vekilimiz Bülent Turan'la birlikte Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın öncülüğünde Ayvacık'ımız için, Çanakkale'miz için çalışmaya durmadan devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Güzelmansur...

22.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Ukrayna'dan dönen Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı öğrencilere ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayıları 4 bini aşan Ukrayna savaşı mağduru öğrencilerimiz var. Bunların tamamı savaş başladıktan sonra ülkemize döndü. YÖK'ün bu öğrenciler için yaptığı tek şey özel öğrenci statüsünde eğitim almalarının yolunu açmak oldu. Bu yolla 4 bin öğrencimiz eğitimini Türkiye'den diplomayı Ukrayna'dan alacak. Böyle bir belirsizlik içinde 4 bin gencimizin umutları karartılıyor, oysa bu öğrencilerimize yatay geçiş hakkının verilmesi gerekir. Daha önce Suriye ve Mısır'daki olaylar nedeniyle Yemen'de eğitim gören öğrencilerimize bu hak verilmişti. İşte, bu da YÖK'ün ilgili kararı. Buradan YÖK'e sesleniyorum: Ukrayna'dan dönen T.C. vatandaşı öğrencilere savaş mağduru olarak yatay geçiş hakkını verin, adaletsizliği, çifte standardı kaldırın.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Sümer...

23.- *Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Adana'nın Saimbeyli ve Pozantı ilçelerindeki Orman Bölge Müdürlüğü denetimi altında ağaç kesme işlemlerine ilişkin açıklaması*

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

İlim Adana Saimbeyli ilçemiz ormanlık alanlarında Orman Bölge Müdürlüğü denetimi altında ağaç kesme işlemi yapılmaktadır; hem orman köylülerimiz için gelir kaynağı hem de doğanın kendini yenilemesi için bu kesimler gerekli ve önemlidir. Ancak özellikle Saimbeyli Cıvıklı köyü civarında yapılan kesimler yöre halkının bizlere ilettiği üzere artık maksadını aşmaktadır, aynı şikâyetler Pozantı ilçemizden de gelmektedir. Neredeyse on yılda yapılacak kesimler, istihkaklar bir seneye sığdırılmaya çalışılmış, bölgenin ekolojik dengesini bozmaya başlamıştır. Bakın, fotoğraflarda görüleceği üzere sınırsız bir şekilde çok fazla yapılan kesimler sonrasında ormanlık alan âdeta seyrekleşmiş ve çorak bir görünüm almıştır. Hem doğaya etkisi hem de canlı yaşama tesiri dikkate alındığında yapılan kesimlere mutlaka bir sınırlama getirilmesi kaçınılmazdır. Adana Orman Bölge Müdürlüğü, bu olayı acilen araştırmalı, duruma el koymalıdır.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Aygun...

24.- *Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, kamuda çalışan mühendis, mimar ve şehir plancılarının ekonomik açıdan büyük sıkıntılar yaşadıklarına ilişkin açıklaması*

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Başkanım.

Kamuda çalışan mühendis, mimar ve şehir plancısı meslektaşlarımız ekonomik ve sosyal haklar açısından büyük sıkıntılar yaşıyor. Son dönemde sağlık alanında tabiplere, hukuk alanında hâkim, savcılara ve polisler gibi diğer meslek gruplarına yapılan ekonomik iyileştirmeleri kapsayan düzenlemeler ile birlikte bu meslek çalışanlarıyla mühendis, mimar ve şehir plancıları arasındaki ekonomik fark açıldı. Ek gösterge, ek ödeme ve ücret iyileştirmelerine yönelik düzenlemelerin mühendis, mimar ve şehir plancısı meslektaşlarımıza da sağlanmasını istiyoruz. Bu kapsamda başmühendis, başmimar, mühendis, mimar, bölge plancısı ve şehir plancılarının mali haklarında iyileştirme için şu anda yüzde 130 ila yüzde 150 olan ek ödeme oranlarının yüzde 180 ila yüzde 200'ler seviyesine yükseltilmesi gerekmektedir diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Aycan...

25.- *Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, aile sağlığı merkezinde çalışan grup elemanlarına ilişkin açıklaması*

SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, aile hekimliği merkezlerinin çalışanları, aile hekimi ve aile sağlığı elemanı olarak tanımlanmıştır fakat zamanla aile hekimlerinin görevi ve çalışma şartları çok değişmiştir, aile sağlığı merkezlerinin kapsamı da genişlemiştir; aile sağlığı merkezleri, 10 aile hekiminin birlikte çalıştığı bir merkeze dönüşmüştür. Aile hekimlerinin yanlarında ilave personel çalıştırma izni verilmiştir. “Aile sağlığı grup elemanı” denilen yeni bir çalışan grubu oluşmuştur, yaklaşık 20 bin kişi bu durumda çalışmaktadır. İçlerinde temizlik elemanı olanlar da vardır fakat sağlık personeli olan tıbbi sekreter, ebe ve hemşireler de vardır. Ebe, hemşire, acil tıp teknisyeni ve teknikeri olup bu durumda olanlar mesleklerinin gereğini yapmaktadır fakat sağlık personeli sayılmamaktadır. Ayrıca asgari ücretin altında ücretlerle güvencesiz çalışmaktadırlar. Bu durumu düzeltmekte fayda vardır. Bu kişiler aile hekimlerinin inisiyatiflerine bırakılmamalıdır, ücret ve çalışma şartları belirlenmelidir.

BAŞKAN – Sayın Filiz...

26.- *Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, sütün ve baklavanın fiyatına ilişkin açıklaması*

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Marketlerde bazı ürünlerde gördüğümüz aların cihazı şimdi de süte takıldı. Artan girdi maliyetleriyle 1 litre sütün maliyeti 13 TL'ye çıktı. Hayvan üreticileri artan maliyetleri karşılayamadıkları için hayvanlarını kesime göndermeye devam ediyorlar. Marketlerde sütün litresi 22-27 TL, pastörize süt ise 35-40 TL'lik fiyat aralığında satılıyor. Pahalılık artmaya devam ediyor, ne üretici memnun ne tüketici. Vatandaşın sofrasında yumurta, peynir, et, iptal; çocuklar için süt de iptal.

Gaziantep'te en düşük baklava fiyatı 400 TL. Vatandaş artık bizim çocukluğumuzda yaşadığımız gibi baklava kırığını dahi alamayacak duruma geldi.

Vatandaş geçim sıkıntısı ve pahalılık denizinde bir kurtarıcı arıyor. Biz diyoruz ki: "Yoksulluk kader değildir, yanlış politikalarla ekonomimizi çökertenleri değiştirmek elinizde." Az kaldı, iyi bir kararlar kaderinizi değiştirin diyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Gökçel...

27.- *Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, Mersin Büyükşehir Belediye Başkanı Vahap Seçer'in Mersin'in sorunlarını birer birer çözdüğüne ve Mersin metrosu yatırımına ilişkin açıklaması*

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

CHP'li belediyeler tıkr tıkr çalışıyor. Mersin Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Vahap Seçer de Mersin'in sorunlarını birer birer çözüyor; yol yapıyor, altyapı yapıyor, köprüler yapıyor, yeni otobüsler alıyor. Cuma günü Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun katılımıyla 272 adet yeni otobüsümüz ve Toroslar otobüs yerleşkemiz hizmete açılacak; Mersinli hemşehrilerime hayırlı olsun. Sayın Vahap Seçer daha fazlasını da yapmak istiyor. Mersin için yüzyılın projesi olan metro yatırımına başlandı, temeli atıldı, Cumhurbaşkanlığı Yatırım Programı'na alındı, Sayın Vahap Seçer uygun kredi de buldu ancak on yedi aydır Hazine ve Maliye Bakanlığı krediyi onaylamıyor. Buradan iktidarı uyarıyorum: Krediyi onaylayın, hizmetlerimizi engellemeyin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Serter...

28.- *İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir Fen Lisesine ilişkin açıklaması*

BEDRİ SERTER (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

İzmir'den çok önemli bir konuyu dile getirmek için söz aldım.

İzmir Fen Lisesi Türkiye'nin göz bebeği bir okuldu geçmişte. Şu anda bir üst yönetim tarafından -müdürü ve müdür yardımcılarınıyla beraber- okuldaki öğrencilerimize her türlü mobbing uygulanmakta. Öğretmenler ve öğrenciler inanılmaz zor günler ve durumlar yaşamaktadırlar. Ondandır, bu okulu tekrar eski düzenine döndürmek için, Türkiye'ye faydasının olabilmesi için, öğrencilerin en başarılı öğrenciler olabilmelerini sağlamak için bu okuldaki bütün yönetimin değişmesini talep ediyorum. Burada görev Valiliğin, İzmir Millî Eğitim Müdürlüğünün. İzmir 2'nci bölge milletvekillerini, özellikle Hamza Dağ'ı da göreve davet ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kenanoğlu...

29.- *İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, Ankara'da 4 Alevi kurumuna yapılan saldırıyla ilgili davaya ilişkin açıklaması*

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, geçen yıl Muharrem orucunun ilk günü Ankara'da aralarında Ana Fatma Cemevi'nin de olduğu 4 Alevi kurumuna saldırı yapılmış, gözaltına alınan 3 kişiden 2'si serbest bırakılmıştı; saldırıyı gerçekleştiren Ahmet Ozan Karaca ise tutuklanmıştı. Tutuklu

şahsın yaklaşık bir ay önce ceza ehliyeti olmadığına dair rapor aldığı öğrenilmiştir. Saldırının ardından açılan dava 30 Ocak Pazartesi günü görülecektir. Bu saldırı sadece Alevilere yapılmış değil, iktidarın kendisi gibi düşünmeyen bütün muhalif kesimleri sindirme ve baskı altına alma hırslarının bir tezahürü olarak gerçekleşmiştir. Aynı zamanda, bu tür saldırıları yapanlara cezasızlık politikasının sürdürülmesi nasıl bir düşmanca yaklaşımla karşı karşıya olduğumuzu da göstermektedir. İnançımıza, cemevimize yapılan bu saldırıları bir kez daha kınıyor, bütün demokratik kamuoyunu 30 Ocak Pazartesi günü saat onda Ankara 63. Asliye Ceza Mahkemesinde görülecek olan duruşmayı takip etmeye çağırıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Ataş...

30.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, TÜİK'in açıkladığı 2022 yılı istihdam oranlarına ilişkin açıklaması

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Teşekkürler Sayın Başkan.

2022 yılı TÜİK verilerine göre, Türkiye’de istihdam oranı yüzde 48,6; Kayseri’de ise yüzde 42,8 yani yaklaşık yüzde 6 daha istihdam az. Aynı verilere göre, Türkiye’de işsizlik oranı yüzde 10,2; Kayseri’de ise yüzde 11,7 yani Kayseri’de yüzde 1,5 daha fazla işsizlik var. Yine, Türkiye’de iş gücüne katılım oranı yüzde 54,1; Kayseri’de ise yüzde 48,4 yani Kayseri ülke ortalamasına göre yüzde 5,7 daha az iş gücüne katılabiliyor. TÜİK’in masabaşında hazırladığı gerçeğin çok altındaki veriler bile şunu net olarak göstermektedir ki tarih boyunca ticaretin başkenti olan, sanayi şehri Kayseri, AK PARTİ döneminde Türkiye ortalamasının bile çok gerisine düşmüştür. Kayserili bunun hesabını sandıkta AKP’den soracaktır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Evet, şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Dervişoğlu, buyurun.

31.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin Türk lirasına ilişkin açıklamasına, Hükümetin Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en büyük özelleştirme hamlesini yapmasına rağmen mevcut dış borca ve AK PARTİ'nin seçim sürecinde kullanacağı "Yeter! Söz milletindir!" sloganına ilişkin açıklaması

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Nureddin Nebati iki gün önce Türkiye için talihsiz başka bir açıklamada daha bulundu ve dedi ki: “Türk lirasını değerli hâle getirirseniz sanayi yavaşlar, işsizlik olur.” Hükümetinizi hiç olmazsa asgari ölçüde ciddiyete davet ediyoruz. Sorumluluk sahibi bir Bakanın böyle sorumsuz bir beyanda bulunmasını da yadırgadığımızı ifade etmek istiyorum. Aynı Bakan, geçtiğimiz yıl “Türk lirası daha da değersizleşebilir. En zayıf durumda, daha ne kadar değersizleşebilir? Şu an en zayıf durumda ve gideceği yer yok.” diyordu. Bunu gözden geçirmenizi ifade ediyorum. Sayın Bakan, özel şirket yönetmediğinin farkına varsın istiyoruz. Burada mesele Türkiye Cumhuriyeti devletinin idaresidir ve burada asıl mesele, 85 milyonun bugünü ve istikbalidir. Kaldı ki Türk lirasının mal ve varlıklarımızın, emeğimizin ucuz olmasını ve yabancı sermaye tarafından kolayca satın alınmasını savunan bir siyasi iktidara yerli ve millî denilemeyeceğini de buradan dile getirmekte yarar görüyorum.

Yapılan uluslararası sermayeye taşeronluktur. Türk lirasını değersizleştirerek kendi vatandaşlarımızı ev alamayacak, kira dahi ödeyemeyecek bir yoksulluğa sürükleyen de sizsiniz. Türk vatandaşlarımızın artık alamadığı konutları yabancı sermayeye, Körfez sermayesine yoğun şekilde satan ve promosyon olarak da Türk vatandaşlığı veren sizsiniz. Bunları sadece eleştirmek için değil, aynı zamanda sizleri uyarmak için söylüyorum. Daha ne kadar Türk lirasına hasımlık edeceksiniz? Daha ne kadar Türk milletini fakirleştireceksiniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Daha ne kadar Türkiye'nin mallarını ve kaynaklarını yabancı sermayeye peşkeş çekeceksiniz?

“Millî düzen” diye yola çıkıp sonunda neoliberalizme rahmet okutan bir siyasi geçmişiniz var ve düşünün ki Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en büyük özelleştirme hamlesini yapan Hükûmetsiniz. Kamunun en stratejik yatırım ve kaynakları da dâhil 70 milyar dolara yakın bir özelleştirme gerçekleştirmişsiniz, geldiğimiz noktada 500 milyar dolar dış borcumuz var. İşte, böyle bir tabloda, 14 Mayıs seçim tarihini dillendiriyorsunuz. 14 Mayıs 1950 seçimine referans yaparak kullandığınız slogan ise tarihî bir atıfla “Yeter! Söz milletindir!” Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı bu sloganı kullanma konusunda gerçekten kararlaysa ortada iki seçenek var: Ya siyasi tarih bilmiyorsunuz ya da siyasi tarihi yine göz göre göre çarpıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Zira 1946-1950 arası süreç tıpkı bugün olduğu gibi iktidarın otoriterleştiği, devlet idaresinde denge ve denetleme mekanizmalarının da var olmadığı bir tarihsel süreçti. Evet, milletimiz yetmiş üç yıl sonra yeniden otoriterleşmeye “Yeter! Söz milletindir!” diyecektir. Evet, milletimiz yetmiş üç yıl sonra yeniden otokrasiye “Yeter! Söz milletindir!” diyecektir. Ancak Türk milletinin iradesinin tecellisinde hedef muhalefet değil, iktidarın ta kendisi olacaktır. Millet bize değil size seslenecek ve “Yeter! Söz milletindir!” diyerek iktidarınıza son verecektir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bülbül...

32.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Iğdır'da meydana gelen trafik kazasında şehit olan İstihkâm Uzman Çavuş Muammer Ay ile Ulaştırma Sözleşmeli Er Ali Arslan'a, 25 Ocak 1072 tarihinde yazılmaya başlanmış ve 1074 tarihinde tamamlanmış olan ilk Türkçe sözlük Divanü Lûgat-it-Türk'e, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Türkçenin ehemmiyetini anlattığı sözlerine ve Türkçeye tarih boyu hizmet eden bütün abide şahsiyetleri rahmetle ve minnetle andığına ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Iğdır'da meydana gelen trafik kazası sonucunda şehit olan İstihkâm Uzman Çavuş Muammer Ay'a ve Ulaştırma Sözleşmeli Er Ali Arslan'a Allah'tan rahmet, yakınlarına ve aziz milletimize başsağlığı diliyorum.

Sayın Başkan, Türkçenin bilinen en eski sözlüğü olan Divanü Lûgat-it-Türk yani diğer adıyla Büyük Türkçe Sözlüğü Kâşgarlı Mahmut tarafından 25 Ocak 1072 tarihinde yazılmaya başlanmış ve 1074 tarihinde tamamlanmıştır. 7'nci yüzyılda bilinen ilk Türk alfabesi olan Orhun alfabesiyle yazılmış olan Orhun Abideleri'nden itibaren Türk tarihinde bilinen en eski eserlerden olan Kutadgu Bilig, Atabetü'l-Hakâyık ve Dede Korkut Hikâyeleri gibi eserlerde olduğu gibi Divanü Lûgat-it-Türk, sözlük özelliği taşımakla birlikte Türk milletinin duyguyu ve düşüncelerinin, inanışlarının, yaşayış biçimlerinin, gelenek ve göreneklerinin içeriğini yansıtmaktadır. Çok geniş bir coğrafyaya yayılmış olan Türk boylarının atasözlerinin de yer aldığı bu eserde 7.500'e yakın Türkçe kelime Arapça anlamlarıyla birlikte verilmiş, ilk kez Kâşgarlı Mahmut tarafından Türk boylarının yaşadığı coğrafyanın haritası da çizilmiştir. Türkçemizin ve Türk kültürünün önemini belirttiği bu kaynak eser günümüzde Fatih Millet Kütüphanesi'nde orijinal nüshasıyla milletimizin ilgisine, araştırmasına sunulmuştur. Kadim

Türk medeniyetinin tarihine ışık tutan bu güzide eser günümüzde de önemini korumakla birlikte maziden atıye bir köprü vazifesi de görmektedir. 7'nci yüzyılda Orhun Abideleri'nde ortaya çıkan yüksek şuurla 11'inci yüzyılda kaleme alınan Divanü Lûgat-it-Türk Karamanoğlu Mehmet Bey'in 13'üncü yüzyılda yayınladığı, Türkçenin resmî dil olarak ilan edildiği fermana da şüphesiz ilham kaynağı olmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Yine bu tavır ve şuurla Gazi Mustafa Kemal Atatürk 1931 yılında “Türk milleti geçirdiği nihayetsiz felaketler içinde ahlakının, ananelerinin, hatıralarının, menfaatlerinin, kısacası bütün kendi milliyetini yapan her şeyin dili sayesinde muhafaza olduğunu görüyor. Türk dili, Türk milletinin kalbidir, zihnidir.” sözleriyle Türkçenin ehemmiyetini anlatmış ve tarihe önemli bir not düşmüştür.

Türkçemizin ve Türk kimliğinin hedef alındığı bugünlerde ilk Türkçe sözlüğümüz olan Divanü Lûgat-it-Türk'ün müellifi Kâşgarlı Mahmut başta olmak üzere dil bayrağımız olan Türkçemize tarih boyu hizmet eden bütün abide şahsiyetleri rahmetle ve minnetle anıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Oluç...

33.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, ilaç sektöründe yaşanan krize, ekonomik krizin antidepresan kullanımını artırdığına, Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanan 2022 Yılı Mutluluk Raporu'na, Çorlu'da ve Ankara'da meydana gelen tren kazaları sırasında TCDD Genel Müdürü olan İsa Apaydın'a ve Kayseri'deki mera arazileri üzerine patlayıcı madde tesisi kurulması için çalışmaların başladığına ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, ilaç sektöründeki krizi daha evvel konuştuk, konuşmaya da devam edeceğiz. Kimi ilaçlar eczanelerde bulunamıyor, çok büyük bir sorun. Öte yandan, bir sahte ilaç ticareti aldı başını, yürüdü; buna ilişkin de çeşitli araştırma önergeleri ve soru önergeleri verildi. Şimdi de antidepresan ilaçlarında ciddi artış olduğu gözüküyor. Özellikle ekonomik kriz nedeniyle pek çok kişide yaşanan yoksunluk ve yoksulluk duygusu psikolojiyi de olumsuz etkiliyor ve yapılan araştırmalar ekonomik kriz ile psikolojik rahatsızlıklar arasında paralel bir ilişki olduğunu da ortaya koyuyor. Uzmanlar da ekonomik kriz nedeniyle antidepresan kullanımının arttığına işaret ediyorlar, pek çok kişide kaygı bozukluğu yarattığını söylüyorlar. Birleşmiş Milletler tarafından yapılan Mutluluk Raporu vardı, geçtiğimiz yılla -2022- ilgili. Hatırlarsanız Türkiye 146 ülke arasında mutluluk sıralamasında 112'nci sıraya yerleşmişti, 8 basamak gerileyerek. Temel ihtiyaçlara ve gıdalara ulaşımın zorlaşması, artan ev kiralari nedeniyle barınma sorunlarının yaşanması ya da okula gönderdiği çocuğunun beslenme çantasına yeterli gıda koyamamanın yarattığı insan psikolojisinin sonuçlarını yaşıyoruz aslında. Özcesi, yoksulluğun ve gelir adaletsizliğinin giderilmesinin ve ekonomi politikalarının yarattığı sorunların giderilmesinin bu sorunun da giderilmesinde temel rol oynayacağı tartışılıyor ve konuşuluyor. Krizlerin olmadığı; yoksulluğun, sömürünün, ayrımcılığın, ötekileştirmenin olmadığı; eşitliğin ve temel evrensel değerlerin önde ve üstte olduğu bir dönemin bu ülkede yaşanması ancak antidepresan ilaçlarındaki kullanım artışının da azalmasına yol açabilir gibi görünüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Yani, bu iktidar, milleti hasta etti sonunda; maalesef, psikolojik sorunların arttığı bir dönemi bu iktidar nedeniyle yaşıyoruz.

Çorlu'da 2018 yılında 25 kişinin ve daha sonra da Ankara'da 2018 yılında 9 kişinin hayatını kaybettiği tren kazaları sırasında TCDD Genel Müdürü olan bir kişi vardı, İsa Apaydın, daha sonra görevden alındı. Bu İsa Apaydın'ın görevden alındıktan sonra çalışma hayatına atıldığına dair veriler ortaya çıktı; bir şirkete ortak oldu, imza yetkilisi oldu o şirketin ve ihalelere girdi. Diyeceksiniz ki: "Buraya kadar ne var bunda? Normal." Evet, buraya kadar bir şey yok fakat bu ihalelerden bu kişi ve onun imza yetkilisi olduğu şirket inanılmaz kamu ihaleleri kazanmış vaziyette.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Yani, geçen sene kamudan ortaklı veya tek başına aldığı ihalelerin toplam bedeli 1,1 milyar Türk lirasını geçmiş. 2-13 Ocak arasında 2 ihale almış, aldığı bu ihaleler 500 milyon Türk lirasını aşmış ve ilginçtir, bu ihalelerin hepsi aslında ya yol yapımı ya köprü yapımı ya tünel inşaatı vesaire gibi konuları kapsıyor. Şimdi, bu niye önemli bir şey? Yani 2 tane büyük tren kazasının yaşandığı bir dönemde TCDD Müdürü olan kişinin yol, inşaat, köprü, tünel vesaire gibi konularda ihaleleri kazanan şirketin imza yetkilisi olması çok ciddi bir sorun; mesele sadece etik bir sorun değil, aynı zamanda kamu ihaleleri nedeniyle de son derece ciddi bir sorunla karşı karşıya olduğu görünüyor. Yani bu iktidarın etik yaklaşımının da son derece sorunlu olduğunu bir kez daha vurgulamak istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son kez açıyorum, buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Son değinmek istediğim konu, Kayseri'de mera arazileri üzerine 575 ton kapasiteli patlayıcı madde tesisi kurulması için çalışma başlatılmış Kayseri'nin Pınarbaşı ilçesinde ve esas itibarıyla da patlayıcı madde deposunun yapılacağı yer bölge için büyük riskler taşıyor çünkü tesisin yapılacağı yere yerleşim alanı çok yakın, en yakın konutun uzaklığı 955 metre görünüyor. Yani bölge halkı, tarım ve hayvancılıkla uğraşiyor. Bu tesisin buranın havasını, suyunu, toprağını kirleteceğini biliyorlar. Bu tesisin hayvancılığı ciddi ölçüde etkileyeceğini biliyorlar ve baktığımızda Adalet ve Kalkınma Partisinin iktidar olduğu dönemde, yirmi yılda yaklaşık 3,5 milyon hektar tarım, mera ve ormanlık alanı rant doğrultusunda yok edilmiş vaziyette.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Son cümlem efendim.

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bir kez daha uyarıyoruz: 31 Ocakta halkın katılacağı bir toplantıyla bu konu, ÇED meselesi Kayseri'deki bu işle ilgili gündeme gelecek ve halkın taleplerini dinlemek, halkın talepleri doğrultusunda hareket etmek gerekiyor; yaşam alanlarının, tarım alanlarının, hayvancılığın yok edilmesine sebep olacak adımların atılmasına neden olmamak gerekiyor. Sakarya'daki patlamaları unutmayalım. Dolayısıyla, halkın sesine ve sözüne kulak vermek gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Altay...

34.- *İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kimsenin enflasyona ezdirilmediğine dair açıklamasına, EYT'lilere, staj mağdurlarına ve dul ve yetim aylığıyla geçinenlere ilişkin açıklaması*

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Zatinalinizi ve yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Erdoğan “En düşük emekli maaşı 5.500 lira, asgari ücret 8.506 lira; memura da yüzde 30 zam yaptık -maşallah- kimseyi enflasyona ezdirmedik.” dedi ama millet inim inim enflasyonun altında ezildi. Şimdi, Bursa Milletvekilimiz Erkan Aydın’a buradan sorayım: Erkan Bey, 2.826 mı büyük, 8.506’ı mı büyük?

ERKAN AYDIN (Bursa) – 2.826 büyük Başkanım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Doğru söylüyor.

BAŞKAN – Ben sözü size verdim, bilmiyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Doğru söylüyor çünkü tam iki yıl önce, Ocak 2021’de asgari ücret 2.826 liraydı -şimdi 8.506 lira yaptık ya- o asgari ücretle 1.990 tane ekmek alınıyordu; şimdi, 1.701 tane alınıyor; 289 ekmek kayıp Doğan Bey, uyuma.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Aç gözünü!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – O asgari ücretle, 2.826 lirayla 3.139 yumurta alınıyordu, 8.506 lirayla 2.762 yumurta alınıyor; Doğan Bey, 377 yumurta nerede?

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Kargalar götürmüş, kargalar!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ve o asgari ücretle, 2.826 lira asgari ücretle 54 kilo dana eti alınıyordu; şimdi, 8.506 lirayla 37 kilo dana eti alınabiliyor; 17 kilo et kayıp. Vatandaşın etini, yumurtasını, ekmeğini çalmışınız kardeşim, bu kadar basit, bu kadar basit. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, EYT’liler sabrın son sınırında. Temmuz ayında -hiç unutmuyorum- Tayyip Bey dedi ki: “1 Ekimde Meclise getiriyoruz.” Ekim, kasım, aralık, ocak bitti, dört ay geçti. Tayyip Bey, niye getirmiyorsun bunu? “Getir, bir saatte çıkaracağız.” dedik. Yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “Hayır, bekleyelim, seçime yakın getirelim de bize bir faydası olsun.” Olmaz, olmaz, hiç kimse artık bu seçim rüşvetlerini yemez.

Şimdi, dün de “Emeklilikte yaş sınırını çözdük.” dedi ya, şaka gibi. Ne çözüldü ya, ne çözüldü? Kafanızda. Getirin, dört aydır niye bekliyorsunuz kardeşim, niye getirmiyorsunuz? 2,5 milyon hane uyku uyumuyor ve Tayyip Bey önce bir esti gürlledi, “Vermem.” dedi, “Bu 2 maaş, yan gelip yat!” dedi falan. Toplum örgütlenince paşa paşa getireceksiniz tabii. Yani getirmezseniz de yüz on gün sonra biz hallederiz de yüz on günü beklemeye de tahammülü yok EYT’lilerin.

Bir mağduriyet daha var, Meclisin gözünü, kulağını kapattığı bir mağduriyet daha var; o da ne biliyor musunuz? Staj mağdurları; mağdurlar, bir haksızlık var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Bakan diyor ki: “Hayır, bu çok yük getirir, bunu yapmayacağım.” Sayın Bakan, Allah selamet versin, koskoca Bakansın ama Meclis adına konuşamazsın. Staj mağdurlarının sorununu çözecek olan da EYT’yi çözecek olan da Türkiye Büyük Millet Meclisidir ve çözülecektir. (CHP sıralarından alkışlar)

Dul ve yetim aylığıyla geçinenler var bu memlekette, hem de sayıları azımsanmayacak kadar fazla, dul ve yetim aylığıyla geçinenler. Kaç lira alıyorlar? 2.300 lira, 2.500 lira, 2.700 lira. Ya, bir düşünün şimdi, 70 yaşında bir teyzemizi düşünün; evinde oturuyor ve bu teyzemizi 2.700 lirayla geçinmeye

mahkûm eden bir devlete sosyal devlet denir mi? Bir teyzemize, 60 yaşındaki teyzemize ya da bir yetime “2.400 lirayla geçin.” diyen bir devlete adil devlet denir mi Allah aşkına arkadaşlar?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son kez açıyorum, buyurun, tamamlayın.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya, kur korumalı mevduata milyarları buluyorsunuz da dul ve yetimlere niye bulmuyorsunuz kardeşim?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Buluyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Buluyorsunuz, buluyorsunuz!

Biraz önce bir sayın milletvekilim söyledi “Asgari ücreti 8.500 lira yaptık.” diye. Ya, keşke asgari ücret 2.800 lira kalsaydı da vatandaş 54 kilo et alabilseydi o parayla, yazık ya! (CHP sıralarından alkışlar) Millettin aklıyla alay etmeye hakkınız yok.

EYT’yi hemen bekliyoruz, yarın bekliyoruz; dul ve yetim aylıklarında iyileştirmeyi hemen istiyoruz; getirin, geçirelim. Millettin sorunlarına bu kadar duyarsız kalmanıza da millet 14 Mayısta gerekli cevabı “Yeter! Söz milletin!” deyip verecektir, hiç şüpheniz olmasın. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Tunç...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkanım, sataşmadan bir ilave süre verebilecekseniz...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, ne münasebet.

BAŞKAN – Vermeyeceğim.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Vermeyecek misiniz?

BAŞKAN – Yani Grup Başkan Vekilleri sürekli bu işi yapıyorlar, o yüzden vermeyeceğim.

Buyurun.

35.- Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, borç yapılandırmasıyla ilgili yasa teklifine ve Anayasa Komisyonunda kabul edilen hem başörtüsüne anayasal güvence sağlayan hem de ailenin korunması amacıyla evlilik birliğini tanımlayan düzenlemeye ilişkin açıklaması

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz; ben de Genel Kurulumuzu saygılarımla selamlıyorum; çalışmalarımızda başarılar diliyorum.

Engin Bey tabii alım gücüyle ilgili bazı ifadeler kullandı. Tabii, halkımızın alım gücünü artırmak, küresel enflasyona karşı vatandaşlarımızı korumak için çok önemli tedbirler aldık ve almaya devam ediyoruz. Bunu sadece bu dönem için değil yirmi yıldır halkımızı enflasyona ezdirmemek için büyük bir gayret gösterdik Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde. AK PARTİ iktidara geldiğinde asgari ücret 100 dolardı, bugün 455 dolar. Dolayısıyla ülkenin gayrisafi millî hasılası 4 kat arttıkça halkımızın alım gücünü de arttırmaya devam ediyoruz. Birkaç rakam verildi, bende de rakamlar var ama süremiz açısından paylaşmak mümkün olmayacak, doğru olmadığını belirtmek istiyorum. Özellikle asgari ücretteki artış memnuniyetle karşılandı. Tabii ki güncelleme noktasında Sayın Cumhurbaşkanımız eğer enflasyona karşı yeniden bir koruma gerekirse çünkü asgari ücretteki artış yıllık artışı altı ayda bir artışa geçmişti, emekli maaşları ve memur maaşlarıyla ilgili artışlar, en düşük emekli maaşındaki artış, bunlardaki oranlar ortada. Daha geçen hafta sözleşmeli personelin kadroya alınmasıyla ilgili kanun teklifini burada kanunlaştırdık hep beraber; 500 bin vatandaşımız bundan yararlanacak. Emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili artık son aşamadayız, bu noktada yine devraldığımız bu problemi çözeceğiz. Çalışma Bakanlığımız, Maliye Bakanlığımız teknik boyutlarını tamamladı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) - Şu anda grubumuzda çalışma devam ediyor. Kısa süre içerisinde emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili kanun teklifini de inşallah öncelikle Komisyondan geçirip sonrasında da Genel Kurulda yasalaştıracağız ve ilk etapta 2,5 milyon vatandaşımız bundan yararlanacak, sonrasında da 4 milyon 800 bin vatandaşımız bundan yararlanacak. Bunun mali boyutlarını, özellikle maaşlarla ilgili durumu Sayın Maliye Bakanımız açıkladı, herhangi bir sıkıntı olmadığını da ifade ettiler.

Şimdi, borç yapılandırılmasıyla ilgili bir yasa teklifi hazırlığımız var, inşallah onu da Meclisin gündemine getireceğiz.

Yani burada peyderpey halkımızın ekonomik refahını artırmak için her türlü tedbiri alıyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımız her Kabine toplantısı sonrası halkımıza yeni yeni müjdeler veriyor ve bu müjdelerin idari düzenlemelerle gerçekleştirilecek olanları süratle Bakanlıklarımız tarafından hayata geçiriliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Yasal statüsü gerçekleşmesi gerekenler de burada hızlı bir şekilde kanunlaşıyor ve hız kesmeden devam edeceğiz.

Tabii, başörtüsüyle ilgili hem başörtüsüne anayasal güvence sağlayan hem de ailenin korunması amacıyla evlilik birliğini tanımlayan önemli bir değişiklik Anayasa Komisyonumuzda kabul edildi. Buradan Anayasa Komisyonu Başkanımıza, üyelerine, katkı sağlayan tüm milletvekillerimize, uzmanlara ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerine çok teşekkür ediyoruz. İnşallah, Genel Kurul gündeminde de Anayasa değişikliğimiz büyük bir çoğunlukla burada kabul edilir ve milletimizin bizden beklediği bu önemli değişikliği de hayata geçirmiş oluruz diyorum, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.12

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.20

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ**KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Necati TİĞLİ (Giresun)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 54’üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Sayın Altay, bir söz talebiniz var mı öncesinde?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yok.

BAŞKAN – Yok.

Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

1.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu tarafından, çiftçilerin borçluluk sorununa yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla 10/1/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 25 Ocak 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

25/1/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun 25/1/2023 Çarşamba günü (bugün) toplanmadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Dursun Müsavat Dervişoğlu

İzmir

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İzmir Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Dursun Müsavat Dervişoğlu tarafından, çiftçilerin borçluluk sorununa yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla 10/1/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 25/1/2023 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Sayın Ayhan Erel.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYHAN EREL (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, yüce Türk milleti; çiftçilerimizin borç sorununun çözülmesi amacıyla İYİ Parti olarak vermiş olduğumuz araştırma önergesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, dur durak bilmeden gelen zamlarla birlikte, artan girdi maliyetleriyle, mazot fiyatıyla, tohum fiyatıyla, gübre fiyatıyla, elektrik faturalarıyla mücadele eden ve artık bir çıkar yol bulamayan, icralardan dolayı traktörünü satmak zorunda kalan, hayvanını kesmek zorunda kalan, sabah namazıyla çilesi başlayıp yatsı ezanına kadar çilesi devam eden elleri nasırlı çiftçilerimiz mutsuz, çiftçilerimiz umutsuz, çiftçilerimiz çaresiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun verilerine göre, çiftçilerimizin bankalara olan borcu 2022 Mart ayında bir önceki yıl mart ayına göre yüzde 33 oranında artarak 187 milyar TL'ye yükselmiştir. Bu rakamın 2022 sonu itibarıyla 190 milyar TL civarına ulaştığı, takibe alınmış borç miktarının ise 4 milyara yaklaştığı tahmin edilmektedir. Çiftçilerimizin çoğu, borçlarına tabiri caizse takla attırarak hayatlarına devam etmektedir. Devlet bankalarına da kredi kullanmak için tarlalarının tamamını ipotek vermektedirler ancak verdikleri teminatlar da almak istedikleri kredilere yeterli gelmemektedir. Tarım Kredi Kooperatiflerine olan borç ve kredi kartları ile piyasalara olan borçları göz önüne alındığında çiftçilerimizin toplam borç miktarının 250 milyar liraya yaklaştığı görülmektedir.

2022'de 2.158 lira olan tarım BAĞ-KUR primleri 2023 yılında 3.452 liraya yükselmiş, hazine teşvik indirimiyle bu miktar 2.952 TL olmuştur. Artan borçlar nedeniyle BAĞ-KUR primlerini çiftçilerimiz ödeyemeyecek durumdadırlar. Diğer sigortalılar yirmi yıl, çiftçilerimiz ise yirmi beş yıl prim ödemesi yapmak zorunda. Bu şartlarda çiftçilerimizin BAĞ-KUR primlerinin 2008 yılında olduğu gibi on beş gün üzerinden hesaplanması ancak otuz gün hizmet sayılması talepleri vardır. Çiftçilerimizin sigorta primlerini ödeyebilmeleri için mevcut prim borçlarının yapılandırılması ve faizlerinin silinmesi gerekmektedir.

Kadın çiftçilerimize sağlanan bir kanuni düzenlemeyle 3 çocuğa kadar, 3'üncü çocuk dâhil, çiftçi kadınlarımıza doğum öncesi borçlanma hakkı verilmektedir ancak bu doğum borçlanma hakkının verilebilmesi için ilk çocuktan önce kadın çiftçilerimizin sigortalı olması şartı aranmaktadır, bu şartın ortadan kaldırılması gerekmektedir.

Sayın Cumhurbaşkanı 6 Ocakta çiftçilere daha fazla borçlanabilirsiniz müjdesi vermişti. Çiftçilerimiz müjde olarak borç müjdesi değil, hakkı olan millî gelirden yüzde 1 oranında tarımsal desteğin tamamının verileceği müjdesini beklemektedir.

2008 yılında kayıtlı çiftçi sayımız 1 milyon 127 bin iken 2021 yılında bu sayı 530 bine düşmüştür. Buna karşın 2000 yılında çiftçi borçları 2 milyon 400 bin iken günümüzde 250 milyar TL'yi aşmıştır. Ayrıca, 5 milyon hektar tarım arazisi tarım dışı kalmıştır. Bizler biliyoruz ki tüm dünyada insanların karnını çiftçilerimiz doyurmaktadır. Biz, çiftçilerimize gereken desteği vermeliyiz ki insanlarımız aç kalmasınlar. Hasadı yapılan ürünlerin yerine tekrar ekim yapabilmek neredeyse günümüz şartlarında mümkün değildir. Artan girdi maliyetleri karşısında çiftçilerimizin kazançları zaten eriyip yok olmaktadır. Hele dolar bazında bir kazanç var mı diye hesap yaptığımızda, çiftçilerimiz yirmi yıldır arpa boyu yol alamamış gözükmektedir. Kısacası, çiftçimiz borç ekmekte, icra biçmektedir.

Yine, çiftçilerimizden gelen bir talep var. AK PARTİ'li arkadaşlarımız bunu dinlesinler, yoksa en kısa zamanda millet iktidarı bunu gerçekleştirecek. Miras kalan arazilerde tarım yapan çiftçilerimiz tapu intikali yaptırmadıkları için çiftçi desteklerinden faydalanamamaktadırlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

AYHAN EREL (Devamla) – Ya devletimiz bu ortaklığı resen gidermeli ya da tarım destek ödemelerinde yeni bir mevzuat hazırlamalıdır diyor, önergemize çiftçileri kollayan koruyan, onların

alın terine, emeğine, nasırlı ellerine saygı duyduğunu iddia eden her kim varsa kabul oyu vermesini bekliyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Nusrettin Maçın.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA NUSRETTİN MAÇİN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz HDP olarak, Türkiye’de siyaseten, ekonomik olarak, sosyal, kültürel olarak iktidarla 180 derecede zit düşünüyoruz. Neden? Çünkü tercihlerimiz çok farklı. Bu iktidarın tercihi sermayeden yana, tüccardan yana, ithalatçıdan yana, rantçıdan yana; bizim tercihimiz işçiden, emekçiden, üretenden yana.

Şimdi, Türkiye’de tarım girdilerinde sadece bu iki yıl içerisinde yüzde 300-400’ün üzerinde bir artış oldu. Şimdi, bu kadar artışa rağmen tarım desteklerinde düşüş var. Neden? Çünkü ithalatçıyı destekleyecek, sıfır gümrükle getirecek, onun sermayesine sermaye katacak, buradaki üreticiyi daha mülksüzleştirecek. Bu gidişat öyle giderse Türk çiftçisi, üreticisi tamamen üretimden kopacak arkadaşlar.

Bakın, AKP iktidarı kendi getirmiş olduğu kanunları, yasaları çiğniyor. Mesela yüzde 1’lik millî gelir payı neden verilmiyor arkadaşlar? Dört buçuk yıldır burada söylüyoruz. Ya, şimdiye kadar yüzde 45’in üzerinde verilmedi ve bugün 2023’e geldiğimizde yüzde 30’lara düştü. Bunun anlamı şudur: “Biz tercihimizi yandaşlarımızdan, sermayeden, ithalatçıdan, ranttan yana kurduk.” diye açıkça beyan ediyorlar. Biz de halkımıza şunu söylüyoruz: HDP ve HDP’nin iktidar ortağı olduğu bir ülkede, bu ülkede hiçbir çalışan sorunu, üreten sorunu, kadın sorunu, gençlik sorunu bırakmayacağız ve bizim tarıma ilişkin 21’inci yüzyıl vizyonuna uygun stratejimiz var, hazırdır. Defalarca biz bunu Tarım Komisyonunda da dile getirdik, burada da dile getirdik ama biz şunu anladık: Bu iktidar muhalefetin doğru eleştiri ve önerilerini dikkate almıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın.

NUSRETTİN MAÇİN (Devamla) – Bunun için biz bu iktidarı götürmeden, yollamadan bu ülkenin ne tarım sorunu ne çalışan sorunu ne demokrasi sorunu ne insan hak ve özgürlükleri sorunu çözülecektir. Onun için bu iktidar giderse inşallah bu ülkede çok güzel günler de gelecektir ve bu HDP’nin mücadelesiyle, politik öngörüsüyle gerçekleşecektir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Orhan Sarıbal.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ORHAN SARIBAL (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çiftçinin yaşadığı sorunları anlayabilmek için teşhisi doğru koymak lazım. Sorun, çiftçi batıyor, ülke tarımı batıyor; sorunun sorumlusu kim? AKP ve saray iktidarı. Liranın döviz karşısında yerle bir olması ve aynı zamanda “Enflasyon sonuçtur, sebep faizdir.” meselesinin dayatılması bugün geldiğimiz sonucun temel sebebidir. 2021’in sonunda baktığımızda, 2022’nin hemen başında gayrisafi tarımsal hasıla 402 milyar. Aynı dönemde son bir yılda çiftçinin aynı tarımsal üretimi yapabilmesi için harcayacağı para 600 milyar. Şimdi, bu 200 milyarı kim karşılayacak? Hani gelip burada söylüyorlar ya “Çiftçinin durumu iyi, borçlarını ödüyor.” diye, bir yılda çiftçinin borcu 136 milyar TL artmış, 136 milyar! Bu, aynı tarihsel dönemde çiftçinin sadece bankalara olan borcu. Peki, dışarıdan ilaççıya, mazotçuya, gübreciye, tohumcuya; bunlar hiç işin içinde yok. Yani o 200 milyar liralık açığı, çiftçi,

piyasadan bulmak zorunda kalıyor. Şimdi, burada, çiftçinin sorunu aslında Türkiye'nin, bütün Türkiye toplumunun sorunudur; bunu çok net görmek lazım.

Bakın, bir örnek vereceğim: Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM), geçen yıl, 2021'in sonunda, 2022'nin başında tohumu 3,5 liraya sattı, 3,5 lira! Hangi tohum? Buğday. Aynı TİGEM bir yıl sonra tohuma kaç para dedi? 10,5 lira. Kaç kat? 4 kat. Ya, sizin TÜİK'iniz utanmadan sıkılmadan yüzde 100 bile diyemiyor tohuma. Gerçekten aklımızla dalga geçen böyle bir anlayış olabilir mi? Bütünüyle baktığımızda, karşımızda çok net, Türkiye, 5,5 milyon ton tohuma yaklaşık olarak nereden bakarsanız bakın 100 milyar ödüyor. Çiftçinin boynunu büken yem 300 milyar, tarım ilacı 30 milyar, elektrik 30 milyar, mazot 70 milyar; bunları hesaplıyorsunuz, bugünkü rakamlarla 650 milyar çıkıyor, 650 milyar! Siz çiftçiye ne öngörüyorsunuz? 39 milyar. Soruyorum size: Şu Mecliste bu rakamlarla çiftçilik yapıp ayakta kalabilecek kimse var mıdır? Yine soruyorum: Eğer sizler, şirketi olan, olmayan veya piyasada bir iş yeri, bir fabrika sahibi bu koşullarda olsaydı bugün bir tanesi ayakta kalabilir miydi? Hiçbiri kalamazdı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ORHAN SARIBAL (Devamla) – Teşekkür ederim Başkan.

Ama ne yapıyorsunuz, bütünüyle altında çiftçi kalıyor. İşte son yaptığınız iş: Dışarıdan ithal dana getiriyorsunuz, 130 liraya mal oluyor. Onu 100 liraya satıyorsunuz, 30 lira zararla halka dağıtıyorsunuz. Kaç baş? 5 bin baş. Kaç ton? 15 bin ton. Türkiye'nin ihtiyacı kaç? 2 milyon ton. Peki, soru şu: Neden etin kilosuna 20 lira fazla verip kendi çiftçinizden almıyorsunuz, hayvan varlığımızı arttırmıyorsunuz, böylece Türkiye'nin et sorununu çözümüyorsunuz? Elbette destekleme yapın, elbette indirim yapın, elbette halka ucuz et verin. Ama taşıma suyla değirmen dönmez, bir gün o canlı hayvanları da bulamayacaksınız ve tarihe kara leke olarak geçecek bu tarihsel süreç.

Türkiye bu kadar verimli bir ülkeyken bu ülkenin insanını yabancı ülkelerin etine, yabancı ülkelerin tarım ürünlerine, yabancı ülkelerin gıdasına mahkûm ettiniz. Bu ders de size yeter.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Salim Çivıtcioğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA SALİM ÇİVİTCİOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubunun vermiş olduğu Meclis araştırması önergesi hakkında AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce milletimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, tarımsal hasılamız 2002 yılında 25 milyar dolar iken 2021 bir yılında yüzde 79 oranında artışla 44,7 milyar dolara yükselmiştir. İYİ PARTİ Grup önerisine göre tarım sektöründeki gayrisafi yurt içi hasıladaki pay 2020 ve 2022 yıllarında önceki yıllara nazaran düştüğü iddia edilmektedir. Oysaki 2022 yılının ilk üç çeyreğindeki tarımsal hasılamız 42,6 milyar dolar olarak önceki yıllara nazaran artışa geçmiştir. Tarım sektörümüzün 2021 yılında gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 5,5 iken 2022 yılı ilk üç çeyreğinde ise yüzde 6,6'ya gelerek ülke ekonomisine güçlü bir destek sağlamıştır.

Bakanlık olarak çiftçilerimize her yıl artış oranlarıyla destekler verilmektedir. 2002'de neredeyse tek bir kaleme indirgenmiş tarımsal destekler, verimlilik, kalite, gıda güvenirliliği ve kırsal kalkınmayı esas alacak şekilde kapsamı genişletilerek yeniden düzenlenmiştir. 2002 yılında 1,8 milyar TL olan destekleme bütçesi 2022 yılında 22,4 kat artarak 40,4 milyar TL'ye yükselmiştir. 2023 yılında ise

Bakanlığımız toplam bütçesinin yüzde 40,4'ü olan toplam 54 milyar TL tarımsal destekler olarak çiftçilerimize ayrılmıştır.

Üreticilerimizi, çiftçilerimizi üretim esnasında rahatlatma, verimliliğini artırma ve ellerini güçlendirme mahiyetinde kullandığı girdiler desteklenmiştir, desteklenmeye de devam edilecektir. Bunlardan birkaç tanesini söyleyecek olursak gübrede yüzde 18, karma yemde yüzde 8 olan KDV kaldırılmıştır, mazot desteği ilk kez 2003 yılında başlamıştır. Mazot ve gübre günümüz fiyatlarıyla bugüne kadar toplamda 73,2 milyar TL desteklenmiştir. Ürüne göre dekar başına 83 TL ile 271 TL arasında mazot ve gübre desteği verilmektedir. Yine, mazot desteği artan maliyetler ölçüsünde ürün bazında yüzde 130 ile yüzde 395 oranı arasında artırılmıştır. 2022 yılında, çiftçilerimiz, Hükümetimizin destekleme politikalarıyla tabiri caizse altın yılını yaşamıştır. Ürünün rekoltesinin beklenenin üzerinde olması ve bunun yanında alım fiyatlarının beklenenin üzerinde olması çiftçilerimizi ziyadesiyle memnun etmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi

SALİM ÇİVİTCİOĞLU (Devamla) – Yine, aynı zamanda, Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerimizin çiftçilerimize vermiş olduğu kredilerin geri dönüş oranı yüzde 99 olarak gerçekleşmektedir.

Görüldüğü üzere bahsi geçen iddiaların gerçeği yansıtmadığını düşünüyoruz. Bu nedenle, İYİ Parti Grubunun vermiş olduğu araştırma önergesine katılmıyoruz. AK PARTİ hükümetlerimiz döneminde çiftçilerimizin, köylümüzün ve üreticilerimizin her zaman yanında olduk ve bundan sonra da her koşulda yanlarında olmak, sorunlarını çözmek ve onlara destek olmak için her zaman beraber olduğumuzu beyan ediyor, Genel Kurulu saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- HDP Grubunun, Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve arkadaşları tarafından, Marmara Denizi'nin kirletilmesinde etkisi olan Ergene kirliliği başta olmak üzere bütün kirleticilerin ortadan kaldırılması amacıyla 24/1/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 25 Ocak 2023 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

25/1/2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 25/1/2023 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Hakkı Saruhan Oluç

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

24 Ocak 2023 tarihinde, Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve arkadaşları tarafından verilen (23671 grup numaralı) Marmara Denizi'nin kirletilmesinde etkisi olan Ergene kirliliği başta olmak üzere bütün kirleticilerin ortadan kaldırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 25/1/2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Rıdvan Turan.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA RIDVAN TURAN (Mersin) – Sayın Başkan, değerli hazırım; bu araştırma önergesini vermemizin temel sebebi, Marmara Denizi'ndeki kirliliğin geçen seneden bu zamana hâlâ bir artış trendi içerisinde olmasıdır.

Hatırlayacaksınız, 8 Haziranda, 22 maddelik bir eylem planı açıklanmıştı ve o zamandan bu zamana, esasında, bu 22 maddelik planın bir türlü hayata geçirilemediği, denizin iyileşmesi bir yana, daha da kötü hâle geldiğini hep beraber görüyoruz.

Marmara Denizi'ndeki kirliliğin çok farklı faktörleri var. Örneğin, evsel atıklar, İstanbul başta olmak üzere bütün büyük kentlerin attığı Marmara'ya; tarımsal atıklar, özellikle Güney Marmara havzasındaki, tarım havzasındaki, Balıkesir havzasındaki bütün atıklar Marmara'ya; endüstriyel atıklar, Kocaeli'de, İstanbul'da ve Trakya'ya yayılmış bir biçimde yine Marmara'ya... Meteorolojik kirlenme, bunun yanında bir başka faktör. Günün sonunda, Marmara, içinde canlı yaşayamayacak su kalitesine sahip bir deniz hâline dönüşmüş oluyor. Tabii, burada bir şeyi özellikle alıntılar yapmak istiyorum: “Bu kirliliklerden hangisi en fazla etki ediyor?” denirse başta mutlaka Ergene derin deşarjını konuşmak lazım değerli arkadaşlar. Biz, Ergene derin deşarjının, 50 kilometrelik bir hattın, işte denizin 50 metre kadar derinine basılan deşarjın o bölgesinden aldığımız su numunelerinde, Bakanlığın iddialarının tersine, ağır metallerin Dünya Sağlık Örgütü'nün standartlarının yüz binlerce kat üstünde olduğunu gördük. O zaman da demiştik, bütçede de söyledik yani bizim rakamlara inanmıyorsanız gelin bu analizi beraber yapalım ve sonucu görelim diye.

Değerli arkadaşlar, Ergene boyunca 2 bin sanayi tesisi var. Bu 2 bin sanayi tesisi farklı niteliklere sahip; metaldir, boyadır, tekstildir, şudur, budur bir sürü sanayi tesisi bütün atıklarını Ergene'ye atıyor. Peki, bu sanayi tesisleri suyu nereden alıyor? Ergene akiferinden yani en kaliteli, en nitelikli ve bizim kolektif olarak ortak değerimiz olan su yer altından çekiliyor, kirletiliyor ve Ergene'ye basılıyor, daha sonra bu derin deşarj vasıtasıyla da Marmara'ya basılıyor. Şunu çok açıklıkla söylemek istiyorum. Ergene'deki bu kirliliğin Marmara'ya basılmasından dolayı Marmara'da canlı hayatı olağanüstü bir risk altındadır. Özellikle kirlenme söz konusu olduğunda kirlenmenin ilk etabında o kirlenmeye dayanabilen canlılar ortamda kalır, dayanamayanlar ya ölürlere ya da ortamı terk ederler. Daha sonrasında kirlenmenin devam etmesiyle birlikte buradaki canlı popülasyonu iyiden iyiyi azalır ve abiyotik yani canlılığın olmadığı bir ortama dönüşmeye başlar. Şu anda Marmara'nın bazı bölgelerinde canlı hayatı tam olarak ortadan kalkmış durumda. Hep söylediğimiz şeyi bir daha söyleyelim. Bu sanayi tesislerinin kâr hırsı devam ettiği sürece, belediyelerin bu konudaki umursamazlığı devam ettiği sürece yani Marmara gibi olağanüstü bir varlığı, bir değeri lağım gibi, fosptik gibi kullanma yaklaşımı devam ettiği sürece Marmara'nın kaybı işten bile değildir. Niye diyorum Müsilaj Komisyonundan bu zamana kirlilik arttı diye. Bakın şu anda Baltalımanı İleri Biyolojik Arıtma Tesisi'nin -tırnak içine alarak söylüyorum- açılmasından sonra Boğaz'da olağanüstü bir medüz, denizanası artışı söz konusu oldu, olağanüstü bir patlama oldu, aynı müsilaj dönemindeki gibi bir şeyle karşı karşıya kaldık. Artık ne artıtılıyor ve ne kadar artıtılıyorsa soru işareti. Önümüzdeki dönemde havaların biraz daha toparlanmasıyla çok yüksek

ihitmalle müsilağ gibi olmayan belki başka fitoplanktonların sebep olabileceği başka türden patlamalarla karşı karşıya kalacağız.

Değerli arkadaşlar, bakın, şu anda Marmara’da tutulan balıklarda bir tür balık pandemisi yaşanıyor; balıkların üreme organları olması gerekenden daha düşük boyutta, balıkların cesameti yaşlarıyla orantısız durumda. Bakanlığın da bu konudan bilgisi olduğunu biliyorum yani balıkların büyük bir kısmını içine alan bir balık pandemisiyle karşı karşıyayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

RIDVAN TURAN (Devamla) – Bu pandeminin yarın bu balıkları tüketen insanlarda da başka düzeyde hastalıklar yapmayacağını garanti yok, vibriyo kökenli bir bakterin yaptığı bir şey bu. Yani bir balık hazinesini, bir deniz hazinesini, el birliğiyle, ne yazık ki iktidarın bu konudaki yaklaşımı sebebiyle kaybediyoruz. Bu sebeple ivedilikle Marmara’da derin deşarjın engellenmesi lazım; önce Ergene derin deşarjının ardından “derin deşarj” denilen şeyin ortadan kaldırılması, karada olanın karada kalması lazım, arıtılan suların peyzajda ve tarımda karada kullanılması lazım, endüstriyel atıkların engellenmesi lazım. Balıkesir-Çanakkale Bütünleşik Sahil Yolu Projesi gibi Zihni Sinir projeleri ve Kanal İstanbul Projesi gibi kabul edilmesi mümkün olmayan, denizi yok eden projeleri engellemek lazım ama her şeyden önce bu Meclisin bir kez daha toplanması ve bu kirliliğin niye devam ettiğini bir kez daha ortaya çıkarması ve tedbir alması lazım. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Sayın Hayrettin Nuhoğlu.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Marmara Denizi’nin kirliliğinin engellenmesi hakkında verilen araştırma önergesi üzerine İYİ Parti adına söz aldım. Selamlarımı sunarım.

Marmara Denizi’nde 2021 yılında çok şiddetli şekilde görülen müsilağ vesilesiyle kurulan komisyon başta Marmara Denizi olmak üzere denizlerimizdeki müsilağ sorununun sebeplerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla dört ay çalıştıktan sonra hazırlanan rapor burada tartışılmıştı. Plansız ve çarpık kentleşmeyle birlikte kontrolsüz sanayileşme ve doğal varlıkların pervasızca yağmalanması sonucu Marmara Denizi çok hor kullanılmıştır, âdeta çöplük zannedilmiştir. Tarımda yoğun olarak kullanılan gübrelerden kaynaklı zehirli kirlilik, endüstriyel ve evsel atıklar ile gemilerin bıraktığı atıklar gerekli önlemler alınmadan Marmara’ya deşarj edilmiştir. Ergene havzası başta olmak üzere Marmara Bölgesi’ndeki akarsuların getirdiği kirliliğin güncel olarak devam ettiği bilinen bir gerçektir. Kısaca diyebiliriz ki Marmara Denizi ne çekiyorsa insan elinden çekiyor. Geçtiğimiz yaz “Müsilağ görülmedi.” diyerek Marmara Denizi’nin iyi durumda olduğu ve kurtulduğu zannedilmesin. Meclise sunulan ve tartışılan müsilağ raporunda belirlenen tedbirlerin yerine getirildiğine dair işaretler maalesef yoktur. Konunun doğrudan sorumlusu olan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı müsilağın en yoğun görüldüğü dönemde 22 maddeden oluşan Marmara Denizi Koruma Eylem Planı’nı hazırlayarak uygulamaya koymuştu. Başından beri bu planın bazı maddeleri gevşetilmiş, görmezlikten gelinmiş, bazıları ise hâlâ yerine getirilmemiştir.

Değerli milletvekilleri, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı görünüşte genelgeler yayınlamakta, güzel ve iddialı sözlerle olumlu işler yapıldığını söylemekte ama yapılan yağmalamalar yüzünden inandırıcı olamamaktadır. En son, yeniden düzenlenerek yayınlanan Daha Temiz Bir Marmara İçin Yeni Denetim Modeli Genelgesi’ne bağlı kalınmasını ve mutlaka uygulanmasını bekliyoruz, yakından takip edeceğimizin de bilinmesini istiyoruz.

Daha geçen hafta burada Uludağ Alan Başkanlığının kurulması hakkındaki kanun teklifinin görüşmelerinde açıkça gördük ki Uludağ'ın yağmalanması amaçlanmıştır. İYİ Parti olarak bizim, ülkemizin bütün doğal yapısına ve güzelliklerine karşı çok büyük bir hassasiyetimiz vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

HAYRETTİN NUHOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim.

Ancak ülkemizi yöneten iktidarın, tam tersine, çevreye ve doğaya bırakın hassasiyeti, saygılarının olduğunu bile söylemek mümkün değildir. Sonuç olarak söylemek isterim ki ülkemizin bütün zenginliklerini korumak her zaman en önemli görevimiz olacaktır. Denizlerimiz, göl ve barajlarımız, akarsularımız, ormanlarımız, yaylalarımız velhasıl bütün yurdumuz gelecek nesillerimize emanet edeceğimiz kutsal değerlerimizdir. Yaklaşan seçimle birlikte partili cumhurbaşkanlığı sistemi değişecek, güçlendirilmiş parlamenter sisteme dönüş sağlanacaktır. Göreceksiniz, güneş daha parlak doğacak, her şey daha iyi olacaktır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Biz, hazırız, az kaldığına inanıyoruz; o sene, bu senedir diyor, saygılar sunuyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın İlhami Özcan Aygun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Marmara Denizi'ndeki kirlilik ve bunda Ergene'nin rolü olduğuna dair HDP önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi ve ekranları başında bizleri izleyen değerli yurttaşlarımızı saygıyla selamlıyorum ve önergeyi de desteklediğimizi ifade etmek istiyorum.

Sayın mevkidaşımla beraber dört ay bu Komisyonda görev yaptık ama demek ki her şey boş, gerçek ortada. Müsilaj Komisyonu olarak toplandı ama gelinen noktada, Çevre Bakanlığının tam 22 maddesi vardı, değişen bir şey yok yani havanda su dövmüşüz, şimdi, tekrar geldiğimiz noktaya dönüyoruz. Istanca Dağları'ndan doğup Meriç Nehri'yle birleşerek Saros Körfezi'ne dökülen ve 283 kilometre uzunluğundaki Ergene, âdeta kanalizasyon hâline gelmiş. AK PARTİ, Ergene konusunda bugüne kadar vermiş olduğu sözlerin hepsini maalesef yemiş, yutmuş. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Başbakan olduğu 2011 yılında “Haliç'i nasıl temizlediyseniz Ergene Nehri'nide temizleyecegiz.” diye ifade etmişti. Aradan tam on iki yıl geçti, Ergene'yi temizlemeyi bırakın, Erdoğan bir de 13 Kasım 2020'de öyle bir gaf yaptı ki akıllara ziyan. Ne dedi? Tekirdağ'da 7'nci Olağan Kongresi'nde, 13 Kasım 2020'de, oradaki açılışta dedi ki...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – İzmir Körfezi'ni temizlediniz mi?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Devamla) – ...“Sevgili vatandaşlarım, Ergene nasıl akıyor?” Partililer de kalktılar, Erdoğan'a yalan olarak pırl pırl aktığını söylediler. Evet, sevgili milletvekilleri, Ergene pırl pırl akıyor, ben de Sayın Cumhurbaşkanına diyorum ki: Bu pırl pırl akan Ergene'de gel, bir yüz de görelim bakalım.

ORHAN ÇAKIRLAR (Edirne) – Balık tutardık, balık.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Devamla) – Sinek uçmuyor, kokudan yanına yaklaşılmayan Ergene'nin “pırl pırl aktığını, kalktı, 13 Kasım 2020'de Tekirdağ'daki AKP kongresinde ifade etti. Ergene bu, Sayın Başkan.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – İzmir Körfezi'nde yüzülüyor mu acaba Sayın Aygun? Kılıçdaroğlu Twitter'da...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Devamla) – Şimdi, geldiğimiz noktada derin deşarj diyoruz. Dedik ki: Vazgeçin, Ergene derin deşarjından vazgeçin. Bu, Marmara'nın ölümü olacak ama biz bunu anlatamadık. Bilim insanları geldi Komisyona, ifade ettiler ama sizlerden olanlara “Tamam.” dendi, muhalefet olarak şerh koyanlar ise eleştiri aldılar.

Yine, bakınız, Denizcilik eski Müsteşarı Mustafa Korçak diyor ki: “Ergene Atık Su Tesisi'nden çıkan suların Marmara Denizi'ne derin deşarjla verilmesi hemen gözden geçirilmelidir. Kirletici yüklerinin havzada değişikliği çevre felaketine sebebiyet vermektedir.” Aral Gölü'nü örnek gösteriyor ama biz kulaklarımızı tıkamışız bilim insanlarına.

Yine, Komisyona gelen, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesinden Çevre Bölümü Başkanı Lokman Tecer Hoca diyor ki: “Ergene suyunu geri kazanmalıyız ve havzada artık bir tük su kalmadı.” Ama bizi değil, bilim insanlarını değil, siz sadece yandaşları, şakşakçıları dinliyorsunuz, aynı AKP il kongresinde olduğu gibi.

Yine tarımsal sit alanlarında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Devamla) – Başkanım, bir dakika daha süre alabilir miyim?

BAŞKAN – Tamamlayın, buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Devamla) – Ergene'nin tam zamanlı izlenmesi gerekiyor, denetimlerin sıklaştırılması gerekiyor. Tarımsal sit alanlarında ve su kaynakları üzerinde plastik OSB gibi tesislerin kurulmasına izin vermeyin diyoruz ama geçmiş dönem, Başbakan Binali Yıldırım Çorlu'ya gelip -daha mahkeme kararı sürerken- plastik OSB'nin açılacağını söylüyor. Yani mahkemeye ve adalete orada da yine el uzattınız. Ama nerede? Sizin gözünüzü rant bürümüş, her şey dolar diyorsunuz, dolar yani çevreyi bırakmışsınız; araziyi, meraları bırakmışsınız, sizin tek gördüğünüz dolar.

Şimdi, diyoruz ki bir an evvel gelin Marmara Denizi Koruma Eylem Planı ve TBMM'deki Müsilaj Komisyonunda daha önceden almış olduğumuz notları bir açın bakın, o zaman her şey ortaya çıkacak. Ve dört aylık çalışmanın sonucunda o Komisyonun almış olduğu rapora bakarsanız Ergene ve Marmara Denizi'yle ilgili çok güzel notlar alındı ama demek ki biz boşuna yapmışız, hâlâ daha Marmara ve Ergene'miz kan kan, işte böyle kömür akıyor sayın mevkidaşım.

Teşekkür eder, saygılar sunarım. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Mustafa Demir.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hatırlanacağı üzere 2021 yılı Haziran ayı başında Marmara Denizi'nde yoğun bir müsilaj oldu ve bu vesileyle Meclisimizde Meclis araştırması komisyonu kuruldu. Bu çalışmada Marmara Denizi'nin kirlenmesine neden olan etkenler ve bunların önlenmesi için yoğun çalışmalar gerçekleştirdik. Nihayetinde Marmara'yı kirleten en önemli kirlilik kaynağının insan kaynaklı olduğu tespit edildi. Bunların, kentsel, endüstriyel ve tarımsal atıkların yeterli arıtmaya tabi tutulmaksızın Marmara'ya deşarj edildiği ortaya çıktı.

Şimdi, Ergene havzasına gelince, Ergene havzasında endüstriyel atıkların yapılan ileri atık su arıtma tesislerinde arıtıldıktan sonra kara boru hatlarıyla derin deşarjının yapılması planlanmaktadır. Bahse konu hattın doğu kısmı 2020 yılında bitti ve işletmeye başlandı. Batı kısmında da 2021 yılında tüneller bitti, konuyla ilgili arıtma tesislerinin yapımına devam ediliyor, oraya bilahare geleceğim.

Şimdi, Ergene havzası için bir şey daha yapıldı. O da kimyasal oksijen ihtiyaç deşarj standartları aşığı çekilmek suretiyle iyileştirme için bir genelge hazırlandı. Ayrıca, yine, özellikle Ergene için araştırma komisyonu raporumuzdan da yola çıkılarak özellikle sanayi alanlarında arıtma tesislerinin yapımı ve atık suyun yeniden kullanılmasının teşvik edilmesinin önü açıldı. Yani kullanılan atık suyunun tekrar kullanılmasını gerçekleştirenlere enerjinin yüzde 100'ü kadar destek sağladık. Yerel yönetimlerde ayrıca arıtma tesislerinin yapımı için yer tahsisinden projesine, yapımından işletmesine kadar Bakanlığımız desteğini sürdürmektedir.

Değerli milletvekilleri, ayrıca, Marmara'yı korumak için, Sayın Cumhurbaşkanımız Marmara'yı özel çevre koruma bölgesi olarak ilan etti ve bu sayede kirletenlere normalden 3 kat misli ceza kesilmesinin de önü açılmış oldu.

Şimdi, asıl meseleye gelince, değerli arkadaşlar, Marmara Denizi'nin kirlenmesine neden olan etken, günde toplam 7,5 milyon metreküp kirlı suyun Marmara'ya deşarj edilmesidir ve bunun maalesef 5 milyon 800 bin metreküpü sadece İstanbul kaynaklıdır. Şimdi, Ergene'yi alırsak eğer, Ergene'de günde 143 bin metreküp şu anda, üstelik de ileri biyolojik arıtmadan geçirildikten sonra veriliyor ve toplam 7,5 milyon metreküple mukayese edildiğinde Ergene şu anda toplamın ancak yüzde 1,9'una tekabül ediyor. Yani Marmara'nın kirlenmesine yüzde 75 oranında sadece İstanbul sebep olmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Söz talebiniz var mı?

MUSTAFA DEMİR (Devamla) – Evet, Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamamlayın buyurun.

MUSTAFA DEMİR (Devamla) – Marmara Denizi'yle buluşan bu atık suyun, İstanbul kaynaklı suyun sadece yüzde 29'u biyolojik arıtmadır ve maalesef yüzde 71'inin sadece ön arıtmayla yani kabası alınmak suretiyle hâlâ Marmara'ya derin deşarjla verilmesine devam ediliyor.

Şimdi, İstanbul'un ileri biyolojik arıtma tesisleriyle ilgili bu dönemde başlayan bir projesi var mı; bırakın, projesi var mı? Atık su arıtma tesislerinde temel atmama töreniyle siz İstanbul'u koruyamazsınız. Anlaşılan o ki böyle devam ederse İstanbul'da metrolarda olduğu gibi gelecek dönemde ileri atık su arıtma tesislerini yapmak da bize nasip olacak.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Başkanım, sataşmadan...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sataşma yok Başkanım.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Var, var; belediyelerden var Başkanım.

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Hiçbir şey söylemedim.

BAŞKAN – Kusuru bakmayın, ben ne sataştı anlamadım.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – “Marmara Denizi'nin tamamen müsebbibi İstanbul.”

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Yok, öyle demedi.

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Öyle demedim, sadece oran verdim.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Evet, İstanbul Belediyesine...

BAŞKAN – Size sataşma mı bu?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Evet.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Evet, Halkların Demokratik Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi çerçevesinde verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- CHP Grubunun, İstanbul Milletvekili Özgür Karabat ve arkadaşları tarafından, esnaf ve KOBİ'leri desteklemesi için kurulan Halkbank gibi belli kesimlere kaynak aktarmayı kendisine görev edinmiş, kamu kaynaklarını fütursuzca ve şuursuzca birilerine aktaran kamu bankalarının, daha etkin, kuruluş amacına uygun ve verimli hâle getirilmesi için ne gibi önlemler alınması gerektiğini belirlemek amacıyla 25/1/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 25 Ocak 2023 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

25/1/2023

Türkiye Büyük Millet Meclis Başkanlığına

Danışma Kurulu 25/1/2023 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Engin Altay

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili Özgür Karabat ve arkadaşları tarafından, esnaf ve KOBİ'leri desteklemesi için kurulan Halkbank, belli kesimlere kaynak aktarmayı kendisine görev edinmiş, kamu kaynaklarını fütursuzca ve şuursuzca birilerine aktaran kamu bankalarının daha etkin, kuruluş amacına uygun ve verimli hâle getirilmesi için ne gibi önlemler alınması gerektiğini belirlemek amacıyla 25/1/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (3887 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 25/1/2023 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Özgür Karabat.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Esas konumuz, kamu bankalarının kuşku kredisi kullandırma işlemlerinin araştırılması ama öncesinde, ülke ekonomisinin geldiği noktayı anlatmamız gerek. Anlatmamız gerek ki kamu bankaları neden AKP'nin arka bahçesi oluyor, onu ortaya koyalım.

Ne demişti Cumhurbaşkanı Erdoğan: “Benim alanım ekonomi, ben ekonomistim.” Öğrencilerimizin yarıyıl karnesi aldığı bu durumda sizin karnenizi teker teker açıklayalım: Kamu varlıklarını “özelleştirme” adı altında yok pahasına sattınız; yetmedi, hazine arazilerini sattınız; yetmedi, Merkez Bankasının 120 milyar dolarını çarçur ettiniz. Sözüm ona ekonomistsiniz; baktınız, hazine alarm veriyor; gittiniz, Rusya'dan, Katar'dan, Suudi Arabistan'dan, Azerbaycan'dan emanet para dilendiniz. Ülkeyi rezil ettiniz, itibarımızı beş paralık ettiniz, ülkeyi 5 sente muhtaç ettiniz. Ne diyor Suudi Arabistan Maliye Bakanı: “Türkiye, Pakistan ve Mısır gibi kırılgan ülkeleri desteklemeye

devam edeceğiz.” “Beka meselesi var.” diyorsunuz ya, işte esas beka meselesi sizsiniz, bunu ortaya koydunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

Vatandaşın, sanayiciden doğal gazın parasını peşin alıyor, Rusya'ya diyorsunuz ki: “Önümüzde seçim var, bu parayı ben kullanayım, faizini de sana sonra öderim.” Söyleyin bakayım, bu nasıl yerlilik, bu nasıl millilik? Ama başarılı olduğunuz bir konu var, rakamlarla çok güzel oynuyorsunuz, yüzde 137 olan enflasyonu oyunlarla yüzde 64 olarak gösterebiliyorsunuz. Bu ülkede ilk defa gıda ve barınma krizini siz yarattınız. Ülkeyi yabancılara cennet, kendi vatandaşına cehennem hâline getirdiniz değerli arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi, yabancı gençler İstanbul'da, Antalya'da, Muğla'da keyif çatarken kendi gençlerinizi onlara hizmetçilik yapar hâle getirdiniz. Sonra, utanmadan “İşsizlik yok, iş beğenmeyen gençler var.” dediniz.

Ne demişti Erdoğan: “Ekonomisi göz dolduran Türkiye'ye ulaştık.” Aslında “Cebini dolduran yandaşlara ulaştık.” demeyi de ihmal etti Sayın Erdoğan. (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi, yandaşların cebi nasıl doluyor size açıklayalım: Çiftçilere kredi vermesi gereken Ziraat Bankası, Demirörene veriyor. Esnafa kredi vermesi gereken Halkbank, AKP Bitlis Milletvekiline Sapphire kulelerini alıyor. Nasıl mı alıyor? Önce bu kuleleri 100 milyon dolara kendisi satın alıyor, sonra 48 milyon dolara o milletvekiline satıyor. Milletvekili ve Halkbank itiraz ediyor “Hesabı TL yapın, dolar yapmayın.” diyor. Ben şimdi size TL yapıyorum. Siz inşaat maliyeti muhasebesi biliyor musunuz? Ona göre, o kulelerin değeri 2 milyar 484 milyon, arada tam 1 milyar 900 milyon var. Hadi, normal TÜİK enflasyonu yapalım: Ona göre de 1 milyar 493 milyon, arada 910 milyon var. Hangi hesabı yaparsanız yapın, ister aşağıdan ister yukarıdan yapın, bunun adı yetim hakkı yemektir. Bunun adı düpedüz kamu zararındır değerli arkadaşlar, bunun adı düpedüz kamu zararındır. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi devam edelim: Niye bu hâle geliyor? Çünkü AKP'liler bankaların yönetimlerine tecrübesiz, liyakatsiz kendi arkadaşlarını atıyor. Diploması bile olmayan güreşçi Vakıfbank yönetimine atıyor, iletişim fakültesi mezunu Ebubekir Şahin'i Halkbank yönetimine atıyor. Yetmiyor, usulsüz krediler, usulsüz kadrolaşmayla kamu bankalarını ekonomik çöküntünün adresi hâline getiriyor.

Şimdi, Hazine Bakanı Nebati'nin ışık gözleri nasıl ışıltılı ışıltılı kamu bankalarındaki soygun da güneş gibi ortada, ışıltılı değerli arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar) Ve sorularımı soruyorum: Kamu bankalarının toplam krediler içinde kuruluş amaçlarına uygun vermiş oldukları kredilerin ağırlığı nedir? Kredileri gerçekten amaçlarına uygun kullanıyorlar mı? 2021 yılı Sayıştay Raporu 51'inci sayfa... Diyorsunuz ki: “İstihdamı özendirmek için krediler veriyoruz.” Yani vatandaş diyor ki: “Ben krediyi artıracam, çalışanı artıracam, kredi istiyorum.” Tam 12 milyar kredi kullandırmışsınız, tam 12 milyar; 108 bin kişinin çalışmasını taahhüt etmişsiniz. Sonuç: Sadece 38 bin kişi çalıştırılmış. Ben demiyorum, Sayıştay diyor. Hani burada işsiz gençlerin hakkı? Bu, yetim hakkı değil mi? Bu kredileri işçi çalıştıracam diye kime verdiniz? Bunun hesabı sorulmayacak mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR KARABAT (Devamla) – Bir dakika daha...

AHMET KAYA (Trabzon) – Beş dakika daha verin, güzel konuştu.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ÖZGÜR KARABAT (Devamla) – Şimdi devam ediyorum: Teminatsız verdiğiniz krediler var mı? Bu krediler kimlere verilmiştir, toplam kredilerdeki payı nedir? Tahsilatı imkânsız hâle gelen kredi oranı nedir? Teminat, ipotek almadan verilen krediler tahsil edilmediği için ilgili yöneticilere uygulanan kanuni bir yaptırım var mıdır? Gayrimenkul değerlemelerini yapan firmalar hangileridir? Değerleme işlemlerini neden ihaleyle yapmıyorsunuz, bu şirketlere vermiyorsunuz? Çekini ödemeyen, icralık

olan şirketlere verdiğiniz krediler neden var? Varlık Fonu ile kamu bankaları arasındaki kredi işlemlerine ilişkin entegrasyonu nasıl sağlıyorsunuz, kim denetliyor?

Kamu bankalarında tüyü bitmemiş yetimin hakkı vardır, kamu bankalarındaki bu işlemlerin hepsinin hesabını teker teker soracağız. Yıllardır hapır hupur, yıllardır şapır şupur yediniz, doyuncaya, tiksiniinceye kadar yediniz; artık çatır çatır hesap vereceksiniz. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Tunç.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sataşma var Sayın Başkanım, 60'a göre...

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Size mi?

BAŞKAN – Ne dedi, Sayın Tunç?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – “Yetim hakkı yediniz.” dedi.

AHMET KAYA (Trabzon) – Yemediniz mi?

BAŞKAN – Buyurun.

AHMET KAYA (Trabzon) – Ne sataşiyor ya, hakikatin kendisi bu.

MAHİR POLAT (İzmir) – İlhami'ye sataşmadan söz vermediniz Başkanım ya, İlhami'ye de sataştılar.

BAŞKAN – Sataşsınlar, size de söz veririz.

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un, İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz; tabii, hatip konuşmasında başka bir Türkiye'den bahsetti.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Bu rapordan bahsettim, Sayıştay Raporu.

YILMAZ TUNÇ (Devamla) - Yirmi yıldan bu yana bu ülkeyi ekonomide 4 kat büyüten bir iktidar ortada. Burada eğer yetim hakkı yenseydi bu ülke büyümezdi.

HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Tabii, 30 bin dolara çıktı kişi başı millî hasıla(!)

AHMET KAYA (Trabzon) – Millet fakruzaruret içinde, millet perişan.

YILMAZ TUNÇ (Devamla) - Bugün OECD ülkeleri arasında, G20 ülkeleri arasında son üç yılda en fazla büyüyen ülke Türkiye.

AHMET KAYA (Trabzon) – Kişi başı millî gelir 12.500 dolardan 9 bin dolarlara düştü ya, neyi büyüdü!

YILMAZ TUNÇ (Devamla) - Eğer bahsettiğiniz şeyler gerçek olsaydı bu ülkeyi dünyanın en büyük projeleriyle buluşturamazdık.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Hangi büyük proje, yapmayın ya!

YILMAZ TUNÇ (Devamla) - Dünyanın en büyük projelerinden olan 10 projenin 6 tanesi Türkiye'de şu anda inşa ediliyor son on yıldır. Eğer bahsettiğiniz doğru olsaydı savunma sanayimizde yüzde 80 yerlilik oranına ulaşamazdık. Eğer bahsettikleriniz doğru olsaydı 28 bin kilometre bölünmüş yol yapamazdık. Eğer bahsettiğiniz doğru olsaydı 56 havaalanını halkın yolu yapamazdık.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Zafer Havaalanı'na uçak inmiyor, uçak.

AHMET KAYA (Trabzon) – Yolsuzluk yapabilmek için yol yapıldı. Gerçekler ortada, rakamlar ortada; 1 liralık iş 10 liraya yapıldı.

YILMAZ TUNÇ (Devamla) – Eğer bahsettiğiniz doğru olsaydı bu ülkede refah seviyesini artırdığımız için doğuştan beklenen ömrü 68’den 80’ye çıkaramazdık, bu şehir hastanelerini yapamazdık, eğitimin sağlığa, üniversitelere varıncaya kadar bu kadar insani gelişmişlik düzeyine çıkaramazdık.

ENSAR AYTEKİN (Balıkesir) – Neye cevap verdiniz şimdi, hangi iddiaya cevap verdiniz?

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – Üniversiteliler işsizlikten kırılıyor, üniversiteliler işsizlikten kırılıyor.

AHMET KAYA (Trabzon) – Bu masalları hep Akbaşoğlu anlatıyor, siz de inanıyorsunuz.

YILMAZ TUNÇ (Devamla) – O nedenle, sayın hatibin bahsettikleri farklı bir Türkiye ama milletimiz gerçek Türkiye’yi yaşıyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AHMET KAYA (Trabzon) – Ya, krediyi aldı mı almadı mı?

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Grup Başkan Vekili kendisinden önce konuşan İstanbul Milletvekilimiz Özgür Karabat’ın yaptığı konuşmada yalan söylediğini açıkça söyledi.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Hayır ya, öyle bir şey söylemedim.

BAŞKAN – “Yalan söyledi.” demedi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “Bahsettiği doğru değil, doğru olsa bu olmaz.” dedi yani konuşmalarının doğru olmadığını söyledi.

BAŞKAN – Öyle de demedi. “O başka Türkiye’den bahsediyor.” dedi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “Doğru değil.” dedi Başkanım; bu, sataşma olur yani.

BAŞKAN – Bakın, şimdi, hakikaten başka...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “Bahsettiğiniz doğru değil.” diye 5-6 defa zikretti.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – “Doğru olsaydı...” dedim.

BAŞKAN – Efendim, ilk ve son kez olmak üzere, sizi kırmamak adına söz vereceğim ama bir sataşma söz konusu değil, onu söyleyeyim size.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, teşekkür ederim ama “Doğru değil.” dedi yani.

BAŞKAN – Ben hepinizi cankulağıyla dinliyorum burada.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yalnız, ben bu yetim hakkına biraz sonra görüşülecek kanunda bir cevap vereceğim merak etmeyin, yetim hakkı nasıl yeniyor göstereceğim ben size.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Karabat.

2.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat’ın, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç’un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, çok küçük, çok kolay bir şey söyleyeyim, hiç başka konulara girmeye gerek yok: Sapphire’e geleceğiz, Sapphire’e, Sapphire’e geleceğiz. 100 milyon dolara verdiği mülkü 48 milyon dolara, üstelik 101 tane de mülk ekleyerek, Nasrettin Hoca’nın kazanı gibi doğurarak nasıl aldı Halkbank, nasıl sattı Halkbank, bunun hesabını soracağız. Bu, yetim hakkı değil mi değerli arkadaşlar? Bu, yetim hakkı değil mi? (CHP sıralarından alkışlar) “Dolar”

dedik, itiraz ettiniz, TL hesabı yaptım; aşağıdan bak, 910 milyon; yukarıdan bak, 1 milyar 900 milyon. Bu, yetim hakkı değil mi değerli arkadaşlar? Bunu sormayacak mıyız, söylemeyecek miyiz? Burada araştırılmasını istemeyecek miyiz? Bu, yetim hakkı, düpedüz yetim hakkı; başka ne? Halkbank kimin bankası? Halkbank esnafın bankası, Halkbank büyük sermayedarın bankası mı? Ziraat Bankası kimin bankası?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Çiftçininindi.

ÖZGÜR KARABAT (Devamla) – Ziraat Bankası çiftçinin bankası, yetim çiftçinin, yetim esnafın bankası.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Demirören, Demirören.

ÖZGÜR KARABAT (Devamla) – Onların hakkı yeniyorsa yetim hakkı düpedüz yenmiştir. Bunun neyine itiraz ediyorsunuz? Bunun neresi doğru değil? Bakın, sonra dedim ki: Al, burada 12 milyar kredi kullandırmışsınız. 12 milyar krediyi “İşçileri alacağız.” diye kullandırmışsınız, “108 bin işçi alacağız.” demişsiniz, ortada 38 bin işçi var. 70 bin yetim işçinin hakkını sormak benim görevim değil mi değerli arkadaşlar? Bu hesabı her yerde sorarım, her yerde sorarım. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Sonra sorarım size: Bu grup, Sapphire’i alan grup “Benim param yok.” derken, o Sapphire’i satarken aynı anda nasıl kamu arazileri alıyor, aynı anda nasıl kamu ihaleleri alıyor ve sonra dönüp bu işlemler yapılırken hâlâ kamu bankalarına nasıl kredi borcu var? Bunu sormayacak mıyız? Bunu soracağız. Kamu bankalarındaki kaynakların verimli kullandırılması bu Meclisin görevidir, denetlemek benim ve sizin de görevinizdir; ortada açık bir yetim hakkı vardır. (CHP sıralarından alkışlar)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Esnaf beş ay kredi bekliyor, alamıyor; beş ay! Halk Bankası onay vermiyor.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkanım, söylediklerini kabul etmiyoruz. Kamu bankaları da bir denetime tabidir.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Tamam işte, Sayıştay raporunu söylüyorum; denetim söylüyor.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Kamu bankalarının AK PARTİ iktidarından önce nasıl batık olduğunu bu millet çok iyi biliyor ve bu dönemde kâra geçtiğini de çok iyi biliyor.

BAŞKAN – Kayıtlara geçmiştir.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- *CHP Grubunun, İstanbul Milletvekili Özgür Karabat ve arkadaşları tarafından, esnaf ve KOBİ’leri desteklemesi için kurulan Halkbank gibi belli kesimlere kaynak aktarmayı kendisine görev edinmiş, kamu kaynaklarını fütursuzca ve şuursuzca birilerine aktaran kamu bankalarının, daha etkin, kuruluş amacına uygun ve verimli hâle getirilmesi için ne gibi önlemler alınması gerektiğini belirlemek amacıyla 25/1/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 25 Ocak 2023 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)*

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Sayın Bedri Yaşar. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben, Yılmaz Başkanın bıraktığı yerden devam etmek istiyorum. Diyorsunuz ki: “Ülke 3 kat büyüdü, 4 kat büyüdü.” Biz bunu rakamlarla ifade edelim: Siz 2002’de iktidara geldiğinizde -G20’den bahsediyoruz- ülke o gün 18’inci sıradaydı, bugün neredeyiz? 20’den de aşağıya düştük. O gün -bizimle

beraber yola çıkan Romanya'dır- Balkan ülkeleri de dâhil kişi başına millî gelir 8 bin dolardan başladı, bugünkü rakamların nereye gittiğini biz daha iyi biliyoruz. Aynı şekilde, hem TÜFE'de hem ÜFE'de enflasyon oranı 29,7'ydi, diğeri de 30'du yani birbirine yakındı.

Şimdi, aynı yönde giden araçları düşünün, biz büyüyoruz ama dünya da büyüyor. Sizin hedefiniz neydi? Dediniz ki: "2023'te biz ilk 10'un içine gireceğiz." Hatta, geçenlerde Sayın Cumhurbaşkanı aynı şeyi tekrar etti, dedi ki: "Bizim hedefimiz ilk 10'un içerisine girmek." Yirmi yılda biz ileri gitmek yerine, maalesef, geri gidiyoruz. "Kişi başına millî gelir 25 bin dolar olacak." dediniz. Peki, bugün gelinen nokta nedir? 8 bin küsur dolar. Yani söyledikleriniz ile rakamlar arasında bir gerçeklik yok. Doğru, Türkiye büyüyor, bundan daha doğal bir şey yok ama dünya ekonomisi de yerinde durmuyor. Bizim dünya ekonomisindeki yerimiz hâlâ yüzde 1'in altında. Onun için, mukayese ederken böyle mukayese etmemiz lazım. Bu gidişle bizim ileriye değil, gittikçe geriye doğru gittiğimiz aşikâr.

Bankalar meselesine gelince şöyle söyleyeyim: Bugün Ziraat Bankası özellikle tarımı desteklemek üzere kurulmuş bir banka, Halk Bankası yine aynı şekilde. Toplam kredileri içerisinde Ziraat Bankasının tarıma verdiği destek yüzde 14-15 arasında. Yine, aynı şekilde Halk Bankasının esnafa verdiği kredi de yüzde 17-18 arasında. Yani verdikleri toplam kredilerin beşte 1'i bile gerçek hizmet alanlarıyla alakalı değil.

Geldik bugüne; bugün bankalardan kredi almak devreye hendek atlatmaktan daha zor yani "Biz altı aydan daha fazla kredi vermeyiz..." Bankaların verdiği kredi oranı 13-14, özel bankaların verdiği krediler 21-22. Bunları da kullanabilmeniz için hemen altında bir şey var, işte "Şu faturadan başkasını ödeyemezsiniz..." Esnaf, sanatkâr, küçük ve orta boy işletmeler, kullanacağı krediyle neredeyse vergi ve SSK borçlarını bile ödemekten aciz duruma düşüyor ama buna karşılık, biraz önce arkadaşım ifade etti...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Tamamlayın o zaman, buyurun.

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Özellikle belli kredileri... Yani bankaların görevi özellikle bu büyük projelerden yer alıp satmak değil, mümkün olduğunda küçük ve orta boy işletmeleri destekleme görevi var. Peki, buna baktığınız zaman, oranlara baktığınız zaman, verdiği kredilerdeki limitlere baktığınız zaman, maalesef, bu söylediğimiz işletmelerin bankaların kapısından geçme şansı yok. Şu ana kadar Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumundan bankalara gelen 500'ün üzerinde tebligat var. Bankaları ne genel müdürleri -özellikle devlet bankalarından bahsediyorum- ne de yöneticileri yönetmiyor, bankacıların hepsi tek elden yönetiliyor. "Şu kadar karşılık ayıracaksınız, bu kadar karşılık ayıracaksınız..." Öyle bir hâle geldi ki bankaların kârı patladı, gerçek faaliyetlerinden elde ettikleri gelirden daha fazlasını faiz gelirlerinden elde etmeye başladılar; bu, bu alanın sorunlu olduğunu gösterir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Cumhuriyet Halk Partisinin değerli üyeleri de bu konunun araştırılmasını istiyor, biz de araştırılmasını istiyoruz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Yaşar...

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Sorunları halının altına süpürmeyle çözemeyiz, burada araştırarak çözebiliriz; bizim de görevimiz bu.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Necdet İpekçü.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, kuşku krediler ve kamu bankaları... Niçin kamu bankaları? Çünkü kamu bankaları artık şirketlere kolaylık sağlayan fakat gerçek ihtiyacı olan tüketicilere zorluk çıkaran bir sürece dönüştü. Bankalar kâr ediyor, iktidar kamu bankalarına bir buçuk yıl içerisinde 3 defa sermaye artırımına gitti. Sermayeyi nasıl artırdı? İşsizlik Fonu'ndan aldı. Burada kamu bankaları bir taraftan boşaltılırken bütçeleri tümüyle kamudan tekrar alınıyor ve oradan doyuruluyor.

Açlık var, kriz var, yoksulluk var, insanlar borcunu borçla ödeyemiyor; Batman'da, Diyarbakır'da çiftçi elektrik parasını ödeyemiyor, gelen desteklemeye banka el koyuyor; Demirören grubuna sermaye artırarak o kolaylık sağlıyor, verdiği meblağları artırıyor, 790'dan 890'a çıkarıyor, yapılandırma derken on dört yıla uzatıyor. Siz, gerçek tüketicilerin ihtiyaçlarını düzenliyor musunuz? Yok. "Araştıralım." diyoruz, araştırmaya da yanaşmıyorsunuz fakat borsada da esnaflarla ilgili de düzenlemelerle ilgili de birçok sıkıntıda kendi lehinize düzenlemeler yapıyorsunuz. Peki, batık kredilerle ilgili bir işlem var mı? Tüketicinin, ihtiyacı olanın evine, malına mülküne icra gidiyor; diğerine "yapılandırma" denilerek kolaylık sağlanıyor. Az önce de söylendi, bir AVM'deki lüks bir yeri 48 milyon dolara... Siz kredi veriyorsunuz, 100 milyon dolara onun gayrimenkulünü alıyor, banka ona tekrar para veriyor. Demiröreni söyledik, öyle. Rize'de "RİNERJİ" diye bir şirket var, daha önce kurulmuş, Ziraat Bankası ortak oluyor. Artık bu bankaların esnafla, vakıflarla, çiftçiyle ilişkisi yok; tümüyle şirketlere kolaylık sağlayan bir sürece dönüşmüş. İcra dosyalarına baksanız tümünde bireylerle ilgili düzenlemeler var.

Bir diğeri, bankalar normalde geçmişte kendi mevduatlarından daha fazla kredi verirlerdi. Şu anda onu vermiyorlar ve sadece -özellikle kamu bankaları- şirketlere kredi veriyorlar. Şirketlere verirken yüzde 1'e tekabül eden faizle -global anlamda, aylık ve yıllık topladığımızda yüzde 15'e denk geliyor-tüketiciciye verirken ise yüzde 2; tüketiciye maliyeti yüzde 40. Bir memur gittiğinde, bir çiftçi gittiğinde bir yığın teminat alırken şirketlere kolaylık sağlıyor ve şirketlerin yapılandırmasında tekrar vadeyi uzatıp ek para veriyor. Ya, Halk Bankasından kredi çeken bir şirket, Halk Faktoringden para çekmiş, ödeyememiş, Halk Bankasına devredilmiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

NECDET İPEKYÜZ (Devamla) – Halk Bankası üstüne tekrar para vermiş; 1 milyarı geçen bir para alıyor ve bunun yapılandırmasını on yıla uzatıyor. Ya, siz "Öğrenci kredisinde düzenleme yapıyoruz." dediniz, tekrar hiçbir düzenleme yok; "Esnafla ilgili düzenleme yapıyoruz." dediniz, bir düzenleme yok; "Çiftçiyle ilgili bir düzenleme yapıyoruz." dediniz, yok. İhtiyacı olanla ilgili hiçbir şey yok ama ihtiyacı olan şirketlere her türlü kolaylık, her türlü yapılandırma... Ve enflasyonun yükseldiği dönemde gayrimenkulü de bir nimete dönüştürüyorsunuz. "Yapılandırma" denilen şey de insanlar ödemiyor, mal alıyor "Nasıl olsa enflasyon var, malım burada kalsın. Banka geliyorsa da mala el koysun, gayrimenkulüm daha değerlenmiştir." diyor. Bu, tümüyle peşkeş çekmektir. Ne kadar itiraz etseniz de çaresizsiniz. Gelin araştıralım, doğru değilse araştıralım. Bu, tümüyle şirketlerden yana bir tavidir, iktidarımızın tutumu da budur.

Saygılarımla. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Yaşar Kırkpınar.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubum adına söz aldım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, tüm çarpıtmalara cevap olarak doğruları rakamlarla ifade etmek istiyorum. Uzunca bir zamandan beri dünya ekonomisi çok ciddi sınamalarla karşı karşıya. İklim kriziyle başlayan, ticaret savaşlarıyla devam eden, özellikle pandemiyle birlikte zirveye ulaşan, son olarak da Ukrayna-Rusya savaşıyla âdeta tüm ekonomileri derinden sarsan bir süreçle dünya karşı karşıya kaldı. Ülkemiz de küresel ekonominin bir parçası olarak bu olaylardan etkilenmiştir doğal olarak. Özellikle hükümetlerimiz tarafından 2021 yılı Aralık ayında hayata geçirilen Türkiye ekonomi modeli de küresel krize karşı âdeta bir koruma kalkını olarak yer almıştır. Bizler yatırımı, istihdamı, üretimi ve ihracatı odağımıza aldığımız Türkiye ekonomi modeliyle tüketimi değil, üretimi önceleyen bir yaklaşım benimsedik; ayrıca, kapsayıcı bir yaklaşımla da istihdamı ve verimliliği de artırdık. Nihayetinde Türkiye ekonomisi 2021 yılında yüzde 11,4 büyüyerek diğer ekonomilerden pozitif yönde ayrılmıştır. Ülkemiz, 2020 yılının ilk üç çeyreğinde yüzde 6,2 büyüyerek güçlü ve dengeli büyüme seviyesini sürdürmüş ve G20 ülkeleri arasında en hızlı büyüyen ekonomilerden olmuştur. Büyüme, yatırım ve ihracat artışları sayesinde ülkemizde istihdam edilen kişi sayısı Kasım 2022 itibarıyla 31,6 milyon kişiye ulaşmıştır. Diğer taraftan, ihracatımız yine 254,2 milyar dolarla rekor bir seviyeye ulaşmıştır. Tüm dünyada yaşanan zorlu ekonomik koşullara rağmen 2023 yılında bütçe açığının millî gelire oranının yüzde 1 olarak gerçekleşeceğini bekliyoruz. Bu oran, orta vadeli programlardaki hedeflerimizin, yüzde 3,4'ün bile altında gerçekleşecektir; böylece son yirmi yılın en iyi bütçe performanslarından birini inşallah yakalayacağız.

Dolayısıyla bankacılık sektörünün kredilerine baktığımızda, kur ve parite etkisinden arındırılmış verilere göre yıllık yüzde 42 artışla 7,7 trilyon TL'ye yükselmiştir; aynı dönemde ticari kredilerde yüzde 37,7; bireysel kredilerde ise yüzde 59,1 oranında artış sağlanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Kim kullanıyor bunları? Kim o kredileri kullanıyor, onu araştıralım.

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) – 2002 yılında bütçenin yüzde 43,2'si faize giderken bugün bu oran yüzde 10,6'lara düşmüştür. Yine, 2002'de toplanan vergilerin yüzde 85,7'si faize giderken bugün bu oran yüzde 13'lere kadar düşmüştür. Bütçe açığının gayrisafî millî hasılaya oranı 2002 yılında yüzde 12'lerdeyken 2022 yılında bu oran yüzde 1'lerin altına gerilemiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Faizsiz kredi alan yok, kredi alan yok Sayın Aydemir. İş insanını batırdınız.

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) – Değerli arkadaşlar, 2002 yılında ticari kredilerin faiz oranı yüzde 47'lerdeyken bugün bu oran yüzde 7,5'lara düşmüştür.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – La Fontaine'den hikâyeler, La Fontaine'den hikâyeler.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kiskanma senin de olur.

SABAHAT ÖZGÜR SOY (Hatay) – Gerçekler bunlar.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sabahat Hanım, sen anlayamadın, sen Hatay'daki yatırımlara bak.

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) – Eskiden kredi kullandırma hacmi çok düşük olmasına rağmen geri dönüş oranı yüzde 50 ve 60’lar civarındayken bugün kullanılan kredilerin geri dönme oranı neredeyse yüzde 100’e yakındır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR KARABAT (İstanbul) – Yüzde 100 mü? Hadi, araştıralım yüzde 100’müş. Hadi, araştıralım; “evet” deyin, araştıralım.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Ya, icra daireleri dosya yetiştiremiyor ya!

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.25

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 16.37****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Necati TİĞLİ (Giresun)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 54’üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ve 71 Milletvekilinin Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**A) KANUN TEKLİFLERİ**

1.- Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ve 71 Milletvekilinin; Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4892) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 396) ()*

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Dünkü birleşimde 396 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesi kabul edilmişti.

Şimdi 2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Evet, madde üzerinde gruplar adına ilk söz, İYİ Parti Grubu adına Sayın Bedri Yaşar’ın.

Sayın Yaşar, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Özellikle inşaat sektörü Türkiye’nin lokomotif sektörleri arasında yer almakta. Bugün özellikle hepimiz biliyoruz ki Türkiye’de konut sorunu var mı? Var. Konuta ihtiyaç var mı? E, var. Diyorsunuz ki: “Yirmi yıldır 1 milyon 170 bin adet konut yaptık.” Yirmi yılda 1 milyon 170 bin adet konut yaptınız. Şimdi, yapılan araştırmalara göre, değişimi yani kentsel dönüşümü gerekeni ve aynı zamanda buna ihtiyacı da ilave edince 6 milyon adet konuta ihtiyaç var. Yani ortalama yirmi yılda 1 milyon 170 bin konut yapınca... Sizin bu hesaba göre, bu Genel Kurulda şu an hazır bulunan milletvekillerinin -hiçbirinin- ömrüne en az bir doksan, yüz sene lazım ki bu açık giderilsin, bu yapılsın; hiç kimsenin de ömrünün buna yeteceğini ben düşünmüyorum.

Dolayısıyla “inşaat sektörü” deyince, “müteahhitlik sektörü” deyince arkadaşlar, bu sektörde çok ciddi istihdam sağlanıyor, gayrisafi yurt içi hasılanın da yüzde 30’u buradan geliyor. Aynı zamanda, çalışanların da yüzde 6’sı, 7’si bu sektörde çalışıyor. Onun için, bu sektörü irdelerken biraz da o

(*) 396 S. Sayılı Basmayazı 24/1/2023 tarihli 53’üncü Birleşim Tutanağı’na eklidir.

gözle bakmamız lazım. Burada, tabii, mahşerin beş atlısından bahsetmeye gerek yok, onların yaptığı projeler zaten ya dolar bazlı projeler ya yolcu garantili veyahut hasta garantili veyahut geçiş garantili projeler; dolar bazında olduğu için hatta bırakın Türkiye'nin enflasyonunu, çoğu projelerde uluslararası mahkemeler bu konuda söz sahibi, onların enflasyonuna göre de artış oranları var. Onları kaldırdık bir tarafa koyduk. Ama özellikle, orta düzeyde küçük işletmelerin üzerinde durmamız lazım bizim. Özellikle bu çıkardığınız yasada sanki bunları canlandırmak üzere getirdiniz gibi duruyor ama hiç de öyle olmadığını ben size ifade etmek istiyorum.

Bir ikincisi de özellikle, konut fiyatlarını aşağı çekmek için konut girdilerini aşağı çekmemiz lazım. Yani konutta girdiler nedir? En büyük girdilerden bir tanesi arsa maliyetidir yani bugün -kat karşılığı diye hitap ettiğimiz, düşündüğümüz- şehirlerde belli yerlerde neredeyse yüzde 35'in altında kat karşılığı arsa yok; yüzde 50'si, 60'ı bir tarafa. Yani konutta en büyük maliyetin geldiği nokta arsa maliyeti. Yine buna paralel olarak bugün çimento fiyatları, agrega fiyatları -sektörde en önemli faktör-yine akaryakıt fiyatları sizin tahmin ettiğiniz, TÜİK'in açıkladığı yüzde 64'lük enflasyonun çok çok üzerinde. Yani yapım maliyetleri... Mesela, inşaat maliyetlerindeki endeks bir önceki yıla göre yüzde 117. Siz diyorsunuz ki: "Yüzde 64 enflasyon var." Daha dün betona gelen, çimentoya gelen zammı söyleyeyim: Tonu 1 milyon 200 bin liradan 1 milyon 600 bin liraya çıktı. Ankara'da bugün betonun metreküp fiyatı 1.250 TL/metreküp. Şimdi, bu rakamlarla müteahhitler iş yapmaya çalışıyor. Serbest rekabetten eğer iş almışsa para kazanma şansları sıfır. Yani bugün, özellikle, çekleri yazılanlar, dönenler, çekten dolayı içeriye girenler her birinize geliyordu, "Hani, biz de af bekliyoruz, ekonomik suçta ekonomik ceza olur. Niye bizi bu sıkıntılara sokuyorsunuz?" diye bir sürü mesaj sizler de alıyorsunuz. Dolayısıyla bu rakamları aşağı çekemediğiniz sürece konut fiyatlarını açığa çekme şansınız yok.

Özellikle bu kampanyadan, bu getirdiğimiz kampanyadan ben size bir iki tane örnek vermek istiyorum. Mesela, diyelim ki -Ankara için söyleyeyim- vatandaşımız yaklaşık 3 milyon lira kredi kullanmak istiyor; ne oluyor, ben size söyleyeyim. 3 milyon karşılığı zaten 0,79; kredi faiz oranına göre bu krediyi kullanmak için yüz seksen ay da vade var yani yaklaşık aylık ödeyeceği miktar 31 bin TL. Kanun teklifi diyor ki: "Yüzde 30'u aşan kısmı için destek verilecek." Yani bugün "65 bin TL geliri varsa -bunun yüzde 30'u- 19.500 TL'yi aşan kısmı için vatandaşa destek olunacak." diyorsunuz, tamam. Bir defa, Türkiye'de 65 bin TL geliri olan kaç memur kesimi var? Bazen burada arkadaşlar diyor ki: "Bu, dar gelirliye hitap eden bir kanun teklifi, dar gelirlielerin konut sahibi olmasına yönelik bir kanun." Aslında bununla hiç alakası yok. Orta gelir grubu bile yani bugün... Geçen mühendisler bana geldi, diyorlar ki: "Aldığımız maksimum maaş 22 bin lira." "Otuz yıllık inşaat mühendisiyim. Maksimum 22 bin lira maaş alıyoruz." diyor. Hanımıyla beraber olsa 44 bin lira eder. 65 bin lira geliri olan biri 19.500 TL taksit ödeyecek, 30 bin lirayla arasındaki farkı da devlet ödeyecek. Burada diyorsunuz ki: "Bir yıl süreyle ödeyecek." Peki, 2'nci ve 3'üncü yılda bu taksitleri kim ödeyecek? Ona da Cumhurbaşkanı'na yetki veriyoruz, diyoruz ki: "Cumhurbaşkanı, bu aradaki zaman dilimi içerisindeki bu rakamı ödeyecek." Aslında, burada 4 milyona konut alındığı zaman yüzde 5'i 200 bin lira ediyor. 200 bin lirayı da ilk bir yıla böldürdüğü zaman aylık 17 bin lirasını yani konutu satarken aldığı yüzde 10'luk peşinatın yüzde 5'ini bankaya bırakıyor, o aradaki fark 17 bin lira. Devletin burada sağladığı rakam sadece 2.500 TL yani 17.500 lirasını yüzde 5 peşinattan aldığı parayla karşıladığı için devletin verdiği destek burada sadece ve sadece 2.500 lira. Peki, 3'üncü yıldan sonra ne olacak? Siz diyorsunuz ki -hani gizlice "Bu ülkede enflasyon yok." diyorsunuz ya- "Enflasyon oranında maaşlar artarsa 3'üncü yıldan sonra da aldıkları maaşlarla bunları ödeme şansı var."

Peki, küçük müteahhitlerin yani bugün Türkiye'deki konut üretiminin yüzde 40'ını, 15 daire 20 daire... Bugün Erzurum'da da Ankara'da da Antalya'da da küçük firmalar var. Bunlar bu konutları satabilecekler mi? Satamazlar. Niye satamazlar? Bu 3 milyon lira krediyi kullandırdığını göstermek

için diyelim ki iki yıldır inşaat yapıyorsa eski maliyetlerden girdisi var yani dairenin ona maliyeti eski rakamlarla bin lira, 3 bin lira gösterdiği zaman 2 bin liranın vergisini ödeyecek. Enflasyon muhasebesini getirmediğiniz için gerçek maliyetini yakalayamıyor, diyor ki: “Alsam bunun yüzde 25’ini vergi ödeyeceğim.” Dolayısıyla bunlar buradan uzak duruyor.

Peki, bu krediden kim istifade ediyor biliyor musunuz? Bu ülkede yine vergiden muaf bir zümre oluşturdu; gayrimenkul yatırım ortaklığı oluşturan firmalar vergi ödemedikleri için bu projeleri daha çok bunlar geliştiriyor. Yani gayrimenkul yatırım ortaklıklarında kaçta alıp satarsan sat, bir vergi ödemiyorsun, ödemediğin için de daha çok... O da bir avuç, Türkiye’deki toplam sayısı 39, hâlbuki Türkiye’de iş yapan firma sayısı 3 milyon. Yani 3 milyon tane konut üreten küçük, orta boy işletme var, buna paralel olan sadece 39 tane gayrimenkul yatırım ortaklığı var, bunların yüzde 25’i de halka açık. Bunlar vergiden muaf olduğu için, devam etmekte olan projeleri bunlardan istifade ediyor yani bizim asıl desteklemek istediğimiz konut üretiminin yüzde 45-50’sini destekleyenlerin bu işi satma şansları maalesef sıfır.

Peki, bu projeler, bu krediler nasıl gerçekleşiyor? Burada bankaların garantör olması lazım. Peki, bankalar bugün... Yani 1.000 konutluk, 500 konutluk bir projede metrekaresi 10 bin lira olsa 5 milyar civarında yani 500-600 milyon civarında bu konutların satışı var. Peki, 500-600 milyon garantör bulabilecek Türkiye’de firma sayısı kaç tane? Yine o bildiğiniz insanların dışında hiç kimse yok, hani, o bilinenlerin dışında. Çünkü banka garantör olacak ki bu kredi kullanılсын; inşaat devam ettiği için, yüzde 30’un üzerinde olduğu için iş akış şemasına göre bu paralar aktarılacağına göre bu krediyi banka birine tahsis edecek, vatandaşa da oraya müracaat edecek, sizin getirdiğiniz bu tekliften istifade edecek, buna göre konut alacak. Söylediğim gibi, bundan istifade eden kurum ve kuruluş sayısı bir elin parmaklarını geçmiyor. Demin söylediğim o, 39 tane gayrimenkul yatırım ortaklığı şirketlerinin zaten minimum 100 milyon sermayeleri var ve cari büyüklükleri de milyar civarında. Yine bunlardan başka bu işi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Söz talebiniz var mı?

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Var efendim, uygun görürseniz toparlayacağım.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Sormazsanız bilemiyorum, onun için soruyorum.

BEDRİ YAŞAR (Devamla) – Teşekkür ederim Başkanım, sağ olun.

Yani dolayısıyla yine bir avuç insanın elindeki konut stokunu bitirmekten ibaret, gördüğümüz konu bu. Tabii, biz küçük bir grup da olsa bu işten istifade etmesi yönünde destekliyoruz yani “yetmez ama evet” dediğimiz konulardan bir tanesi. Yani muhakkak dar gelirli insanların, çalışanların, ücretlilerin devlet desteği olmadan konut sahibi olması hayal bile değil, rüya bile değil. Onun için gerçeklerle yüzleşmek adına özellikle devlete ait arsalar üzerine bu konutlar inşa edilirse maliyetleri daha da düşer, insanlar da daha kolay iş gücü sahibi olur. Bir de artık şu çimentoculara, demircilere bir “Dur!” demenin vakti geldi de geçiyor; buradan sizi uyarıyorum.

İnşallah yine de kanunun hayırlı uğurlu olmasını diliyorum, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Başkanım, verdiğiniz ek süre için de ayrıca teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN - Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ekranları başında bizleri izleyen ve cezaevinde olan değerli yoldaşlarımızı saygıyla sevgiyle selamlayarak başlamak istiyorum.

396 sıra sayılı Kanun Teklifi'ni görüşüyoruz, Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve yine, her zamanki gibi aslında seçim sathumailine girmişken sizler hızlı bir şekilde kredi havuzunu açtınız, toplumu borçlandırmak üzerine bir yasa teklifini -tek maddeli- ilk defa bir temel kanunu alelacele Meclise getirdiniz. Peki, bu konut finansmanı meselesi de gerçekten Türkiye'nin, Türkiye halklarının, Türkiye'deki yoksulların yarasına merhem olacak bir çözüm mü? Gerçekten siz bunu halkın yararına, yoksulların yararına, konut sorunu yaşayan dar gelirlielerin yararına bir yasa teklifi olarak mı düşündünüz ve o niyetle mi getirdiniz? Tabii ki hayır. Siz yine seçim sathumailine girmişken "Birazcık kredi musluklarını açalım, bu nedenle konut arzını arturalım, müteahhitler para kazansın, yandaşlarımız para kazansın, piyasa birazcık canlansın, bu sıra da biz de işimize bakalım." diye siz bu yasa teklifini aldınız ve getirdiniz. Tabii, bu yasa teklifinin bu kadar krizli bir dönemde gelmiş olmasından da açıkçası hiçbir şekilde hicap da duymuyorsunuz, bu da enteresan bir şey. Yani düşünün, bu ülkede sütlerle artık alarm takılıyor, kimse kırmızı et yiyemiyor, zaten beyaz ete bile toplum ulaşamıyor, çocuklar okula aç gidiyorlar, aç geliyorlar, insanlar çöpten besleniyorlar, ay sonunu getiremiyorlar, kış ortasında -Allah'tan bu yıl... Hani "Allah'tan" diyorum ama bu da bir başka ekolojik kriz- hava sıcak diye doğal gaza çok yüklenilmiyor ama açtıkları doğal gazın bile faturasını ödeyemiyorlar; en temel insani haklardan mahrumlar, sağlığa erişemiyorlar, ilaca erişemiyorlar, hastaneye erişemiyorlar ama siz bütün bu krizin içerisinde getirdiniz koca bir konut finansmanı yasa teklifini ve diyorsunuz ki: "Biz orta gelirlilere konut satacağız." Şimdi, bu ülkede orta gelirli kaldı mı, orta sınıf kaldı mı? Gerçekten bu soruyu soralım.

Şimdi, bu ülkenin açıklık sınırı ne? 10 bin liraya dayanmış. Sizin asgari ücretiniz ne? Daha yeni uyguladığımız asgari ücret 8.500 TL yani daha 1'inci ayda asgari ücret açıklık sınırının altında. Peki, asgari ücret bu ülkede yüzde 1'in ücreti mi, yüzde 0,5'in ücreti mi? Hayır. Asgari ücret bu ülkede ortalama bir ücret. Yani çalışan nüfusun üçte 2'si asgari ücretle çalışıyor ve bugün "beyaz yakalı" diye tabir ettiğimiz insanlar da artık asgari ücret ya da onun çok az üzerinde ücretlerle çalışmak zorunda kalıyorlar. Ama siz ne yapıyorsunuz? Şimdi, fiyatı en düşük daire olmuş 3 milyon, aylık kredi ödemesi 13.500 civarı, asgari ücret 8.500 lira; siz diyorsunuz ki: "Gelin, konut alın." Nasıl alacak? Bir evde 2 asgari ücretli çalışsa daha ne yapıyor? 17 bin lira. 17 bin liranın 13.500 lirasını konut kredisine verse bu insanlar ne yiyecekler, ne içecekler, çocuklarını okula nasıl gönderecekler, diğer temel ihtiyaçlarını nasıl karşılayacaklar? Yol paraları aldı başını gidiyor; İstanbul gibi bir yerde siz 3 araç değiştirmeden iş yerine ulaşamıyorsunuz ve sadece yol parası dünyanın masrafını, kalemını oluşturuyor ama bunlar da sizin için sorun değil. Çünkü derdiniz zaten halkın konut sorununu çözmek değil, bir de insanların aklıyla dalga geçiyorsunuz. Ya, şöyle düşünün: Siz şimdi, konut alım projesi ve konut finansmanını sağlamak üzerine yasa teklifi getirdiniz, ben size soruyorum: Bu ülkede insanlar kiralarnı ödeyemiyorlar, kiralarnı ödeyemiyor insanlar ya. Her gün haberleri açın okuyun. "Ev sahibi kapıcının kapısını kırdı." "Ev sahibi kapıcıyı kapının önüne koydu." "Kiracı gitti, parkta yaşamaya başladı." haberleriyle dolu. Biz aynı ülkede yaşamıyor muyuz, siz bu haberleri görmüyor musunuz, duymuyor musunuz? Görüyorsunuz tabii.

Diğer bir mesele, sizin AKP'nin alametifarikası; önce fiili durumu yarat, sonra yasayı arkadan yetiştir. Şimdi, sizin bundan icazet alan suç işleri bakanınız da ne diyor: "Siz gereğini yapın, biz sizi koruruz." Aynı mantık. Bakın, siz 4 Ocakta bu Konut Finansman Projesi'ni açıkladınız, ne dediniz? "Aslında orta gelirliye konut vereceğiz." "Yeni Evim Konut Finansman Programı" dediniz ve bunu

ayın 16'sında, 16 Ocakta hayata geçirdiniz. Şimdi ocağın sonuna geldik ve siz yasal düzenleme yapıyorsunuz yani fiili duruma yasal altlık oluşturuyorsunuz tıpkı fiili Cumhurbaşkanlığı sisteminde olduğu gibi; orada da yasayı ihlal etmişsiniz, sonradan resmiyete kavuşturduunuz. Bunun da temel bir sorun olduğunu söylememiz gerekiyor.

Diğer bir mesele, yasa yapma tekniğiniz açısından... Örneğin, bütün bu alandaki sivil toplum örgütleriyle, paydaşlarla konuştunuz mu? Onu da yapmadınız. Dar gelirlielerin fikrini aldınız mı? Hayır, onu da yapmadınız; onun yerine "Biz biliriz." "Biz yaparız." diyorsunuz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, diğer bir şey, bugün borçla ilgili de demin bir şey konuşulduğunda ne dedi? Kredilerin geri dönüş oranlarında çok ciddi bir şekilde, hatta yüzde 100 oranında banka kredileri geri ödeniyormuş. Ya, hakikaten "Aklımızla mı dalga geçiyorsunuz?" diye sormadan edemiyoruz.

Bakın, BDDK'nin verileri var elimde. 2018 yılının 37'nci haftasında 82 milyar 585 milyon lirayken takipteki alacaklarının miktarı, 2022 yılının 37'nci haftasında 163 milyar 504 milyon liraya ulaşmış; düşünebiliyor musunuz, kaç katı?

TAMER DAĞLI (Adana) – Kredi hacmi ne kadar olmuş bu arada?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Kredi hacmi? Siz demin ne dediniz? "Kredilerde neredeyse yüzde 100 dönüş var." dediniz. Peki, gerçekten, yüzde 100 bir dönüş mü var? Hayır, BDDK'nin verilerine göre çok ciddi bir şekilde takibe takılan, hacze uğrayan krediler var ve insanlar çektikleri kredileri ödeyemiyorlar. Siz bugün ne yapıyorsunuz? Siz bugün umut satıyorsunuz halka, siz bugün gelecek satıyorsunuz. Bakın, Türkiye toplumunun neredeyse yüzde 50-60'ından fazlasını borçlandırdınız. Bütün haneler borçlu, bütün insanlar borçlu; ya tüketici kredisi var ya bireysel kredisi var ya taşıt kredisi var ve bütün bu kredileri ödeyemedikleri için de insanlar bugün haciz kuyruklarında haciz bürolarıyla uğraşıp duruyorlar.

Diğer bir mesele, örneğin konut kredisi, taşıt kredisi, ihtiyaç kredisi ve bireysel kredi kartlarına dair toplam borç 2010 yılında 174 milyar TL iken 2021 yılında bu borç toplam 987 milyar TL'ye çıkmış; bakın, 174 milyardan 987 milyara. Kaç katı ya, kaç katı? Neden? Çünkü insanlar kredi çekmeden hayatlarını devam ettiremiyorlar ki hatta kredi çekmeden günlük yaşamlarını sürdüremiyorlar, günlük işlerini yapamıyorlar. Okula gönderecekleri çocukları için bile gidip ihtiyaç kredisi çekmek zorunda kalan bir Türkiye gerçeği var ama bu da sizin için hiçbir önem arz etmiyor, bunu biliyoruz.

TAMER DAĞLI (Adana) – Bankalara ödeme imkânı olmayan...

BAŞKAN – Sayın Dağlı, ön tarafa alayım sizi.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Peki, o zaman sormamız gerekiyor. Türkiye'de 25 milyondan fazla insan açlık sınırının altında yaşıyor. Bu ülkedeki Bakanlığın verilerine göre 20 milyon insana sosyal yardım yapılıyor. Bakın, siz gerçekten bu ülkede yoksulluğu bitirmek isteyen bir hükümet olsaydınız yoksullukla mücadele ederdim ama siz yoksullukla mücadele etmiyorsunuz, siz sürdürülebilir yoksulluk programı uyguluyorsunuz yani yoksulluğu yönetiyorsunuz yani yoksulluktan besleniyorsunuz yani yoksulun oradaki yoksulluğunu sömürerek, onun duygusunu, onun mahrumiyetini, onun yoksunluğunu sömürerek iktidarda kalıyorsunuz ve bundan da hiçbir şekilde utanmıyorsunuz, bundan da hicap duymuyorsunuz değerli arkadaşlar. Bunu da söylemek gerekiyor.

Yine, bütün bu istatistikler bize şunu gösteriyor: Aslında Türkiye'de... Örneğin, bir şey daha söyleyeyim: Değerli arkadaşlar, 2010 ile 2021 yılları arasında Türkiye nüfusu yüzde 8 civarında artmış ama -demin söylediğimiz- konut, taşıt, ihtiyaç ve bireysel kredilerdeki borçlar yüzde 500 civarında artmış; nüfusumuz yüzde 8 artmış, yüzde 500 borcumuz artmış yani hanelerin, kişilerin borcu artmış. Ama inanıyoruz ki bu da sizin için hiçbir şey oluşturmuyor çünkü siz zaten bütün ülkeyi borçlandırdınız

ve borç batağına sapsamış, saplanmış durumdasınız. Ama şöyle bir sorun var: Ülkeyi borçlandırdınız; iç borcumuzu, dış borcumuzu yönetemez hâle geldik. Türkiye’de CDS primi ilk defa çok yükseklere çıktı, Türkiye neredeyse iflasın eşiğine gelmiş durumda. Bütün uluslararası bankalar ve hatta -artık düşünün- Körfez ülkeleri bile Türkiye’yi riskli ülke statüsüne aldılar ama siz, yeniden yeni bir balonla, yeni bir konut finansmanı programıyla buraya gelmişsiniz. Oysaki değerli arkadaşlar, barınma temel bir ihtiyaç, barınma bir insan hakkı -bakın, Maslow’un ihtiyaçlar piramidinde, ihtiyaçlar hiyerarşisinde birinci basamak ihtiyaçlar yeme, içme, güvende olma ve barınma- siz insanlara güvenli bir barınma imkânı sağlamak zorundasınız; hele de bir sosyal devletseniz, Anayasa’nızda bir sosyal devlet ilkesi varsa.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Teşekkür ederim.

Siz insanlara sağlıklı su, sağlıklı temiz hava sağlamak zorundasınız. Siz, bütün bir nüfusu, İstanbul gibi devasa kentlere, konut nedeniyle, rant nedeniyle peşkeş çeke çeke dolduramazsınız. Bakın, Anadolu’nun kentlerinde insanlar topraktan, insanlar tarımdan, insanlar hayvancılıktan koptular. Neden? Sizin yanlış tarım politikalarınız yüzünden, sizin yanlış istihdam politikalarınız yüzünden ama en önemlisi, sizin rant politikalarınız yüzünden ve bugün, bu ülke gıda kriziyle, gıda kıtlığıyla karşı karşıya. Niye? Çünkü siz şu akli veriyorsunuz bütün topluma: “Herkes kentte yaşamal, kentlilik değerlidir.” diyorsunuz, köylülüğü küçümsüyorsunuz ve insanların kentlerini yok ediyorsunuz. Yeri geliyor Yeşil Yol’la yok ediyorsunuz, yeri geliyor oralara baraj yaparak yok ediyorsunuz ve insanlar kentlerde ucuz iş gücü olarak sermayenin kölesi oluyor. Bunu da kabul etmiyoruz.

Saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Emine Gülizar Emecan.

Sayın Emecan, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen vatandaşlarımız; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, değerli arkadaşlar, çok değerli vatandaşlarımız; iktidar partisi yine bir konut projesiyle karşımızda. Konut projeleri bir türlü bitmiyor. Örneğin, 2019 yılında dar gelirli vatandaşlarımız için 81 ilde 100 Bin Sosyal Konut Projesi açıklandı ancak bu proje vadedildiği gibi yürütülemedi.

Yine, 2022 Eylülünde, 2023-2028 arası 500 bin sosyal konut yapılacağı açıklandı. Projenin ismi “İlk Evim, İlk İş Yerim” idi, şimdi bu projeye ilgili de kurular çekiliyor ancak nerede yapılacak, nasıl yapılacak, hangi planlarla yapılacak, bunların hiçbirini belli değil yani millete hayal satıyorsunuz değerli arkadaşlar. Şimdi de orta gelirli vatandaşlarımız için, seçime giderken Yeni Evim Projesi’ni başlattınız. Şimdi, proje 4 Ocak 2023’te açıklandı, 16 Ocak 2023’te uygulamaya girdi ancak biz yasal düzenlemeyi daha yeni yapıyoruz gördüğünüz gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisinde daha yeni görüşüyoruz. Yani önce uygulama, kanun arkadan gelsin yöntemine devam ediliyor.

Şimdi, getirilen kanun teklifi yürürlük ve yürütme dâhil sadece 3 maddeden oluşuyor ama maddeye baktığımız zaman, tabii 10 maddelik bir kanun teklifine de bedel bir düzenleme. Teklif yine Komisyona aceleyle getirilmiş, görüş ve katkı sunma hakkımız da elimizden alınmıştır. Son zamanlarda bu yöntem de bir teamül ve alışkanlık hâline geldi arkadaşlar. Aslında vatandaşı ilgilendiren düzenlemelerle ilgili

göstermiş olduğumuz anlayışın sizler tarafından suistimal edildiğini de görüyoruz. Düzenlemenin de detaylarına geçmeden önce şöyle inşaat sektörüne çok kısa, öz olarak bir göz atalım isterseniz.

Türkiye’de konut sahipliği oranı 2002 yılından 2022 yılına kadar yüzde 70,1’den yüzde 57,5’e düşmüş, düşürmüşsünüz değerli arkadaşlar. Neden? Çünkü inşaat maliyetleri bu süreçte yanlış ekonomi politikalarınız nedeniyle çok fazla artmış durumda. 3 katına çıktı değerli arkadaşlar, son iki üç yılda inşaat maliyetleri 3 kat arttı, hesapsız kitapsız konut projeleriniz de Türkiye’de konut fiyatlarını patlattı. Paramız pul oldu, halkın gelir seviyesi düştü, vatandaşlar artık konut fiyatlarına ulaşamaz hâle geldi ve tebrik ediyoruz sizi, kocaman bir barınma krizi yaşattınız. Yurttaş, bırakın ev almayı, maaşına, gelirin e uygun kiralık ev bile bulamıyor; bugün, gidin bakın, kiracılar ile ev sahipleri arasında dava sayısı kaç a yükselmiş acaba?

Tüm bunların sonucunda, böyle bir ortamda, tabii ki, Türkiye ekonomisinin lokomotifi hâline getirdiğiniz inşaat sektörü de büyük sıkıntıya girmiş durumda. İnşaat sektörünün biz de canlanmasını tabii ki isteriz, vatandaşlarımızın da konut kampanyalarından yararlanmasını kesinlikle isteriz ancak sadece finansal düzenlemelerle bu sorunları çözemeyiz, çok daha yapısal ve bütünsel yaklaşım bu sorunların çözülmesi gerekir ve yine, bu projeye, konut projesine baktığımız zaman, bu düzenleme, vatandaşların bu yaşanan konut krizi karşısında konut edinmesine katkı sağlamaktan çok, TOKİ ve Emlak Konutu aracı yaparak müteahhitlerin elindeki stokları eritmek üzerine kurulmuş bir düzenlemedir.

Teklifin gerekçesine baktığımızda aslında bunları daha iyi anlayacağız. Teklifin genel gerekçesi şöyle diyor: “Yeni Konut Finansman Programı çerçevesinde vatandaşlarımızın konut sahipliğinin artırılması ve konut arzı artışının desteklenmesi öngörülmektedir.” Bu gerekçe normal şartlarda kabul edilebilir bir gerekçe değerli arkadaşlar çünkü her bireyin konut edinme hakkı anayasal bir hak, hükümetlerin de bunu desteklemesi gerekir; gelin görün ki AK PARTİ iktidarı olarak yirmi yıldır bu konut sorununu çözemediniz, hatta içinden çıkılmaz hâle getirdiniz.

Sayın milletvekilleri, Komisyonda “Bu projelerden yararlanması düşünülen orta gelirli bu vatandaşlarımızı nasıl tanımlıyorsunuz, gelir seviyesi nedir?” diye sorduk. Tabii, buna cevap alamadık çünkü bugün “orta gelirli” diye bir şey kalmadı. Asgari ücretin açlık sınırının altında kaldığı, verilen maaşların bir anda eridiği, üniversite mezunu gençlerin asgari ücretle işe girmek zorunda kaldığı, yoksulluk sınırının artık 25-26 bin liralara bulduğu bir ülkede bu kampanya kime hitap ediyor, buna birlikte bakalım. Şimdi, kanun teklifini incelediğimizde, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının konut finansmanı taksit ödemelerine hazine katkısı sağlanmasına yönelik düzenleme yapılıyor. Bu kapsamda İstanbul’da 5 milyon liraya kadar; Ankara, İzmir, Bursa, Antalya, Mersin ve Muğla’da 3 milyon liraya kadar; diğer illerde de 2 milyon liraya kadar kamu bankalarının düşük faizle -en düşüğü yüzde 0,69- kredi kullanırması öngörülüyor. Bunu bir örnek üzerinden değerlendirelim; kamuoyuna açıklanan rakamlar bunlar bu arada. Kamuoyunda paylaşılan örnek geri ödeme tablosuna göre, 1 milyon TL kredi çekerseniz yüzde 0,69 faiz üzerinden aylık ödemeniz 9.719 TL olacak. İstanbul Milletvekili olduğum için İstanbul örneği vereyim: İstanbul’da 3+1 daireyi ortalama 3-3,5 milyon TL kabul edersek -bugün öyle kabul ediliyor- bu durumda 3 milyon TL kredi çekerseniz aylık kredi geri ödemeniz 29.160 TL olacak. “5 milyon TL kredi çekeyim.” dersanız, aylık 48.741 TL ödeme yapacaksınız. Şimdi, bu düzenleme kapsamında kredi kullananların ilk üç yıl ödemeleri gereken kredi taksitinin bir kısmını “hazine taksit katkısı” adıyla hazine ödeyecek; bu düzenleme bunu da getiriyor yani ilk üç yıl böyle bir rahat ödeme planı sunulmaya çalışılıyor vatandaşa. Bu katkı “yararlanan kişilerin ilk üç yıldaki taksit tutarının hane gelirinin yüzde 30’unu aşan kısmı” olarak tanımlanıyor. Destekle ilgili süreyi üç yıldan bir yıla indirme, hane gelirleriyle ilgili yüzde 30 oranını da yüzde 50’ye çıkarma konusunda Cumhurbaşkanına da yetki veriliyor değerli vatandaşlarımız, değerli arkadaşlar.

Şimdi, bu destek süresinde bir belirsizlik var. Örneğin, ben bir ev alacağım ve kıt kanaat gelirimle, evet, karar verdim ve üç yıl destek üzerinden de baktım ki plan iyi, ben bunu ödeyebilirim bu destekle fakat Cumhurbaşkanı çıktı, üç yılı bir yıla indirdi -çünkü ona burada o yetkiyi veriyoruz- o zaman bu vatandaş ne yapacak, ödeme planını nasıl hayata geçirecek? Şimdi, bu yetkinin de tekrar bir gözden geçirilmesi kesinlikle gerekiyor.

Konut sahipleri hazine taksit katkısını on beş yıllık kredi vadesinin son sekiz yılında taksitlerle geri ödeyecek. Yani bu ne demek? İlk üç yıl düşük taksit ödeyen kişi, üç yılın sonunda hem yükselen taksitlerini hem de hazine katkısını birlikte ödemek zorunda kalacak. Yani üç yılın sonunda birdenbire yüksek bir faturayla, yüksek bir taksitle karşı karşıya kalacak vatandaşlarımız; bu da bir belirsizlik, büyük bir belirsizlik. Şimdi, evet, başta da söylediğim gibi, bu kampanyadan kimlerin yararlanacağına değerli vatandaşlarımızın karar vermesi gerekiyor bu şartlar altında.

Ayrıca, teklifle, hazinenin sağlayacağı bu katkı için Hazine ve Maliye Bakanına, Bakanlık bütçesine genel bütçe ödeneklerinin yüzde 5'ini aşmayacak şekilde ödenek ekleme yetkisi veriliyor. 2023 bütçe ödenekleri, bildiğiniz gibi 4,4 trilyon lira arkadaşlar; dolayısıyla, Hazine ve Maliye Bakanlığı bu toplamın yüzde 5'i olan 211 milyar liraya kadar bütçeye ek ödenek ekleyebilecek; Cumhurbaşkanı da bu tutarı 1 katına kadar artırma yetkisine sahip olacak. Şimdi, bu kadar ödenek kullanılır ya da kullanılmaz, bilmiyoruz ama yürütmeye bütçe ödeneklerinin yüzde 10'u kadar bütçeye ödenek ekleme yetkisi vermek Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe yapma hakkına müdahale anlamına gelir. Her ne kadar Cumhurbaşkanı yetkisi Genel Kurulda dün görüşülürken bir önergeyle iptal edilmiş olsa da her zaman olduğu gibi yine Anayasa'ya aykırılıklar içeren bu düzenlemeyi önümüze getirmiş oldunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (Devamla) – Teşekkür ederim.

Bu düzenlemenin önce ek bütçeyle getirilmesi gerekirdi, ek bütçe olmadan bu düzenlemenin getirilmesi Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe hakkından vazgeçmesi demektir.

Sonuç olarak, bu düzenleme orta gelirli ev sahibi yapar ya da yapmaz, ancak iktidara seçim öncesi yüksek miktarda kaynak aktarım yetkisi sağlayacaktır.

Bakan Nebati'nin açıklamalarına göre, kamu bankaları garantörlüğünde müteahhitlere Kredi Garanti Fonu destekli 25 milyar liralık finansman erişimi de sunulacak. Kamu bankaları bir kaynak aktarım mekanizması olarak kullanılacak değerli arkadaşlar. Zaten kamu bankalarını iktidarın çiftliği hâline getirdiniz. Bu bankaların sermayesi hazineye ait ama siz iktidara yakın müteahhitlerin, medya patronlarının ya da şirketlerin, vakıfların kredi musluğu olarak bu bankaları değerlendirdiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (Devamla) – Her ne kadar birçok eleştirimiz olsa da bu düzenlemeyle ilgili, kanun teklifine oyumuzun renginin “evet” olduğunu da belirtmek istiyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şahsı adına ilk söz Sayın Fahrettin Yokuş'un.

Sayın Yokuş, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ülkemizde barınma imkânlarının zorlaşması ve barınma giderlerinin özellikle son yıllarda fahiş bir şekilde artması ekonomik bunalımda olan insanların en can sıkıcı sorunu hâline gelmiştir. Vatandaşlarımız artık kalacak bir yuvaya muhtaç hâle gelmiştir. İktidarınız milletimizi öz vatanında dört duvar bir evi alamayacak duruma sürüklemiştir. Son bir yılda İnşaat Maliyet Endeksi yüzde 117 oranında artmıştır. 2022 yılında yani son bir yılda da memurlara, emeklilere, işçilere resmî enflasyon kadar artış sağladınız yani inşaat maliyet artışının yarısı kadar zam verdiniz, onu da taksit taksit verdiniz.

Şimdi, diyorsunuz ki: “Efendim, biz orta gelir grubunu ev sahibi yapacağız.” Şimdi, orta gelir grubu kim, kimlerden oluşuyor? Sizin “orta gelir” dediğinizin içinde emekliler yok; memlekette 13-14 milyon civarında emekli var, emekli bu grubun içinde yok. Yine, memlekette 3 milyonu aşkın kamu çalışanı var. Ortalama memur maaşının 15-16 bin lira civarında olduğu -yeni zamla- bu şartlar altında memurların da orta gelir grubu dışına çıktığı görülüyor. Başka? Asgari ücretliyi zaten saymıyorum, onlar 8.500 lirayla zaten 2 kişi de çalışsa onların da bir şansı yok. Diğer işçileri yani kamu işçilerini söylesek onların da ücretleri ortada. Şimdi, küçük esnafı da alsak bunun içine, onlar da yok. Çiftçinin büyük bölümü yok, çiftçilik yapanların. Şimdi, bunları alt alta saydık, ortaya koyduk; 14 milyon emekli, kamuda çalışan işçi ve memur 5 milyon, etti mi 19 milyon? E, 7 milyon asgari ücretli, etti mi 26 milyon? Küçük esnaf ve çiftçiyi de ilave ettik mi 40 milyonu buldu. Ya, zaten memlekette 40 milyon hane yok ki! Yani siz, Allah aşkına, bunu kime getirdiniz? Yani bu düzeni kime kurdunuz? Yani 2 milyon lira kredi vereceğiniz hangi memur ayda 20 bin lira, 25 bin lira ödeyecek? Hangi işçi ödeyecek, hangi emekli ödeyecek de hangi küçük esnaf ödeyecek de hangi çiftçi ödeyecek de bir ev sahibi olabilecek? AK PARTİ iktidarının buna aklı yeten, burada hesabı tutan, gerçekten bunu savunabilecek bir milletvekili varsa vallahi gelin, şunu bir anlatın bana. Tekrar soruyorum; Sayın Başkan, tekrar soruyorum: 2 milyon lira, 3 milyon lira kredi çekip Ankara’da, İstanbul’da, İzmir’de, Konya’da ev alabilecek yani ayda 25 bin lira, 30 bin lira, 40 bin lira ödeyip ev sahibi olabilecek bir memur var mı, bir asgari ücretli var mı, bir emekli var mı? Eşi de çalışsa 2 asgari ücreti, eşi de çalışsa 2 memur maaşını, 2 emekli maaşını üst üste koysak 25 bin lirayı buluyor mu, 30 bin lirayı buluyor mu?

Yahu siz hani dediniz ya -yıllardır böyle, yirmi yıldır kandırdınız bizi- “Biz, kimsesizlerin kimsesi olacağız. Biz, fakir fukaranın iktidarı olacağız. Biz, hak hukuk düzeninin savunucuları olacağız.” Allah aşkına ya, şu getirdiğiniz konut edindirme sisteminde memur yoksa, emekli yoksa, işçi yoksa, küçük esnaf yoksa o zaman siz de ilk seçimde yani dört ay sonra yok olup gideceksiniz çünkü başka bir şey olmazsınız. Artık yolun sonuna geldiniz, az kaldı diyorum. Yolun sonu görünüyor, hoşça kalın. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahsı adına ikinci söz Sayın İbrahim Aydemir’in.

Sayın Aydemir, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Erzurum’da kar yağıyor mu İbrahim Bey, kar?

İBRAHİM AYDEMİR (Devamla) – Milletvekili arkadaşlarımı da saygıyla selamlıyorum efendim.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Aleykümselam.

İBRAHİM AYDEMİR (Devamla) – Emine Hanım’a teşekkür ediyorum. Niye arkadaşlar? Bir hak teslimi yaptı, şunu söyledi: “Yine bir konut projesiyle karşınızdayım.” dedi, “İktidarın yine bir konut projesiyle karşınızdayım.” dedi.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ama sonuçta bir şey yok ki.

İBRAHİM AYDEMİR (Devamla) – Bizim yaptığımız, biteviye, iktidar olduğumuz günden bugüne projelerle gelmek; bu defa da aynısını yaptık, bu defa da ihtiyaca mebnî, ihtiyaçları giderecek

bir kanuni düzenleme yapıyoruz ve samimi söylüyorum arkadaşlar, her kanuni düzenlemeden sonra, hatta başladığımızda insanlarımızın bize müteşekkiri ifadelerini, bize şükran duygularını, hem de gani gönülden taşarak söylediklerini yaşayarak geliyoruz biz buraya. Aynı hâli şimdi yaşıyoruz. Bakın, dar gelirlilerden bahsedildi değil mi?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sayın Aydemir, alan yok, alan yok; millet gene hüsrana.

İBRAHİM AYDEMİR (Devamla) – 250 bin konutu şu anda dar gelirliler için zaten yapıyoruz biz.

Bu arada bir hak teslimi yapalım arkadaşlar. TOKİ'yle ilgili burada not düşenler oldu; TOKİ bizden önce on sekiz yıl vazife yapmış yani bu kurum bizden on sekiz sene önce ihdas edilmiş bir kurum. Ne kadar konut üretmiş on sekiz yılda? 40 küsur bin tane; bizimle beraber 1 milyon 170 bine, 1 milyon 200 bine ulaşmış arkadaşlar.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ya, bırakın böyle sayıları, hayal görüyorsun vallahi.

İBRAHİM AYDEMİR (Devamla) – Neredeyse -belki biraz abartı olacak ama- bizim Erzurum'da şu yedi yıl içerisinde yaptığımız, TOKİ'nin yaptığı konut sayısı 7 bin yani 40 binle kıyasladığınız zaman, yedi yılda Erzurum'da yapılan kadarını yapmışlar bizden önce; bakın. Yani hak teslimi bağlamında bunları söylemek lazım.

Ve arkadaşlar “fakir fukara” kavramı... Levent Bülbül Başkanına şükran borçluyum. Bugün açılışta çok özel notlar düştü, Divanü Lûgat-it-Türk'ün yazımının başladığı zaman dilimi bugün. Bugün başlamış, 25 Ocak 1072'de ve iki sene sonra da bitmiş. Ara ara diyorum ki arkadaşlar lûgat okuyalım, lûgat karıştıralım yani zihnimizi tezyin etme bakımından, kavramların özellikle eş anlamlarını da bilme bakımından, öğrenme bakımından çok önemli. Biz fakir fukara derken özellikle neyi görüyorsanız ona dönük bir kayıt düşüyoruz, mesela “ev yoksunu olmak.” Şimdi burada yaptığımız nedir arkadaşlar? Evi olmayanlar orta gelir grubuna sahipse onları ev sahibi yapmak. Öyleyse onlar için “ev fakiri” kavramını kullanmanın ne mahzuru var? İşte lûgatten uzak durursak yani zihnimizi tezyin etmekten, zihnimizi beslemekten uzak durursak buraya geldiğimizde de daha nakıs ifadeler kullanıyoruz. Bunu niye söyledim? Kimseye çatmak için değil, burada ismim zikredilerek bana dönük kayıtlar düşülmüş ama ben o bağlamda söylemiyorum. Sadece Levent Başkanımın hatırlatmasının çok değerli olduğunu, buradan mülhem bizim de mutlaka ama mutlaka tarihî geçmişe dönük kayıtları sürekli okumamız gerektiğini söylüyorum.

Arkadaşlar, inkâr çok kötü bir şey. Şimdi arkadaşlar, yakın zamanda Bingöl'e, Muş'a gittim. Emin olun arkadaşlar, uçak inebilecek evsafıta yollar yapılmış. Sadece şu olması lazım: “Efendim, biz daha iyisini yaparız.” Hayhay, alır başımızın üstüne koyarız ama “yok” dersiniz bu, inkâra girer, sizin de saygınlığınız kalmaz. Kimin nezdinde? Zaten millet nezdinde kalmaz da sizin de kendinize olan saygınız kalmaz.

Levent Başkanım, sana minnettarım.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Patates kaç lira İbrahim Bey, patates? Soğan kaç lira?

İBRAHİM AYDEMİR (Devamla) – 1072 niye önemli biliyor musunuz efendim? Sadece Lûgat-it-Türk'ün kayda alındığı tarih değil 1072, Erzurum'un Saltuklu'nun başkenti olduğu zaman dilimidir ve Saltuklu, bizim tarihimizi ifade ediyor, Selçuklu'nun membası, kaynağı. Onlar gittikleri yerde Türk'e dair öylesine kayıtlar düşmüşler ki mesken noktasında da genetik kabuller oluşturmuşlar. Yani arkadaşlar, konut üretiyoruz, bize dönük ya da TOKİ'ye dönük tenkidiniz şu olsun, şöyle bir tenkit geliştirelim: “Arkadaşlar, bizim tarihî bağlarımızı ifade eden konutlar inşa edelim. Ceffelkalem, bizimle, bizim mimari tarzımızla ilgisi olmayanları yapmayalım.” Bunu dersiniz alır başımızın üstüne koyarız, bunun için söylüyorum ben.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – İstanbul'un hallettiniz içini Sayın Aydemir.

İBRAHİM AYDEMİR (Devamla) – Bakın, 1072’de orada bir beylik kurmuşuz, 1074’te Kemaliye’ye gitmişiz, orada çok özel iskân zeminleri oluşturmuşuz ve burada özellikle arkadaşlar, milletvekili kardeşlerime bir tavsiyem, âcizane bir tavsiye; fırsatı olan mutlaka Kemaliye’ye gitsin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Kemaliye’ye çağırıyor ama ev sahipliği...

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Benzin çok pahalı.

İBRAHİM AYDEMİR (Devamla) – Başkanım...

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi, buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Devamla) – Kemaliye’deki zemin çok önemlidir; orada Türk’e dair, milletimize dair çok özel yapılar var. Niye bunu söylüyorum? Eğer bunları temaşa edersek, bunları gözlemlersek çok daha hususi çalışmaların altına imza atarız.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – İstanbul’u ne yaptık o zaman? İstanbul’u...

İBRAHİM AYDEMİR (Devamla) – Bugün biz burada milletvekiliyiz, bundan sonra olacaklar için de böyle, partilerin dirijan kadroları için de bunun böyle olması lazım. Yoksa, olanı inkâr edelim, efendim, burada bir kanuni düzenleme var, çok esaslı öngörülerimiz var, millet nezdine açtığımız çok özel yapılar var, bunları inkâr... Bu çok basit, sıradan bir şey, bunu herkes yapar. Öyle değil, tenkit ama mutlaka ardından bir teklif olması lazım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ver gazı, ver gazı!

İBRAHİM AYDEMİR (Devamla) – Teklifin de millet nezdinde size saygı uyandıracağını bilmenizi istiyorum.

Ben, Mustafa Savaş Başkanına çok teşekkür ediyorum. Bu kanun teklifinin altında kimin imzası varsa minnettarım. Hepinize de teşekkür ediyorum arkadaşlar. Biraz önce “kabal” oyu vereceğinizi söylediniz, size de teşekkür ediyorum. Hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, pek kısa bir söz talebim var.

BAŞKAN – Sayın Altay, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

36.- İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir’in 396 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Allah aşkına, yapılan yolu kim tenkit eder İbrahim Bey, yapılan yolu kim tenkit eder? “Tenkit edin, teklif de edin.” diyorsun ya, teklif edeyim mi: Çaldırmanın kardeşim, çaldırmanın. Yol yaparken çaldırmanın, devleti soydurmayın! (CHP sıralarından alkışlar)

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Biz kimseye çaldırılmayız.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ve 71 Milletvekilinin; Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4892) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 396) (Devam)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Soru-cevap işlemi yok.

Görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, önerge işlemlerini yapacağım.

Madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri ayrırlık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 396 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 2: Bu kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.”

Kemal Peköz	Zeynel Özen	Gülüstan Kılıç Koçyiğit
Adana	İstanbul	Muş
Ali Kenanoğlu	Murat Çepni	Hasan Özgüneş
İstanbul	İzmir	Şırnak
	Züleyha Gülüm	
	İstanbul	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Züleyha Gülüm'ün.

Sayın Gülüm, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Halkımızı ve cezaevindeki arkadaşlarımızı selamlıyorum.

Evet, yine, bir yasa teklifi. Evet, çok yasa getiriyorsunuz ama hep yandaşlarınıza, hep zengine, hep sermaye gruplarına; yoksullara, emekçilere hiçbir şey yok. Yoksullar evsiz barksız, kirayı ödeyemedikleri için evden atılıyorlar; hiç umurunuzda değil vallaha, derdiniz de değil. Tarihin en büyük barınma kriziyle karşı karşıyayız. İstanbul'da, Antalya'da, İzmir'de, Türkiye'nin dört bir yanında kiralar inanılmaz artmış durumda. İnsanlar, kiralalarını ödeyemediği için evlerinden atılıyor. Artık öyle bir hâl aldı ki kiracı-ev sahibi kavgaları arttı, kapılar kırılıyor, ilişkiler bozuluyor ama bu da sizin umurunuzda değil.

Şimdi, kiraya ilişkin konut kirasında yüzde 25 sınır getirdiniz güya ama bu bir çözüm üretti mi? Üretmedi çünkü bu sefer de ev sahibi ile kiracılar birbirine girdi, orada sorun alanları oluşmaya başladı; kiracı da haklı, ev sahibi de haklı. Zira, kiraya verdiği yerle geçinen binlerce ev sahibi var ama kiracıların gelirleri çok düşük, nasıl ödeyecekler? Bu sorunun, bunun cevabı yok; bu da sizin umurunuzda değil.

Şimdi, böyle bir sorun yaşanırken, her tarafta bu sorun almış başını gidiyorken siz getiriyorsunuz yine seçim öncesi kendi müteahhitlerinizi destekleyen “Aman, bir göz boyama işleri yapayım da oy mu alırım, bundan çıkar mı sağlarım.” diye birtakım düzenlemeler yapıyorsunuz ama öyle bir düzenleme ki aylık kira bedelleri insanların gelirlerinin 3-4 katı. Neyle ödeyecek? Hadi bu rakamı ödediler, neyle geçinecekler, ne yiyecekler, ne içecekler? İnsanlar artık ekmeğin fiyatını düşünüyor, ekmeğin sayısını azaltmışlar; siz konuttan, krediden, kredi borçlarını ödemekten bahsediyorsunuz.

Peki, bütün bunları yaparken şu sorun alanları ne oldu? Binlerce insan, konut almak için sözleşme yaptı diye dolandırıldı. Şu an 400 bine yakın insan, konut dolandırıcılığı nedeniyle mağdur durumda. Ön ödemeli satışlar nedeniyle paralarını verdiler müteahhitlere ama evlerini falan alamadılar. Üstelik de bu ev satın alma süreçlerinde size yakın olanlara, sizin siyasetinizden olanlara güvenerek yaptılar. Çünkü bunların açılış törenlerine katıldınız, güven verdiniz ve insanlar size güvenerek bu ön ödemeli satışlara katıldılar ama arkasından dolandırıldılar.

Şimdi, ne oldu? Meclise geldiler, Mecliste dilekçe verdiler, dediler ki “Bu sorunumuzu çözün.” Evet, Mecliste bir komisyon kuruldu ama komisyon, çözüm üretmek yerine, geleceğe dair birtakım önerilerde bulundu, onlar da yerine getirilmedi, dolandırılan insanlar ise kendileri dava yoluyla bu işle uğraşmak zorunda kaldılar, idare hiçbir sorumluluk almadı. 300-400 bin insan, şu an parasını ödedikleri evlerini alamıyorlar, ya geç aldılar ya eksik aldılar ya hiç alamadılar. Mahkemelerde çok açık olarak dolandırılanlar kayırıldı, onlar korundu. Mağdur olan binlerce, dışından tırnağından ayırarak ev satın almaya çalışan insanlar oldu, bunları çözdünüz mü? Hayır.

Şahintepe’de “kentsel dönüşüm” adı altında insanları evlerinden barklarından ediyorsunuz. Tapu verilme dönemi geldiğinde önce tapular dağıtıldı, arkasından dediniz ki “Buradan çıkacaksınız.” Zira, bu insanlar yirmi beş yıl, otuz yıl önce buraya taşındığında burada ne elektrik, ne su, ne yol vardı, binbir emekle burada yaşadılar; zenginleşince, bölge değerli olunca “Sizi buradan gönderiyoruz, Arnavutköy’e Hacımaşlı’ya gideceksiniz. Yolu, suyu, elektriği olmayan yerde yaşayacaksınız.” dediniz ve şimdi onların barınma haklarını ellerinden alıyorsunuz. Güngören Belediyesi aynı şeyi yaptı, Tozkoparan’da “kentsel dönüşüm” adı altında, rantsal dönüşümde yüzlerce insanı evinden barkından etti ama bu da size yetmemiş ki direnişe katılan, halkla birlikte yol alan, evlerini savunan insanlara şimdi zulmetmeye devam ediyorsunuz.

Haluk Çavuşoğlu -biliyordur Güngören Belediyesi adını, size de söylemiş olayım- bu mücadelenin içinde yer aldı diye babasının olan yerde yıkım kararı aldınız hem de o kadar hızlı ki 19 Ocakta karar alındı hemen arkasından yıkıma gidildi ve babasının mülkiyetindeki yer, yıkım kararıyla yerle bir edildi. Niye? Çünkü mücadele etti diye, çünkü haksızlığa karşı çıktı diye, çünkü mahalleliyle birlikte oranın direnişine katıldı diye, “İnsanları evsiz bırakmayın, bu zulümden vazgeçin.” dediği için bunu yaptınız. Haluk Çavuşoğlu’nun üzerinden elinizi çekin, bu zulmünüze son verin diyoruz.

Yine bir zulüm alanınız Okmeydanı Fetihtepe-Beykoz. Rantsal dönüşümle buralara da el koymaya çalıştınız ve oralardan çıkarttığınız insanlar şu an ev bulamıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

Buyurun.

ZÜLEYHA GÜLÜM (Devamla) – Buldukları kiralık evlerde kiralalarını ödeyemiyorlar. Dayanışmayla oralarda oturmaya çalışıyorlar. Kendilerinin ördükleri, etrafındaki insanların ördükleri bir dayanışma mekanizmasıyla kiralalarını karşılamaya çalışıyorlar, ekmek, yiyecek ihtiyacını karşılamaya çalışıyorlar. Böyle bir zulüm düzeniniz var, ondan sonra kalkıyorsunuz, muhteşem şeyler yapmış gibi hikâye anlatıyorsunuz. İnsan gerçekten şaşakalıyor.

Başka bir sorun alanı, dediniz ki: “Öğrencilerin KYK borçlarının faizlerini sileceğiz.” Gerçek böyle olmadı, yüzlerce öğrencinin, binlerce öğrencinin borçları silinmedi, üstüne üstlük faizler işlemeye devam etti. Verdiğiniz sözde bile durmuyorsunuz. Bu sözleri seçim yatırımı olarak verdiniz ama bunları bile hayata geçirmekten geri duruyorsunuz maalesef, yine öğrencilere zulmetmeye devam ediyorsunuz.

KYK borçları tümüyle silinmeli, öğrencilere artık kredinin de karşılıksız olarak verilmesi, barınma hakkının da karşılıksız olarak sağlanması gerekiyor diye bir kez daha ifade etmek istiyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 396 sıra sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Sayılarımızla.

MADDE 2- Bu kanun yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Orhan Sümer	İlhami Özcan Aygun	Erkan Aydın
Adana	Tekirdağ	Bursa
Gökân Zeybek	Emine Gülizar Emecan	Cavit Arı
İstanbul	İstanbul	Antalya
Kadim Durmaz	Kadri Enis Berberoğlu	Süleyman Girgin
Tokat	İstanbul	Muğla
	Neslihan Hancıoğlu	
	Samsun	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Gökân Zeybek'in.

Sayın Zeybek, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

GÖKÂN ZEYBEK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Türkiye inşaat sektörünün duayenlerinden, Tekfen Holdingin kurucularından ve yurt dışında Türkiye'yi başarıyla temsil etmiş olan Nihat Gökyiğit'in vefatını üzüntüyle öğrendim, kendisine Allah'tan rahmet diliyorum, Tekfen ailesine de başsağlığı dileklerimi iletiyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin nüfus artışı son 2012-2022 yılları arasına baktığımızda 1 milyon ile 1 milyon 150 bin arasında değişiyor. Hane sayımız ise 25 milyon 329 bin civarında. Yani Türkiye'de 20 milyon hane 1, 2, 3 ve 4 kişilik ailelerden oluşuyor. Peki, yıllık bizim 250 ile 350 bin arasında da bağımsız bölüme ihtiyacımız var; bağımsız bölümden kastettiğim de ev. Peki, 1 kişilik ailelerin sayısında, iktidarınız döneminde nasıl bir değişim olmuş? Son beş yıl içinde tek kişi yani tek başına yaşayan insan sayısı son beş yıl içinde 1 milyon 200 bin artmış. Türkiye'de 4 milyon 780 bin kişi tek başına yaşıyor.

Peki, siz ne yaptınız? Barınma probleminin bu kadar yoğun olduğu bir dönemde, bundan altı yıl önce bir imar planı değişikliği yaptınız, yönetmelikle getirdiğiniz değişiklikle tek kişinin yaşayabileceği stüdyo daire yapmayı yasakladınız. Dediniz ki: "Bu, bizim geleneksel aile yapımıza uymuyor, mutlaka

içinde yatak odası, salon, mutfak ve banyo olacak biçimde konutun oluşturulması gerekir.” Böylelikle 25 metrekareden oluşan bağımsız bölümler 40 metrekareden az yapılamaz hâle geldi. Peki, bütün bunu yaptınız ama tekrar söylüyorum: Tek kişinin yaşadığı hane sayısı 1 milyon 200 bin arttı, 2 kişilik aile sayımız da -2021 yılı rakamlarıyla veriyorum- 5 milyon 447 bin. Demek ki bizim, konut üretim anlayışımızda yeniden, sizin yapmış olduğunuz yanlışlardan geriye dönerek küçük ev tipine dönmemiz lazım.

İkincisi, farklı gelir seviyesindeki insanların aynı proje bütünü içinde barınabilmesinin de sağlanması gerekiyor. Peki, TOKİ ya da diğer kurumlar eliyle siz yılda ortalama 50 bin konut yapıyorsunuz ama Türkiye'nin ihtiyacı, Türk insanları için 350 bin, yabancılarla birlikte 400 bin. Demek ki o zaman bizim konut finansmanı ya da kamu eliyle yapılacak olan binalar yerine inşaat maliyetlerini aşağıya çekecek ve toplam maliyet içindeki unsurları kontrol altına alacak olan bir düzenlemeye ihtiyacımız var. Nedir bunlar? Arsa maliyeti, inşaat maliyeti, finansman maliyeti, vergiler ve arz talep dengesinin oluşturulması. Burada sadece finansman maliyetinde siz GYO'ları içine düştüğü sıkıntıdan kurtarmak için bir model getiriyorsunuz. Peki, Türkiye'de on yıllardır konut ihtiyacını kim karşılıyor? Vatandaş, kendi konutunu yapıyor ya da Türkiye'nin dünya çapında en güçlü olduğu müteahhitlik sektöründeki firmalar eliyle biz, konut açığını gidermeye çalışıyoruz.

Peki, bir başka önemli problem daha var. Bakın, burada biz 2021 yılının Haziran ayında Deprem Komisyonu olarak bir rapor konuştuk, içinde yüzlerce maddelik önerme ve içinde çok sayıda farklı kurumun görüşleri var. Türkiye'de ortalama İstanbul'da 400-500 bin, Türkiye'de de 3,5-4 milyon binanın depremde yıkılma riskiyle karşı karşıya olduğunu biliyoruz. Peki, “Kentsel dönüşüm riski altındaki yapıların dönüştürülmesiyle ilgili, iktidarınız döneminde ne yaptınız?” diye bakıyoruz, 2020 yılında 125 bin lira verdiniz kredi olarak, 2022 yılına geldik 200 bin liraya, şubat ayında 400 bin liraya, şimdi de 600 bin liraya çıkardınız.

Değerli milletvekilleri, 2020 yılının Aralık ayında Türkiye Büyük Millet Meclisindeki görüşmelerde Avcılar Belediye Başkanımız, 80 metrekare konutu 120 bin liraya belediye olanaklarıyla müteahhitlere, taşeronlara yaptırdığını söylüyordu, bugün, üç yıl içinde 80 metrekare konutun maliyeti 1 milyon 200 bin TL'ye çıktı. Peki, sizin verdiğiniz kredi ne? Yüzde 50'si. Emekli, dul, yetim, yaşlı, kirada oturan insanlar bunları nasıl ödeyecekler? Mümkün değil. Demek ki finansman maliyetinin dışında genel maliyetleri aşağıya düşürecek olan uygulamalara da mutlaka gitmemiz gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

GÖKAN ZEYBEK (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yine, bir konuya da dikkatinizi çekmek istiyorum: Şimdi, geçtiğimiz hafta İstanbul'da KİPTAŞ, on bir ay önce temelini attığı Tuzla'daki 321 sosyal konutu vatandaşlara teslim etti. Peki, hemen o yan tarafındaki -İstanbul Milletvekilleri için söylüyorum, gidin bakın- Tuzla'da TOKİ'nin 2019 yılında temelini attığı binaların hâlâ kaba inşaatları bitmiş değil. Neden bunlar bitirilemiyor? Sakın bize, iktidarınızın beceriksizliği yüzünden inşaat maliyetlerine gelen artışları söylemeyiniz. Peki, KİPTAŞ sabit taksitle konutlarını verirken neden TOKİ, konutlarına memur maaşlarına endeksli taksit alıyor? 2019 yılında 50 bin konut vaa'dinde bulunmuştunuz, 2023 yılına geldik, yıllık 50 bin konut vaa'dini yerine getiremediniz. Soruyorum: Bu yasa teklifi, Emlak GYO'yu kurtarma girişimi midir? Bu “konut kampanyası” adı altında kamu bankalarından Emlak GYO'yu kurtarmak için bir finansman aktarma projesi midir?

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.
2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.
3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Madde üzerinde gruplar adına ilk söz, İYİ Parti Grubu adına Sayın Erhan Usta'nın.
Sayın Usta, buyurun. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ERHAN USTA (Samsun) – Çok teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, vatandaşın konut sahibi olması amacına matuf bir kanunu görüşüyoruz. Kanuna ilişkin değerlendirmeleri vaktim kaldığı sürece konuşmamın son kısmında yapacağım. Ancak yine, bu cümleden olmak üzere, bu meselede, Hükûmette şöyle bir gayret görüyoruz -doğru veya yanlış, eleştireceğimiz birçok yanı var- diyor ki: “İşte, vatandaş, artık konut alamaz hâle geldi. Ben Türkiye'yi öyle kötü yönettim ki eskiden vatandaş kendi imkânıyla konut alabilirken şimdi artık konut alamaz hâle geldi. Biz, işte, bunun gelirine destek verelim, kredisine destek verelim, sübvansiyonlu faiz uygulayalım; bu da yetmez ve ayrıca taksitlere destek vererek insanların ev almasını sağlayalım.” şeklinde bir yaklaşımı var. Tabii, vatandaşın konut sahibi olması konusunda, yandaşı mal sahibi, mülk sahibi yapacağına vatandaşa ne verilirse verilsin biz buna onay veririz, bunda bir sıkıntı yok ancak bu kanunun gelmiş olması başlı başına bugün Türkiye'nin kötü yönetildiğinin bir numaralı itirafıdır.

Böyle bir şeye hiç ihtiyaç olmamıştı; insanlar kendi gelirleriyle ev sahibi olabiliyordu bu ülkede, orta gelirli, hatta yoksul kesimlerin dahi ev sahibi olduğunu biliyoruz ama şimdi zaten yoksullar karnını doyuramıyor, açlık sınırının altında milyonlarca insan var. Yoksullar ev alamıyor, orta gelir diye bir şey de kalmadı, olsa olsa üst gelir grupları aslında bu kanundan faydalanacak.

Şimdi, ben, bu olayı yani bir yandan milleti ev sahibi yapalım diye bir gayret içerisinde olan iktidarın diğer taraftan yaptığı bir kısım tutarsızlıkları, yanlışlıkları, hatta yolsuzlukları size bir örnek üzerinden ifade etmek istiyorum.

Yer Samsun'un Terme ilçesi, kendi seçim bölgem. Terme'de, 24 Ocak 2007 tarihinde -vatandaşın ismini vermeyeceğim- bir vatandaş -teferruatı var, teferruatlara girmeyeceğim, mümkün olduğu kadar sadeleştirmeye çalışıyorum- Halk Bankasından 25 bin lira kredi kullanıyor. 25 bin lira, 2007 tarihinde, ödeme güçlüğü içerisinde düşüyor, borcunu ödeyemiyor, kefilleri filan var, ipotekler var, bir sürü ipotekler alınıyor. Hani, böyle normal vatandaşın boğazını sıkıyor ya bizim kamu bankalarımız, ondan her türlü teminatı, ipoteği üst üste, üst üste alıyor Halk Bankası. Ondan sonra vatandaş ödeme güçlüğü içerisinde düşüyor. 2007 yılı içerisinde yani aynı yıl, krediyi kullandığı yıl 25 bin lira borca karşılık 10 bin lira faiz ödemesinde bulunuyor ve bu borcu yeniden yapılandırılıyor. Sonra -aradaki teferruatları atlayacağım, orada bankanın bir sürü yanlışlığı var ipoteklendirmede, şurada burada hataları var ama- bu borç, en sonunda ödeme sıkıntıları nedeniyle, ekonomideki istikrarsızlık nedeniyle ödenemiyor. En sonunda ne oluyor, biliyor musunuz arkadaşlar? Bakın, 2007 yılındaki 25 bin lira -bir de 2007 yılında 10 bin lira ödenmiş olmasına rağmen- borca karşılık Halk Bankası 1'inci kefinden 90 metrekare iş yerini, dükkânını alıyor ve satıyor. Bugünkü rayiç bedeli ne kadar? Tam 1 milyon lira. Yani 2007'deki 25 bin lira borca karşılık 1'inci kefinden bugünkü rayiç 1 milyon lira olan bir tane dükkânı gidiyor. Sadece bununla mı sınırlı kalıyor? 2'nci kefinden 4 parça tarım arazisi satılıyor. İşin doğrusu -bunların tam şeylerini arkadaşlar belki şimdi göndermişlerdir- miktarın ne olduğunu falan bilmiyorum ama Terme Ovası'nda 4 parça tarım arazisi, muhtemelen çok kıymetli bir arazidir. 4 parça tarım arazisi de gidiyor, o da 2'nci kefinden gidiyor. Bunların hepsi ne için? 25 bin lira borç için arkadaşlar. Sonra ardından bu

2'nci kefilin oturduğu 3 katlı eve haciz geliyor. Yani dükkân gitti, 4 tane tarla gitti, bir de eve haciz geliyor. Ev sahibi evde olmadığı için işlemler sonra yapılıyor. Banka, rayiç bedelin yarı parasına, kelepirci fiyata eve sahip oluyor, Halk Bankası vatandaşın evi almış oluyor. Sonra bu Halkbank Gayrimenkul bu evi kendi internet sitesinden -bunu görmek mümkün- 637 bin lira bedelle satışa çıkartıyor. Şimdi, tüm malını mülkünü kaybetmiş 2 kefil de ciddi bir mağduriyet yaşıyor, bankadan indirim talep ediyor. “Arkadaş, indirin, biraz para ödeyelim, şu işlerden kurtulalım. Benim dükkânım gitti -bir tanesinin dükkânı gitti- 4 parça tarım arazim, tarlam gitti, evim gitmesin hiç olmazsa; bir indirim yapın bize, şu borcumuzu ödeyelim.” diyor. Bundan daha tabii ne olabilir? Hatta “Ben yüzde 70 faizle tefeciden 200 bin lira alayım, 200 bin lirayı da getireyim, defaten size ödeyeyim; şu işten bir kurtulalım, benim evimi satmayım.” diyor. Bu arada ev sahibinin hanımı şeker hastası ve şekeri 600'ün üzerine çıktı deniliyor; şeker hastası oluyor, tabii bu sıkıntılara insanlar gelemiyor. Bakın, bunu kim yapıyor? “Vatandaş sübvansiyonlu kredi, destekle konut sahibi yapacağım.” diyen Hükümetin bir organının da diğer tarafta yaptığı zulmü anlatıyorum değerli arkadaşlar. 3 katlı ev satılıyor, vatandaşın kendisinin de psikolojisi bozulmuş durumda, en sonunda “Eğer bu evim satılırsa evi de kendimi de yakacağım.” diyor.

Şimdi, arkadaşlara bir bakın dedim, internet sitesinde çok kolay bir hesap var “2007 yılındaki 25 bin liranın TEFE, TÜFE üzerinden bugünkü rayici nedir?” diye baktık; 208 bin lira arkadaşlar. Yani bugünkü parayla 208 bin lira alması gerekirken 3 aileyi mağdur eden bir Halkbank, bir kamu anlayışı var. Bunu Halkbank bürokratları kendi adına yapmıyor, bu iktidarın izni çerçevesinde, onların yaptığı bir zulümdür. 208 bin liranın karşılığında 1 milyon liralık dükkân gidiyor, 4 tane tarla gidiyor, 3 katlı ev gidiyor; böyle bir şey olamaz. Şimdi, bu, bir kenarda.

Öbür tarafta ne var? Basına da yansıyan Sayıştay raporlarına bakıyoruz. İşte, şu çok gündemde, isim vermekte de beis yok: Kiler Holding. Kiler Holding, 2019 yılında borcuna karşılık Sapphire AVM'nin bir kısmını yani 147 adet mülkünü yaklaşık 100 milyon dolara Halkbanka satıyor. 147 tane mülkü 100 milyon dolara Halkbanka satıyor borcuna karşılık. Orada toplam 247 tane mülk var, Halkbank 2021 yılında bunun 100 tane mülkünü daha satın alıyor ve 247 mülke sahip oluyor yani kemiksiz bir hâle getiriyor, kılçıksız bir hâle getiriyor. AVM'nin tamamı Halkbankın oluyor; 147 tanesini 100 milyon dolara Kiler Holdingden aldı, 100 tanesini de başkalarından alıyor. Daha sonra, Kiler Holding, iki yıl sonra Sapphire AVM'nin tamamını yani 247 adet mülkü, Halkbankın sattığı fiyat üzerinden bakarsak yaklaşık 168 milyon dolara -doğru orantı yaparak fiyat oluşturuyorum, diğerinin fiyatını bilmiyoruz, 100 taneyi kaç lira üzerinden aldığını ama Kiler Holdingten aynı fiyatla aldığı varsayımıyla- aldığı yeri 48 milyon dolara Kiler Holdinge yeniden satıyor.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – 52 milyon direkt dolandırdı.

ERHAN USTA (Devamla) – Evet, 52 milyon sadece 147'sinden, bir de 100 tane ilave veriyor 52 milyon doların üzerine.

BAŞKAN – Sayın Özkan Yalım Bey, laf atmayın lütfen.

ERHAN USTA (Devamla) – AVM için bedelin 78,9 milyon dolar olduğunu da Sayıştay raporu söylüyor.

Şimdi, aynı Halkbank, bakın, başka neler yapıyor? Arkadaşlar, belgesi, bilgisi var; Sayıştayın raporu, Mecliste bu raporlar. İsmi açıklanmayan 2 firmaya yapılan kıyağı anlatıyorum şimdi. Millete bu kadar zulmeden, 25 bin lira karşılığında -bugünkü rayiç bedelle 208 bin lira karşılığında- 1 milyon liralık iş yeri alınıyor, 4 tane tarlası alınıyor, 3 katlı evi alınıyor; milleti hasta ediyor, evi, ocağı bozuluyor. Aynı Halkbankın Kiler Holdinge yaptığı kıyağı anlattık.

Başka 2 tane firma, Gayrettepe kurumsal şubesinden müşteri kodu var, 31996 gruba bağlı, bilmem ne kodlu firmanın... Sayıştay şöyle diyor: “Mali verilerinin olumsuz bulunmasına karşın Halk Faktoring AŞ’ye olan birikmiş 650 milyon TL tutarlı borcunun banka tarafından devralınması.” Halk Faktoringe 650 milyon TL borç var, Halkbank bu borcu devralıyor, üzerine bir de 735 milyon TL de kredi veriyor; toplam 1 milyon 385 milyon tutarlı kredi vermiş oluyor. Halkbank, Halk Faktoringdeki borcu alıyor, üzerine bir de kredi veriyor. Nasıl yapılandırıyor bunu? Üç yıl ödemesiz, toplam on yıl süreyle vadeliyor ve Sayıştay raporunda Sayıştay denetçisi: “Bu temel kredilendirme ilkeleriyle bağdaşmıyor.” diyor arkadaşlar. Şimdi, bakın, yandaşa yapılan kıyağa bakın siz, hem öbür taraftaki borcunu alıyor, üzerine kredi veriyor, üç yıl ödemesiz, on yıl da taksit yapıyor ve Sayıştay bunu eleştiriyor.

Yine, başka bir firmaya benzer bir şekilde -firmanın mali verileri olumsuz, hiçbir şekilde kredi verilmemesi lazım- Halkbank Halk Faktoringdeki 420 milyon TL’lik borcunu devralıyor, üzerine 350 milyon lira yeni kredi veriyor, 10 milyon lira tutarında da gayrinakdi kredi tahsis ediyor; toplam 780 milyon liralık bir stoku oluşuyor, bu borç stokunu da banka alacağında üç yıl ödemesiz bir şekilde on yıl süreyle vadeliyor. Sayıştay yine diyor ki: “Efendim, bu temel kredilendirme ilkeleriyle bağdaşmıyor.”

Şimdi, siz bir yandan bunları yapacaksınız, bir yandan da “Ben vatandaşı ev sahibi yapıyorum.” diye gelip buraya yani hiçbir bütçe ilkesiyle bağdaşmayan bir kanun teklifi getireceksiniz. Bakın, ne olursa olsun yine kanun teklifine bu anlamda karşı değiliz, buradan bir şey çıkacağından filan da değil çünkü milletin barınma hakkı var, konut edinme hakkı var. Anayasa’ya aykırı mı? Aykırı. Bütçede bununla ilgili bir ödenek var mı arkadaşlar? Ya, daha bütçenin mürekkebi kurumadı, mürekkebi kurumayan bütçeye buradan ne kadar yük geleceği de belli değil, herkes ayrı bir şey söylüyor; kanun teklifini biz okuyoruz ayrı bir şey anlaşılıyor, orada kanun teklifini savunan arkadaşlar farklı bir şey söylüyor. Burnunun ucunu göremiyor iktidar ya! “2071, 2053” diyen Hükümet, ya, madem böyle bir şey yapacaksın arkadaş, niye bunu bütçeye koymadın değil mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

ERHAN USTA (Devamla) – Bununla ilgili bütçeye niye ödenek koymuyorsun? Yani bir gün sonrasını göremiyor, 2071 naraları atan bir şey var. Zaten bu projenin düşünülmeden, taşınılmadan paldır küldür seçime yönelik bir proje olduğunun en büyük kanıtıdır bu. Devletin sistemi burada bununla birlikte zaten yok edilmiştir. “Hane gelirinin yüzde 30’u” deniliyor, Türkiye’de hane gelirini nasıl takip ediyorlar, ben bilmiyorum. Bu kadar kayıt dışı olan bir ekonomide hane gelirini bilecek, onun yüzde 30’unun üzerinde destek verecek; bu da çalışacak bir şey değil. Orta düzeyde geliri olanların bunu zaten almaları mümkün değil, 25-30 milyar taksit ödeyemeyecekler. Ondan sonra, konut almanın imkânsızlığının da ikrarıdır bu; böyle bir şey ilk kez yapılmak durumunda kalınmıştır. Yüzde 5 yüklenici firma katkı tutarı şimdiden konut fiyatlarının üzerine bindirildi, zaten yani oradan, yükleniciden alacağımız bir şey yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Devamla) – Bir de “Üç yıl boyunca katkı verilecek.” denilmesi de üç yıl boyunca enflasyon çok yüksek gidecek, üç yıl boyunca yüksek enflasyon gittiği için, sonra, dolayısıyla bu paralar biraz daha komik hâle gelecek, ödenebilir hâle gelecek; bu, enflasyonun da yüksek olacağına, hâlâ önümüzdeki dönem yüksek olacağına en büyük tescilidir diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Usta.

Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Oya Ersoy. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA OYA ERSOY (İstanbul) – Sayın Başkan, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ben konuşmama başlamadan önce özellikle saray iktidarını tebrik etmek istiyorum. Türkiye 2022 yılında dünya listelerine girdi, gerçekten bu sizin başarınız. Yanlış anlaşılmasın, enflasyon tek haneye indirildiği için değil, altın fiyatları, döviz düştüğü için değil, evet, asgari ücrete yapılan zam nedeniyle değil, emekliye, memura, işçiye yapılan zam nedeniyle değil, tabii ki konut fiyatlarının fahiş fiyat artışıyla listeye girdiniz. Küresel Konut Fiyat Endeksi 2022 yılı üçüncü çeyrek verilerine göre, Türkiye yüzde 189’la 1’inci sırada yer alıyor. Bakın, bize en yakın ülke, 56 ülke içinde 2’nci sırada yüzde 27’yle Estonya var, ardından, yüzde 23’le Macaristan, Çekya ve İzlanda geliyor. İşte, dünyada en çok kira artışı olan ilk 5 şehrin yine Türkiye’de ilk 3’le yer alması da tesadüf değil. Biz buna “barınma krizi” diyoruz. Evet, Türkiye çok büyük barınma krizi içerisinde, buna siz soktunuz. Halkın barınma sorunu olduğunun gayet farkında olduğunuz için de mayıs ayından beri sürekli proje açıklıyorsunuz. 1’inci proje olarak mayıs ayında düşük faizli konut kredisi müjdesi verdiniz, adı 0,99 faizli İlk Evim Konut Finansmanı Paketi. 0,89 faizli, yine aynı paket içinde, Genişletilmiş Konut Finansman Paketi de yer aldı ve inşaat sektörüne de özel kredi garanti paketi getirdiniz. Şimdi, her 2 krediden kime ne verildiğini biz öğrenemedik. Kaç kişi bu ilk 2 krediden yararlandı, 3’üncüden kaç inşaat firması yararlandı? Bunu Plan ve Bütçe Komisyonunda bütçe görüşmeleri sırasında Bakana da sorduk, bunun cevabı yok, cevapsız bıraktı.

(Uğultular)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Muş) – Sayın Başkan, duyamıyoruz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, biraz sessiz lütfen.

OYA ERSOY (Devamla) – 2’nci projeyi eylül ayında açıkladınız, düşük gelirli yurttaşlar için cumhuriyet tarihinin en büyük sosyal konut projesi olarak pazarladığınız İlk Evim İlk İş Yerim Projesi’ydi bu. Evet, cumhuriyet tarihinin en büyük sosyal projesinde 5.500 liraya geçinmeye çalışan yurttaşlara “Biraz dişinizi sıkarak, biraz eşinizden dostunuzdan alarak, biraz da ek mesai yaparak taksitleri ödeyebilirsiniz.” dediniz. Bu projelerle amacımız neydi? Şöyle anlattınız: “Arzı biz artıracamız, hem konut hem de kira fiyatlarını düşüreceğiz, aşağı çekeceğiz.” Ne oldu peki, kiralarda düştü mü? Hayır, düşmediği gibi İstanbul’da bir evi kiralamaya giden bir yurttaş artık şu cevapla karşılaşıyor: “Sizden daha fazla veren var.” Yani kiralaları ihale usulüne bindirdiniz.

Şimdi de “orta gelirli” diyorsunuz bu yasa teklifindeki projeye, Yeni Konut Finansman Programı. Buradaki, bütün bu projelerdeki sorun şu: Siz tüm bu projeleri kimin için yapıyorsunuz? Ekonomik kriz karşısında inşaat sektörünü canlandırmak için mi, yoksa halkın barınma sorununu çözmek için mi?

Şimdi, teklife bakalım, ne var bu teklifte? Yandaş müteahhitlere kaynak aktarmak var, yurttaşları borçlandırmak, finans çevrelerini yani faiz lobilerini ihya etmek var, tabii ki Cumhurbaşkanına yetki var. Amaç ne? Yurttaşların konut edinmesi, öyle mi? İstanbul’da 2 milyonun altında herhangi bir konut yok. 3 milyon liralık konut kredisi çeken bir yurttaş aylık ne kadar ödeyecek? Sadece on beş yıl üzerinden hesapladığımızda 13.500 lira kredi ödemesi yapacak; ha, bu arada, bu enflasyon koşullarında geçimini de sağlamaya devam edecek. Asgari ücret ne? 8.506 lira. En düşük memur maaşı 11.848 lira. En düşük emekli maaşı ne? 5.500 lira, o da hazine takviyesiyle. Asgari ücreti ortalama ücret hâline getirdiniz siz, artık “orta gelir grubu” diye bir şey bırakmadınız. İş gücünün üçte 2’si asgari ücretle çalışıyor, 25 milyondan fazla insanın da açlık ve yoksulluk sınırı altında yaşadığı bir ülke yarattınız.

Peki, bu ülkede bu kredileri kim ödeyebilecek? Evet, tabii ki zenginler ödeyecek. Ne için alacak, kendi konut ihtiyacı için mi alacak? Tabii ki yatırım amaçlı alacak. Zaten bugün hem ev fiyatlarının hem de konut bedellerinin bu kadar artmasının sebebi, siz konutu barınma ihtiyacı olmaktan çıkardınız, yatırım aracı hâline getirdiniz; bütün sorunun kaynağı bu. 2001 krizi sonrasında siz bunu bilinçli olarak tercih ettiniz, inşaata dayalı ekonomik büyüme politikasını yürürlüğe soktunuz ve bu politika gayrimenkul yatırımlarını cazip hâle getirdi; konut, barınma değil yatırım aracı hâline geldi. Bu süreçte sadece özel değil kamu da kâr beklentisiyle projelere girişti. Bunu kimle yaptı? Tabii ki TOKİ aracılığıyla yapıldı. Kamu arazilerini kamu-özel iş birliğiyle rant yaratan projelere tahsis ettiniz. Sonuç ne? Türkiye, 2022 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla konut fiyatlarının yıllık yüzde 189 yükseldiği bir ülke hâline geldi. Şimdi, aynı dönemde enflasyondan arındırılmış gerçek artış ne? Yüzde 58 oldu ve bu da konut fiyatlarının enflasyonun üstünde arttığını gösteriyor. Parası olan o nedenle konuta yatırım yapıyor yani altın, döviz almıyor konut alıyor çünkü konut daha fazla kâr getiriyor. Geldiğimiz noktada da mevcut konut piyasası yoksul, göçmen, öğrenci, gerçekten barınma ihtiyacı için konut almak isteyen halkın değil, tamamen üst sınıf için yatırım amaçlı lüks konut üretimine girişilmiş durumda ve bu lüks konut fiyatları tamamen kiraların da konutun da değerini yukarıya doğru çekiyor. Evet, o nedenle, sorun stok sorunu değil, sorun nitelik meselesi. Siz hâlâ bu getirdiğiniz teklifle konut arzını desteklemekten bahsediyorsunuz.

Şimdi, TÜİK verilerine bakalım: Sadece 2002 ile 2020 yılları arasında ülke genelinde 12,5 milyon yeni konut üretilmiş, aynı dönemde toplam haneye yaklaşık 4 milyon yeni hane eklenmiş; her yeni hane için -yani ne olmuş- 3 tane daha yeni konut üretilmiş. Dışarıdan göçün arttığı 2010 yılı sonrasında yılda ortalama 280 bin yeni haneye karşılık 820 bin konut üretilmiş. Özellikle büyük kentlerde konut stokunun azlığından bahsetmek mümkün değil. Mesela, İstanbul'u örnek verelim: İstanbul Planlama Ajansının konut sorununa yönelik araştırması var. Bu araştırmaya göre 1 milyon 800 bin konut boş durumda. Nerede bu konutlar, TOKİ'nin yaptıkları da dâhil olmak üzere? Özellikle bu konutların önemli bir bölümü İstanbul'un kuzeyinde, yani orman alanlarına yerleşmiş yani siz konut piyasasını yani inşaat sektörünü canlandırırken aynı zamanda doğayı da katlediyorsunuz, kurdun kuşun hakkını da gasbediyorsunuz.

Evet, bu kadar boş konut varken kiralar artmaya devam ediyor. Konut yatırım aracı olmaktan çıkarılmadıktan sonra bu artışı engellemek, halkın barınma krizini çözmek mümkün değil.

Evet, siz halkı sürekli borçlandırarak devam etmeye çalışıyorsunuz. Bakın, 2002 yılında yurttaşların bankalara tüketici ve kredi kartı borcu dâhil 6,3 milyar lira seviyesinde bir borcu var ama bugüne baktığımızda, konut, taşıt, ihtiyaç, bireysel kredi kartlarına dair toplam borç ne kadar olmuş? Bugün itibarıyla bu borç 550 kat artmış. Peki, bu borçlar ödenebiliyor mu? Hayır, ödenemiyor. 16 Eylül 2022 tarihi itibarıyla takibe alınan tüketici kredisi miktarı 22 milyar 562 milyon lira, bunun yüzde 96,5'ini 21 milyar 770 milyonla ihtiyaç kredileri oluşturuyor. Yani halk normal yaşamını geçirebilmek için krediye başvuruyor, krediyle ayakta kalıyor ve artık bu krediyi bile ödeyemez hâle geldi ama siz, bu ülkeyi, insanların sadece yaşamını sürdürebilmek için borçla ayakta kalmasına uygun hâle getirmeye çalışıyorsunuz ve şu an bu ekonomik kriz koşullarında, seçim öncesinde herkesin cep telefonlarına bankalardan 10 bin lira, 20 bin lira, altı ay vadeli, faizsiz borç reklamları geliyor.

Evet, ülkemizin şu an yaşadığı tüm sorunların kaynağı sizsiniz, saray iktidarındır, saray rejimidir ama siz, bu sorunların nedeni kendiniz değilmişsiniz gibi sözde çözmeye çalışıyorsunuz ve göz boyama operasyonları yapıyorsunuz; bu yasa teklifi de bu göz boyama operasyonlarından bir tanesidir. Halkların sırtına yüklediğiniz yıkımı yok "Asgari ücreti artırdım." yok "Emekli maaşlarına zam yaptım." yok

“Arsa dağıtıyorum, konut dağıtıyorum, tapu dağıtıyorum.” diyerek saklayamazsınız, geçti artık o günler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

OYA ERSOY (Devamla) – Evet, artık geçti o günler; umut tacirliği yaparak iktidarda kalamayacaksınız. Bu ülkenin bütün sorunlarının nedeni sizsiniz, saray rejimidir, yarattığınız rejimdir. Bu ülkeyi kilitlediniz ve kilitlenen Türkiye’nin anahtarı bizde, biz açacağız. Sadece halkımızın, kadınların, işçilerin, emeklilerin, evet, istismara maruz bırakılan çocukların, geleceği çalınan gençlerin değil, aynı zamanda doğanın hakları için, kurdun kuşun hakkı için, börtü böceğin hakkı için sizi biz göndereceğiz. (HDP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Engin Altay.

Buyurun Sayın Altay. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Zatâlinizi ve yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Burası Meclis, vatandaşın derdiyle dertlenmesi gereken yer. Günlerdir Karayolları işçileri bize mesaj atıyor, bir mesajı okuyacağım. İsmi vermeyelim, çocuğu işten de atmasınlar. Hepinizin bildiği bir konu. Bu kürsü milletin kürsüsü, bu kürsüde milletin sesinin dillendirilmesi lazım diye okuyorum, konuşmama öyle başlayacağım. Şöyle yazmış: “Sayın Vekilim, Karayolları işçileri olarak adalet istiyoruz. Karayollarında 4857 sayılı İş Kanunu’muza tabi işçi olarak çalışıyorum. Aynı işi aynı statüde yapmamıza rağmen birbirinden farklı ücretler almaktayız. Bu durum başta Anayasa’mız olmak üzere, İş Kanunu’muza, uluslararası sözleşmelere ve insan haklarına aykırıdır.” Doğru söylemiş vatandaş. “Son yapılan protokolle yeni bir adaletsizlik yapılmıştır. Öyle ki 16 bin mağdurdan yalnızca 4 bin civarında kişi bu mağduriyetten kurtarılıp yaklaşık 12 bin kişi tekrar tekrar adaletsizliğe âdeta mahkûm edilmiştir. Lütfen, lütfen, lütfen, artık bu adaletsizliğe son verin.” Yüce Meclisin takdirine sunuyorum arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar) Bu kadar... Cumhurbaşkanı her Bakanlar Kurulundan sonra bir müjde veriyor, diyor ya, arkadaşlar; nasıl! müjdeyse! E, bu konuya da bir el atverelim. Hepimiz o Karayolları emekçilerinin yaptığı, temiz tuttuğu, bakım yaptığı yollarda arabalarımızı sürüyoruz. Yazıktır, günahtır.

Şimdi, gün içinde bir iki polemik var, bunlara da cevap vermekte fayda var. Milletvekilimiz Özgür Karabat dedi ki: “Yetim hakkı yeniyor ülkede.” Yılmaz Bey kardeşimiz itiraz etti. Şimdi, ben böyle tane tane anlatayım bir yetim hakkı, 1-2 örnek anlatacağım. “Sapphire” diye bir yer varmış -ben bilmiyorum da- Halkbank bunun 146 bağımsız bölümünü satın alıyor 100 milyon dolar karşılığı 583 milyon TL’ye. “E, ne var bunda?” denebilir; adamın borcu varmış bankaya sözde, almış -onu da bilmiyoruz- güzel. Sonra, Halkbank -bu 146 bağımsız bölümü aldı ya- üstüne 101 bağımsız bölümü de başkalarından almış, etmiş mi 247 bağımsız bölüm. Bu iş ne zaman oldu? 2019’da. 2020, 2021, 2022, 2023; yaklaşık dört sene geçiyor. Sonra burayı aynı kişiye 905 milyon TL karşılığı yani 48 milyon dolara satıyor. Arkadaş, bunu nereye koyacaksınız? Meclis bunu nasıl seyrediyor? Seyreder arkadaşlar, alışkın, fitratlarında var. (CHP sıralarından alkışlar)

Altı ay önce dedik ki: “Darphane...” Akif Hamzaçebi müthiş bir araştırmacı milletvekilliği örneği sergiledi, bir soru önergesi verdi. Olay şu: Darphane... Bandrol işi yaptırılıyor ya bu sigaralara, rakılara -kimse içmesin tabii ama- Tayyip Bey bir kararnameyle bu işi Darphaneye veriyor. Darphane 185 milyona bu işi bir firmaya yaptırıyor. Sonra “Türkiye Gönüllüleri” diye AK PARTİ’ye gönüllü çalışan bir organizasyonun koordinatörüne deniyor ki: “Ya, bu işi sen yap.” “Benim matbaam yok.” “Ya,

boşver, sen al.” “İyi, alayım. Nasıl alayım?” “Biz bunu 185 milyona yaptırıyoruz, sana 400’e verelim.” Bak, bak, bak! İyi, adam almış da işi bilmiyor, matbaası yok. Gitmiş bu işi Darphaneye daha önce yapan vatandaşa, firmaya, demiş ki: “Sen bu işi yapıyorsun.” “He.” “Kaça yapıyorsun?” “185’e.” “E, gene yapar mısın?” “Yaparım tabii, iyi para kazanıyorum.” “E, sen yap ama bana ver, ben Darphaneye götürüyüm.” E, güzel. 185 milyona yapılan işi 400 milyona yaptırmak ve -iş alan da işi gene eski yapana yaptırıyor 185’e- aradaki 215 milyonu cukka etmek yetim hakkı değil de nedir ya? Nedir? (CHP sıralarından alkışlar)

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Yazıklar olsun!

ENGİN ALTAY (Devamla) – Başka bir şey; bir sayın milletvekilimizin de adı geçiyor, ben kendisinin... Bu konuda araştırma önergesi de verdik, keşke kabul etseydiniz, sayın milletvekilim de gelip burada kendisini anlatsaydı. Sermaye Piyasası Kurulu üzerinden küçük yatırımcıların keklendiğini hep söyledik. “Kekleme” deniyor ona. Kekleme miydi, neydi Erkan?

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Kekleme, kekleme.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Bu iş dallandı, bir boşanma davası oldu falan, iş büyüdü -sayın milletvekilimizin eşi de daha önce bu Kurumun Başkanı- kayınbirader, enişte, bilmem ne, Cumhurbaşkanının 2 danışmanı... Sayın milletvekilleri, hepimiz iman sahibi insanlarsınız, orta yerde bir iddia var, villalarda 180 milyon dolar alınmış paralardan söz ediliyor. Bu Meclis bunu araştırmıyorsa bu Meclisi, maalesef, yolsuzluğa, rüşvete, harama, yetim hakkına ortak etmiş sayılırsınız. (CHP sıralarından alkışlar) Meclis bu lekeyle daha fazla yaşayamaz. Bereket, doksan gün sonra, yüz sekiz gün sonra seçim var, bütün bunların araştırılacağını bilin. Devletin kör kuruluşunun hesabını sormayan bir CHP iktidarı olmaz olsun! Kör kuruluşun hesabını soracağız. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, bu kanun... Ha şunu da söyleyeyim, kanuna öyle geçeyim.

Bugün Mecliste basın toplantısı yaptım, saat bir buçukta. Erdoğan temmuz ayında dedi ki: “1 Ekimde Meclis açılınca EYT işine bakacağız.” Ben de dedim ki: “Erdoğan, 1 Ekim, kasım, aralık, ocak, dört ay geçti, EYT’lileri daha fazla oyalama. EYT’lilerin emeklilik analarının ak sütü gibi haklarıdır, paşa paşa yapacaksın.” Bugün söyledim, saat bir buçukta söyledim. (CHP sıralarından alkışlar) Genel Kurul açıldı, burada yerimden de söyledim.

ERKAN AYDIN (Bursa) – Hemen getirdiler(!)

ENGİN ALTAY (Devamla) – Şimdi, kızarım ederim ama duydum, imzaya açmışsınız, imzaya açmışsınız.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Korkudan, korkudan!

ENGİN ALTAY (Devamla) – Açmadınız mı? Açtınız mı, açmadınız mı?

MEHMET DOĞAN KUBAT (İstanbul) – Açtık.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – İmza at!

ENGİN ALTAY (Devamla) – Hah, hah, güzel.

Önce Bay Kemal’e, sonra da Erdoğan’a teşekkür ediyorum. İnşallah doğru dürüst bir kanun olarak gelir de herkes rahat bir nefes alır.

Staj mağdurlarını da getireceksiniz paşa paşa Doğan Bey.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Destek olacaksınız değil mi? Destek olacaksınız değil mi ona?

ENGİN ALTAY (Devamla) – Tabii, tabii olacağız, hiç merak etme. Bir saatte geçiririz, bir saatte.

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Sonra Anayasa Mahkemesine götürmeyin ama!

BAŞKAN – Sayın Kubat, sataşmadan söz verebilirim size.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Sayın Kubat, staj mağdurlarını da paşa paşa buraya getireceksiniz, paşa paşa. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Sonra Anayasa Mahkemesine götürmeyin!

ENGİN ALTAY (Devamla) – Anayasa Mahkemesini sana soracak hâlim yok!

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – “Yerli ve milli” deyip Anayasa Mahkemesine götürmeyin!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Sana mı soracağız! Sana mı soracağız!

EYÜP ÖZSOY (İstanbul) – Önce oy verip sonra götürüyorsunuz ya! Destekleyin, destekleyin!

ENGİN ALTAY (Devamla) – Şimdi, bir konu daha var, buna da girersek kanuna vakit kalmıyor.

BAŞKAN – Zaten kanunu on saniye konuşsanız olur!

ENGİN ALTAY (Devamla) – Nureddin Nebati, Sayın Bakan dedi ki: “Enerji girdi maliyetleri düşüyor, çok şükür -eller böyle, gözler ışı ışı- seneye cari açık düşecek.” Ne güzel, ne güzel, güzel. Doğru, dediği yalan değil; dediği yalan dediği yalan değil de şurası sıkıntı ama: Doğal gaz alışı fiyatımız bir yılda yüzde 40 aşağıya düştü, ucuzladı. Ey vatandaşlarım... Ocak sıcak gitti, Allah’ın hikmeti de şimdi millet patlamıyor; cuma günü soğuklar geliyor Meteorolojiye göre, Allah bilir. Şimdi, vatandaşlara buradan sesleniyorum: Bir yıl içinde doğal gaz yüzde 40 ucuzladı yani Türkiye dışarıdan aldığı doğal gazın -örnek veriyorum rakamları- 1 metreküpü için 100 kuruş ödüyorsa şimdi 60 kuruş ödüyor, 1 lira ödüyorsa 1 metreküpüne şimdi 60 kuruş ödüyor; 100 lira ödüyorsa şimdi 60 lira ödüyor, güzel. Peki, bu, vatandaşa niye yansımıyor?

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Açık var, açık.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Ne olmuş? Kardeşim, iki yılda doğal gaza yüzde 215 zam yapmış bu Hükümet, yapmış.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Parayı da ödemediler.

ENGİN ALTAY (Devamla) – E, hadi, şimdi yüzde 40’ını geri çek. İki yılda elektriğe yüzde 131 zam yapmış; elektriği doğal gazdan üretiyoruz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Parayı da ödemiyo Rusya’ya.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Yüzde 131 Doğan Bey, yüzde 131 zam yapmışsınız elektriğe.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Parayı da ödemediler.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Şimdi, yüzde 40 düşüyse, senin bu doğal gazı da vatandaşın faturasına yüzde 40 indirimli yansıtmanın sebebi nedir? “Kur korumalı mevduat sahiplerinin zenginliğini koruyalım.” Kur korumalı mevduata 100 milyar -geçti şu anda- para verdiniz hazine; ucuzlamış doğal gazı vatandaşın faturasına yansıtılmak hangi kafayla izah edilir, nasıl bir mantığı var bunun? Yok. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Yetimin hakkını yiyorlar, yetimin hakkını.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Bunun bir mantığı var...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ödemeyi de 2024’e bıraktılar.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Bunun mantığı şu İlhami Bey: “Ben zengin severim, fakir ne hâli varsa görsün.” Biraz önce söyledim...

ERKAN AYDIN (Bursa) – Aynen öyle, aynen.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Ödemeyi 2024’e bıraktılar.

ENGİN ALTAY (Devamla) - Biraz sonra belki Yılmaz Bey “enflasyon” falan diyecek; global, küresel enflasyon var...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (Devamla) – Başkanım, toparlıyorum.

BAŞKAN – Tabii, tamamlayın.

Söz vermedim, şimdi veriyorum; söz istemeden vermiyorum biliyorsunuz.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Çok güzel, çok doğru.

İşte, demin söyledim, asgari ücret 8.500 liraya çıktı, 2.800 lira olsa daha iyiydi; 2.800 liralık asgari ücret 54 kilo et alıyordu şimdiki 37 kilo alıyor diye söyledim. Bunlarla gelmeyin, millet bunları yemez. Şu kanun teklifine “evet” oyu vereceğiz, şunun için... Köylüde, memurda, işçide, vatandaşta ev alma hayalini bile bitirdiniz, hayal bile edemiyor insanlar ev sahibi olmayı. Şimdi, diyorsunuz ki: “Konut kredisi çekecekler ilk üç yıl, belli bir kısmını hazineden ben ödeyeceğim, sekiz sene sonra vatandaşın geri alacağı ha!” diyorsunuz. Lanet siper olsun. Yeterli değil, yeterli değil ama ev sahibi olmak için Allah’a dua eden, çalışan, çabalayan, alın teri döken memurumuz için çalışanımız için, işçimiz için, emekçimiz için, vatandaşlarımız için, bütün eksikliklerine rağmen bu kanun teklifine “evet” oyu vereceğimizi de söylüyorum.

Başkandan süre istesem vermeyecek, biliyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Yok, söz verirdim. Yani konuya hiç gelmediniz, belki gelirsiniz diye yani.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Verin, anlatayım.

BAŞKAN – Artık geçti.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Tunç.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Altay konuşmasında bazı hususlardan bahsetti.

BAŞKAN – Duyamıyorum, Sayın Tunç’un mikrofonunu açar mısınız.

Buyurun.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Altay konuşmasında bazı hususlardan bahsetti. Birtakım iddialarda bulundu.

ÖZKAN YALIM (Uşak) - Kiler meselesinde bir açıklık duyalım.

BAŞKAN – Tam olarak ne söyledi Sayın Tunç?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – “Yolsuzluklara müsaade ediyorsunuz.” şeklinde ifadeler kullandı.

BAŞKAN – Buyurun kürsüye. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Dinleyelim, Kiler meselesini dinleyelim.

BAŞKAN – Sayın Yalım...

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Ama doğru söylüyor Başkanım.

BAŞKAN – Huzur içinde çalışıyorduk siz gelene kadar.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Yani biz de çalışıyoruz Başkanım burada.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Tunç.

VII.- SATIŞMALARLA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

3.- Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç’un, İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın 396 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 3’üncü maddesi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine satışması nedeniyle konuşması

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; konut finansmanına destek kanun teklifinin artık görüşmelerinin sonuna geldik. Vatandaşlarımızın konut edinmesine destek olma açısından çok önemli bir kanun teklifi. “Evet” oyu vereceğini söyledi muhalefet, teşekkür ediyoruz

ancak Sayın Altay'ın bahsettiği "Yolsuzluklara müsaade ediyorsunuz." şeklindeki ifadeleri kabul etmek mümkün değil.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Niye reddediyorsunuz?

YILMAZ TUNÇ (Devamla) – Eğer bir iddianız varsa bu iddialar...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Var.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – İlgili bakanlıklara önergelerimizi verdik.

YILMAZ TUNÇ (Devamla) – Türkiye Cumhuriyeti devleti bir hukuk devleti. İdarenin tüm iş ve işlemleri, bankaların denetimi, hepsi belli kurallara tabi, yargı denetimine tabi; bu iddiaların hepsi yargı gündemine getirilir ve orada, yolsuzluk yapandan hesap sorulur, biz de bunun sonuna kadar takipçisi oluruz.

Diğer taraftan, biz, özellikle geniş toplum kesimlerini ilgilendiren birçok düzenlemeyi son altı aydır, Mecliste, Meclisin gündemine getirerek çözüyoruz, birer birer çözüyoruz. İşte "5 adım" demiştik; bunlardan ilki 3600 düzenlemesiydi ve hayata geçti. Asgari ücretin yeniden makul bir seviyeye ulaştırılmasıydı ki 8.500 liraya yükseltilerek -asgari ücret 2002'de 100 dolarken bugün 450 doların üzerine çıktı- orada da iyileştirme yapıldı.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ne kadar et alıyor, onu söyle!

YILMAZ TUNÇ (Devam) – Yine, geçen hafta, sözleşmeli personelin kadroya geçirilmesiyle ilgili önemli düzenlemeyi hayata geçirdik ve "emeklilikte yaşa takılanlar" diye AK PARTİ'nin devraldığı bu problemi de çözmek bize nasip oldu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bugün kanun teklifimizi imzaya açtık ve inşallah, önce Komisyonun sonra Meclisin gündemine getireceğiz.

Hayırlı uğurlu olsun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Pek kısa, şöyle: Sataşma değil ama "EYT meselesini çözmek bize nasip oldu." diyor. Bunu kabul etmeyiz.

Buradan, yerimden, isterseniz...

BAŞKAN – Açtım zaten mikrofonu, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

37.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

EYT meselesini çözmek size nasip olmadı, Meclis inşallah çözecek. Meclis çözecek, Cumhuriyet Halk Partisinin bu basıncı olmasaydı, EYT'liler örgütlenmeseydi hiç niyetiniz yoktu. Tayyip Bey'in EYT'liler için ne dediğini söyleyeyim mi? "Bir de EYT'liler türedi başımıza." dedi. 4,5 milyon insana hakaret etti Tayyip Bey.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)*A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ve 71 Milletvekilinin; Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4892) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 396) (Devam)

BAŞKAN - Evet, konuşmalar tamamlanmıştır.

Madde üzerinde soru-cevap işlemi yok.

Görüşmeler tamamlanmıştır.

1 adet önerge vardır, önergeyi okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 396 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 3: Bu kanun hükümleri Cumhurbaşkanı tarafından yürütülür.”

Kemal Peköz	Zeynel Özen	Oya Ersoy
Adana	İstanbul	İstanbul
Murat Çepni	Ali Kenanoğlu	Hasan Özgüneş
İzmir	İstanbul	Şırnak
	Rıdvan Turan	
	Mersin	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Rıdvan Turan'ın.

Sayın Turan, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

RİDVAN TURAN (Mersin) – Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ya, şöyle temel bir sorumuz var: Dünyada gıda üretimi bütün dünya nüfusunu doyurabilecek kadar fazla, fakat dünyada açlar var. Türkiye’de de gıda üretimi bütün halkı doyurabilecek kadar fazla ama Türkiye’de de açlar var. Türkiye’de ihtiyacı olandan çok daha fazla konut var, bunların büyük bir kısmı boş duruyor, bir sürü insan da konutsuz. Şimdi, bu temel meseleye yaklaşılmadan bu inzibati önlemlerle, pansuman önlemlerle meseleyi çözmek mümkün değil. Biz buna “kapitalizm” diyoruz. Yani bir tarafta yokla, yoksullukla yaşamaya mahkûm bırakılanlar varken, diğer tarafta olağanüstü kaynakları berhava edenlerin sistemi bu. Milyonlarca insanın evi yokken az sayıda insanın da yüzlerce ev sahibi olduğu bir sistem.

Şimdi, burada, tabii, bir kapitalist eşitsizlik var ama mesele yalnızca bu değil. Çünkü muhtelif kapitalist ülkelerde, mesela Finlandiya gibi ülkelerde, mesela eski Sovyet blokuna dâhil olmuş ama şu anda başka bir rotaya yönelmiş olan ülkelerde konut sorunu önemli ölçüde çözülmüş durumda. Eski sosyalist ülkelerde yüzde 90’ların üstünde ev sahipliği oranı var, ortalama Avrupa ülkelerinde de yüzde 70 civarında seyrediyor bu. Bizde niye böyle arkadaşlar, niye böyle?

AKP iktidarı, geldiğinden bugüne kadar, kendi ekonomi politikasını, esasen, inşaatçılık üzerine kurdu; yol yaptı, onu yaptı, bunu yaptı, işte konutlar yaptı, bunlara “sosyal” adını verdi ama bir temel mesele vardı ki o temel mesele bir türlü çözümlenemedi. Çözümünebilir miydi? Bu felsefeyle çözümlenmesi mümkün değildi. Çözümlememesinin temel sebebi şudur: Konut bir gelir elde etme aracıdır, bir spekülasyon aracıdır. 100 tane konut sahibi olan insanın amacı bu konutlardan gelir elde

emektir. Oysa barınma, bizim felsefemize göre, bizim paradigmamıza göre, bir anayasal hak olmanın ötesinde, bir insan hakkıdır. Dolayısıyla insanların bu haklarını kullanmaları noktasında onların para sahibi olması, belli bir varlığa sahip olması gibi bir faktör önemli ve anlamlı değildir. Konut edinmek kâr amacı güden bir şey hâline geldiğinden dolayı üst üste yapılan konutlar, bunun arkasında birikmiş olan inşaat sermayesi, iktidarla beraber hareket etmeyi marifet bilen müteahhitler ordusuyla beraber konut fiyatları ister istemez füze gibi artmaktadır. Konut fiyatlarının ve kiralaların artmasının esas sebebi vatandaşın konut sahibi olarak enflasyondan korunacağına ilişkin talep çekişli bir mantığının olmasıdır. Taleplerin artmış olmasından kaynaklı bu alanda da enflasyon yükselmektedir ama kardeşim, şimdi günün sonunda sen emekçileri... Orta gelir de artık ne kadar kaldıysa o kadar emekçiler içerisinde mütalaa edilmesi gereken bir kesimdir.

(Uğultular)

RIDVAN TURAN (Devamla) - Sayın Başkan, biraz uyarır mısınız, kendi lafımı duyamıyorum ya.

BAŞKAN – Arkadaşlar, biraz sessiz lütfen.

RIDVAN TURAN (Devamla) - Orta gelir grubunu, emekçileri borçlandırmak suretiyle kendi spekülasyonları ve konut politikanın neticesinde ürettiğin, yükselttiğin fiyatları engelleyebilmen mümkün değildir. Bir taraftan konut politikanın konut fiyatlarını ve kirayı inanılmaz biçimde artırırken diğer taraftan da emekçileri borçlandırmak suretiyle sözüm ona onları konut sahibi yapacaksın. Burada bir çelişki var, bu çelişki şöyle çözümlenebilir: Amaç aslında bu kesimleri ev sahibi yapmak falan değildir. Zaten aylık ödentiler dikkate alındığında burada ev sahibi olmaları mümkün değil bu insanların ama yaklaşan seçimler dolayısıyla büyümekte olan bir ekonomi amacı ve özlemiyle birlikte kamu kaynaklarının bankalar vasıtasıyla ve çalışanların, emekçilerin borçlandırılması vasıtasıyla inşaat sermayesine devredilmesidir söz konusu olan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi, buyurun.

RIDVAN TURAN (Devamla) – Teşekkür ederim.

Bu sebeple, burada, geniş kesimlerin konut sahibi olabilmesi, orta gelir grubundakilerin konut sahibi olabilmesi mümkün değildir, amaç seçimdir. Seçime de büyüyen bir ekonomiyle gitmenin AKP tarafından bilinen tek yöntemi inşaat sermayesini provoke etmektir. Bu da daha fazla kaynağın berhava olmasına, insanların daha fazla borçlanmasına, yoksulluğun daha fazla boyutlanmasına ve konut enflasyonunun da daha da artacağı anlamına gelir. Tek yol, gerçek, demokratik ve sosyal konut üretimidir; bu da devletin tek başına yapacağı bir şey değil, yerellerle, belediyelerle, kolektiflerle, komünlerle beraber yapılabilecek bir şeydir. Gerisi de bundan ötesi de laf güzafıdır. O sebeple bizim grup olarak bu öneriye yaklaşımımız “hayır” olacaktır. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, teklifin tüm açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik sistemle yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Dervişoğlu, buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi 2023 yılı bütçesi aralık ayında kabul edilmiştir.

(Uğultular)

BAŞKAN – Arkadaşlar, biraz sessiz lütfen.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bütçeye bu konuyla, bu kanunla ilgili ödenek konulmamıştır. Meclisin bütçe hakkı bu düzenlemeyle ihlal edilmektedir. Bu konut projesi, üzerinde yeterince düşünülmemiş, yeterince çalışılmamış, paldır küldür ortaya koyulan, seçime yönelik bir proje olarak kendini gösteriyor. Konut desteğinden orta ve düşük gelirli kesimlerin yararlanması da mümkün görünmüyor çünkü üç aylık taksitler ortalama 25 bin lira civarında olacak. Buna rağmen, İYİ Parti olarak bu kanun teklifine “evet” diyeceğiz. Vatandaşın yararına olacak bir iş bile yanlış yöntemlerle yapılmaktadır. Umar ve dileriz ki sınırlı da olsa bir kısım ihtiyaç sahibi bazı vatandaşlarımız bu vesileyle konut sahibi olabilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bu ihtimalin varlığına istinaden kanun teklifine “evet” diyeceğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyor, size de teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Oylama için iki dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen milletvekillerinin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen milletvekillerinin oy pusulalarını oylama için verilen süre içerisinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylamaya başlandı)

BAŞKAN – Pusula veren sayın milletvekilleri lütfen Genel Kuruldan ayrılmasınlar, pusula sahiplerini arayacağım.

(Elektronik cihazla oylamaya devam edildi)

BAŞKAN – Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ve 71 Milletvekilinin Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı : 322
Kabul : 302
Ret : 20 (*)

Kâtip Üye
Mustafa Açıkgöz
Nevşehir

Kâtip Üye
Sevda Erdan Kılıç
İzmir”

Bu şekilde teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır, hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.29

(*) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 18.40****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Sevda ERDAN KILIÇ (İzmir)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 54’üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

2’nci sırada yer alan, Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat Koçer ve 155 Milletvekilinin Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

2.- Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat Koçer ve 155 Milletvekilinin Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4850) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 395) ()*

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 395 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince bu teklif İç Tüzük’ün 91’inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Teklifin tümü üzerinde ilk söz, İYİ Parti Grubu adına Sayın Ayhan Altıntaş’ın.

Buyurun Sayın Altıntaş. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubu adına 395 sıra sayılı Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin tümü üzerine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 2020 Haziran ayından beri Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda görev yapmaktayım. Dönemimizin sonuna yaklaşırken bu Komisyonla ilgili bir teklif hakkında belki de son konuşmamı yapmış olacağım. Bu nedenle, Komisyonunda bulunduğum sürede görüştüğümüz 14 kanun teklifini özetlemek ve bunlar hakkında kısa bir değerlendirmeye konuşmama başlamak istiyorum.

Bu arada, belirtmek isterim ki Komisyonun uyumlu çalışmasında, üyelerimizin teknik bilgi birikimlerinin olması kadar çözüm odaklı ve pratik yaklaşımlarının da çok önemi var. Komisyon Başkanımıza da olumlu tavırları için buradan teşekkürlerimi iletmek istiyorum.

İlk önce, Rekabetin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ni görüşmüştük. Bu teklifle rekabet hukukuna getirilen “de minimis”, uzlaşma imkânı ve taahhüt mekanizmasını desteklemiştik. Aynı teklifte, Rekabet Kurumuna kartel kurulmasına karşı idari para

(*) 395 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

cezasının yanı sıra yapısal tedbirler ön görmesi hakkı da verildi. Bu durumun, Rekabet Kurumunun “Cumhurbaşkanlığı rekabet ofisi” gibi yapılandırılmış olmasıyla birleşince, serbest piyasa ekonomisi ve yabancı yatırımcılar açısından olumsuz bir sinyal olduğunu o dönem belirtmiştik.

Daha sonra görüştüğümüz Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne bakıyorum; birçok olumlu AR-GE teşviki düzenlemesi olan bu kanunu destekledik ama eksiklikler olduğunu da belirttik. Dolayısıyla, teklif kanunlaşmasına rağmen, istenen AR-GE seviyesine ulaşamadık; hâlâ ülkemizde millî gelirden AR-GE'ye ayrılan pay gelişmiş ülkelerin çok altında, OECD ortalamasının yarısı civarında. Yüksek teknoloji üretim ve ihracımız hâlâ çok zayıf. Bunun bir sonucu olarak, ihracatımızın kilogram fiyatı 2014 yılında 1,54 dolarken 2021 yılında 1,29 dolar seviyesine inmiş durumda.

Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ni de Komisyonda görüştük. Bakın, 2011 yılında YEKDEM kapsamına alınan üretim tesisi 20'ye 2020 yılında firma sayısı 818 oldu. Bunun temel nedeni üretim tesislerine verilen ve dolar cinsinden hesaplanan satın alma garantileriydi. Bu teklifte de önceden dolar bazında belirlenen satış bedellerine devam edildi. Bu bedel de maalesef halkımızın elektrik faturalarınca karşılanıyor.

Finansal Kiralama, Faktoring, ve Finansman Şirketleri Kanununda Değişiklik Yapılması Kanun Teklifi'yle kısıtlı ekonomik imkânları dolayısıyla kredi alamayan vatandaşlarımızın rağbet ettiği finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri hususunda geç kalınmış ama gerekli olan düzenlemeler yapıldı ancak bu konuda da mağduriyetler tam bitmedi, bazı vatandaşlarımız yatırdığı paraları geri alamadılar. Bunun yanında ev fiyatlarının da âdeta uçması konutları satın alınamaz hâle getirdi. Bugün de Hükümetin yaptığı ve orta gelirliilerin ödeyebileceğine inandığı kampanyalar sonucunda fiyatların nasıl arttığını görüyoruz. Emlak piyasasında tehlikeli bir geleceğin bizi beklediği ortada.

Kooperatifler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi kooperatifleri düzenleyen, genel itibarıyla olumlu bulduğumuz bir kanun teklifiydi.

Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ihracatı artırmayı öngören bir teklifti. Özellikle büyük ihracatçıların yanı sıra KOBİ'lerin de ihracata daha fazla dâhil olabilmesine katkı sağlayacak düzenlemeler öngörüyordu. Evet, ihracatımız belirgin düzeyde arttı, tebrik ediyoruz ancak ithalatın da daha çok arttığını görmemiz gerek. 2021 yılı Kasım-Aralık döneminde 202 milyar 981 milyon dolar olan ihracat rakamı 2022 yılında 231 milyar dolara yükselirken 2021 döneminde 242 milyar dolar olan ihracat rakamı 331 milyar dolara yükseldi.

Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi 37 maddeden oluşan ve birbirinden alakasız 22 farklı kanunda değişiklik yapan bir torba kanundu. Defalarca dile getirdiğimiz elektrik faturalarından TRT payının çıkarılması hakkında düzenleme yapılmıştı. Bunun yanında, daha sonra tekrar Genel Kurula ve komisyonlara gelecek olan bazı limanların işletme hakkı veya devri yöntemleriyle gerçekleştirilen özelleştirmeler kapsamında imzalanan kırk dokuz yıldan az süreli sözleşmelerin kırk dokuz yıla uzatılması öngörülmüştü. Bu sürelerin esasında herhangi bir gereklilik de mevcut değilken kırk dokuz yıla uzatılması bir sorundu. Bu madde Genel Kurulda muhalefetin itirazları sonucunda tekliften çıkarıldı ancak iki hafta sonra bir başka Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle yeniden Komisyona getirildi, ardından da Genel Kurulda kabul edilerek kanunlaştı ama hikâye burada bitmedi, ona birazdan devam edeceğim.

Sanayi Komisyonunda görüşülen bir başka kanun teklifi ise nükleer düzenlemeyle ilgiliydi. Nükleer Düzenleme Kurulunun teşkilat ve görevleriyle ilgili olan 702 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Anayasa Mahkemesi kararıyla iptal edilmesi bu teklifin esas nedeniydi. Ancak ilginç olan şu idi:

Anayasa Mahkemesi iptal için bir yıl süre vermişti, iktidar partisi de bu bir seneyi değerlendirmeyip sürenin bitmesine on gün kala alelacele bir kanun teklifi sunmuştu. Bunun yanında, kanun teklifinin 4'üncü ve 9'uncu maddelerinde geçen radyoaktif maddelerin ithalatı ve transit geçişiyle ilgili yapılan birtakım değişiklikler vardı ki bunlar kabul edilemez değişikliklerdi; bunu belirttik.

Daha sonra, Ankara Polatlı Avdanlı Mahallesi'nde radyoaktif atık yönetim merkezi kurulması planlarının ortaya çıkmasında görüldüğü gibi, iktidar partisinin nükleer atıklar konusunda karnesi maalesef, pek iyi değil.

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle tüketici lehine birtakım düzenlemelere gidilmiştir.

Endüstri Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi doğal ve sürdürülebilir bir çevre için elzem olan ÇED raporuna endüstri bölgelerinde ihtiyaç olmadığını ifade eden bir teklifti.

Değerli arkadaşlar, iktidar partisi ÇED gibi gerekliliklerden kaçınırken bir taraftan da gündelik hesaplarla doğanın talan edilmesine göz yummaktadır. Bu kürsüden belki en çok bahsedilen konulardan biri çevrenin önemidir. Çevre bizim değil, gelecek nesillerindir, iktidarın görevi onu korumaktır.

Yine, bu kanun teklifiyle endüstri bölgelerini daha cazip hâle getirmek maksadıyla yatırımcılara hazine adına tescilli taşınmazlarda mülkiyet hakkı verilmişti. Bunun gerekçesi olarak da "ilgili firmanın bankadan kredi almasını kolaylaştırmak" şeklinde ifade edildi. Bu teklifin kanunlaşması yasa yoluyla birilerinin zengin edilmesi olarak nitelenebilir. Bunun en önemli örneklerinden biri Filyos Endüstri Bölgesi'ydi, bunu muhalefet şerhimizde de belirtmiştik.

Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi yine, Sanayi ve Ticaret Komisyonunda görüştüğümüz birbirinden alakasız kanunları bünyesinde barındıran bir torba kanun teklifiydi. Bu kanun teklifi "elektrik piyasası" adıyla anılsa da çok farklı alanlarda değişiklik öngörmüştü. Her ne kadar toplumsal baskılar sonucu Komisyon görüşmeleri esnasında çıkarılmış olsa da zeytinliklerin madencilğe kurban edilmesini öneren bir madde içeriyordu. Bu konuşmamda 2 defa andığım özelleştirilen limanların sözleşme sürelerinin kırk dokuz yıla kadar uzatılması hususundaki düzenleme bu teklifle Komisyonumuza 3'üncü kez, Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altına ise 4'üncü kez gelmişti. Nitekim, ilki muhalefetin tepkisi sonucu çekilmişti; 2'ncisi, 6 Ocak 2022 tarihinde kanunlaşmış ancak bu düzenleme Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmişti. Daha sonra, aynı mahiyetteki bir düzenleme teklifi 20 Ekim 2022 tarihli (2/4860) esas numaralı Kanun Teklifi'yle Plan ve Bütçe Komisyonuna gitmiş, orada da muhalefetin yoğun tepkisi sonucu geri çekilmişti ve sonra, 4'üncü defa iktidar partisi tarafından bu teklif yine sunuldu ve kanunlaştı.

Yine, bu kanun teklifiyle tam da bütçe görüşmeleri sürerken Hazine ve Maliye Bakanlığının borçlanma yetkisine 200 milyar TL daha ilave edildi. Böylece, Hazine ve Maliye Bakanlığının borçlanma yetkisi 493 milyar Türk lirasına yükseltildi. Bu, bütçe disiplini bozan ve Türkiye Büyük Millet Meclisininin bütçe yapma yetkisini zedeleyen bir eylemdir. Çok iyi ve uyumlu çalışan bir komisyon olmanın bedelini Komisyonumuzla hiç ilgili olmayan, Plan ve Bütçe Bomisyonunda görüşülmesi gereken bu maddeyi görüşerek ödemiş olduk. Bir başka maddeyle, büyük kamu sendikalarına üye olmayı devlet eliyle destekleyen bir düzenleme getirildi. Kamu çalışanları arasında adaletsiz bir uygulamaya imza atan iktidar partisi benzeri bir düzenlemeyi daha önce de uygulamış ancak Danıştay tarafından iptal edilmişti, Danıştayın iptal ettiği düzenleme kanunlaştırılmış oldu.

Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ihracatçı birliklerinin bağımsızlığını

zedeleyecek, demokratik sürecin ve karar alma mekanizmasının olumsuz etkilenmesine neden olacak bir kanundur, bunu teklif aşamasında da belirtmiştik. Bu teklif, ihracatçı birliklerinde boşalan ya da yeni ihdas edilen yönetim kadrolarına genel sekreter ve genel sekreter yardımcılığına yapılacak atamalara Ticaret Bakanlığının doğrudan müdahalesini mümkün kılıyordu. Türkiye İhracatçılar Meclisi ve İhracatçı Birlikleri Ticaret Bakanlığına bağlı kurumlar olmamasına, özerk yapıyı haiz olmalarına karşın böyle bir kanun çıkarmanın bu meslek kuruluşlarında beklendiği gibi faydalı sonuçlar doğurmayacağını, teklif esnasında da belirttik.

Değerli milletvekilleri, bunlar Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna üye olduğumdan beri görüştüğümüz kanun teklifleri, elbette içlerinde pek çok olumlu düzenlemeler de var ancak maalesef olumsuz ve sonrasında sorunlara yol açabilecek teklifler de kabul edildi. Örneğin, ticari hayatın düzenlenmesine dair pek çok teklifi görüşüp kanunlaştırdık ama maalesef bugün icradaki dosya sayısı artmaya devam ediyor. 2009 yılının sonunda 11 milyon olan icra dairelerindeki icra ve iflas dosya sayısı 2020 yılında 22 milyon 200 bine, 2021 yılında 22 milyon 600 bine, 2022 yılında ise 23 milyon 200 bine yükselmiştir. Kapanan şirket sayısında da her sene bir artış olduğu ortada. 2019 yılında 14.050 şirket kapanırken bu rakam 2022 yılında 24.303'e yükselmiştir.

Sonuç olarak, ülkemizde ticari hayat hâlâ çok sıkıntılı bir durumda. Kısaca, Komisyonumuz oldukça verimli çalışmasına rağmen, maalesef attığımız adımlar, çalışmalarımız yeterli olmamış, ülkemiz ve milletimiz lehine düzenlemelerimiz yeterli vizyona sahip olmadan gündelik çözümlerle kısıtlı kalmıştır. Bir benzetmeyle; otobüsle giderken otobüs sürekli arıza yapıyor, ha bire inip otobüsü tamir ediyoruz ama yeni bir vizyonla otobüsü değiştirmek gerekiyor. Önümüzdeki seçimler yirmi yıllık AK PARTİ otobüsünü değiştirmeyi işaret ediyor. İnşallah seçimde otobüsü değiştireceğiz, sonrasında güvenle ve istikrarla ilerleyeceğiz.

Değerli milletvekilleri, bugün karşımızdaki 8 farklı kanunda değişiklik yapmayı öngören kanun teklifiyle esnaf ve sanatkâr odalarının olağanüstü genel kurul toplantıları hakkında düzenleme yapılmak istenmektedir. Olağanüstü genel kurul toplantısı için yeterli üye sayısı mevcutta genel kurul üyelerinin 4'te 1'i iken, bu değişiklikle 5'te 2'ye çıkarılmak istenmektedir. Bu duruma neden ihtiyaç duyulduğunu anlayamadık. Bu düzenlemeyle olağanüstü genel kurul çağırısı zorlaşacaktır. Kaldı ki, bu da yaşanan ekonomik krizde zor durumda olan esnaf ve sanatkârların sesinin kısılmasına da sebep olabilecek bir düzenlemedir. Bu maddenin teklif metninden çıkarılması için Komisyon toplantıları sırasında önerge verdik ancak iktidar milletvekili arkadaşlar tarafından bu önergemiz reddedildi.

Yine, bu kanun teklifiyle daha önce toptancı hallerindeki tahsisli iş yerlerinin mevcut tahsis sahiplerine hiçbir işleme gerek kalmaksızın on iki yıl olan kira süresinin on sekiz yıla çıkarılması öngörülmektedir. Bu durumun en başta belediyelere danışılması gerekirdi. Bizim, teklif hakkında görüşlerini almak için iletişim kurduğumuz belediyeler, paydaş olmalarına rağmen tekliften bizim aracılığımızla haberdar oldular.

Bir başka maddeyle, üretici, tedarikçi ve perakende işletmeleri arasındaki ticari ilişkilerden kaynaklanan azami ödeme sürelerinin yeniden düzenlenmesi öngörülmüyor. Üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünleri için alacaklının küçük, borçlunun orta veya büyük ölçekli ya da alacaklının orta, borçlunun büyük ölçekli olması durumlarında otuz, diğer durumlarda ödemelerin kırk beş günü aşamayacağı düzenlenmek isteniyor. Şimdi, alacaklının veya borçlunun küçük, orta ya da büyük olduğunun tespiti muhatap açısından oldukça zor. Gelişen ticari hayat neticesinde firmaların ölçeği de değişebilir. Küçük olan bir süre sonra orta olabilir, orta olan küçülebilir. Ayrıca, burada ispat yükümlülüğü de önemli. Bir firma karşısındaki firmaya hangi ölçekte olduğunu ispat etmelidir. Kaldı ki bu teklifte ödeme sürelerinde yapılmak istenen ölçek ayrımı, küçük ve orta

ölçekli işletmeler aleyhine bir durum doğurabilecektir. Zira, büyük ölçekli işletmeler, teklifte yer alan düzenleme doğrultusunda daha uzun vadede ödeme yapabilmek için orta veya küçük işletmeler yerine büyük işletmeleri tercih edecektir; küçük ve orta işletmeleri bu olumsuz durumdan korumak gereklidir. Bu amaçla Komisyon toplantıları sırasında ödeme sürelerindeki ölçek ayrımının kaldırılması, otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünleri için otuz gün, diğer ürünler için altmış gün ödeme süresi belirlenmesi hususunda bir önerge verdik ancak önergemiz iktidar partisi milletvekillerince reddedildi. Üretimin sürdürülebilirliğinin ve nakit akışının sağlanması için tarafların ölçeği ne olursa olsun vade sürelerinin makul ve aynı olması daha doğru olacaktır.

Burada değinmek istediğim bir diğer nokta da teklif gerekçesinde bulunan “paranın zaman değerinin bulunması” ibaresidir. Bu, iktidar partisince ülkemizdeki enflasyonun itirafıdır. Ödemelerde yansıyacak gecikmeler ve vade tarihinin nispeten uzun tutulması neticesinde ticari ilişkinin taraflarında paranın alım gücünün azalacağı dile getirilmektedir.

Sanayi ve Ticaret Komisyonu gibi ihtisas alanı olarak 21’inci yüzyılda bir ülke açısından büyük önemi haiz bir komisyonun ileriki çalışmalarının geleceğe yararlı olmasını, ihtisas alanına yakışır olmasını diliyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.01

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 19.37****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Sevda ERDAN KILIÇ (İzmir)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 54’üncü Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

395 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Evet, gruplar adına konuşmalarda kalmıştık.

Şimdi sıra Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Abdurrahman Başkan’ın.

Sayın Başkan, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Sayın Başkan, Gazi Meclisimizin değerli milletvekilleri ve televizyonları başında bizleri izleyen aziz Türk milleti; görüşmekte olduğumuz Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin tümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu’nun ek 5’inci maddesi gereği, kooperatiflerden sorumlu 3 bakanlığa bağlı olan tüm kooperatif ve üst kuruluşlarının, kooperatifçilik hizmetlerine elektronik ortamda eriştiği ve merkezî veri tabanının yönetildiği Kooperatif Bilgi Sistemi (KOOPBİS) 26 Ekim 2022 tarihinde hayata geçirilmiştir. Ülkemizde bulunan 60 bine yakın kooperatif ve üst kuruluşunun yönetim kurulu üyelerinin kooperatife ilişkin gerekli tüm verileri kurulan bu sisteme 26 Nisan 2023’e kadar girmeleri gerekmektedir. Yapılmakta olan bu değişikliklerle, kooperatif ve üst kuruluşları yönetim kurulu üyelerinin Kooperatif Bilgi Sistemi’ne aktarmakla yükümlü olduğu bilgilerin neler olduğu daha açık hâle getirilmekte ve veri girişi için ilgililere biraz daha zaman tanınarak sürecin sağlıklı izlemesinin temin edilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, veri aktarımına ilişkin sürenin uzatılması, yaşanacak olası sorunları en aza indirerek yönetim kurulu üyelerinin gecikmelerden kaynaklı cezai sorumluluklarının doğmasını önleyecektir.

Bilindiği üzere, esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşlarının olağanüstü toplantıya çağırılabilmesi için üyelerinin dörtte 1’inin bir araya gelmesi ve noter onaylı talepte bulunması gerekmektedir. Esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşları dört yılda bir yapılan olağan genel kurullarını 2022 yılında tamamlamışlardır. Uygulamada olağan genel kurulunu yeni yapmış olan meslek kuruluşlarında dahi üyeler 1/4’ü bir araya gelerek olağanüstü toplantı talep edebilmektedir. Böylece, kamu kurumu niteliğinde olan bu kurumların olağan işleyişiyle alakalı iş ve işlemlerin olağanüstü genel kurul ve seçim süreçleriyle aksadığı görülmektedir. Yapılan bu düzenlemeyle, esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşlarının olağanüstü genel kurul toplantılarında uygulamada yaşanan sorunlara çözüm getirilmiş ve üyelere genel kurula çağrı talebinin kullanılabilmesi için aranan nisap artırılarak bu hakkın suistimal edilmesi de önlenecektir.

Değerli milletvekilleri, malumunuz olduğu üzere, serbest bölgeler, hazır altyapı imkânları, muhtelif yatırım ve faaliyet teşvikleri ile otuz beş yıllık uygulama tecrübesi ışığında ülkemize yatırım çekilmesi ve özellikle ülkemiz ihracatının artırılması noktasında önemli politika araçlarından biridir.

Ülkemizde aktif olarak faaliyet gösteren 19 serbest bölgede 530'u yabancı olmak üzere 2.050 firma faaliyet göstermekte ve 90 binin üzerinde çalışana istihdam sağlanmaktadır. 2022 yılı sonu itibarıyla serbest bölgelerin yurt dışına ihracatı bir önceki yıla göre yüzde 17 oranında artarak 11,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bir örnek verecek olursak; Antalya Serbest Bölgesi, ülkemizin ilk kurulan serbest bölgelerinden biri olma özelliğini taşımakta olup 14 Kasım 1987 tarihinde faaliyete başlamış ve günümüze kadar 6 milyar 767 milyon dolar ihracat yapmış olup, bu rakam sadece 2022 yılında ise 528 milyon 685 bin dolar seviyesine ulaşmıştır.

İhracata dönük yatırım ve üretimi teşvik etmek amacıyla kurulan serbest bölgeler, organize sanayi bölgeleri ve endüstri bölgeleri benzeri planlı yatırım alanlarıdır. Serbest bölgeleri işleten şirketler tarafından altyapı çalışmaları tamamlanarak yatırımcıya hazır arazi sunulması, bu bölgelerde yatırım yapmayı kolaylaştıran bir unsurdur. Serbest bölgelerin planlı yatırım alanı hüviyetinde kurulabilmesi için en önemli kriter altyapının tüm bölgeye hizmet edecek şekilde bütüncül bir yaklaşımla projelendirilmesidir.

Doğal gaz, elektrik, su, haberleşme, yol, sosyal tesisler gibi altyapı yatırımlarının tek elden ve süratle yapıldığı serbest bölgelerde altyapı maliyetlerinin mümkün olan en asgari seviyeye indirilmesi de amaçlanmaktadır. Organize sanayi bölgeleri ve endüstri bölgelerinde altyapılar da bu yaklaşım çerçevesinde OSB tüzel kişiliği veya endüstri bölgesi yönetici şirketi tarafından yapılmaktadır. Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu'nda bölge içi doğal gaz şebekesi yatırımı ile bölge içinde doğal gaz satışının OSB tüzel kişiliği sorumluluğunda olduğuna, OSB'nin izni olmaksızın doğal gazın başka bir kaynaktan satın alınmayacağına ilişkin düzenleme de bulunmaktadır. 20 Ekim 1922 tarihli ve 7419 sayılı Kanun'la Endüstri Bölgeleri Kanunu'na eklenen hükümle aynı yetki ve sorumlulukların endüstri bölgelerinde yönetici şirketin uhdesinde olduğu da düzenlenmiştir. Buna karşın Ticaret Bakanlığımızla akdettikleri işletme sözleşmeleri gereğince bölge dışında bağlantı hattı ve bölge içi doğal gaz şebekesi yatırımı yaparak bölge girişinde dağıtım şirketinden satın aldığı doğal gazı bölge kullanıcılarına ulaştıran serbest bölge işleticilerinin bu faaliyetlerine ilişkin bir düzenleme Serbest Bölgeler Kanunu'nda mevcut değildir. Görüşmekte olduğumuz kanunla serbest bölge işleticilerinin fiilen yapmakta oldukları doğal gaz yatırımı ve bölge içi doğal gaz dağıtım faaliyetlerinin yasal zemine oturtulması da bu yasayla amaçlanmaktadır. 1985 yılından bugüne değin başarıyla uygulanmakta olan serbest bölge modelinin zafiyete uğramaması adına doğal gaz altyapısının işleticiler tarafından yapılması uygulamasına devam edilmesi serbest bölgelerimiz açısından önemli bir düzenleme olacaktır.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; mevcut durumda fiilen ticareti terk edenlerin vergi mükellefiyetlerini sonlandırmasına karşın ticaret sicil kaydını sildirmemesi durumuna sıklıkla rastlamaktayız. Bu durumda bulunanlar, oda ve borsa üyelikleri devam ettiğinden aidat tahakkukları da devam etmekte, dolayısıyla beklenmedik borçlarla karşılaşabilmektedir. Yapılan bu düzenlemeyle, vergi kaydı silinen oda ve borsa üyelerinin üyelikleri askıya alınarak aidat tahakkukları da durdurulmuş olacaktır. Bu sayede ticareti terk etmiş olanlar için oda ve borsa aidat borçlarının birikmesinin ve bu hususta mağduriyet yaşanmasının önüne de geçilmiş olacaktır. Vergi kaydının silinmesi sebebiyle oda ve borsa üyeliği askıya alınanların adres ve durumlarının da tespit edilememesi, diğer bir ifadeyle fiilen ticaretin terk edilmiş olması durumunda oda ve borsa üyeliği silinerek Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde gerekli işlemler yapılmak üzere durum ticaret sicil müdürlüğüne de bildirilecektir. Vergi kaydını yeniden tesis edenlerin ise oda ve borsa üyeliği tekrar aktif hâle getirilerek aidat tahakkukları da başlamış olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; mevcut kanun gereği, ödenmeyen oda ve borsa aidatları için yasal takip işlemi gerçekleştirilmesi zorunlu bulunmaktadır. Bu alacakların zaman aşımına uğraması ise

oda ve borsa organ üyelerinin hukuki sorumluluğunu doğurmaktadır. Bu kapsamda, oda ve borsalarca zaman aşımına uğramaması amacıyla, tutara bakılmaksızın bütün alacaklar için yasal takip işlemi gerçekleştirilmekte, bu durum genellikle oda ve borsalar ile üyeleri arasında hukuki ihtilaf yaşanmasına da sebep olmaktadır. Ayrıca, düşük tutarlı veya tahsil kabiliyeti olmayan alacaklar için yasal takip işlemi gerçekleştirilmesi oda ve borsalar için zahmetli ve maliyetli bir iş hâline gelmiştir; alacaktan çok avukat bedelleriyle de çok fazla karşılaşılmaktadır. Bu kapsamdaki alacaklar için genellikle alacak tutarından daha fazla takip masrafı da yapılmaktadır. Bu kapsamda, asıl ve ferflerinin toplamı asgari ücretin yarısını geçmeyen ve zaman aşımı süresine bir yıldan az kalan aidaat borçlarının silinebilmesine yönelik de bir düzenlemedir. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Genel Kurulu tarafından bu sınırı aşmamak üzere her yıl üst sınır belirlenecek olup oda ve borsa meclisleri ise alacak durumları ve takip masrafları gibi hususları dikkate alarak düşük tutarlı aidaat borçlarını da silebileceklerdir.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin sayılı üniversiteleri arasına giren TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesine Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından verilen destek 2025 yılında sona erecektir. Görüşmekte olduğumuz bu kanun teklifiyle bu desteğin on yıl daha uzatılması sağlanacak ve 2035 yılına uzatılacaktır. Bu sayede, üniversite hastanesinin yatak kapasitesinin 200'e çıkarılması ve başvurusu yapılan TOBB ETÜ Teknopark'ın kurulmasına da bu kanunla katkı sağlanmış olacaktır.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; lisanslı depoculuk, uzun süreli depolanabilen ve standardize edilebilen tarım ürünlerinin ticaretine yönelik bir sistemdir. Lisanslı depoculuk sistemini ülkemize kazandırarak ürünlerin uygun koşullarda depolanması ve depolanan ürünlerin ticaretinin kolay, hızlı ve güvenilir biçimde yapılmasını sağladık.

Ülkemizde ilk lisanslı depo işletmesi 2011 yılında Ankara'nın Polatlı ilçesinde 40 bin ton kapasiteyle faaliyete geçmiştir. Bugün ise gelinen aşamada hububat, baklagiller, yağlı tohumlar, pamuk, fındık, kuru kayısı, zeytin ve Antep fıstığı ürünleri fiilen lisanslı depolarda muhafaza edilmektedir. Modern altyapıya sahip lisanslı depolarda depolanan bu ürünlerin ticareti de ürünün mülkiyetini temsilen düzenlenen elektronik ürün senetleri (ELÜS) vasıtasıyla Türkiye Ürün İhtisas Borsasında -bu senetler- yapılmaktadır. Bugüne kadar 307 adet lisanslı depoculuk şirketinin kuruluş izni almış olmaları ve bunların 169'unun lisans alarak faaliyete başlamasını burada övünçle söyleyebiliriz. Bu depoların kapasitesi 8 milyon tona bugün ulaşmış durumdadır. Bu pandemi sürecinde özellikle gıdaların depolanmasının ne kadar önemli ve bir ülke için de hayati mesele olduğunu da anlamış olduk.

Yine, lisanslı depoculuk hizmetine yönelik kira desteği, nakliye desteği, analiz ücreti desteği, faizsiz kredi desteği, yatırım kredisi desteği ve vergi muafiyetleri gibi çeşitli destek ve teşvikler de bu kanunda bulunmaktadır. Ayrıca, lisanslı depoculuk sistemi, tarım ürünlerinin elektronik ortamda kolay ve güvenli bir biçimde alınıp satılabilmesini sağlayarak bu sayede güvenilir, etkin ve istikrarlı bir piyasa oluşumunu da temin etmektedir. Ancak, gelinen aşamada gerek sektörden gelen talepler ve gerekse uygulamada görülen lüzum üzerine bu iki yıllık sürenin üç yıla çıkarılmasına ihtiyaç duyulduğu da görülmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2012 yılında yürürlüğe giren 5957 sayılı Kanun'la birlikte toptancı hallerindeki iş yerlerinin tahsis usulüyle işletilmesine yönelik uygulama kaldırılarak iş yerlerinin kiralama yöntemiyle işletilmesi usulü getirilmiş olup yapılan bu düzenlemeye istinaden mevcut tahsis sahiplerinin haklarını korumak amacıyla tahsisli iş yerlerini kullananlara on iki yıllık kiracılık hakkı da bu kanunla verilmiştir. Ancak, gelinen aşamada söz konusu meslek mensuplarının kira sözleşmeleri 2023 yılı sonunda sona erecektir. Bu kapsamda meslek mensuplarından gelen talepler de dikkate alınarak meslek mensuplarının kiracılık haklarının korunmasını temin etmek, meslek

mensuplarının faaliyetlerinin devamlılığını sağlamak üzere kiracılık hakkı on sekiz yıla çıkarılarak bir mağduriyetin de önüne geçilecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dağıtım kanalında üretici, tedarikçi, perakende işletmeler arasındaki ticari ilişkilerden kaynaklanan ödeme sürelerinin uzun olduğu hepimiz tarafından bilinmektedir. Bu durumu özellikle otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünleri üretiminde sürdürülebilirliğin sağlanması önemli ölçüde güçleştirmektedir. Zira bu ürünlerde görece yüksek olan talebi karşılayabilecek düzeyde arzın oluşturulabilmesi için üretici ve tedarikçilerin alacaklarını kısa süre içerisinde tahsil etmeleri gerekmektedir; diğer bir deyişle, otuz gün içinde bozulabilen bu ürünlerde hızlı bir nakit akışı döngüsüne ihtiyaç duyulmaktadır. Yapılmakta olan bu yeni düzenlemeyle, otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerinin ödeme süreci üretimin sürdürülebilirliğini temin edebilmek üzere tarafların ölçüğü ne olursa olsun ödemelerin kırk beş gün içinde yapılması da sağlanacaktır.

Değerli milletvekilleri, günümüzde alışveriş merkezlerinin sayısının hızla artması, tüketicilerin alışveriş merkezlerini sosyal alanlar olarak kullanılmasına ve fiziki ticaretin önemli bir bölümünün bu mekânlarda gerçekleşmesine yol açmaktadır. Alışveriş merkezlerinin ortak gelirlerinin tasarrufu ve giderlerinin paylaşımına ilişkin sorunların ortaya çıkması, alışveriş merkezi malikleri ile perakende işletmeler arasında sorunların oluşmasına da neden olmaktadır. Zira uygulamada alışveriş merkezlerinde ortak gider paylaşımının suistimal edildiği de bilinmektedir, son dönemlerde apartmanlarda yaşananlar gibi. Bu sorunların çözümü için yasal düzenleme yapılması gerektiği de ortaya çıkmıştır. Böylece, giderleri alışveriş merkezi içindeki perakende işletmeler tarafından ödenen alanlardan elde edilen gelirlerin sadece alışveriş merkezi maliklerine ait olmasının önüne geçilerek hakkaniyet de sağlanacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tüm dünyada olduğu gibi maalesef ülkemizde son yıllarda artan küresel ısınmadan ve beklenen yağışların olmamasından dolayı kuraklık ve susuzluk nedeniyle başta insan olmak üzere her türlü canlıyı etkileyecek büyük bir tehlikeyle karşı karşıyayız. Üzülerek söylemek istiyorum ki özellikle Antalya'mız da bu kuraklık ve susuzluktan etkilenecek illerimizin başında gelmektedir. Bu konuda devletin alacağı tedbirleri beklemeden başta Antalyalı hemşehrilerim olmak üzere tüm vatandaşlarımızın özellikle içilebilir ve tarımsal sulama sularını daha dikkatli ve tasarruflu kullanmaları noktasında gereken hassasiyeti göstermelerini geleceğimiz adına bir ziraat mühendisi olarak hepimizden istirham ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 12 Aralık 2022 tarihinde Antalya, Finike, Kumluca ve Demre ilçelerimizde meydana gelen sel ve su baskını afetinden 35 mahallede 2.781 çiftçimize ait 11.755 örtü altı üretim alanı etkilenirken 2.511 adet arılı kovan, 114 küçükbaş hayvan telef olmuş, 480 boş kovan ile depolanmış 40,6 ton ürün ise maalesef kullanılamaz hâle gelmiştir. Bunun yanı sıra ulaşım yolları, çok sayıda iş yeri ve araç da zarar görmüştür. Devletimiz tüm imkânlarıyla selden etkilenen vatandaşlarımızın yaralarını sarmak için seferber olmuştur. Bu kapsamda Cumhurbaşkanlığı acil destek giderleri tertibindeki ödenekten 20 milyon TL, AFAD'tan 20 milyon TL olmak üzere 40 milyon TL ödenek tahsis edilmiş olup; sel, su baskını afetinden etkilenen ve Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerinden düşük faizli kredi kullanan üreticilerimizin 2015 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı çerçevesinde borç ertelemesinden ve taksitlendirmesinden faydalanmaları sağlanmıştır. Ayrıca, meydana gelen sel felaketinden etkilenen, tarım sigortası yaptıran üreticilerimize 90 milyon TL hasar tazminatı ödemesi de gerçekleştirilmiştir. Bu arada, TARSİM'in üreticilerimizin mağduriyetinin giderilmesi noktasında biraz daha hızlı hareket etmesi çiftçilerimiz açısından da son derece önemlidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime son verirken bir daha hatırlatmak isterim ki Milliyetçi Hareket Partisi, politikalarının merkezine insanı koyan, eşitlik, ahlak ve adalet ilkelerini gözetilen bir yönetim anlayışıyla her zaman toplumsal refahın artırılmasını öngörmüştür. Bu politikalar

çerçevesinde atacağımız her adım, cumhuriyetin 100'üncü yıl dönümünde Cumhurbaşkanlığı'nın kutlu yürüyüşüyle birlikte, 2023 yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin yüz yıllık tecrübesiyle millî hedef ve ülkelerine yükselecektir diyor; bu duygu ve düşüncelerle yüce heyetinizi ve televizyonları başında bizleri izleyen aziz Türk milletimizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Ali Kenanoğlu.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın vekiller; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine HDP Grubu adına söz aldım.

Tabii, öncelikle, bu yasa teklifi neyi kapsıyor, ne götürüyor, ne getiriyor diye bir baktığımız zaman, 8 farklı kanunda değişiklik öneren bir torba yasa. Artık alıştık bu tür yasalara yani bir AKP klasiği olarak. Burada da Kooperatifler Kanunu, Serbest Bölgeler Kanunu, Odalar ve Borsalar Kanunu, Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu, Esnaf ve Sanâtkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu, Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, Gümrük Personeli ile Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname üzerine değişiklikler öngörüyor. Tabii, çok temel, çok esaslı birtakım değişiklikler söz konusu değil, bunu da belirtmek lazım. Kimi düzenlemeler var, kimi uyum yasaları var, bunları içeriyor ama bunların dışında bir bütün olarak şu an işte seçim sürecine resmen girilme de fiilen seçim sürecine girilen bir dönemde Meclisin önceliklerinin bunlar mı olması gerekiyor, bunu tabii ki düşünmek gerekiyor ya da sorgulamak gerekiyor.

Şimdi, biz, bütünüyle bu Komisyonunda, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda -ki teknik bir Komisyon ve ülkenin hem sanayi hem ticaret alanındaki birçok kanunun düzenlenmesinin yapıldığı Komisyon- yapılan kanunlara baktığımız zaman, genel alışkanlık sermaye sahiplerinin, sermayedarların siparişleri üzerine oluşturulan kanunlarla karşı karşıya kaldık ve bir bütün olarak, milletvekilliği ya da Komisyon faaliyetimiz alanındaki muhatap olduğumuz kanunlar böyle oldu. Şimdi, bu kanun da böyle bir şey, sonuçta “Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği” şeklinde geçiyor ama bir bütün olarak işverenlerin neye ihtiyacı varsa son anda onlarla ilgili düzenlemeler getiriyor ve bu düzenlemelerin çıkarılması isteniyor. Bazen şuna da tanık olduk: Tabii, yani aslında bu kanunların yeni yönetim sisteminde milletvekilleri tarafından yapıldığını iddia ediyorlar ama milletvekilleri sadece imzacısı olarak gözüküyor. Çoğu zaman bu sermaye şirketleri kendileri yapıyorlar bu kanunları; yazıyorlar, bakanlığa veriyorlar; işte bakanlık onu teknik dile ve benzeri şeye çeviriyor ve ondan sonra milletvekillerinin imzasına açılıyor ve bizim karşımıza geliyor. Yani usul, yöntem bu şekilde işliyor ve esasında Meclis, bir noter görevi dışında başka bir şey yapmıyor.

Şimdi, burada halkın, vatandaşın, emekçinin, onların istediği kanunlar nasıl geliyor? Onların istediği kanunlar, böyle komisyonların ya da milletvekillerinin isteğiyle gelmiyor; gelecekse eğer, bir mücadeleyle, ödenen bedellerle, yapılan direnişlerle geliyor ki işte bunların en önemlisi de EYT'dir. Bugün duyduk yani haberlere yansıdı, AKP Grubu imzaya açmış, milletvekilleri imzalıyor, herhâlde imza süreci de bir on beş-yirmi gün sürer, öyle gözüküyor gidişat. Çünkü marttan önce maaş vermek istemiyorlar, buradan kaynaklı olarak da böyle bir yayma süreci içerisinde... Baskılar gelince ilgili muhataplardan çünkü onlara “Bir kanun çıkacak.” denildi. Yani kendileri bir mücadele verdiler. Yani bu EYT kanununu buraya getirecek olan hiçbir şekilde iktidar değildir, tümüyle EYT mağdurlarıdır, onların mücadelesi sonucunda bu kanun gelecek. Ama şu anda bir oyalama sürecine girilince tekrar

bastırdılar, tekrar gündem oluşturdular ve bugün o baskıyı durdurmak için bir açıklama yapıldı ve “İmzaya açıldı.” denildi; bakalım kaç günde imza tamamlanacak ve buraya ne zaman gelecek?

Şimdi, bunlardan, buradan, bu örnekten de gördüğümüz gibi emekçiler, çevreciler, doğasını, yaşamını savunanlar bir bütün olarak kendileriyle ilgili; doğayla, yaşamla, emekleriyle ilgili bir kanun getirmek istiyorlarsa buraya bunun için muazzam bir mücadele vermek zorunda kalıyorlar, muazzam bedeller ödemek zorunda kalıyorlar; her birisi neredeyse terörist ilan edilip terörist muamelesi görmek durumunda kalıyor ki ancak ve ancak sesleri duyulabilsin ve o kanunlar buralara gelebilin. Ama dediğim gibi, işverenler, büyük sermayedarlar sipariş ediyor, hatta kanunları yazıyorlar; veriyorlar bakanlığa, bakanlık düzenleyip komisyona gönderiyor, milletvekilleri imzalıyor ve geliyor o şekilde. O anlamıyla, bütün bu kanunların yapım sürecinde, biz, halkın, doğrudan muhatapların bu işlerin dışında tutulduğunu gördük. Bu kanun yapılırken de Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu çağırılanlar arasında olmamasına rağmen son anda Komisyona gelmişti ama onların bağlı kuruluşları, federasyonlar, tüketiciler, tüketici dernekleri, işte, bu konuyla ilgili muhatap olan kurumların, kuruluşların hiçbiri ne görüş bildirebildiler ne de onlardan bu kanun düzenlemesiyle ilgili ne olması gerektiği konusunda görüş alındı. Bunlar yapılmadı çünkü sipariş bunun üzerine değildi, verilen sipariş başka türüydü.

Tabii, bu kanun teklifinde bir de Kooperatifler Kanunu var ve Kooperatifler Kanunu da AKP iktidarı döneminde yani 2002’den bu tarafa 9 kez değiştirilmiş. Şimdi, Kooperatifler Kanunu, aslında bir bütün olarak, başından sonuna kadar yeniden ele alınması gereken bir kanun. Bizim HDP Grubu olarak -ilgili arkadaşlarımızın- bu konuda, Kooperatifler Kanunu konusunda verilmiş kanun teklifimiz de var çünkü Kooperatifler Kanunu birçok yasaya tabi, birçok bakanlığa tabi ve aslında Türkiye’de önu açılması gereken, desteklenmesi gereken kooperatifçilik derli toplu bir yasaya sahip olmadığı için, birçok kanunun içerisinden Kooperatifler Kanunu’na atıf olduğu için oldukça zorluk çekiliyor ve sıkıntılar yaşanıyor. Ama bizim, kooperatifçiliğin önünü açmak açısından, bu dayanışma ruhu içerisindeki üretimi ve tüketiciye doğrudan ulaştırma imkânını sağlayan kooperatiflerin gelişmesini sağlamak için yeni bir kooperatifler kanununu çalışmamız gerekiyor. Bu konuda, dediğim gibi, teklifimiz de mevcuttur.

Değerli arkadaşlar, tabii, halkın gündemi başka ancak Meclisin gündemi başka. Dediğim gibi, halkın gündeminin Meclisin gündemi olabilmesi açısından bir hayli uğraş vermeleri gerekiyor, emek vermeleri gerekiyor ki Meclisin gündemine girebilsinler.

Şimdi, biz geçtiğimiz zamanlarda, daha doğrusu yakın zamanda limanlarla ilgili bir kanun geçirdik burada; limanların kiralama sözleşme sürelerinin kırk dokuz yıllığına uzatılması. Ama bir taraftan bu limanlar büyük sermayedarlara, büyük şirketlere, Katar firmalarına ve benzerlerine peşkeş çekilirken diğer taraftan da limanlarda çalışan emekçilerin, işçilerin de bir sefalet içerisinde, kölelik koşullarında yaşadığını gördük.

“Limanların işletmelerinin kiraya verilmesi” derken... Şimdi, biz geçtiğimiz haftalarda 2 gezi düzenledik Komisyon olarak; bir İspanya, bir de Hollanda gezisi. Burada 2 önemli limanı ziyaret ettik; biri Barcelona Limanı, biri de Rotterdam Limanı. Bu 2 liman dünya genelinde işlem hacmi, kapasitesi oldukça yüksek olan limanlar ama orada gördük ki bu limanlar devlet tarafından işletiliyor yani onlar o limanları kiraya vermemişler. Belli birimlerinde, konteyner alanlarında ve benzeri yerlerde özel şirketler var ama liman bir bütün olarak devlet tarafından işletiliyor. Demek ki bu iş böyle sadece özel şirketlere verildiği zaman gelişmiyor yani devlet kontrolünde disiplinli bir şekilde yürütülmesi de limanların -söylendiğinin, iddianın aksine- onların gelişimini engelleyen bir unsur olarak durmuyor.

Şimdi, tabii, bizim ülkemizde ne durumda liman işçileri? Şimdi, iki hafta önce Mersin Limanı’nda 2 taşeron firma bünyesinde çalışan 200 işçi koşullarının iyileştirilmesi talebiyle iş bıraktılar. Burada çalışan işçilerin sabit bir ücreti yok, hafta tatillerinde, yıllık izinlerinde ve çalışmadıkları herhangi

bir günde ücret alamıyorlar. O yüzden, maaşlarının asgari ücret artı prim olması, tamamının banka üzerinden ödenmesi... Yani talebe bakar mısınız? Maaşlarının banka üzerinden ödenmesini talep ediyorlar. Niye? Çünkü eksik ücret ödeniyor ya da eksik sigorta gösteriliyor ve benzeri, o işçinin emeği üzerinden kaçakçılık yapılıyor yani. Bunları talep ediyorlar. Hafta tatillerinde, yıllık izinlerinde ücret kesintisi olmamasını talep ediyorlar. İşçiler konteyner bazında çalışıyorlar, konteyner yoksa para da kazanamıyorlar; bazen tam tersi oluyor, günde on altı saat de çalıştıkları oluyor. İşçiler sekiz saatlik yasal çalışma süresinin güvenceye alınmasını, asgari ücret, maaş artı prim verilmesini, maaşların bankaya yatmasını, ücretli izin hakkının tanınmasını talep ediyorlar. On yıldır bu şekilde çalışan işçiler, izin gününde ücret verilmediği ancak sigortaları ödendiği için 20 lira sigorta parası kesildiğini de ifade ediyorlar çünkü burada görüyoruz ki işçiler kölelik koşulları içerisinde çalıştırılıyor.

Tabii, sadece limanlarda mı böyle? Şu ana kadar hak arama mücadelesine devam eden onlarca grev, direniş ve eylem var. Örneğin, Şanlıurfa TÜVTÜRK Araç Muayene İstasyonu'nda NAKLİYAT-İŞ Sendikasına üye oldukları gerekçesiyle işten çıkarılan işçiler 1.514'üncü direniş günündeler. Eskişehir'de bulunan Atışkan Alçıda KRİSTAL-İŞ Sendikasında örgütlenen işçiler toplu iş sözleşmesi süresince anlaşmaya varılmaması üzerine başladıkları grevin 193'üncü gününde, Zonguldak Çaycuma ilçesinde faaliyet gösteren Nersoy Tekstilde ÖZ İPLİK-İŞ Sendikasına üye oldukları için işten çıkartılan 25 işçinin fabrika önündeki direnişinin 146'ncı günü, aylar önce İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından hakları gasbedilerek işten çıkartılan işçilere haklarının ödendiği sözü verilmesine rağmen ödenmeyen haklar için başladıkları eylemin 73'üncü günündeler. Bursa Demirtaş Organize Sanayi Bölgesi'nde bulunan Turkuaz Tekstilde sendikalaştığı için işten atılan ÖZ İPLİK-İŞ üyesi işçinin fabrika önündeki başlattığı direniş 37'nci gününde, Kocaeli'nde Kartonsan Fabrikası patronunun TİS görüşmelerini tıkaması üzerine SELÜLOZ-İŞ örgütlü işçilerin grevi 29'uncu gününde, yine Bursa Demirtaş Organize Sanayi Bölgesi'nde bulunan Barutçu Tekstildeki 4 işçinin işten çıkarılması üzerine eylem sürüyor. İzmir Kınık'taki Özyeğin/FİBA Holdingin ortağı olduğu Polyak Madencilik tarafından hakkında 4 tutanak tutularak işten çıkarılan Erdoğan Çapaklı -52'nci gününde- işe iadesinin eylemini sürdürüyor. Ağaç AŞ'de işkenceye ve işten atılmaya karşı Bilal Atan direnişinin 37'nci gününde direnişini sürdürüyor. Bursa'da bulunan ÇİMTAŞ Fabrikasında on yıllık işten tazminatsız bir şekilde çıkarılan Göksel Kaya direnişinin 15'inci gününde, Esenyurt LC Waikiki'de depo işçileri direnişlerinin 7'nci gününde. Trendyol çalışanları yeniden iş bırakma eylemi yapmak zorunda kaldılar. Bütün bu olanlar aslında işçilerin, emekçilerin durumlarını ortaya koyuyor.

Bir Komisyon üyesi arkadaşımız bana takıldı “Bu sermayedarların yasasında mı konuşacaksınız?” diye. Ben de dedim ki: “Ya, ben, işçilerin, emekçilerin sorunlarını konuşacağım.” Yani burada konuşsam da bizim gündemimiz tabii ki işçilerden, emekçilerden yana oluyor.

Şüphesiz bununla birlikte, sermaye sahibi, üretimde bulunan işverenlerimizin de sorunları, sıkıntıları var; onlara da değiniyoruz, onları da dile getiriyoruz ve buradan onları da söylüyoruz ki bu konuşmamda onları da ifade edeceğim ayrıca çünkü mesele sadece emekçilerle ilgili değil, bir bütün olarak hem üretimin yapılması ve burada kazanılırken o üretim esnasında, emekçi faktörünün göz ardı edilmemesi, onun emeğinin göz ardı edilmemesi ve böylelikle ülkenin bir bütün olarak kalkınması. Hani, biz “büyüme” tabirinden çok “kalkınma”yı kullanıyoruz.

Tabii, buradan baktığımız zaman, sanayicilerin, işverenlerin sıkıntıları nedir? Esasında, enerji fiyatlarının yüksekliği, işçi maliyetlerinin yüksekliği, vergilerinin yüksekliği, taşıma-lojistik maliyetlerinin yüksekliği, faiz oranlarının yüksekliği ve krediye ulaşımdaki sorunlar, maliyetlerdeki yükseklikler gibi çok ciddi sorunlarla sanayiciler de karşı karşıyalar. Bunların başında da tabii ki fiyat belirleme sıkıntısı yaşanıyor yani istikrarlı bir ekonominin olmayışı, kurdaki istikrarsızlık gibi birtakım

faktörler sanayicinin ürününe fiyat belirlemesi gibi sıkıntılara da yol açıyor. Dediğim gibi, HDP olarak sanayicinin de, üreticinin de emekçiyile birlikte, onun emeğiyle birlikte kazanmasından yana ve üretimin desteklenmesinden yana bir tavır sergilediğimizi ifade etmek isterim.

Şimdi, tabii, ülkede durum buyken iktidarın resmî rakamlarına baktığımız zaman ne oluyor? Oradaki çarpıklık da şu şekilde: Yani bir ülkede bir enflasyon varsa bütün rakamların bu enflasyona göre ayarlanması gerekiyor ama bir bakıyorsunuz, işte, devletin resmî kurumu enflasyonu 64,20 olarak açıklıyor ama devlet kendisinin vermiş olduğu hizmetlerin oranını yüzde 122,93'e çıkartıyor yani zammını. Yeniden güncelleme oranı dediğimiz kendi artışlarını yüzde 123'e çıkartıyor. Yani o zaman ya o yüzde 64 rakamı sahte ya da siz halkı dolandırıyorsunuz; enflasyon yüzde 64 olduğu hâlde siz yüzde 123'le fiyatları güncelleyerek insanları soyuyorsunuz ya da bu, bunun ikisinden başka bir şey yok. Ortada bir yanlışlık olduğu kesin ama hangisi yanlış, tabii bunu vatandaş iyi biliyor. Esasında enflasyonun güncellenen rakamların çok daha üzerinde olduğunu biliyor ama siz, işte, yine emekçiden, memurdan, işçiden, onların maaş artışlarından, zam artışlarından kesebilmek için enflasyonu da düşük gösterip emekçinin hakkını gasbediyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, şimdi, bu yasada bir de perakende ticaret düzenlemesi var. Bu perakende ticaret düzenlemesinde esasında bir AVM'ler, zincir marketler ve benzeri konular ele alınıyor, bunlarla ilgili çeşitli düzenlemeler var ama daha önce taslak olarak Komisyona getirilen ve bizim de bu kürsüde defalarca söylediğimiz birtakım düzenlemeler yok. Örneğin, daha önce, 2021 Şubat ayında Komisyona bir taslak getirilmişti, burada perakende zincir marketlerin üreticiye karşı tazmin yükümlülüğü vardı, şimdi, bu yok yani bunda, çıkartılmış bu. Niye çıkartıldı, neden çıkartıldı, bunu anlamak mümkün değil. Yani birileri müdahale etmiş ve çıkartmış. Dedim ya sipariş üzerine yasa hazırlanıyor.

Zincir marketler raf alanlarının en az yüzde 1'ini coğrafi işaretli ürünlere yani yöresel ürünlere ayıracaktı yine önceki teklifte; bu da çıkartılmış. Yani esasında biz yerelin desteklenmesini önemsemiyor muyuz yani yerelde üretilen ürünlerin satışı önemli değil mi? Bunların pazara ulaşması önemli değil mi? Yani o anlamıyla bu zincir marketlerde rafının yüzde 1'inin coğrafi işaretli ürünlere ayrılması önerisi vardı; bu kanunda bu da yok, o da çıkartılmış. Daha önceki taslakta yine, zincir marketlerde mobilya, telefon, elektronik, beyaz eşya, inşaat malzemeleri satılmayacaktı; o da yok bunda. Çünkü zincir marketler öyle bir hâl aldı ki yani ne ararsanız hepsi orada var dolayısıyla "küçük esnaf" dediğimiz, işte, "bakkal" dediğimiz insanların, o esnafın ayakta durma imkânları yok çünkü kırtasiye ihtiyacınızı da gidiyorsunuz zincir marketlerden karşılıyorsunuz, hırdavat, efendime söyleyeyim, mobilya, elektronik eşya, neye ihtiyacınız varsa zincir marketlerde buluyorsunuz. Bunların yasaklanması gerekiyor, eğer o gıda sektöründeyseniz gıda ürünlerini satacak, mobilya sektöründeyseniz mobilya ürünlerini satması gerekiyor. Ancak bu zincir marketlere her türlü şey satışı konulduğu için esnaf da ciddi sıkıntı çekiyor, insanların da kolayına geliyor "Markete girdim, her şeyi oradan aldım, çıktım." yapıyorlar ama bu, tabii, sistemin yürümesinde, esnafın korunmasında, bakkalın korunmasında, küçük esnafın korunmasında onların aleyhine bir durum oluşturuyor. Bu anlamıyla düzenleme yapılması gerekiyorsa mutlaka bu alanlarda yapılması gerekiyor. Yine, 4'üncüsü, zincir marketler pazar günleri saat on birde açılacaktı önceki taslağa göre burada bu da yok. Bakıyorsunuz, işte, AVM'ler, zincir marketler günün her saati açıklar ve her gün açıklar. Şimdi, bu olmaz yani bunun uluslararası uygulamalarına, Avrupa'daki uygulamalarına baktığınız zaman işte, esnafı koruyan, bakkalı koruyan bir tarafı olması gerekiyor, bütünüyle bu işi zincir marketlere ve AVM'lere havale etmemek lazım, küçük esnafı koruyan birtakım tedbirlerin alınması gerekiyor. Belli saatlerde açılması lazım, haftada bir kapalı olması gerekiyor buraların ama bütün bunlar da bu tekliften çıkarılmış, bu teklifte yok.

Taslakta belediyelerin tedarik ve dağıtım kooperatiflerine ortak olabilmesi sağlanıyordu önceki, Şubat 2021'deki taslakta, bu kanun teklifinde bu da çıkarılmış. Bu da tabii, kooperatiflerle birlikte çalışan kimi üretici kooperatiflerin belediyeler aracılığıyla kimi üretimlerinin pazara sürülmesi ve bu anlamıyla müşteri bulmasının kolaylaştırılmasının da önüne geçilmiş oluyor yani iyi bir uygulama değil dolayısıyla burada, gelen teklifte küçük esnafı koruyan hiçbir düzenleme yok.

Kaldı ki bizim AVM'lerle ilgili söylediklerimiz vardı, AVM'ler bir taraftan da -işte, enerji tasarrufundan bahsediyoruz- ciddi enerji sömüren alanlar, ülkenin ürettiği elektriğin önemli bir kısmı bu AVM'lerde tüketiliyor ve AVM'ler hakikaten Türkiye'de düzenlenmesi gereken ve bu kadar başıboş ve bu kadar mantar gibi çok olmaması gereken yerler. İşte, Avrupa ülkelerine gittiğimizde biz de oralarda AVM'leri, alışveriş yerlerini geziyoruz. Hakikaten, Türkiye'deki AVM'ler gibi Avrupa'nın en önemli şehirlerinde bile AVM bulamazsınız yani en gelişmiş şehirlerinde Türkiye'deki AVM'ler gibi AVM'ler yok. Bununla övünmek mi lazım? Asla, hani, bu, övünülecek bir durum değil, aslında üzünlmesi gereken bir durum çünkü biz her şeyi abartılı yaşadığımız ve yaşattığımız için bu AVM'ler de abartılı bir şekilde varlığını sürdürüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ALİ KENANOĞLU (Devamla) – Başkanım, bitiriyorum.

Dolayısıyla, her şeyi abartılı yaşadığımız gibi ya da yaşattığımız gibi, Türkiye'de AVM'ler de abartılı bir şekilde hayatın içerisine girmiş durumda. Oysa bunlarla ilgili katı düzenlemelerin olması gerekiyor; bir kere, bu kadar çok AVM'nin olmaması lazım; küçük esnafın, sanatçının, zanaatkârın korunması gerekiyor. Bu anlamıyla yasanın tümü açısından bir bütün olarak baktığımız zaman “Bunlar, şunlar niye var?”dan öte bu yasanın öncelikli mi olup olmadığının sorgulanması ve esnafın, emekçinin ve Türkiye kamuoyunun beklediği bir yasa olmadığının ifade edilmesi gerekiyor. Bunları söylemek istiyorum.

Teşekkür ederim. (HDP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Çetin Osman Budak.

Buyurun. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

“Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması...” diye uzuyor gidiyor. Yine bir torba kanun. Torba kanunda 20 madde var, yürürlük maddesiyle birlikte 20 madde var ama 20 madde 7 kanunda değişiklik yapıyor, 7 ayrı kanunda değişiklik yapılıyor. Yani yasa yapma tekniği açısından torba kanunları konuşmaya gerek yok, sizin geleneksel tavrınız ama burada şu var: Odalar ve Borsalar Birliğiyle ilgili bir kanun değişikliği yapılacaksa 5174 sayılı Kanun -yanılmıyorsam- 2004 yılında çıktı ve 2004'ten bugüne kadar teknolojiye birçok değişiklikler meydana geldi. E, getirin onları o zaman, sadece Odalar ve Borsalar Birliği ya da TESK üzerine burada uzun uzun tartışalım, kanun teklifini önce bize getirin, biz üstünde çalışalım. Faydalı bir iş yapmak istiyorsanız bunu böyle yaparsınız. Yamalı bohça; kanun çıkarılıyor, üstünde 20 tane daha değişiklik beş sene, on sene içinde yapılıyor. Bu sefer orası aksıyor, burayı kapatmaya çalışıyorsunuz. Şimdi, biraz sonra konuşacağımız kanun teklifinde, bu teklifte ne kadar fazla yama yaptığınızı burada ispatlayacağım.

Şimdi, maddelere geçmeden önce şunu ifade etmek istiyorum: Bakın, burada, bu kanunda, açık söyleyelim arkadaşlar, bu gelen kanun teklifinde elle tutulur hiçbir şey yok. İlk önce Komisyona böyle

yangından mal kaçırır gibi geldi, Komisyonunda saatlerce bu konuyu tartıştık, orada uyarılarımız oldu; sağ olsun Komisyon Başkanı dikkate aldı, orada birkaç maddede düzeltme yaptı. Bugüne kadar başka örnek var mı bilmiyorum ama bizde en azından mantığa yakın... Belki de sivil toplum örgütlerinin de baskısıyla -bizden de değildir- oradan gelen baskıyla düzeltildi. Biraz sonra onu da açıklayacağım ama Meclis, komisyonlar, Genel Kurul böyle gereksiz konularla meşgul edilmek yerine EYT'liler kanunu var arkadaşlar. Yıllarca EYT'liler üzerinde çok tartışmalar yapıldı, EYT'liler örgütlü bir yapı oluşturdular. Seçime giderken çaresiz kalındığı için EYT mevzusu Meclis gündemine getirildi; pardon, hatta getirilmedi, yanılmıyorsam imzaya açılmış ama Sayın Cumhurbaşkanı, Türkiye'nin en yetkili makamında oturan Cumhurbaşkanı çıktı -geçmişte dediklerini söylemiyorum, hepimiz biliyorsunuz- dedi ki: "EYT meselesi bitmiştir, 2022 Aralık ayının sonuna kadar bu, Türkiye'nin gündeminden kalkacaktır." Dedi mi? Dedi. E, peki, şu anda gündemde olan ne? Hâlâ kanun Meclise gelmedi, ocak ayını bitiriyoruz, şurada bir hafta sonra ocak bitecek. Burada ne yapmaya çalışıyorsunuz? Burada altyapılarınız hazır değil, onu mu tamamlamaya çalışıyorsunuz? Eğer öyleyse Sayın Cumhurbaşkanı çıkıp şunu niye söylüyor: "Yaş sınırı da olmayacak burada." E, peki, SGK'liler ile BAĞ-KUR'luların o emeklilik prim ödeme gün sayıları arasındaki farkı düşünemedi mi Sayın Cumhurbaşkanı da böyle dedi? Ya da -seçim tarihi aşağı yukarı artık belli, kesinleşti gibi- seçime yakın insanların duygularıyla oynayıp oradan da bunlara birtakım ulufe dağıtır gibi para dağıtıp seçime faydası olmasını mı bekliyorsunuz? Eğer öyleyse avucunuzu yalarsınız. (CHP sıralarından alkışlar) İnsanlar artık bu seçim ayaklarını, seçim numaralarını yemiyor arkadaşlar.

Sonra "Staj başlangıcı, emeklilik için işe giriş tarihi sayılsın." talepleri arşîlâya çıktı. Bizim dönemimizde, bizim gençlik dönemlerimizde staj yaptığımız yerlerdeki geçen günler sigortalılık başlangıç tarihydi, bunu siz kaldırdınız, şimdi burada mağdur olanlar bunu istiyorlar. Mesela bunu niye gündeme almıyorsunuz? Kadro alamayan sözleşmelilerin sorunlarını niye gündeme almıyorsunuz? Bu, belediye şirketi işçileri var. Biz söz verdik, iktidara geldiğimiz zaman bu sorunların hepsini çözeceğiz, hepsini çözeceğiz arkadaşlar.

Emeklilerin iki dinî bayramda aldıkları biner lira gibi bir rakam vardı. Kaç yılında çıktı? Geçen seçim, 2018'de. O seçimden de önce, 2015 yılında Sayın Genel Başkanımızın ısrarlı baskılarından sonra çıkardınız, 1.000 liraydı. 2015'ten önce 1.000 liranın satın alma gücü ortada, geldik 2023'e, hâlâ 1.100 lira. Bunu düzelterek misiniz? Millettin asıl derdi bu, milletnin sizlerden, iktidardan beklentileri bunlar.

Değerli arkadaşlar, şimdi, kanuna geçecek olursak kanunda kooperatiflerle ilgili bir uygulama var yani kooperatiflerle ilgili çok fazla bir şey söylemeye gerek yok. Türkiye'de kooperatiflerin durumu ortada. Trakya Birlik, Marmarabirlik gibi birlikler siyasi arpalık olmuş durumda. Geçen dönemde -bölgedeki arkadaşlarımız bilir- burada milletvekilliği yapan arkadaş Trakya Birlikin Başkanıydı. Ya, bunlar siyasi kurumlar değil; çiftçinin kurumları, çiftçilerin destekleneceği kurumlar. Siz bunları konuşmuyorsunuz, sadece KOOPBİS'e bilgi aktarımıyla ilgili altı aylık süre uzatımından söz ediyorsunuz bu kanunda. Üstünde çok konuşulacak bir şey yok. Biz buna muhalefet de etmeyiz ama asıl mesele, eğer bir kanun yaparsanız -ta 1969'da çıkmış bir Kooperatifler Kanunu var- Kooperatifler Kanunu'nu getirin, tartışalım. Bu ülkenin eğer kalkınmasını ve üretmesini istiyorsanız, kooperatif yoluyla bunu yapmak son derece akılcı ve mantıklıdır. Dünyada böyle bu, Kuzey Avrupa ülkelerinde böyle yani sizden beklenti... Ki yirmi yıl boyunca siz bir şey getirmediğiniz; getirdiğiniz bir şey var, sizin döneminizde geldi yanılmıyorsam bu Tarım Kredi marketleriyle ilgili getirilen uygulama. Şimdi onu da elinize yüzünüze buluşturdu; zincir marketlerde, nispeten orada da bir üstüne değineceğim.

Evet, değerli arkadaşlar, bu kanun teklifinin geneline bakıldığı zaman “Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği” başlığı var. Eğer siz zincir marketlerle ilgili bir şey arayıp zincir marketlerle ilgili “Ya, ne olmuş?” diye bakarsanız bulamazsınız çünkü “TOBB Kanunu” diye girmeniz lazım ama TOBB’la ilgili burada yapılan düzenleme sadece şu: Eski bir Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği mensubu, Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı olarak söylüyorum; bu uygulama, getirdiğiniz değişiklik doğru ve bunun yapılması gerekiyordu ama daha birçok konu var Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğiyle, Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliğiyle ilgili.

Şimdi, ticaret ve sanayi odalarına ya da ticaret odalarına ya da sanayi odalarına gelip ticaret odalarından, sanayi odalarından üyeliğini silmiş fakat Maliyeden üyeliklerini silmemiş olanların borçları devam ediyordu ve bu borçlarla ilgili üye ile odalar birbirleriyle karşı karşı geliyorlardı. Bu yapılacak uygulamayla, arkadaşlar, bunu bir nebze ortadan kaldırıyorlar ve odalara, oda yönetim kurullarına ve meclislerine bir yetki veriliyor, bunlar askıya alınabiliyor. Dolayısıyla burada 300 liraya, 500 liraya, 1.000 liraya icra gitmesine gerek kalmıyor ya da bunlar götürülmezse, icra takibi yapılmazsa icra takibi yapılmadığı için yönetim kurulu üyelerine de ceza geliyordu, bu düzenlemeyle bunlar ortadan kalkıyor. Bu anlattığım bölüm borsalar için de geçerli.

Komisyonunda da söyledim, burada bir konu var arkadaşlar; ticaret, sanayi odalarına geçmişte üye olan ya da oralarda pozisyon almış arkadaşlarımız var burada, bilirler, üyeler aidatlarını ödemezler, her seçim döneminde -dört senede bir seçim olur- seçime yaklaşıldığı zaman, ortaya çıkmış olan adaylar, komite adayları, komite üyeleri kalkerler, sizin borcunuzu öderler “Bana oy ver.” diye ve buralarda, odalarda, borsalarda tahsilat olur. Bu uygulama yanlıştır ve bana göre Anayasa’ya aykırıdır, seçme ve seçilme hakkı anayasal olarak insanlara “Borcunuzu ödeyeyim, o zaman gelin oy kullanın.”la olmaz. Böyle bir durumda o zaman ne oluyor? İşte, benim borcumu Ahmet ödüyor, ben gidiyorum Ahmet’e... Bu, demokratik bir şey değil. Düzeltilecekse bunlar da düzeltilmeliydi yani bunu da burada öneriyorum sizlere değerli arkadaşlar.

Şimdi, zincir marketlerle ilgili söylenecek o kadar çok şey var ki aslında siz de biliyorsunuz. Zincir marketlerin oluşması, gelişmesi, bugünkü duruma gelmesi sizin iktidar döneminizde oldu. Yirmi bir yıl boyunca bin seviyelerinden şu anda 40 binli seviyelere çıkmış zincir market kartelleri var, bunlar tröst oluşturmuşlar. Bununla ilgili buraya belki birçok kanun teklifi geldi, en son da biz grup olarak zincir marketler yani perakende piyasasını düzenleyen kanunla ilgili bir teklif getirdik, AKP ve MHP’nin oylarıyla reddedildi. Şimdi, iktidarın desteklediği zincir marketler günah keçisi hâline getirilmiş durumda. Ha yani eğer bir günah keçisi arıyorsanız dönüp kendinize bakacaksınız. Yani, ekonomik şartları bu hâle getirmişsiniz, hiçbir kılınızı kıpırdatmadan enflasyona karşı sadece kesenin ağzını açıp hazineyi boşaltmışsınız, Merkez Bankasının kasalarını boşaltmışsınız, enflasyonu durduramaz duruma getirmişsiniz; fiyatlar uçarken bir günah keçisi gerekiyor, o günah keçisini de zincir marketler ya da AVM’ler olarak ilan etmişsiniz. Peki, ben bunu niye böyle diyorum? Çünkü Sayın Cumhurbaşkanı kasım ayında öyle laflar etti ki “Bu arkadaşlar ıslah olmuyor, bu arkadaşlar para cezasıyla da durmuyor, arkasından başka şeyler geliyor; biz bunlara başka uygulamalar da yapacağız.” dedi, tehdit etti.

BEDRİ SERTER (İzmir) – Ayıp ayıp!

ÇETİN OSMAN BUDAK (Devamla) – Sonra ne oldu? Aradan daha bir hafta geçti, bir hafta sonra tekrar Kabine toplantısının arkasından çıktı “Arkadaşlarımız araştırdı yani burada bazı konularda yanlış anlamalar olabilir, uygulamalarda hatalar olabilir; bizim Bakanlığımız bu konuyla ilgili çalışma yapıyor.” dedi ve arkasından zincir marketler sırasıyla -kimisi bin ürün, 2 bin ürün, kimisi 3 bin üründe- “Biz bir ay boyunca fiyat artışı yapmayacağız.” dediler. Muhtemelen bir anlaşma vardı, el sıkışıldı ve şimdi önümüze bu kanun teklifi geliyor; bu kanun teklifinde yaptırım falan yok. Ha, yine, bir taraftan da

Komisyonlarda konuşan Rekabet Kurumu Başkanını hatırlıyorum; bu zincir marketler ilk önce bir ceza yağmuruna tutuldu, toplam 2,7 milyar lira ceza kesildi. Şimdi, uygulama 1 Ocak 2024'e kalmış yani bu parayı da almayacaklar. Para cezaları 0-5 gruba 2,7 milyar ama -Komisyondaki arkadaşlar hatırlarlar- Rekabet Kurumu Başkanı orada bir şey söyledi: "Arkadaşlar, bu zincir marketlerle ilgili biz yeni bir araştırmaya başladık, on beş gün içinde tamamlanacak; turpun büyüğü heybede." Turpun büyüğü heybedeymiş yani 2,7 milyar liralık cezanın arkasından inanılmaz bir ceza kesilecektmiş. Ne yapıldı? Bu arada kamuoyu da yanıtlanmış oldu. Yine Rekabet Kurumunun "Aynı konuda 2 defa soruşturma geçiremez." diye bir açıklaması var, o iş orada kapatıldı ve şimdi bu kanun teklifi geldi.

Bu kanun teklifinde ne var? Bu kanun teklifinde hiçbir şey yok. Asıl, sizin, zincir marketlerle ilgili geçen sene getirdiğiniz bir taslak vardı, onu niye getirmediniz buraya? Biz destekleyecektik, hatta fazlasını yapacak, önerilerimiz de olacaktı. Siz onu götürdünüz, attınız çöpe; bu zincir marketler kanun teklifini -sözde- bizim önümüze getiriyorsunuz. Burada bir şey yok arkadaşlar. Ha, bir şey var: İşte, hızlı tüketim mallarında, taze sebze ve meyvenin, yaş sebze ve meyvenin, ona benzer bir ayda bozulacak ürünlerin parasını otuz günde zincir marketler ödesin. Zaten eski kanunda vardı bu, altmış günde ödeniyordu fakat otuz günün dışında başka bir şey diyorsunuz yani orada o ürünü satan küçük orta ölçekli işletmeleri aynı statüye getirip onlara da cezai uygulama getiriyorsunuz. Kaldırın otuz günü; zincir marketlere niye finansman yapsın küçücük işletmeler, o küçük seraların arkasında geçimini sağlayan, ne bileyim, işte çiftçilik yapıp orada tavuk üreten, yumurta üretenler niye otuz gün vade yapsınlar? Zaten üretene kadar canları çıkıyor. O zaman yazın burada, getirin "Bir hafta içinde ödensin." deyin; teslim edilsin, bir hafta içinde ödensin. Niye bunu böyle demiyorsunuz? Sebebi belli: Zincir marketleri korumak. Hiç kimseyi ikna edemezsiniz.

Bakın, 2002 yılından 2023 yılına kadar bu zincir marketler her sokakta, her köşebaşında bütün esnafları yok etmiş. E, peki bugüne kadar neredeydiniz, niye demediniz? Yani mesela Antalya'da, bizim Antalya'nın köylerinde şu anda bu zincir marketler yarışıyorlar; bir biri açıyor, bir biri açıyor yani 500 haneli yer, bilir Sayın Başkan da. Efendim, Antalya'nın "Gömbe" diye bir yayla kasabası var, kasaba, nüfusu bin bile değil; burada bütün bu zincir marketler yarışıyor, esnaf falan bırakmadı, artık yaylalara kadar çıktılar ve bu sizin döneminizde oldu. Şu anda satın alma gücünü eline geçirmiş bu marketler hiçbir esnafın bunların karşısında duramayacağı kadar büyümüş durumdadır ve bunlar tekelleştiler. Örnek vermek gerekirse: Bir çorap fabrikanız var ve siz piyasaya mal satamıyorsunuz, marka yapamamışsınız. Kime gideceksiniz? Zincir markete gideceksiniz çünkü bunlar her şeyi satıyorlar. Zincir markete gittiğiniz gün battığımız gündür. Onlarla bir anlaşma yaparsınız, o anlaşmanın altından o çorap fabrikasının kalkma ihtimali yoktur. Özel markalı ürünler... "Sadece bakkal amca" falan diyorsunuz, aslında yüzlerce sektörü mahvetmiş durumdadır bu zincir marketler. Özel markalı ürün de şudur: "Private label" diyorlar, işte, BİM'in kendi adına ürettiği bir marka, Migros'un kendi adına ürettiği bir marka. Bu marka sizde olduğu sürece istediğiniz yere gider, bu ürünü üretirirsiniz. O zaman ne olmuş oluyor? Bana geldiniz, ben bir ürünü ürettim, birazcık kâr marjımı yukarıya çekmeye başladığım zaman "Kusura bakma, başka yapacaklar var." diyor. Peki, o zaman siz ne yapıyorsunuz? Zararına mal satmaya başlıyorsunuz. Hem ticari piyasayı hem imalat sanayisini tamamen yok etme noktasına gelmiş bu zincir marketleri hâlâ korumaya çalışıyorsunuz. Bu gelen kanun teklifinde hiçbir şekilde ne küçük üreticiyi ne orta ölçekli üreticiyi ne esnafı koruyan bir tek kelime geçmiyor.

Değerli arkadaşlar, zincir marketler konusu konuş konuş bitmez ama şunu da ilave edeyim, bunları da bilin, bilgi olarak kayıtlara geçsin: Örneğin, BİM'in -isim veriyorum- 1995'te 21 mağazası varmış. Siz iktidara geldiğinizde sadece altı senede 87 market daha açmışlar, 108 olmuş. 2004'te 1.000 mağaza açmış, 2005'te 1.000 mağaza açmış, şu anda geldiği nokta 10.400 mağaza, bir firmanın bugün geldiği market sayısı 10.400. A101'ler 2008'de kurulmuş, yine sizin döneminizde. Tedbir alsaydınız bu kadar

büyümezd, tanımlama yapsaydınız bu kadar büyümezd. Mesela bir mahalleyi tanımlayabilirdiniz, “Bu mahallenin nüfusu bin, buraya da 2 market yeterli.” diyebilirdiniz. Bu, talep edildi sizden; yüzlerce defa bu Parlamentoda muhalefet getirdi, bunları sizlerle tartışmak istedi, hepsini reddettiniz ve bugün şu anda bunları günah keçisi ilan ediyorsunuz. Neymiş efendim, bütün pahalılığın sebebi buymuş. Aslı öyle değil. Yani sizin birçok bakanınız bu yüzden, sadece bu yüzden -zincir marketlerde, “AVM kanunu” diye biliniyordu, “perakende piyasasını düzenleme kanunu” deniyordu- siyasetten çekildi gitti, adını bile hatırlayamazsınız; isim vermeyeceğim ama onu burada, bu sıralarda oturan arkadaşlar gayet iyi biliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın.

Buyurun.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Devamla) – ŞOK market 1995’te 13 mağazayla açılmış, 2011’de mağaza sayısı 1.255’e çıkmış. Bunları niye söylüyorum biliyor musunuz? Şimdi, bunları yaptınız, oluşturduunuz, bu seviyelere getirdiniz, sonra da ne yaptınız? Bu Tarım Kredi Kooperatiflerinin marketlerini bunlara rakip diye çıkarmaya kalktınız ve üstelik de bugüne kadar 1.225 market açmışsınız. Bir tarafta “3 harfli” dediklerimizin 40 binin üzerinde marketi var, 1.225 tane marketle bunlarla rekabet edeceksiniz. Üstelik de bu marketler hadi “Ocak ayı içinde fiyatlarımızı dondurduk.” dedi, ona da inanmıyoruz da siz Tarım Kredi Kooperatiflerinin yani resmî marketlerin hangi malları sabitlediğini duydunuz arkadaşlar, duydunuz mu? Duymadınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÇETİN OSMAN BUDAK (Devamla) – Onlarla serbest piyasada rekabet edebilecek bir durum yoktur.

Süre bitti. Çok teşekkür ediyorum, hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Şahsı adına ilk söz, Sayın Abdullah Nejat Koçer’in.

Sayın Koçer, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Aziz milletimizi ve yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanımız ve Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğinde, vatandaşlarımızın ve kurumlarımızın ihtiyaçları gözetilerek cumhuriyetimizin 100’üncü yılında Türkiye Yüzyılı hedefimiz doğrultusunda çalışmalarımızı kararlılıkla sürdürmekteyiz. Eğitimden sağlığa, ekonomiden adalete, savunmadan enerjiye, ulaşımdan teknolojiye tüm alanlarda köklü reformlarla Türkiye geleceğe hazırlanmaktadır. Sürdürdüğümüz politikalar, Meclis çatısı altında çıkardığımız yasalar, milletimizin desteğiyle gerçekleşen icraatlar ülkemizin ve milletimizin refahını artırmakta, kalkınmasına vesile olmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son üç yıl, gerek dünyada gerekse bölgemizde yaşanan ancak neticeleri bakımından küresel etkiler yaratan olaylarla mücadele içerisinde geçmiştir. Dünya henüz Covid-19 salgınının olumsuz etkileriyle baş edememişken Rusya-Ukrayna savaşının başlaması doğudan batıya, kuzeyden güneye tüm dünyayı derinden sarsmıştır. Enerji krizi, gıda güvensizliği, gelişmekte olan ülkelerin ekonomik krizi, küresel borç artışı gibi dünyayı kuşatan sorunlar son yıllarda

daha da derinleşmiştir. Avrupa ve Amerika’da ortaya çıkan toplumsal olaylara karşın aziz milletimizin ruhunda yer alan birlik ve beraberlik hasletiyile Türkiye, siyasi ve ekonomik kararlar ile açıklanan tedbir ve destekler sayesinde tüm olumsuzluklara rağmen büyümeye devam etmiştir.

Türkiye, bir yandan vatandaşlarının sorunlarını birer birer çözerken bir yandan da uluslararası alanda kilit rol üstlenerek dünyanın sorunlarına çözüm üretmiştir. Rusya ve Ukrayna savaşının kalıcı ateşkesle sonuçlanması için somut adımlar atan Türkiye, Rusya ve Ukrayna’yı Antalya ve İstanbul’da düzenlenen zirvelerde bir araya getirmiş; Birleşmiş Milletler, Rusya ve Ukrayna arasında İstanbul’da imzalanan Tahıl Koridoru Anlaşması’yla gıda krizinin önüne geçmiştir. Rusya-Ukrayna savaşıyla ivme kazanan enerji krizinde alınan inisiyatifle enerji arz ve fiyat sorunlarının seyrini olumlu yönde etkileyerek küresel ekonomiye katkı sağlanmıştır. Kararlı, aktif ve uzlaşmacı bir diplomasi anlayışıyla küresel ve bölgesel bir aktör olan Türkiye, dünyanın ve ülkesinin gündemine hâkim olmuştur.

Türkiye Yüzyılı vizyonumuzla ülkemiz 21’inci yüzyıla “Türkiye” damgasını vuracaktır. İşte, bu süreçte işçiden işverene, çalışandan emekliye, esnaftan sanayiciye tüm vatandaşlarımızın yanında yer alan AK PARTİ, her zaman toplumun tüm kesimleri için ihtiyaç duyduğu her konuda gereken yasal düzenlemeleri tek tek hayata geçirmesini bilmiştir. Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğinde, geçtiğimiz son yirmi yılda pek çok kişinin hayallerine sığmayacak icraatlar gerçeğe dönüştürülmüştür, kültürel hayattan ticari hayata çok geniş bir yelpazede milyonlara dokunan köklü reformlar gerçekleştirilmiştir. Bugün de 7 ayrı kanun ve 1 kanun hükmünde kararnamede değişiklik içeren kanun teklifimiz üzerinde çalışıyoruz. Hayata geçireceğimiz bu kanun teklifi, çoğunlukla Ticaret Bakanlığı görev alanında yer alan düzenlemeler ihtiva etmektedir.

Teklifimizin 2 maddesi Kooperatifler Kanunu’nda değişiklik yapmayı amaçlamaktadır. Bakanlık temsilcilerine verilecek ücret belirlenirken kooperatiflerin Kooperatif Bilgi Sistemi’ne girecekleri veriler belirgin hâle getirilerek giriş süresi uzatılmaktadır.

Diğer 2 madde Serbest Bölgeler Kanunu’nda değişiklikler öngörmekte olup bir tanesi kalıcı, diğeri ise düzenlemenin geçici maddesidir. Maddeler, serbest bölge işletici şirketlerinin doğal gaz dağıtım ve satış faaliyetlerini düzenlemektedir.

4 madde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Kanunu’nda değişiklikler içermektedir. Vergi mükellefiyeti kapalı olanların oda, borsa üyeliğinin askıya alınmasını, borç terkinini için üst sınır belirleme yetkisini ve TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesine TOBB tarafından verilecek destek süresinin uzatılmasını içermektedir.

Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu’na göre verilen lisanslarla ilgili 2 madde mevcut olup lisans geçerlilik süresi iki yıldan üç yıla çıkarılmakta, lisanslı depo denetimleri yıllara yayılmaktadır.

Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu’nda değişiklik yapan maddeyle esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşlarının üyelere olağanüstü toplantıya çağırılma usulündeki oran artırılmaktadır.

Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’a ilişkin maddeyle toptancı hallerinde tahsisli iş yerlerini kullananlara verilen on iki yıllık kiracılık hakkı on sekiz yıla uzatılmaktadır.

Tedarik zincirindeki haksız ticari uygulamaların önlenmesine yönelik 5 madde ise Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’da değişiklik öngörürken 19’uncu madde 3 Ocak 2023 tarihli Anayasa Mahkemesi kararı doğrultusunda yapılan bir düzenlemedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın başında bahsettiğim küresel gelişmeler, insanlık için yeni bir dönemin başlangıcına işaret etmektedir. Ekonomik bakımdan güçlü olmanın

rekabet üstünlüğü ve başarı anlamına geldiğini biliyoruz. Bir bildiğimiz şey daha var; birlik, beraberlik ve refahın hâkim olduğu güçlü bir Türkiye'yi inşa etmek hep birlikte hareket edip yılmadan mücadele etmekle, çok çalışmakla mümkün olacaktır. Önümüzdeki yüzyıl, Türkiye Yüzyılı olacaktır. Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde milletimize sunulan Türkiye Yüzyılı vizyonu geleceğin Türkiyesini ifade etmektedir. Gösterdiğimiz gayret, sergilediğimiz azim ve kararlılık, inanç ve samimiyetle birleştiğinde toplumumuzun her kesiminin beklentilerini karşılayan, vatandaşlarımızın sorunlarına çözüm üreten icraatlara dönüşmektedir. Devletimizin tüm imkânlarının millet için seferber edilmesiyle Türkiye, dünyanın yükselen değeri olmaktadır. Türkiye, AR-GE ve inovasyon yoluyla teknolojik altyapısını artırmakta, ulusal çapta gerçekleşen teknolojik gelişmelerle ekonomik, askerî, politik alanlar dâhil diğer tüm güç alanlarında hızla yükselmektedir. Türkiye, izlenen doğru politikalar sonucu, diğer devletlerin zorluklar yaşadığı bu dönemde inovasyon girdilerini katma değerli çıktılara çevirmekte son derece başarılı olmuştur. İncancım odur ki Türkiye'ye bir gelecek perspektifi sunmak, insanlarımızın ve ülkemizin çözüm bekleyen sorunlarını ortak akıl ve iradeyle çözüme kavuşturmakla mümkün olacaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle teklifimize katkı koyan, destek veren başta Ticaret Bakanımız Sayın Mehmet Muş olmak üzere, Ticaret Bakanlığımızın değerli çalışanlarına, Sanayi ve Ticaret Komisyonu Başkanımız ve değerli üyelerine ve siz değerli Meclis üyelerimize, milletvekillerimize teşekkür ediyor, kanun teklifinin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şahsı adına ikinci söz talebi Sayın Kadim Durmaz'ın.

Sayın Durmaz, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

KADİM DURMAZ (Tokat) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; 395 sıra sayılı Kanun Teklifi üzerinde söz aldım. Genel Kurulumuzu ve ekranları başında bizi izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Yine, nerede, kimlerle hazırlandığı belli olmayan, AK PARTİ milletvekilleri tarafından Gazi Meclise sunulan ve Anayasa'ya aykırı bir torba yasa uygulamasıyla da yeniden karşı karşıyayız. 7 ayrı temel kanunla ele alınıp ilgili alt komisyonlarda olgunlaştırıldıktan sonra Parlamente'ye sunulması gereken bir hukuk garabetini birlikte yaşıyoruz. Yani yama yaparak kanun düzenlemeye AK PARTİ yirmi yıldır devam ediyor, bir üst lige çıkmadı. Bu torba teklifte, farklı kanunlarda değişiklik yapılması öngörülüyor ama ilgili tali komisyonlardan görüş alınmadan direkt ihtisas komisyonuna sunulması sizce ne kadar doğru? Ama AKP'de öyle bir sorumluluk duygusu henüz oluşmadı. Tam da öngörülen ve planlı olmaktan uzak bir örnekle karşı karşıyayız. İlgili tarafların sadece birkaçıyla görüşüp diğer bileşenlerin görüşü alınmadan yapılan bu kanun teklifleri, tam bir AK PARTİ klasiği hâline gelmiş liyakatten uzak ve yönetimde acizliğin göstergesidir. Bu teklifle AKP âdeti savrulmaya devam ediyor.

Bu düzenlemede, doğal gaz ve enerji fiyatlarındaki artışın önüne geçecek tedbirlerle ihtiyacı olan sanayiciye ve üreticiye bir çare yok. Doğal gaz dağıtımını OSB yönetse ne olacak, diğer firmalar yönetse ne olacak? Bu kanunla serbest bölgelerdeki kullanıcıların doğal gaz maliyeti düşecek mi? Hayır. Buna dair ortak bir çözüm önerisi arayışınız var mı? Maalesef yok. Şekli düzenlemeleri yapmaktan gerçek sorunlara çare üretmek gibi bir niyetiniz hâlâ yok. Zaten şu anda Meclis sırasında heyecanlı olmayıp bunu takip etmeyişiniz bu garabetin de bir örneği. (CHP sıralarından alkışlar)

Sanayici SOS veriyor; sorun doğal gazı kimin işleteceği değil, üreticiyi yakan, sanayicimizin uluslararası rekabet gücünü elinden alan doğal gaz fiyatlarıdır. Ucuzlatıyor musunuz? Hayır.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Kime soruyorsunuz? Boş sıralara sorun, boş sıralara.

KADİM DURMAZ (Devamla) – Yine teklifin içinde, Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun 29 Kasım 2021 tarihinde marketlere çağrıda bulunarak “10 temel gıda ürününde kış boyunca oluşacak enflasyon zamlarını yansıtmayın, mecbur kalırsanız da enflasyonun altında yansıtın. Yani un, yağ, süt, bulgur, makarna, mercimek, yumurta, peynir, tuz ve her ay içinde bir çeşit sebzenin olduğu ürünleri...” Ayrıca, bu 10 kalem ürün için zincir marketlerin üst düzey yöneticilerine de mektup gönderdi. Bu, bir dayanışma çağrısıydı, ne yazık ki karşılık görmedi. Mektup gönderdiği kurumsal markalara “Bu fedakârlığınızı da telafi edeceğimize söz veriyoruz. Doğacak zararı yakında olacak seçimde Millet İttifakı tarafından karşılayacağız.” sözünü vermişti. Tam bir yıl sonra, 26 Aralıkta, Sayın Bakan Mehmet Muş ile 4 zincir market yöneticisinin görüşmesi sonrası, fiyatlara zam yapılmaması kararı alındı. Bir yıl sonra da olsa Sayın Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu'nun söylediğini yaptınız, yapmak zorunda kaldınız. İyi ki Kemal Kılıçdaroğlu ve Cumhuriyet Halk Partisi var, iyi ki Millet İttifakı var.

“Meslek kuruluşları” sadece TOBB’dan ibaret değil, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu, Türkiye Barolar Birliği, Türk Tabipleri Birliği, Türkiye Noterler Birliği, Türkiye Millî Kooperatifler Birliği gibi birçok kurum ve kuruluş var ama yola çıkış sadece bu boyutunu göstererek sunuluyor.

Teklifin 8’inci maddesinde ise TOBB’un eğitime vereceği destek var, bunu doğru buluyor, zaten destekliyoruz.

9’uncu maddede lisanslı depoculuğa dair sürenin uzatımı var. Konu Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonun en asli göreviyken, onun olgunlaştırması gerekirken ne acı ki AK PARTİ ve küçük ortağı bunu da Sanayi Komisyonuna getirdi.

Teklifin 11’inci maddesinde federasyonlara dair bir düzenleme yapılıyor; burada TESK’in görüşü alınmamış, en üst kuruluşunun kendi hakkındaki kanunda değişiklik yapıldığından bilgisi yok. Onlardan görüş almadan yapıyorsanız diyecek tek söz var: Yazıklar olsun! Hani katılımcı yasa yapma, hani nerede ileri demokrasi? Ha, geçmişte söylemişsiniz, şimdi aklıma geldi; siz iktidara gelirken demokrasiyi zaten amacınıza ulaşıp bu ülkenin kamu kaynaklarını birine aktarmak için araç olarak kullanıyordunuz, inceğiniz durağı da belirlemişsiniz. TESK’in bünyesinde yaklaşık olarak 3.090 meslek kuruluşu faaliyet göstermekte, 2 milyona yakın da esnaf ve sanatkâr temsil ediyor ama burada üvey evlat muamelesi gördü.

2022 yılının ilk sekiz ayında 60 bin küçük esnaf ve sanatkâr kepenk kapatmak zorunda kaldı. Bu rakam 2021 yılının ilk altı ayına göre yüzde 20 artarak bu tabloyu getirdi. Siyasi ömrünüz bitti; günü kurtarmaktan öte öne geçmeyen, hâlâ kalıcı, kapsayıcı yasalar yapacak mısınız diye sormuyorum, zaten orulduğunuzu ifade ediyorsunuz, yapacak mecaliniz de kalmadı.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yeniden vira bismillah 2023’te.

KADİM DURMAZ (Devamla) – Evet, inşallah bu yaptığınız hataları düzeltmek de Millet İttifakı’na nasip olacaktır.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Kadim ağabeyciğim, sen inşallah...

KADİM DURMAZ (Devamla) – 2003’ten 2022’ye kadar milletimiz aşından, işinden, alın terinden, kazancından Erdoğan ve “şahsım” hükümetine tam 2 trilyon 538 milyar dolar vergi ödedi. Yetmedi, AK PARTİ iktidarı haksızca, vicdansızca, etki analizi yapmadan 65 milyar dolarlık özelleştirme yaptı; yine, bu aziz milletin sırtına 125 milyar dolar da borçlanarak yük yükledi. Yani yirmi yılda 2 trilyon 725 milyar 482 milyon doları, Erdoğan hükümetleri, hesapsızca, geri dönmeyecek şekilde bu ülkenin alın terini, emeğini, yetim hakkını harcadı.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yapma Kadim ağabey ya!

KADİM DURMAZ (Devamla) – Ve bu şu demek: Yani cumhuriyetin seksen yılında cumhuriyet hükümetlerinin kullandığı kaynağın tam 4 katını kullandınız, 4 katını!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Etme Kadim ağabey.

KADİM DURMAZ (Devamla) – Bunun vebali ağır olacak, onu söyleyeyim. Önceki hükümetlerin birçok kez kanuni düzenlemelerle yanlıştan döndüğü... Ama siz bu kaynakları birilerine aktarabilme uğruna Devlet İhale Yasası'nda 181 defa değişiklik yapma garabetini yaşattınız. Bu, işte, vicdansız, hesap vermekten uzak harcadığınız paraların günü gelecek, bu aziz millete hesabını vereceksiniz. Tabii ki talimatlı yargılarla değil, dünyanın en saygın ülkelerindeki yargıçların arasına girecek bağımsız ve tarafsız yargıyla.

Tabii, kuruluş amacı ülkemiz çiftçisini desteklemek olan Tarım Kredi Kooperatifi marketleri var. Hiç bu raflardaki ürünleri incelediniz mi? İşte, devlet ne yapıyor? Pirinci İtalya ve Yunanistan'dan, kırmızı mercimeği Kanada'dan, yenibahar ve baharatını Meksika'dan, zerdeçalı Hindistan'dan ithal ediyorsunuz. Döviz arttıkça ithal gıda fiyatları da yükseliyor. Kendi çiftçinize reva görmediğiniz fiyatları yabancı ülkelerin çiftçilerine reva görmeye devam ediyorsunuz. Kendi çiftçinizi toprağa, üretime küstürdünüz.

İbrahim Bey, iyi dinle!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Dinliyorum.

KADİM DURMAZ (Devamla) – Ve 35 milyon dönüm tarım arazisi bugün ekilemiyor ve tarım dışına bırakıldı sizin tarım politikasızlığınız yüzünden.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hadi canım!

KADİM DURMAZ (Devamla) – Yine, siz, yabancı çiftçiyi, yandaşı ve aracıyı zengin etmekten vazgeçmediniz; yine vebaldesiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KADİM DURMAZ (Devamla) – Sayın Başkanım, toparlıyorum.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi, buyurun.

KADİM DURMAZ (Devamla) – Engin Bey'in de bir alacağı vardı.

Milletten para istediniz, aldınız; yetki istediniz, aldınız; 2010 ve 2017 arası Anayasa'yı da değiştirdiniz “Ülke uçacak.” dediniz ama çakıldı. Ülkede ne bağımsız yargı ne denge ne denetim sistemi bırakmadınız. Taahhüdünüz, Türkiye'nin 2023'te dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına girmesiydi ama siz ilk 20'den de düşürme garabetini yaşattınız.

Bugünlerde ciddi bir kuraklık tehdidiyle karşı karşıyayız. Bakıyoruz AK PARTİ iktidarına, hiçbir önlemini yok. Şu anda çiftçiler ürünlerini ocak ayında sulamak zorunda kalıyor. Elektrik maliyeti yükseliyor, mazot harcıyor. Bu ne demektir? Çiftçiyi kaderine terk ettiniz yani çiftçi tarımsal sulamayı elektriğe ve mazota...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Durmaz, çok teşekkür ediyorum.

KADİM DURMAZ (Devamla) – Sayın Başkanım, toparlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Durmaz, tamamlandı sözleriniz, ek süreyi de verdim, çok teşekkür ettim.

KADİM DURMAZ (Devamla) – Hemen devam ediyorum o zaman.

BAŞKAN – Sayın Durmaz, çok teşekkür ediyorum.

KADİM DURMAZ (Devamla) – Tamamlıyorum Başkanım.

Araç muayene istasyonlarına yüzde 122 zam yaptınız, bunun da gözden geçirilmesi lazım. Taksi, otomobil, kamyonet, tır, çekici, otobüs... Hepsi şikâyetçi.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, sayın milletvekilleri, teklifin tümü üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Soru-cevap işlemi yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.01

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 21.14

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Sevda ERDAN KILIÇ (İzmir)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 54’üncü Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

395 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi birinci bölümün konuşmalarına başlayacağız.

Birinci bölüm 1 ila 10’uncu maddeleri kapsamaktadır.

İlk söz, İYİ Parti Grubu adına Sayın Yasin Öztürk’ün.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin birinci bölümü üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ülkenin gerçek gündeminden kopuk, zamansız, tekrar tekrar önümüze gelmiş bir kanuni düzenlemeyle karşı karşıyayız. Bu kanun teklifiyle değişiklik öngörülen kanunlarda yeni, çözüme yönelik hiçbir şey yok, olmasına imkân da yok çünkü ya ülkenin gerçeklerinden haberiniz yok -ki bu mümkün değil, vatandaş “Geçinemiyoruz.” diye çığlık çığlığa bağırıyor çağırıyor- ya da ülkenin gerçekleriyle yüzleşmeye cesaretiniz yok ki işte, bütün mesele bu.

İstatistik, verilerle yalan söyleme sanatıdır. Resmî istatistik kurumu TÜİK dönemlik veriler açıklıyor. TÜİK tarafından açıklanan veriler uzun zamandır inandırıcılığını yitirmiş olsa da Kurumun baskılanmasına rağmen, yetmezmiş gibi Kurumun baskılanmasına rağmen bazı gerçekler gizleniyor. TÜİK tarafından Aralık 2022 dönemine ilişkin Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi yenice açıklandı. Tarımdaki girdi fiyatlarının yıllık artışı bir önceki yılın aralık ayına göre yüzde 151 ve on iki aylık ortalamalara göre yüzde 132 oranında gerçekleşti. Rakamlar çığlık atıyor, bangır bangır bağırıyor. Bu arada, merak ettiğimiz bir soru var: Tarımda girdi enflasyonu yüzde 151’in üzerinde iken tüketici enflasyonu nasıl yarı yarıya çıkıyor? TÜİK sağ olsun. Derdimiz TÜİK’in sanatını nasıl icra ettiği değil, bu yalanlara neden ihtiyaç duyuluyor, onu merak ediyoruz. Bu koşullarda tarımdaki enflasyon arttıkça tüketicinin enflasyonunun düşme şansı var mı sizce? Hiç mi yok? Elbette var ama bunun için gerçeklerin acı da olsa kabul edilip çözüm için irade gösterilmesi şart. Eskiden vatandaş kasalarla meyve, sebze alırdı, bugün evine üçer dörder kilo sebze, meyve alan kaldı mı, nerede? Yeni dönemin acı gerçeği 3 tane portakal, 4 tane elma, gram gram sebze.

Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünün verilerine göre, geçtiğimiz yıl 116.687 tarlanın satışı yapılmış. Burada da sormamız gereken 2 soru var: Bu tarlaları kim sattı ve bu tarlaları kim neden aldı? Tarlaları satın alanlar çiftçilik yapacaklarsa sorun yok. Ya bu tarlalar arsaya dönüşecekse ya da ekilmiyorsa; esas sorun burada. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünde bu sorulara cevap yok.

Görüştüğümüz kanun teklifinde, Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’da bir değişiklik yapılıyor. İyi bir şey olacak diye kimse heyecanlanmasın. Maddeyle ne yapılmak isteniyor açıklayayım. Toptancı hallerinde 1

Ocak 2012 tarihinden önce tahsisli iş yerleri, bu tarihten sonra hiçbir işleme gerek kalmaksızın mevcut sahiplerine on iki yıl süreyle kiralanmıştı ve bu süre 31 Aralık 2023 tarihinde sona erecekti. Şimdi, bu düzenlemeyle kira süreleri on sekiz yıla çıkarılıyor. Niye çıkarılıyor, onu da anlamış değiliz. Kira süresinin bitmesine neredeyse bir yıl var; onu da geçtik, süre bitse bile buradaki kiracılara öncelik verilmek üzere ihaleyle zaten süre de uzatılıyor. Toptancı hallerindeki kira sözleşmelerinin süresi uzayınca tarım ürünlerindeki yüzde 151'lik enflasyon düşecekse, sebze, meyve ucuzlayacaksa hiç itirazsız bu maddeye “kabul” oyu da verelim ama niyet halis değil. Toptancı hallerindeki kira gelirleri belediyelerce toplanıyor. Hal esnafına sözümüz yok ama milletimizin oylarıyla seçilen belediye başkanlarının iradesini yok saymak demokratik ilkelerle çelişmektedir, itirazımız bunadır.

Değerli milletvekilleri, yine, kanun teklifinde ticaret odalarında ve ticaret borsasında vergi mükellefiyeti kapalı olan üyelerin kayıtlı oldukları odaların yönetim kurulu kararıyla üyeliklerinin askıya alınması ve aidat borçlarının durdurulmasına yönelik düzenlemeler var. Vergi mükellefiyetinin kapalı olması ne demektir? En açık hâliyle iş yerinin kapanması demektir. İş yeri kapanan bir şirket mesulünün boşu boşuna ticaret odasına aidat ödemesine bizim de gönlümüz razı değil ancak bu da tarım arazilerinin satışı gibi, şirketlerin kapanmasına ilişkin bir gerçeği sorgulamamızın önüne geçmiyor. Bu iş yerleri neden kapandı? Neden iş yapamaz duruma geldi? Bu iş yerleri kapanınca kaç kişi işsiz kaldı?

TOBB açılan, kapanan şirket sayılarına ilişkin aylık veriler yayınıyor. Aralık 2022 verilerine göre bir yılda kurulan şirket sayısı bir önceki yıla oranla yüzde 27,8 artmış. Aynı dönemler içinde kapanan şirket oranı ise yüzde 42,8 artmış. TOBB'un verilerinde açılan şirketlere yönelik ilginç bir bilgi daha var. Türkiye’de kurulan yabancı ortak sermayeli şirketlerde ağırlık Rusya ve İran’da. Sakın “Yabancı sermaye istikrara gelir.” deyip yine kendimizi kandırmayalım. Savaş nedeniyle istikrarsız olan bölgeden kaçan, sermayesini kurtarmak için Türkiye’ye sığınıyor. İşte, sebze ve meyve fiyatlarındaki artışa hal kiralardaki süre uzatımı nasıl çözüm olamayacaksa bu madde de şirket kapamalarının önüne geçemeyecek bir düzenleme.

Değerli milletvekilleri, geçtiğimiz yıl ürün fiyatlarında fahiş artışlar olunca iktidar panik hâlinde sözde düzenlemeler yaparak çözüm arayışına girmişti. İşte, yine, bugün önümüzdeki kanun teklifinde bulunan birçok kanunda güya düzenlemeler yapılarak sözde önlem alınmaya çalışıldı. “Sözde” kelimesini ısrarla vurguluyorum çünkü o gün yapılanlar, iktidarın Pandora’nın kutusundan fırlayan kötülükleri makyajla gizlemek için aldığı önlemlerdi.

Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’da 2022 yılında 2 defa değişiklik yapıldı ancak “Tedarik zincirinde haksız ticari uygulamalar” tanımı yapmak ve buna ilişkin hükümleri düzenlemek akıllarına yeni gelmiştir. Bu tanımı koymak perakende ticarete yaşanan fahiş fiyat artışlarını engelleyecek mi? Tabii, her zamanki gibi, bu kanun teklifinde de buna yönelik bir çözüm yok; düz mantık, sadece, cezalar artarsa fiyat düşer. Bundan önceki kanun tekliflerinde de ceza artışı yapıldı. Hatta üstüne üstlük, adı sıkça anılan zincir marketlere cezalar da verildi, fiyatlar düşmedi, aksine, bu marketler ceza olarak ödedikleri paralardan kurtulmak için yeni fiyat artışlarına gitti. Sözün özü, bu maddeyle yapılan değişiklikten de kimse beklentiye kapılmasın.

Bu kanun teklifinde Kooperatifler Kanunu’nda da yapılacak düzenlemeler var. Bu kanun yürürlüğe girdikten sonra 19 defa değişikliğe uğramıştır, bu 20’ncisi olacak. 2021 yılından itibaren ise bu birleşimi de sayarsak 5’inci defa Meclisin gündeminde. Biz müneccim değiliz ama bu kanun teklifi 2021 yılının Ekim ayında Komisyon gündemine geldiğinde kullandığım ifadeyi aynen tekrarlıyorum: Şu an kanundaki 19’uncu değişikliği görüşüyoruz, Komisyon görüşmelerinden anladığımız kadarıyla çok yakında bu kanunun “bazı kanunlarda değişiklik” adı altında yeniden önümüze getirileceği aşikârdır. Böyle olması yerine, keşke uzun zamandır gördüğümüz ve birbirinden alakasız torba kanunların aksine, konuyla

ilgili maddelerde değişiklik içerdiği için takdir ettiğimiz bir kanun düzenlemesini kısa zaman sonra tekrar görüşmek zorunda kalmayacağımız şekilde yapabileseydik. Şimdi ne oldu? Hem Komisyonunda hem Genel Kurulda yaptığımız uyarıları dikkate almadınız. Kooperatiflerin genel kurul toplantısında bulunması gereken Bakanlık temsilcilerinin alacağı ücreti bile belirsiz bıraktınız. Bu madde o gün Komisyonunda verilen önergelerle düzeltilemez miydi? Genel Kurulda verilen önergelerle düzeltilemez miydi? Muhalefetten gelen her önergeye “istemeyük” demezseniz tabii ki de düzeltilebilirdi. Madde Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi ve şimdi düzeltmek zorunda kaldınız; yazık kaybedilen zamana, yazık Meclisin itibarına.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ’si tarafından verilen kanun tekliflerinde dikkat çeken bir hususta kanunla yapılması gereken düzenlemelerin yönetmelikle yapılması, yönetmelikle yapılan düzenlemeler için de yeniden kanuna ihtiyaç duyulması ve bunun dava konusu olması hâlinde de yeniden kanuni düzenleme yapılması uygulamasıdır. Çıkardığımız kanunlar bumerang gibi dönüp dönüp tekrar Meclise geliyor. Bu kanun teklifinin 15’inci maddesi de bu uygulamanın en bariz örneğini oluşturuyor. Maddeyle alışveriş merkezlerinde uygulama birliğinin sağlanması amacıyla ortak kullanım alanlarından elde edilen gelirler ile bu alanlara ilişkin giderlerin kapsamı belirleniyor. Bu konu alışveriş merkezlerindeki malikler ile alışveriş merkezi içinde faaliyet gösteren perakende işletmeler arasında sorunlu bir konu. AK PARTİ’si güya bu sorunu çözmek için önce kanuni bir düzenleme yapıyor. Düzenlemede “AVM’lerdeki ortak kullanım alanlarıyla ilgili gelir ve giderlere katılma hususu yönetmelikle belirlenir.” deniliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) – Sayın Başkanım, tamamlıyorum.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

Buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) – 18 Ağustos 2022 tarihinde Resmî Gazete’de yönetmelik yayımlanıyor ve ne görüyoruz? Yönetmelikte yer alan hükümlerin kanunla belirlenmesi gerektiği için Danıştaya dava açılıyor ve yine bir Danıştay iptaliyle karşı karşıya kalmamak adına, yönetmelikte yer alan hükümler kanunlaşması adına yeniden önümüze getiriliyor. Tekerleme gibi, değil mi? Danıştayın iptal davaları ortada. Bir değil, iki değil, bu kaçınıcı hukuk tanımazlığınız?

Mülkiyet hakkına ilişkin hususlar, tarafları arasında hukuksal, ekonomik menfaati yakından ilgilendirdiği için yönetmelikle düzenlenemez. Tekrar ediyorum: Bu yaptığınız zaman kayıbdır, bu yaptığınız Meclisi oyalamaktır; bu, yargıyı gereksiz yere meşgul etmektir. Zamanınız az kaldı, bari kalan zamanınızı Meclisi oyalamakla değil, vatandaşın gerçek sorunlarını çözmek için değerlendirin diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Ramazan Kaşlı.

Buyurun Sayın Kaşlı. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA RAMAZAN KAŞLI (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 Sayılı Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin birinci bölümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Heyetinizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, cumhuriyetimizin 100’üncü yılı olan 2023 yılında ülkemizin ekonomik ve sosyal alanlarda izleyeceği politikalar özenle belirlenmiştir. “Türkiye Yüzyılı” vizyonuyla “lider ülke Türkiye” hedefimiz inşallah Cumhurbaşkanlığıyla gerçekleşecektir. 2020 yılından bugüne özellikle Covid salgınının olumsuz yansımalarıyla daralan dünya ekonomisi, 2022 yılında ise Rusya-

Ukrayna savaşıyla başlayan jeopolitik gerilim, küresel ekonomi üzerindeki riskleri ve belirsizlikleri önemli oranda artırmış, bu küresel belirsizliklerden ülkemiz de önemli ölçüde etkilenmiştir. Bu süreçte özellikle uluslararası kuruluşların büyüme öngörülerinde kayda değer şekilde aşağı yönlü güncellemeler yapılmışken ülkemiz, vatandaşımıza sağlanan kısa çalışma ödenekleri, birçok sektördeki vergi indirimleri, SGK prim ödemelerinin ertelenmesi, işletmelere yönelik hibe destekleri ve kredi uygulamaları gibi salgının ekonomi üzerindeki olumsuz etkilerini hafifletmeye yönelik politikalar oluşturarak ekonomiyi destekleyici düzenlemelere gitmiştir. Bu düzenlemeler çerçevesinde, şu anda da görüşmekte olduğumuz Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğiyle ilgili kanunda, mevcut üyelerle ilgili hukuki uyumsuzluk yaşamamaları adına çeşitli düzenlemelere gidilmiştir.

Kanun teklifinin 1'inci ve 2'nci maddeleriyle, kooperatif ve üst kuruluşları yönetim kurulu üyelerinin Kooperatif Bilgi Sistemi'ne aktarmakla yükümlü olduğu bilgilerin neler olduğu belirgin hâle getirilmekte; bununla birlikte ülke genelinde yaklaşık 60 bin kooperatifin 6,5 milyon ortağına ait verilerin girişinde yaşanacak sorunları en aza indirmek ve yönetim kurulu üyelerine cezai sorumluluk doğmasını önlemek amacıyla bilgi aktarımına ilişkin sürenin uzatılması sağlanmaktadır.

Ülkemizin ihracatının artırılması noktasında önemli politika araçlarından biri olan serbest bölgelerle ilgili düzenleme ise kanun teklifinin 3'üncü ve 4'üncü maddelerinde yer almıştır. Ülkemizde aktif olarak faaliyet gösteren 19 serbest bölgede, 530'u yabancı olmak üzere 2.050 firma faaliyet göstermekte ve 90 binin üzerinde çalışan istihdam edilmektedir. 2022 yılı sonu itibarıyla serbest bölgelerin yurt dışına ihracatı bir önceki yıla göre yüzde 17 oranında artarak 11,4 milyar dolara ulaşmıştır. Yapılan bu düzenlemeyle, serbest bölge işletçilerinin fiilen yapmakta oldukları doğal gaz yatırımı ve bölge içi doğal gaz dağıtım faaliyetlerinin yasal zemine oturtulması amaçlanmaktadır.

Kanun teklifinin 5'inci ve 6'ncı maddesiyle yapılan düzenlemeyle, fiilen ticareti terk edenlerin vergi mükellefiyetini sonlandırmasına karşın ticaret sicili kaydını sildirmemesi nedeniyle oda ve borsa üyelikleri devam ettiğinden aidat tahakkuklarının da devam etmesi nedeniyle beklenmedik borçlarla karşılaşmalarını için vergi kaydı silinen oda ve borsa üyelerinin üyelikleri askıya alınarak aidat tahakkukları durdurulmaktadır. Bu sayede, ticareti terk etmiş olanlar için oda ve borsa aidat borçlarının birikmesinin ve bu hususta mağduriyet yaşanmasının önüne geçilmiş olacaktır.

Kanun teklifinin 7'nci maddesiyle asıl ve ikincillerin toplamı asgari ücretin yarısını geçmeyen ve zaman aşımı süresine bir yıldan az kalan aidat borçlarının silinebilmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır. TOBB Genel Kurulu tarafından bu sınırı aşmamak üzere her yıl üst sınır belirlenecek, oda ve borsa meclisleri ise alacak durumları ve takip masrafları gibi hususları dikkate alarak düşük tutarlı aidat borçlarını silebileceklerdir.

Kanun teklifinin 9'uncu ve 10'uncu maddesi ise lisanslı depoculukla ilgili düzenlemeler içermektedir. Sistemin hukuki altyapısı 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu'nun 2005 yılında yürürlüğe konulmasıyla oluşturulmuş, ülkemizde ilk lisanslı depo işletmesi 2011 yılında Ankara'nın Polatlı ilçesinde 40 bin ton kapasiteyle başlatılmıştır. Lisanslı depoculuk için bugüne kadar 307 adet şirket kuruluş için izin almış, bunların 169'u lisans alarak faaliyetlerine başlamışlardır. Bu depoların toplam kapasitesi ise yaklaşık 9 milyon ton civarındadır. Ayrıca, lisanslı depoculuk sistemi, tarım ürünlerinin elektronik ortamda kolay ve güvenli bir biçimde alınıp satılabilmesini sağlayarak bu sayede güvenilir, etkin ve istikrarlı bir piyasa oluşumunu temin etmektedir. Bu maddelerde yapılacak değişikliklerle, lisanslı depoculuk mevzuatı kapsamında, 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu'na göre ilgili işletmelere verilen iki yıllık lisans süresi de üç yıla çıkarılmaktadır.

Değerli milletvekilleri, kanunun öngördüğü genel düzenlemelerden en önemlisi ise alışveriş merkezleriyle ilgili olan düzenlemedir. Alışveriş merkezlerinin ortak gelirlerinin tasarrufu ve

giderlerinin paylaşımına ilişkin sorunların ortaya çıkması alışveriş merkezi malikleri ile perakende işletmeler arasında sorunların oluşmasına yol açmış ve bu yasal düzenlemeyle hakkaniyetli bir yaklaşım sağlanmıştır. Alışveriş merkezlerinin sayısının hızla artıyor olmasının önemli bir sonucu olarak bugün bu merkezlerin toplumun tüm kesimleri için sosyal alanlar hâline gelmesiyle birlikte fiziki ticaretin de artık bu merkezlerden sağlanıyor olmasıdır. Toplumsal ve iktisadi dönüşümlerin meydan okuması karşısında biçare olan düşük sermaye sahibi küçük işletmelerin tümü ne yazık ki artık bu dönüşüme teslim olmaya başlamışlardır. Teknolojinin ve küresel ekonomiye toplumsal adaptasyon seviyesinin ilerlemesiyle birlikte Türkiye'deki küçük işletmelerin hayatta kalma şartları giderek zorlaşmaktadır. Özellikle ticaret, imalat ve hizmet sektörlerinde yer alan iş sahalarında küresel veya büyük aktörler pazar paylarını büyütmede, bu nedenle küçük işletmelerin faaliyet sahaları ve rekabet imkânları azalmaktadır. Küçük esnaf değişime ayak uydurma konusunda âciz ve yetersiz kalmakta ve daha da önemlisi, Türk toplumunun tüketim alışkanlıkları ve hayat tarzı hızla köklü bir şekilde dönüşmekte, bu da bazı iş kollarının daralmasıyla neticelenmektedir. Evinizin anahtarını bıraktığımız, çocuğunuzu emanet ettiğiniz, paranız yetişmediğinde borç para aldığımız, cenazenizde, hastalığınızda yanınızda olan, beraber ağlayıp beraber güldüğünüz mahalle bakkalınızın, fırıncınızın; lokanta, pastane gibi her türlü temel gıda işletmeleri başta olmak üzere, giyim, ayakkabı, mobilya, beyaz eşya satan yerel esnafımızın, tuhafiyecinin, züccaciyecinin yani kısaca tüm esnafımızın sorunlarını bir nebze çözebilmek adına, büyük market zincirlerinin şehir merkezinde şube açmaları için asgari iş yeri büyüklüğü standardı getirilmeli ve bu standarda uymayan mevcut şubeler de bir program dâhilinde yerleşim yeri dışına taşınarak küçük esnaf aleyhine gelişen bu haksız rekabetin önüne geçilmelidir.

Ülkemizin istikrarı, kalkınması ve dinamizmi açısından vazgeçilmez bir unsur olan, bugün sayıları 1 milyon 923 bin civarında olan esnafımızı anlamak, tüm problemlerini yerinde ve doğru tespitlerle çözüme kavuşturmak için, yeni yüzyılın Türkiye Yüzyılı olması için Cumhurbaşkanlığı İktisadi Reformlar Kurulu olarak "lider ülke Türkiye" hedefimize doğru durmadan, yorulmadan, yılmadan, var gücümüzle çalıştığımızı ve önümüzdeki süreçte de daha çok çalışacağımızı bir kez daha bu kürsüden beyan ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Muazzez Orhan Işık.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Torba yasa ve korsan önerge yöntemleriyle yasa yapma teamülleri ve tekniklerinin ihlal edildiği bu süreçte, kamu zararına yol açan uygulamalara yasal kılıf uydurulmaktadır. Torba yasa, bir hukuk terimi veya yasa yapma yöntemi olamaz. Yasa yapma tekniği açısından kanun adı ve bölümlenme yol açılan karmaşa nedeniyle de torba yasa uygulaması sorunludur. Torba yasa uygulamasıyla kanunun ilgili kamuoyunca tartışılması engellendiği gibi, Anayasa ve İç Tüzük gereği olan süreçlerde ilgili komisyonlarda müzakere edilmesi de engellenmektedir. Kanunlar üzerine çalışan idare ve anayasa hukukçuları bile bu torba kanun uygulaması karşısında çözümsüz kalmıştır.

Görüşüğümüz bu torba yasada 8 farklı kanun ve 1 kanun hükmünde kararname var. Jet hızıyla Komisyona, oradan Genel Kurula gelen bu düzenleme de yakın zamanda değişiklik yapılmış olan kanunları yeniden değiştiriyor. Örneğin, Kooperatifler Kanunu 2018'den sonra 4'üncü defadır değiştiriliyor. Alelacele getirilen bu tekliflerle, tam bir öngörüsüzlük, plansızlık ve denetimsizlik örneği yaşanmaktadır. Bu uygulama kanunları anlaşılmaz ve uygulanamaz hâle getirmekten başka bir işe yaramamaktadır. Yine, Enerji ve Ticaret Komisyonunda sadece bir gün görüülen bu torba teklif, odaların, esnafın, kendileri hakkında karar alınan kooperatif temsilcilerinin, emekçilerin ve sendikaların görüşü alınmadan Meclis gündemine getirilmiştir. Bu çalışmaların herhangi bir ön

hazırlık yapılmadan, gelişigüzel gündeme taşınmasının ileride yeni düzenlemelere yol açacağı kesindir. Bu kanun teklifi de sadece sermaye kesimlerinin istekleri doğrultusunda hazırlanmış; kadınların, yoksulların, gençlerin, emekçilerin, engellilerin ekonomik sorunlarını çözmekten çok uzak bir düzenlemedir. Bu düzenlenmelerden daha acil ve hayati olan EYT, açlık sınırının altında olan emekli ve çalışan ödeneklerinin artırılması, mutlak açlığa mahkûm edilen dul ve yetimlerle ilgili, ekonomik kriz karşısında tükenen esnaf ve çiftçiye gerekli desteklerin sunulması gibi düzenlemeleri neden yapmıyorsunuz?

İktidarın tüm politikaları, çıkardığı her kanun emek sömürsünü daha da derinleştirmektedir. Emekçiyi değil sermayedarı koruyan, emeği yok sayan iktidara ve patronlara karşı emekçiler her yerde hakları ve yaşamları için direniyor. Şanlıurfa'da TÜVTÜRK Araç Muayene İstasyonu'nda NAKLİYAT-İŞ Sendikasına üye oldukları gerekçesiyle işten çıkarılan işçilerin direnişi 1.520'nci gününde devam ediyor. Eskişehir'de bulunan Atışkan Alçıda, KRISTAL-İŞ Sendikasında örgütlenen işçiler toplu iş sözleşmesi sürecinde anlaşmaya varılmaması üzerine başlattıkları grevin 199'uncu gününde. Zonguldak'ın Çaycuma ilçesinde faaliyet gösteren Nersoy Tekstilde ÖZ İPLİK-İŞ Sendikasına üye oldukları için işten çıkarılan 21 işçinin fabrika önündeki direnişi 152'nci gününde. Aylar önce İzmir'de hakları gasbedilerek işten çıkarılan işçiler, haklarının ödeneceği sözü verilmesine rağmen ödenmeyen hakları için başlattıkları eylemin 79'uncu gününde. Kocaeli'deki KARTONSAN Fabrikası patronunun TİSK görüşmelerini tıkaması üzerine, SELÜLOZ-İŞ'te örgütlü işçilerin grevi 35'inci gününde. Bursa'da Demirtaş Organize Sanayi Bölgesi'nde bulunan Turkuaz Tekstilde, Barutçu Tekstilde, sendikalaştığı için işten atılan ÖZ İPLİK-İŞ üyesi işçilerin fabrika önündeki direnişleri devam ediyor. İzmir Kınık'taki Özyeğin/Fiba Holdingin ortağı olduğu Polyak Madencilik tarafından hukuksuzca işten çıkarılan Erdoğan Çapaklı işe iadesi için elli sekiz gündür direniyor. Ağaç AŞ'de işkenceye ve işten atmaya karşı Bilal Atan'ın direnişi 43'üncü gününde. Bursa'da bulunan ÇİMTAŞ Fabrikasında on yıllık işinden tazminatsız bir şekilde çıkarılan Göksel Kaya direnişinin 21'inci gününde. Esenyurt LC Waikiki depo işçilerinin direnişi 13'üncü gününde. Trendyol çalışanları ve tüm kurye işçileri, iş yükü ve gelir kaybına karşı alanlara çıkıyor. Grev yasakçısı olan AKP'ye karşı grevde olan işçileri ve direnen emekçileri buradan selamlıyorum.

Emek sömürsü ve hukuksuzluklar sadece bu saydıklarımınla sınırlı değil. Ekolojik tahribata sebep olan, doğa ve insan sağlığına tehdit oluşturan, kimseyi yaklaştırmadığımız, gözden ırak Akkuyu Nükleer Santrali'nde de derin bir emek sömürsü yaşanmaktadır. Bizlere ulaşan işçilerin aktardığı tablo, buranın bir iş yeri değil, tam anlamıyla bir toplama kampı olduğunu gösteriyor. 4 kişilik kapasitesi olan prefabriklerde en az 6-7 kişi kalıyor. Lavabo, banyo, tuvalet yetersiz olduğu için tuvalet sırası bile on beş-yirmi dakikada geliyor. Yemek ayrı bir işkence, bir saat olan yemek molasında on beş dakika yol gidip gelen işçiler, ancak beş-on dakikada yemek yemek zorunda kalıyor. Yine, yemek molası dışında gün boyunca herhangi bir başka mola yok. Bırakın dinlenmeyi yemek için vakitleri bile olmayan işçilerin mesai bitiminde kalacakları yere ulaşmaları da ayrıca bir eziyet. Servisleri yetersiz olduğu için işçiler saatlerce servis sırası beklemekte, geç kaldıklarında mesaisi kesilmekte, geç kalmamak için de işçiler yasaklı ve riskli olduğu hâlde yürüyerek işe gitmek zorunda kalmaktadır. Buradaki farklı taşeron firmalarında çalışan yüzlerce işçi aynı işi yaptıkları hâlde farklı ücret almakta, aldıkları ücretler de açlık sınırının altındadır.

Memleketin her yerinden gelen işçiler, izin aldıkları günlerin ücretini alamadıkları ve sigorta primleri yatırılmadığı için izin kullanmamaktadırlar. Derin ekonomik kriz ve işsizlik nedeniyle zaten çok az bir ücretle çalışmak zorunda kalan işçiler, kıdem tazminatını kaybetmemek, yasal haklarını korumak ve işverenin kara listesine girmemek için aylarca çocuklarından ve ailelerinden uzak kalıyor. Dinlenemeyen, izin kullanamayan işçiler iş kazalarıyla yüz yüzedir; yaşanan kazalar kamuoyundan

gizlenmektedir; daha bugün yaşanan kazada bir işçinin parmağı kopmuştur. Kölelik koşullarında çalışmak zorunda kalan Akkuyu işçilerinin hakları, iş sağlığı ve güvenliği sistematik bir şekilde ihlal edilmektedir.

Diğer bir sömürü merkezi de sesleri, çılgınlıkları duyulmayan yüz binlerce gencin çalıştığı çağrı merkezleridir. AKP, işçinin değil, rantçının yanındadır. Ülkede iş cinayetleri, katliam boyutlarına varmıştır. Her gün 6 işçi, sabah işe gidip akşam evine dönemiyor; her yıl binlerce işçi hayatını kaybediyor, on binlercesi yaralanıyor, engelli kalıyor. Katliam boyutuna varmış iş cinayetleri karşısında hiçbir şey yokmuş gibi davranan bu kölelik düzenini yaratan AKP iktidarının vahşi kapitalizme hizmet etmekten başka bir misyonu kalmamıştır. Emekçilerin bu durumu özetleyen güzel bir sloganı var: “Zam, zulüm, işkence, işte AKP.”

Değerli halkımız, bu kanun teklifinde AVM’leri veya zincir marketleri düzenleyen veya kısıtlayan bir teklif sunulmuyor. AVM’lerin ve zincir marketlerin piyasada haksız rekabet uygulamaları devam ediyor. Bu kanun teklifiyle AVM yönetimlerinin gelirleri artırılırken AVM esnafına ise ilave yaptırım ve yükler getiriliyor. AKP, fiyat artışlarının ve fahiş zamların sorumlusu olarak esnafı işaret ediyor ancak elektrik, doğal gaz, mazot, kira ve diğer maliyetlerin artışının nedeni esnaf değildir, tam tersi, esnaf maliyetlerin fahiş artışı nedeniyle iflasın eşiğindedir. Esnaf, bir yandan AKP zamlarıyla, bir yandan tekeli AVM ve zincir marketlerle mücadele ediyor. Bu yasada küçük ve orta ölçekli esnafın AVM’lere karşı korunması için kooperatifleşmenin önünü açacak düzenlemeler yapılmalıdır.

AKP’nin kur ve faiz politikaları, yerli üreticileri bitirme noktasına getirmiştir. İhracat ithalatı karşılamıyor, ticaret açık veriyor. Sadece 2022 yılında 110 milyar dolar açık veren Türkiye’nin bu kur ve faiz politikalarıyla alacağı yol kalmamıştır. Değersiz Türk lirasının daha da değersizleşmesi için kasıtlı bir politika yürüten AKP iktidarı döneminde ülkede sanayinin istihdam içindeki payı artmamış, tarımın payı ise yüzde 36’dan 18’e düşmüştür. Ekonomik krize bağlı olarak petrol, doğal gaz ve elektrikten kaynaklı enerjinin maliyetleri günden güne artmaktadır. İstanbul’da bir fırıncının elektrik faturası bir yıl içinde 30 binden 40 bine çıkıyorsa bu, ekmeğin fiyatına yansiyacaktır.

Ekonomik kriz ve yükselen maliyetler nedeniyle iflasın eşiğinde olan ve kapanan işletme sayısı da sürekli artıyor. Son bir yılda kapanan şirket sayısında yüzde 43, kooperatif sayısında yüzde 18, gerçek ticari işletme sayısında yüzde 10 artış olmuştur. İcra dosyası sayısı 24 milyonu aşmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Devamla) – 7’den 77’ye herkesi kredi ve borçla yaşamak zorunda bırakan, ekmeğine göz koyan bu ceberut iktidar, ülkenin başına musallat olmuştur.

Değerli halkımız, halktan kopmuş, sokağa çıkacak yüzü kalmamış AKP iktidarının; esnafın, işçinin, emekçinin, engellinin hâlinde anlayacağı yok. Osmanlı yıkılırken sarayın paşaları için bir sorun yoktu çünkü paşaların ve dalkavuklarının işleri yolunda diye halkın durumu da öyle sanılıyordu. Bugün de ak saray bürokratlarının, plaza siyasetçilerinin işleri yolunda diye halkın durumunu da öyle sanıyorsunuz. Siz deve kuşu gibi başınızı kuma gömseniz de halklar, gerçeği tüm çıplaklığıyla görüyor. Artık yalan siyasetinizle kimseyi kandıramayacaksınız. Kadınların, emekçilerin, yoksulların, mazlumların gazabına uğrayacaksınız. Emek, barış, demokrasi ve özgürlükler kazanacak.

Tüm halkımızı saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Tacettin Bayır.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA TACETTİN BAYIR (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, söz konusu teklif, 4 Şubat 2021 tarihinde Ticaret Bakanlığı tarafından ilgili sektörün görüşüne açılmış ve Komisyonumuza getirilmişti. İtiraf etmeliyim ki 2021 yılındaki konuşulan taslak, şu andaki görüştüğümüz tekliften çok daha iyiydi ama nedense o buraya ve Meclise getirilmedi. Şimdi onun daha iyi olup olmadığı konusunu maddelerin altını çizerek size aktarmaya çalışacağım.

Birinci sınıf dünya ülkeleri, zaman geçtikçe piyasadaki aksaklıkları görüp nokta atışlar yaparak daha iyi kanunlar çıkarırken bizim iki sene öncesinin taslağını bile geçememiş olmamız son derece üzücüdür. Teklifin perakende ticaretle ilgili hükümleri, enflasyonu ve perakende zincirindeki sorunları çözmekten uzaktır. 2021'deki ilk taslak, küçük üreticiyi zincir marketler karşısında daha fazla koruyup sorunu daha iyi tespit ederken yeni teklif, geneli itibarıyla üretici, tedarikçi, perakendeci arasında haklılığını ispat etme hususunda neredeyse eşit tutmuş, küçük üreticiyi yeterince kollamıştır.

29/11/2021 tarihinde Genel Başkanımız Sayın Kılıçdaroğlu'nun zincir market CEO'larına çağrıda bulunarak un, yağ, süt, bulgur, makarna, mercimek, yumurta, peynir, tuz, her ay bir çeşit sebze gibi temel gıda ürünlerinde zam yapılmamasını talep etmiş, oluşacak zararın da iktidarımız tarafından karşılanacağını ilan etmişti ancak bu, iktidar sahipleri tarafından alay konusu yapılmıştı; hatırlıyoruz. Hatırlanacağı üzere, Genel Başkanımızın bu çağrısına iktidar mensupları alaylı bir şekilde yaklaşmış ancak sonra ne olduysa on üç ay sonra yani 26/12/2022 tarihinde Ticaret Bakanı Mehmet Muş, 4 zincir market yetkilisiyle, CEO'suyla masaya oturmuştu.

Değerli arkadaşlar, zararın telafisi olur ancak zamanın telafisi olmaz. On üç ayda büyük bir zaman kaybedildi ve gelinen noktada hem zincir marketlere “terörist” damgası vuruldu, ağır cezalar kesildi hem de gecikmeli ürünlere zam yapılmayacağı sözünü aldılar. Gerçi bu kestikleri cezalar da 2024'ün Ocakına ertelendi, seçim sonrasına ertelendi yani bir anlamda danışıklı dövüş cezası mı kesildi diye de insanın aklına gelmiyor değil. Bu sözün üzerinden iki hafta geçmiş ve perakende ticaret düzenlemesinin de içinde olduğu bir torba teklif Meclise gelmişti. Bu torba, 4/2/2021'deki 17 maddelik bakanlık taslağında olan önemli maddelerin ayıklandığı hal yasası ve Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'da kapsamlı değişiklik yapılmadığı bir içeriktedir. 2021'deki bakanlık taslağında olan gıda perakendecisi zincir marketlerin pazar günleri on birden sonra açılacağı hükmü yeni teklifte yoktur. Pazar günleri açılmaması hükmü de yoktur yeni teklifte. Taslakta, promosyonlu ürünün yanında verilen tarım ve gıda ürününün indirim maliyetinin üretici ve tedarikçiden istenmesi yasaklanmıştı, bu teklifte o da yoktur yani küçük üreticiye yüklenmiştir bunlar. Taslakta olan ve zincir marketlerin üreticiye karşı tazmin yükümlülüğünü artıran maddeler de çıkarılmıştır bu teklifte.

Mevcut kanunda olan ve “Zincir marketlerin raf alanlarının en az yüzde 1'i coğrafi işaretli ürünler ile yöresel ürünlere ayrılacak.” hükmü için yani bölgesel kooperatif ürünlerinin üç harfli marketlerde satışı öne alınmıştı; kooperatifler ve yerel üreticiler destekleniyordu; bu düzenlemede ne yazık ki bu da tekliften çıkarıldı, üstelik cezaları da yine 1 Ocak 2024'e atıldı.

Taslakta açıkça, üreticiye hızlıca parasının ödeneceği ürün grubunda meyve ve sebzelerin tamamı yazılıyken teklifte bu “Otuz gün içinde bozulabilecek gıda ve tarım ürünlerine otuz gün içinde ödeme yapılır.” diye yazılmış. Otuz günde bozulmayacak meyve, sebzeler bunun dışında kalmış ve hızlı ödeme listesinde hangi gıda ve tarım ürünlerinin yazılacağı Bakanlığın takdirine bırakılmıştır. Taslakta, zincir marketler belli koşullar altında tütün mamulleri, mobilya, telefon, elektronik, beyaz

eşya satamayacaklardı. Oysa şimdi, bu teklif, bu taslak maddesinin içinden de çıkarılmıştır. Yani yarın bu 3 harfli marketler, eğer broşür üzerinden Togg otomobil satmaya kalkarlarsa şaşırmanın ya da şehirler arası yolcu bileti satmaya kalkarlarsa şaşırmanın arkadaşlar. Taslak, belediyelerin tedarik ve dağıtım kooperatiflerine ortak olabilmesini sağlarken yeni teklifte bu hüküm de çıkarılmıştır. Yine, taslakta ticari misilleme ve uyumsuzluklar için çözüm bulunurken bu, tekliften çıkarılmıştır. Taslak, hiç geciktirmeden tüm cezaları, piyasa düzenlemelerini, zincir gıda marketlerinin pazar günü çalışmasını, belli ürünlerin o marketlerde satılmamasını yasalastırmak için “Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.” demişti; bu teklif, tam tersine cezaları ve yasakları 1 Ocak 2024’e attı.

Teklif, bazı ihalelerde bayi işletmelerine ve özel yetkili işletmelere misliyle ceza uygulanmasına dair mevcut kanun hükmünü de kaldırarak onların 20 kat misliyle ödediği ceza bedellerini bir bakkalla eşit konuma düşürmektedir; bu hüküm taslakta yoktu, yeni eklenmiş arkadaşlar. Genel Başkanımızın da sürekli vurguladığı üzere, AVM’lerin şehirlerde nerede konumlanması gerektiğine, haftada bir gün kapalı kalacağına dair hüküm de teklifte yoktur.

Şimdi değerlendirme yapacak olursak, perakendeci zincir marketlerin üreticiye karşı tazmin yükümlülüğü ilk getirdiğinizde artıyordu, şu an getirdiğiniz teklifte ise üretici, tedarikçi, perakendeci neredeyse eşit kılınmış; ikinci bir husus olarak, zincir marketlerin raf alanlarının en az yüzde 1’ini coğrafi işaretli ürünler ile yeni yöresel ürünlere ayırması da kalkmıştır. Hani yerli malı, hani yöresel ürünlere destek vermek, hani üretim kooperatiflerini desteklemek; tam tersi bir uygulamayla karşı karşıyayız. Marketler yine mobilyasından telefonuna, elektronik, beyaz eşyasına kadar her şeyi satacak. Oysa bu konuda, Komisyonda çalıştığım süreden bu yana -yedi yıldır- defalarca dernek başkanlarından şikâyetler aldım. Bu, bir haksız rekabettir; AVM’de inşaat malzemesi satılması doğru değildir, AVM’de buzdolabı satılması doğru değildir.

Bu anlamda, taslakta zincir marketlerin açılma saatleri, pazar günleri kapanmaları, bunların hepsi tek tek konuşulmuştu ancak ben size biraz daha gecenin ilerleyen saatinde farklı bir şey söylemek istiyorum: Gezi Parkı eylemlerine destek verdiği için TRT’de yayından kaldırılan bir dizi vardı, biliyor musunuz? Leyla ile Mecnun dizisi, orada da bir “Erdal Bakkal” karakteri vardı. Ne diyordu biliyor musunuz bir sahnede Erdal Bakkal? “Siz büyük marketlerden alışveriş yaparsınız ama cenazenize Erdal Bakkal gelir.” diyordu. Muhakkak vardır aranızda mahalle bakkalından alışveriş eden, bunu bilirsiniz. O Erdal Bakkal sizin de cenazenizde mahalle bakkalı olarak yer alacaktır ama o 3 harfli marketlerden hiç kimseyi cenazenizde bulamayacaksınız, göremeyeceksiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Mahallenin ortak unsuru olan, evimizin anahtarını bıraktığımız, güven duyduğumuz, veresiye yazdırdığımız; evliliği, cenazeyi, doğumu, düğünü öğrendiğimiz, mahalle kültürünün mihenk taşı olan “bakkal amca” kavramını korumak yerine kapatılmasına neden olacağız bu teklif bu şekilde geçerse. Yine güçlüden yana, yine küçüğü ezen; oysa ne diyorduk? “Ne ezen ne ezilen, insanca, hakça bir düzen.”

Değerli milletvekilleri, taslakta belediyelerin tedarik ve dağıtım kooperatiflerine ortak olabilmesi sağlanıyordu, bu da kalkmış. İzmir’de bunun çok güzel örneklerini veriyorduk. Örneğin süt dağıtıyorduk bebelere, kapının önüne koyuyorduk. Örneğin şehrin ihtiyacı olan çiçekleri Bayındır Kooperatifiyle anlaşmalı biçimde ismarlama şu meydana şu kadar lale... Birileri gibi Hollanda’dan getirmiyorduk, bazı partilerin belediye başkanları Hollanda’dan lale getirirken biz bunları Bayındır’da kooperatifimize yapıtıyorduk ismarlama biçiminde, çok da etkili oluyordu.

Yine, geçen taslakta yer alan kooperatiflerin belediyelere ortak olması şimdi çıkarılmış, oysa çok doğru bir teklifti. Yani belediyelerin ihtiyacı olan bir şeyleri kooperatiflerden direkt satın alması, onları desteklemesi, üretimi desteklemesi gerçekten bir katma değer yaratması açısından da önemliydi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

TACETTİN BAYIR (Devamla) - Görüştüğümüz bu teklifte birçok konuda bazı maddeler sanki cimbızla birileri tarafından çıkarılmış gözüküyor. Yani önceki taslakta ticari uyumsuzluk, misilleme vesaire bunların tamamı da çok mantıklı bir teklifti ama ne yazık ki onu Meclise getirmediler, iki yıl sonra bunu hazırlayıp getirdiler. Kısacası, açık ve net biçimde söylüyorum: Bu getirilen teklif küçük esnafı yorar, küçük esnafın ocağına incir ağacı diker, bitirir; esnafın üstüne binmekten vazgeçin artık diyorum.

Sözlerime son verirken geçen hafta Meclisten geçen yasaya ilişkin de iki laf etmek istiyorum. Sözleşmeli personele kadro verilmesi konusunda üzülerek ifade etmek istiyorum ki devlet evlatları arasında ayırım yapmamalı, devlette çifte standart olmaz. Kadro verilmeyen vatandaşlarımız merak etmesinler, Genel Başkanımız Kılıçdaroğlu'nun sözüdür, geçen hafta grup toplantısında da söyledik, hiç merak etmeyin, size yapılan bu ayrımcılığa son vereceğiz, çifte standartı bitireceğiz.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, birinci bölüm üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Soru-cevap işlemi yok.

Görüşmeleri tamamlanmıştır.

Birinci bölüm 1 ila 10'uncu maddeleri kapsamaktadır.

Şimdi, birinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

1'inci madde üzerinde 2'si aynı mahiyette 3 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 395 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinde geçen "tutarı" ibaresinin "miktarı" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ali Kenanoğlu

Zeynel Özen

Züleyha Gülüm

İstanbul

İstanbul

İstanbul

Murat Sarısaç

Serpil Kemalbay Pekgözeği

Nusrettin Maçın

Van

İzmir

Şanlıurfa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Züleyha Gülüm'ün.

Sayın Gülüm, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Halkımızı ve cezaevindeki arkadaşlarımızı selamlıyorum.

Şimdi, Türkiye'de işçiler ciddi bir yoksullukla, mobbinge ve baskıyla karşı karşıya, örgütlenmek istediklerinde de maalesef işten atılma tehdidiyle karşı karşıya kalıyorlar. "Webhelp" işçilerine, Türkiye'de İstanbul, İzmir ve Van başta olmak üzere 14 bine yakın çalışanı bulunan çağrı merkezi çalışanlarına yönelik bir işçi kıyımı yaşanıyor. Şirket, valilik tarafından kadın istihdamı sağladığı için plaketle ödüllendirilmiş ancak her yerde olduğu gibi burada da önce kadınları işten çıkarıyor ödül

alan şirket. Van'daki işçiler saatlerce molasız çalıştırıldıklarını, hastalandıklarında hastaneye dahi gidemediklerini, itiraz eden ve mobbinge karşı çıkan işçilerin ise bir klasik olarak kod 49'la işten çıkarıldığını söylüyor. Sadece bu iş yeri değil, bütün işverenler hak isteyen her işçiyi kod 49'la işten çıkarmaya başladı. Bu hukuksuzluğu protesto etmek istediklerinde ise AKP'nin valisinin, aynı zamanda kayyumun keyfi yasaklamalarıyla karşı karşıya kalıyorlar, işçiler çıkarılan tüm bu zorluklara rağmen direnmeye, haklarını talep etmeye devam ediyorlar.

Bir diğer işçi direnişi ise İstanbul Esenyurt'ta LC Waikiki'ye karşı yapılıyor. LC Waikiki bünyesinde taşeron firmada çalışan işçiler haklarını talep ettiler. "Mobbinge maruz kalmak istemiyoruz." "Bizim işimiz olmayan angarya işleri yapmak istemiyoruz." "Promosyon haklarımızı istiyoruz." dedikleri için işten çıkarıldılar ve yine, aynı şekilde, kod 46'yla işten çıkarıldı yani yüz kızartıcı suç işledikleri iddiasıyla, bir yalan iddiayla işten çıkarıldılar. Elbette ki kod 46'yla işten çıkarılma tazminatsız işten çıkarılmaya, işsizlik ödeneğini de alamamaya yol açtı. İşçiler buna karşı iş yeri önünde ve her yerde direnmeye devam ediyorlar. Sadece onlar değil, sınıf dayanışması adına işçilerin haklarını savunan her kesim de benzer bir şekilde dayanışma direnişleri gerçekleştiriyor. Elbette ki bu firmalarda önemli bir sorun, taşeron olarak çalışma çünkü taşeron çalıştırmada şöyle bir sorun var: Aynı işi yapmalarına rağmen biri taşeron firmada, biri asıl işverenin firmasında çalıştığı için farklı ücretler alıyorlar, emek sömürüsü daha da yoğunlaşıyor, buna karşı işçilerse direnişler. İşçilerin direnişini selamlıyoruz ve bir an önce atılan işçilerin geri alınmasını ve taleplerinin kabul edilmesini bir kez daha buradan söylüyoruz.

Yine, Kocaeli'de Kartonsan işçileri toplu sözleşme sürecinde anlaşamadıkları için, toplu sözleşme sürecine aslında işveren yanaşmadığı için sefalet ücretlerine karşı, promosyonların kendilerine verilmemesine karşı grevdeler. Bu grevde çadırlarını kurmuş durumdalar, işverense çadırları kaldırmaya çalışıyor, toplu sözleşme sürecini başlatıp burada çözüm üretmek yerine, işçilere baskı uyguluyor. İşçilerin haklı direnişinin yanındayız, elbette ki zafer sonunda direnen emekçilerin olacak.

Bir diğer iş alanı, Schneider Enerji işçileri. Hak aramanın yasaklandığı bir ülkeden geçiyoruz, son dönemde de özellikle Cumhurbaşkanı kararnameleriyle işçilerin grevleri yasaklanmaya başlandı. Gerekçe ne? Millî güvenlik. Acaba işçilerin hak araması nasıl millî güvenliği tehdit ediyor? Tehdit ettiği tek yer sermaye grupları, patronlar; onun güvencesini de Cumhurbaşkanlığı sağladığı için işçi grevleri yasaklanmaya kalkıyor ama işçiler, bu yasağa karşı direneceklerini söylediler, haklarını aradılar ve sonunda kazandılar, haklarını da geri aldılar.

Şimdi, sadece bunlar değil, staj mağdurlarından da bahsetmek istiyorum. EYT düzenlemesi yapıldı ancak bu düzenleme de yine ayrımcılıklarla dolu. Sayıları milyonu aşan insanlar, meslek lisesi ve çıraklık okullarında yapılan stajın uzun vadeli sigorta kollarında sayılmasını talep ediyorlar. Çok zor koşullarda emek harcayan, çocuk yaşta parmağını, gözünü kaybeden birçok insan bu düzenlemenin mağduru, seslerinin duyulmasını istiyorlar. EYT düzenlemesinde staj SGK başlangıcı olarak sayılmalı ve mağduriyetlerine son verilmelidir diyelim biz de buradan.

Bir başka sorun alanı, Nesin Vakfındaki durum. Şimdi, Nesin Vakfında neler yaşanıyor? Nesin Vakfı, bu ülkenin aydınlık gençlerini yaratmak isteyen; düşünen, sorgulayan, tartışan, verili sistemi olduğu gibi kabul etmeyi reddeden gençliğin aslında eğitim aldığı, yardım aldığı, kendisini geleceğe hazırladığı bir vakıf. İşte, tam da bu nedenle Aziz Nesin Vakfına yönelik bir baskı süreci çok uzun zamandır başlatılmış durumda.

Aziz Nesin Vakfı iktidar bloğunun baskısı altında. Tire ilçesinde 60 dönümlük zeytinliği kundaklanan vakfın Çatalca'daki mülkünde de İsmailağa cemaatinin tacizleriyle ve iktidarın hukuksuzluklarıyla karşı karşıya kalınmış durumda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ZÜLEYHA GÜLÜM (Devamla) – Çatalca’da kurulan Nesin Vakfı, 2017’de gerçekleşen bağışlar sonucunda komşu araziye satın almıştı ancak geçtiğimiz yıllarda vakfın yanına İsmailağa tarikatına ait Rabıta Vakfı yerleşti. Nesin Vakfı, tarikat tarafında sürekli bir saldırıya, tehdide maruz kaldı. İktidara yakın tarikatın girişimleri bununla da kalmadı, kaymakamlık kararıyla vakfın bütün hesaplarına bloke konuldu. Bağış kabul etme hakkı olan vakfın 2 milyon lirasına izinsiz bağış topladığı gerekçesiyle, bizzat bu iktidar tarafından hukuksuzca el konuldu ama 2 milyonun içerisinde aynı zamanda vakfın kira gelirleri de bulunuyordu. Buna rağmen, Nesin Vakfını yok etmek için iktidar harekete geçti ama tüm bu baskılarınız sonuç vermeyecek; Nesin Vakfı yaşamaya, gençleri yetiştirmeye devam edecek. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Şimdi okutacağım 2 önerge aynı mahiyette olup birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4850) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “eklenmiştir” ibaresinin “ilave edilmiştir” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Dursun Ataş	Mehmet Metanet Çulhaoğlu	Aylin Cesur
Kayseri	Adana	Isparta
Orhan Çakırlar	İmam Hüseyin Filiz	Hasan Subaşı
Edirne	Gaziantep	Antalya

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Tahsin Tarhan	Çetin Osman Budak	Müzeyyen Şevkin
Kocaeli	Antalya	Adana
Ahmet Vehbi Bakırloğlu	İbrahim Özden Kaboğlu	Kadim Durmaz
Manisa	İstanbul	Tokat
	Tacettin Bayır	
	İzmir	

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk söz talebi Sayın Aylin Cesur’un.

Sayın Cesur, buyurun.(İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Benim burada olduğumu unutmayın Sayın Cesur.

AYLİN CESUR (Isparta) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, yine bir torba getirdiniz, iktidar artık seçim iktidarı, bakalım seçime giderken bu torbada neler var. Geçen hafta hep beraber sözleşmelileri kadroya aldık burada ama alelacele o kadar hızla getirmişsiniz ki kanun teklifini birçok grubu unutmuşsunuz, hatta kahraman uzman çavuşlarımızı unutmuşsunuz. Birkaç gün önce Şırnak’taydım, Şırnak’ı unutmuşsunuz değerli arkadaşlar, perişan Şırnak halkı, yoksul ve enflasyonla boğuşuyor. Diyeceksiniz Türkiye’de herkes öyle zaten, herkes perişan. Öyle, haklısınız herkes zor durumda da ne oluyor, biliyor musunuz? Yoksulluğun pençesine

düşürünce milleti en çok kadınlar ve çocuklar yoksullaşüyor ve en çok daha çok ihtimam göstermemiz gereken Doğu ve Güneydoğu insanımız can çekiyor; unutmusunuz Şırnak'ı da.

Ben, yirmi beş sene önce Sayın Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'le gitmiştim, o zaman Şırnak'ta ne varsa hâlâ aynı Şırnak ve üzerine fark olarak, halk, tabii, şikâyetçi. Üzerine hiçbir şey yapılmamış, hastane yapılmış, içi boş, "Alet yok, doktor yok." diyor vatandaş ve Hükümet binaları, adliyeler yapılmış, böyle büyük büyük binalar yapılmış ama içinde adalet arıyor vatandaş; adalet yok.

Şimdi, Hükümet binaları, adliyeler, bunlar iyi de selam verdiğim anda her vatandaş haykırıyor, şikâyetini söylüyor, "İşsiziz." diyor mesela. "Kömür işletmesi ruhsatları tekelleşti." diyor. Yıkılan konutların, iş yerlerinin yerine metrekaresi küçültülmüş TOKİ yapıları yapıldı, yıllar geçti, hâlâ bir kısım tapuların dağıtıldığı ama neye göre dağıtıldığının belli olmadığını iş yerleri için yasal kura çekilmediğini, hatta davet bile edilmediklerini söylüyor vatandaş ve ben merkezden bahsediyorum ha, Şırnak merkezden, Cumhuriyet Meydanı'ndan bahsediyorum; bitik.

Evet, az kaldı, ben buradan Beytüşşebap'ta, Cizre'de, Güçlükonak'ta, İdil'de, Silopi'de, Uludere'de oturan ve devletin baba gibi elini tutmasını bekleyen değerli kardeşlerime sesleniyorum: Az kaldı, biz sorunlarımız biliyoruz; Antalya'da, Kocaeli'de, İzmir'de yaşayan vatandaşların neleri varsa siz onların, iyi şartlarda yaşayanların şartlarını hak ediyorsunuz. İnşallah, Türkiye'nin her köşesindeki her kişisine, eşit devlet anlayışıyla insanca yaşam koşullarını sağlayacağımıza biz İYİ Parti olarak söz veriyoruz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Gaziantep) – Devlet her tarafa eşit davranıyor zaten.

AYLİN CESUR (Devamla) – Yirmi yıllık devriktidarınızda memuru da özel sektör çalışanını da asgari ücretliyi de sıkıntıda ve yoksullukta eşitlediniz; eşitlik anlayışınız bu maalesef ve hepsi temel ihtiyaçlarını karşılama zorluğu içindeler. Emekliyi saymıyorum bile, onlara hâlâ "Siz ölün." diyorsunuz son yaptığınız zamlarla, onu da geçenlerde geçirdik. Bırakın ev almayı, arabayı almayı; faturalarını, kirasını ödeyemiyor vatandaş.

Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası 2022'de anket yapmış, çalışanlarının yüzde 47'si kirada ve sağlık çalışanlarının yüzde 96'sının artık ev alma umudu yok; umutlarını, hayallerini bitirmişsiniz.

Yurt çıkmamış, kira giderini karşılayamayan öğrenciler kayıtlarını donduruyorlar, evlerine gidiyorlar ve eskiden yerleştirme puanlarına, KPSS puanlarına bakınca doğu illeri veya taşra, küçük şehirler tercih edilmezdi; şimdi tam tersine dönmüş, insanlar masraflarını karşılayamadıkları için büyük şehirlerde düşük puanlarla yerleşiyorlar artık çünkü büyük şehirlerde en düşük kira 7-8 bin lira olmuş. Ne yapıyor bu insanlar arkadaşlar, umurunuzda mı? Hadi, seçimle ilgili bu kanunları çıkarıyorsunuz da kirasını ödeyemiyor vatandaş aldıkları maaşlarıyla veya gelirleriyle.

Bahçeşehir Üniversitesi 2022 Kasım'da bir rapor yayınladı, ülkemizde kiralardan yüzde 168 arttığını söylüyor ve bu, TÜİK'in açıkladığı şu yüzde 84 enflasyonun tam 2 katı. Başka bir şey söylemeye de gerek yok ama yine TÜİK'e göre konut sahibi olma oranı 2002'de yüzde 73, bugün yüzde 57'ye düşürmüştünüz; siz yaptınız bunu yirmi senede. İnsanların o zaman hayali vardı, şimdi hayalleri de yok ve bu işçilerde, emekçilerde yüzde 42.

Orta ve dar gelirlinin konut ve barınma sorununu çözmesi, kamu yararına yönelik proje üretmesi gereken TOKİ, sermaye temelli bir politika geliştirmiş. En alt gelir grubundan konut sahibi olanların oranı yüzde 2,5. TOKİ, konutların yüzde 17'sini dar gelirli için üretiyor. Gayrimenkul yatırımcıları ve kâr odaklı lüks projeler yapıyor artık TOKİ ve şimdi, seçim iktidarı da TOKİ aracılığıyla Sosyal Konut Projesi, orta gelir grubunda olanlara yönelik yeni bir konut finansman modeli başlattı. Bu orta

gelir grubuna yönelik modele göre, orta sınıfa giren ve konut sahibi olmayanlara kamu destekli, düşük faizli kredi kullanılacak. Hangi gelir grubu buna giriyor? Bakıyoruz, yok öyle bir grup.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

AYLİN CESUR (Devamla) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanın, Nebati'nin açıklamasına göre, aylık geliri İstanbul için 80 bin, Ankara ve İzmir için 65 bin, diğer bölgeler için 45 bin liraya kadar olanlar orta gelir sayılmış. Kim bunlar? Kim bunlar değerli arkadaşlar? Şimdi, bakın, çıkın, dürüst bir şekilde “Kriz var, bizim inşaat sektörünü ayakta tutmamız lazım, bunun için çıkardık bu kanunu da.” deyin, en azından, o zaman, hani “A, iyi.” filan diyenler olur.

Dünyada konut fiyatları ve kiralarda bizi 1'inci yaptınız. Knight Frank Küresel Konut Fiyat Endeksi 2022 üçüncü çeyrek verilerine göre, yüzde 189'la 56 ülke arasında biz 1'inciyiz, Estonya yüzde 27'yle 2'nci; aramızda inanılmaz bir uçurum var ve dünyada konut fiyatlarının arttığı 10 şehirden 3 tanesi Ankara, İzmir ve İstanbul; bu hâle gelmişiz.

Şimdi, ben sanmıyorum ama seçim iktidarına sesleniyorum dostane: Tarımı bitiren politikalarla, TÜİK ve TOKİ mucitlerinin projeleriyle, siz seçime bu 3 “T”yle giderseniz kaybedeceksiniz. Ben az kaldı diyorum ve millet sandıkta “T”lere “tamam” diyecek değerli arkadaşlar.

Saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, aynı mahiyetteki önergeler üzerinde diğer söz sahibi Sayın İbrahim Özden Kaboğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Divan, değerli milletvekilleri; 1'inci madde kooperatiflere ilişkin. Bu torba yasanın 1'inci maddesi, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı sonrası yeniden düzenleme konusu edilmiş. Kooperatifler Kanunu ve burada yer alan diğer yasalar aslında 27'nci Yasama Döneminde birçok kez değiştirilmiş, düzenlenmiş.

Burada iki konu var 1'inci madde açısından. Birincisi, yasama işlemi açısından, hukuk devletini ilgilendiren yönü; ikincisi, düzenleme konusu bakımından, sosyal devleti ilgilendiren yönü kooperatiflerin. Ben kısaca bu konuyu her ikisi açısından değerlendirmeye çalışacağım.

Nedir hukuk devletini ilgilendiren yönü? Genellikle yasayla düzenleme yapılması gereken alanlar yönetmelikle düzenleniyor, yönetmelikle düzenleme konusu yapılıyor, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal ediliyor ve bu kez yasaya geçirilmeye çalışılıyor ama bir, çok geç; iki, eksik düzenleme yapılıyor; üç, şekli anlamda yasal düzenleme yapılıyor. Burada değil, burada yapılmış ama genellikle böyle. Bu nedenle, hukuk devleti açısından çok ciddi bir sorunla karşı karşıya bulunuyoruz. Yani erkler ayrılığı, yasama, yürütme, yargı ve normlar hiyerarşisi, yasa mı yönetmelik mi? Bu açıdan sorun yasaya geçirildiği zaman bir düzenleme, yönetmelikten sonra belirsizlik ve öngörülemelik öğeleri yasada kendini gösteriyor. Bu nedenle, şeklen yasayla düzenleniyor olmakla birlikte, aslında ilgili yasa maddesi her zaman yasa maddesi olma niteliğini taşıyor. Bu, tabii, aynı zamanda genellik, nesnellik ve eşitlik ölçütlerinin yasal düzenlemede dikkate alınmamasından kaynaklanıyor.

Burada söz konusu olan, aslında yinelenerek aynı konu, aynı konu. Benzer konular var, 27'nci Yasama Döneminde diğer konular var hukuk ve liyakat açısından ama yönetmelik konusu... Sürekli ısrar ettiğimiz hâlde, yasayla düzenlenmesi gereken konu yönetmelikle düzenleniyor. Anayasa Mahkemesi iptal ediyor ve yeniden bir başka yasada yasanın konusu yönetmeliğe bırakılıyor. Zaten yasama organı birçok alanı Cumhurbaşkanlığı kararnamesine bırakıyor ama onunla yetinmeden yönetmeliğe bırakıyor.

Bu, ciddi olarak yasama organının, bizim sahip olduğumuz asli ve genel yetkinin, 7'nci maddenin ihlal edilmesi anlamına geliyor. Ama sıradan bir ihlal değil, kararlı, sürekli, tekrar eden bir ihlal.

Peki, acaba bunun sosyal devlete ilişkin yönü nedir? İşte, bu da tam tamına kooperatiflerdir. Kooperatifler çünkü bizim Anayasa'mızda madde 171'de hem üretim hem tüketim kooperatifleri düzenleniyor. "Devlet, milli ekonominin yararlarını dikkate alarak, öncelikle üretimin artırılmasını ve tüketicinin korunmasını amaçlayan kooperatifçiliğin gelişmesini sağlayacak tedbirleri alır." Üretim ve tüketim, bu çok önemli ve bunun için tabii ki genel bir yasal düzenleme gerekiyor; partimizin bu konuda çalışmaları var ama geçiş döneminde genel ve bütüncül bir yasal düzenleme yapma gereği de açık. Şimdi ilginçtir, devam eden maddeler, tüketicilerin korunması, 172; 173, esnaf ve sanatkârların korunması, kooperatif, tüketiciler ve esnaf ve sanatkârlar. Böyle bir Anayasa hatırlamıyorum ben yani bu kadar sosyal devletin yükümlülüklerini özellikle üreticiler ve tüketiciler açısından, küçük esnaf açısından bir arada düzenleyen hükümler ama gelin görün ki çok değinildi, AVM'ler konusu. Paris'te, Londra'da rastlayamazsınız şehrin içerisinde AVM'lere. Aynı zamanda, sadece çevresel koşullar ve şehircilik ilkeleri açısından değil, küçük esnafı korumak açısından da bu tür hükümler bulunmadığı hâlde o ülkelerin anayasalarında, orada bu denge söz konusu. Bu nedenle, aslında bizim sorgulamamız gereken husus, biraz önce belirttiğim, hukuk devleti açısından karşı karşıya geldiğimiz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Tamamlayacağım Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – ...eksikliklerin yanı sıra aslında ikisinin birlikte düşünülmesi... Bu limanlar konusu, limanlar konusu yani Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği ve iptal ettiği hâlde yeniden düzenleme yaptığımız konu. 7350 sayılı Yasa'yı iptal etti ve 7429 sayılı Yasa'yla aynı konuyu yeniden düzenledik. Ne pahasına? Özel girişim özgürlüğünü de kaldırma pahasına. Yani burada, yalnızca küçük esnafın korunmuyor olması değil, Anayasa'nın sosyal devlete ilişkin yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi söz konusu değil, Anayasa'nın aynı zamanda özel girişim özgürlüğüne ilişkin hükümlerinin de ihlali söz konusu. O nedenle, mesela kapitalizm veya neoliberalizm nitelermelerine ben katılmıyorum çünkü bu, ne kapitalizmdir, ne neoliberalizmdir; bu bir kapıkaçtı düzenidir, bunun da nedeni Anayasa'ya üstünlüğe saygı duyulmamasıdır.

Saygılar. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

2'nci madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önermeleri ayrırlık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 395 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinde geçen "müteakip" ibaresinin "takip eden" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ali Kenanoğlu

Zeynel Özen

Rıdvan Turan

İstanbul

İstanbul

Mersin

Murat Sarısaç

Serpil Kemalbay Pekgözeği

Nusrettin Maçın

Van

İzmir

Şanlıurfa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU
SÖZCÜSÜ AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Rıdvan Turan'ın.

Sayın Turan, buyurun.(HDP sıralarından alkışlar)

RİDVAN TURAN (Mersin) – Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

“Kooperatif Bilgi Sistemi” diye kooperatif organizasyonunu ve haberleşmesini ve aynı zamanda işleri kolaylaştırmak için bir şey ihdas edilmiş ama yani palavradan bir iş. “Palavradan bir iş” derken yapılan işi küçümsemek için falan söylemiyorum ama Türkiye’de kooperatifçilik mevzuatına ilişkin olağanüstü sorunlar var; bu sorunların hiçbirini görmüyorsunuz, bu sorunları çözmek için adım atmıyorsunuz, kooperatiflerin bilişim ortamında entegrasyonuna dair oraya dandikten “KOOPBİS” diye bir şey koymuşsunuz, bununla sorunun çözüleceğini düşünüyorsunuz.

Bakın, şimdi, kooperatifler bir defa 12 Eylül 1980 askerî darbesinin belasını hâlâ taşıyor. O zaman kooperatifler bir komünist örgütlenmesi olarak görülmüştü ve buna göre de kooperatiflere yapılmayan kalmadı. Nihayetinde o kadar yaftalandı ki kooperatifler, ortalama bir çiftçiye gidin deyin ki: “Ya, sizin köyde biz bir kooperatif kurmaya niyetliyiz.” Tedirgin olur. Niye? Çünkü 12 Eylül’den bu zamana kadar, kooperatiflerin dayanışmayı, hemhâl olmayı, imeceyi, yan yana gelmeyi değil, tam tersine böyle, terör odaklarıyla iltisaklı olmayı çağrıştıran bir muhtevası olduğu anlatılageldi, bunu siz de devam ettirdiniz. “Bunu devam ettirdiniz.” derken “Buna ilişkin çaba sarf ettiniz.”den ziyade, o yasal mevzuat neyse onu devam ettirdiniz, bunu söylemeye çalışıyorum. O yasal mevzuat neydi? Şimdi, Türkiye’de kooperatiflerle ilgili 3 tane bakanlık var, 3 tane de mevzuat var. Anayasa yani kooperatifleri ilgilendiren esas yasa Tarım Bakanlığına ait; diğerleri de Çevre Bakanlığı, inşaat vesair gibi konularda şekillenmiş, toparlanmış durumda. Ya, bunları bir defa demokratik bir muhtevaya alıp demokratik bir biçimde tek bir mevzuat hâline getirmek lazım. 3 tane mevzuat Türkiye gibi bir ülkede kooperatifçilik yapmak isteyen herkese zül, gerçekten zül. Ortalama bir çiftçi gitse, kooperatif kurmaya çalışsa kuramaz. 7 kişiyi yan yana getireceksin; ondan sonra sözleşmeye ilişkin hükümleri yerine getireceksin; bunu yapması mümkün değil. Ancak bu nasıl olur biliyor musunuz? Araya birileri girer -o işi bilenler- çiftçiden de buna ilişkin muhtemelen para temin ederler, bu şekilde kurulabilir. Bir defa Kooperatifler Yasası’nın baştan sona demokratikleştirilmesi gerekiyor. Demokratik muhtevaya sahip olmayan bir kooperatifler yasası korporatizmdir yani bunun pratikte hiçbir anlamı ve karşılığı yoktur. O sebeple, bir, kooperatifler tek bir merkezden koordine edilmeli; ikincisi, bu ülkede tarımın bu kadar yerle yeksan olduğu, konut kooperatifçiliğinin bu kadar olumsuz şartlarla malul olduğu bir yerde bir kooperatifler bakanlığına ihtiyaç var. Biz HDP olarak bunu yazdık, bütün gruplara da gönderdik. Alternatif kooperatifler yasası önergemizi herkes görmüş olmalı diye tahmin ediyorum. Yetmez, aynı zamanda kooperatifleri finanse edecek bir kooperatifler bankasına ihtiyaç var. Bak, ne dedim? Kooperatifler tek mevzuatta birleşmeli, kooperatifler bakanlığı kurulmalı ve kooperatifler bir bankayla finanse edilmeli. Şimdi, bunlar olduktan sonra, kooperatiflerin, bir defa, 12 Eylül’den bu zamana kadar taşınagelen antidemokratik, ırkçı, faşizan, toplumsal cinsiyete aykırı bütün özelliklerini oradan bir ayıklamak lazım. Çünkü değerli arkadaşlar, kooperatif dediğin nedir? Kooperatif şöyle bir şeydir: Kooperatif, o alanda faaliyet sürdürenlerin dolaysız, başlarında herhangi bir iktidar sultası, baskısı ve tahakkümü olmadan, yan yana gelerek, kendi alanlarında söz, yetki ve kararı kullanma aygıtlarıdır. Şimdi, mesele ya böyledir ya da faşizandır; zaten ona kooperatif denilmez. Bakın, bu biçimde uygulanan kooperatifçiliğin dünyada öyle örnekleri var ki mesela İspanya’da Mondragon var, Japonya’da başka örnekleri var yani bunlar olağanüstü derecede güce sahip olmuş olan yapılar. Bir defa şirket ile kooperatifin arasındaki farkı iyi koymak gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

Buyurun.

RIDVAN TURAN (Devamla) – Ticari şirketler kâr için uğraşırlar, onların esas amacı kâr elde etmektir; kooperatiflerde esas mesele kâr elde etmek değildir, o kesimin dayanışmasıyla birlikte toplumsal fayda üretmektir. Bu ikisi arasındaki fark ortadan kalktıktan sonra... Çok iyi anlıyorum ki siz her şeye ticaretten ve paranın gözünden baktığınız için kooperatif ile ticari şirket arasındaki farkı da zaten tamamen silikleştirmişsiniz. O nedenle böyle KOOPBİS gibi Zihni Sinir projelere ihtiyaç yok, bunun bu memlekete hiç bir faydası da yok, onu da söyleyeyim. Kooperatifler ancak demokratikleşirse, gerçekten yerelde çalışan ve üreten insanların öz inisiyatifini, karar ve yetki hakkını iradeleştirirse bir anlamı var, onun haricinde, bırakın, kooperatifleri kapatın, yerine ticari şirket kurun, bundan da kimse size uluslararası alanda bir şey söylemez. Ama bir şey yaparsanız doğru dürüst yapın ve eşyayı ismiyle çağırın. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4850) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Dursun Ataş	Mehmet Metanet Çulhaoğlu	Aydın Adnan Sezgin
Kayseri	Adana	Aydın
Orhan Çakırlar	İmam Hüseyin Filiz	Hasan Subaşı
Edirne	Gaziantep	Antalya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Aydın Adnan Sezgin'in.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz madde, kooperatif ve üst kuruluşları yönetim kurulu üyelerinin bilgilerinin Kooperatif Bilgi Sistemi'ne aktarılmasını ve bunun süresini düzenlemektedir. 2021 yılının ekim ayında belirlenen süre yeniden düzenlenerek altı aydan bir yıla çıkarılmaktadır. Üzerinde yeterince çalışılmamış, plansız bir yasama çalışmasını düzeltme girişimidir bu madde. İstişare edilmeden hazırlanan kanun teklifleriyle Genel Kurul iktidarın yazboz vasıtası yapılmaktadır.

Değerli arkadaşlar, ülkemizde kooperatifler ve kooperatifçilik önemli sorunlar yaşamaktadır. Devlet ve kooperatifler arasındaki ilişki önemli bir sorun alanıdır. Vatandaşımız kooperatifleşmekten çekinmektedir. Bunun nedeni, özellikle son yirmi yılda yaşanan kötü örneklerdir. Bilhassa devletin hoyrat müdahalesi vatandaşımızın kooperatiflere olumsuz yaklaşımına yol açmaktadır. Oysa, kooperatifçilik, tarımsal üretim ve ihracatı yüksek olan ülkelerde tarımın örgütlenme düzeninin esasını oluşturmaktadır. Bilhassa tarım ve tarım sanayisi alanındaki örgütlenmeler Avrupa'da hem üretimi ve verimliliği hem kaliteyi hem de çiftçi ve besicilerin refahını artırmaktadır. Yirmi yıldır yaptıklarıyla övünen iktidar aslında pek çok konuda olduğu gibi bu konuda da ülkeyi geri götürmüş, kazanımları ortadan kaldırmıştır. İktidarın sivil toplumu ve de siyaseti her alanda daraltmayı hedefleyen otoriter yaklaşımı kooperatifçilik alanında da ortaya çıkmaktadır. Kooperatifler bir çeşit devlet organizasyonu olarak görülmemeli, devletin denetlediği ama hoyratça müdahale etmediği, bağımsız ve demokratik kurallara göre işleyen yapılar olarak görev yapmalıdır. Kooperatiflere ilişkin

düzenlemeler gerçekleştirilirken kooperatifçilerin görüşü alınmalı, onların karşılaştıkları sorunlar daha doğru bir şekilde tespit edilebilmelidir. Kooperatif temsilcileri ve uzmanların katkıları alınarak ülkemizin gerçekleriyle uyumlu geniş bir uzlaşa sağlanmalı, kooperatifçilik düzeni buna göre yeniden inşa edilmelidir. Özellikle küçük çiftçi kooperatifleri ve kadın kooperatiflerinde teknik yardım, vergi kolaylıkları, mevzuatın basitleştirilmesi gibi destekler temin edilmelidir. Kooperatifçilik alanındaki eğitime orta ve yüksek öğrenim düzeylerinde özel bir önem atfedilmelidir.

Değerli arkadaşlar, sömestir tatiliyle birlikte ücretli öğretmenlerimizin yaşadığı sorunlar daha da can yakıcı hâle gelmiştir. İktidar, okullarımızdaki öğretmen eksikliğini gidermek için daha fazla öğretmen atamak yerine, öğretmenleri “ücretli öğretmen” adı altında istismar eden bir sistemle çalıştırmayı tercih etmektedir. Ücretli olarak çalışan öğretmenlerimizin millî bayramlarda, dinî bayramlarda ve diğer resmî tatillerde ücretleri ödenmemektedir. Örneğin, bu hafta başlayan yarıyıl tatilinde maaş alamayacaklardır. Tarihimizin en zalim ekonomik krizi yaşanırken 85 binden fazla ücretli öğretmen evlerini yarı maaşla geçindirme mücadelesi verecektir. Bazı ücretli öğretmenler sömestir tatilinde ikinci döneme hazırlanmak yerine garsonluk, hamallık gibi ek işler yapmak zorunda kalmaktadır. Ücretli öğretmenlik uygulamasına son verilmeli, bir an önce en az 100 bin öğretmen ataması yapılarak ücretli öğretmenler kadroya alınmalıdır.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 395 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinde geçen “Ticaret Bakanlığı tarafından” ibaresinin “Ticaret Bakanlığınca” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ali Kenanoğlu	Zeynel Özen	Serpil Kemalbay Pekközü
İstanbul	İstanbul	İzmir
Murat Sarısaç	Nusrettin Maçın	Kemal Peköz
Van	Şanlıurfa	Adana

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Serpil Kemalbay'ın.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Değerli halkımızı selamlıyorum.

Halkımız EYT gelsin diye beklerken siz yine torba yasa getirdiniz. EYT'liyi aylardır oyalıyorsunuz, madem bu kadar oyaladınız bari tüm kazanılmış haklarıyla, 2000'den sonra kademeli geçişle, çıraklar, stajyerler ve intörlerin de kapsanmasıyla, katsayısının yükseltip emekli ücretlerinin artırılmasıyla getirin. Bir de ne zaman çözdük dediysek, o tarihten itibaren de ücretleri ödemeye başlayın. Bir de seçim paketiniz var, seçim paketiniz de hep “müjde” diyorsunuz. Yirmi yıldır verdiğiniz müjdelerin

sonunda gelinen nokta savaş, yoksulluk, işsizlik ve sefalet olmuştur. Halkımıza en büyük müjde sizin geldiğiniz olacaktır. Bu gerçek müjdeyi de HDP'nin vereceğinden hiç kuşkunuz olmasın.

Sayın vekiller, serbest bölgelerde onca sorun varken bu torbaya koyduğunuz maddeler neyi çözecek? Serbest bölgelere sayısız finansal teşvik, vergi affı, muafiyet, indirimli elektrik, gümrük muafiyeti ve benzeri şeyler getiriyorsunuz; bunlar serbest. Kayıtsız, kurlsız çalışma, sınırsız emek sömürüsü, doğanın tahrip edilmesi serbest ama sendikaların örgütlenmek için serbest bölgelere girmesi yasak. Serbest bölgelerde ekolojik tahribatla yaşanan çevre sorunları topluma fatura ediliyor, kadın emeği sınırsızca sömürülüyor, kadınlar hamilelik kararlarını dahi patrona sormak zorunda kalıyor, regl izinlerini kullanamıyor; işçiler kreş hakkında yararlanamıyor, cinsiyetçi iş bölümüne ve ağır çalışma koşullarına maruz kalıyorlar. Bize göre, kamu fedakârlığıyla kurulan serbest bölgelere dair, toplumu, emek örgütlerini, sendikaları da kapsayan köklü bir değerlendirmeye ihtiyaç var, torba yasa bu sorunlara tabii ki çözüm getirmiyor.

Seçimler yaklaşırken AKP-MHP iktidarının basın üzerinde de baskılarına tanıklık ediyoruz. En son 13 Ocakta, boş bir dosyayla Karşı Mahalle muhabiri Sezgin Kartal tutuklandı. Gerçeğin peşinde koşan gazeteci arkadaşımızın ve çok sayıda basın emekçisinin tutuklanması bir hak ihlali olduğu kadar seçim güvenliğini de tehdit etmektedir. Gazeteciler soru sorduğunda “Sen işine bak.” diyorsunuz; gazetecilerin işi zaten soru sormak ve gazetecilik suç değildir. Özgür basını susturamayacaksınız, tutsak gazetecileri derhâl serbest bırakın.

Geçen gün bu kürsüde, uyuşturucudan ne çok insanın tutuklandığını övünerek anlattınız. Peki, ama size sormak lazım, yirmi yıldır bu ülkeyi yönetiyorsunuz, ne yaptınız da genç, çocuk demeden bu kadar çok insan uyuşturucuya bulaştı? Uyuşturucu baronları VIP olarak ağırlandırırken yoksul çocuklarını, torbacıları tutukluyorsunuz diye bu halk size “...”(*) mi tutacak, alkışlayacak mı? Çocuklarını uyuşturucuya kapırmış aileler yakında sizden mutlaka hesap soracak.

Sayın vekiller, kimsenin üstünde konuşmak istemediği, yargı, siyaset, emniyet, mafya, tetikçi, uyuşturucu tüccarlarının kol kola girdiği, Ankara'nın göbeğinde işlenen siyasi cinayet bir Netflix senaryosu değildir, bu ülkede yaşandı ve ne Erdoğan ne AKP bu vahim tablo karşısında kamuoyunu tatmin edecek bir söz kurdu. Kuramaz da çünkü Türkiye’de büyük bir çürüme yarattınız, her şey gibi adalet de şirazesinden çıktı ve çok kısa bir zaman sonra da bumerang gibi gelip sizleri, sahibini, Erdoğan rejimini vuracaktır.

Zaman zaman bu kürsüden “Türkiye bir hukuk devletidir.” diye sizin de inanmadığımız bir cümleyi kuruyorsunuz. Kim ki “Ben hukuk devletiyiz safatasına inanyorum.” diyorsa buradan kendilerini 7-8-9 Şubatta Kobani kumpas davasını izlemeye davet ediyorum. Sincan Cezaevine varsa vicdanınıza da alıp gelin ve siyasetçilerin gözlerinin içine bakarak bu cümleyi kurmayı deneyin. Gelin, yalancı tanıklar kahvesinden toplanmış iftiracıların çürümüş, çürütülmüş beyanlarına tanıklık edin. Diyarbakır Savcısının “Böyle biri yok.” dediği “Mercek” adlı gizli tanığın olmayan itiraflarıyla suç isnat ettiği Selahattin Demirtaş'ın gözlerine bakmak için gelin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (Devamla) – Gelin, siyasi saikle hukukun nasıl ayaklar altına alındığını kendi gözlerinizle görün. “Mağdurum da mağdurum.” diye hâlâ sızlanıyorsunuz. Nasıl zalimleştiğinizi bir de oradan görün. Kobani kumpas saldırısındaki gibi, iktidarların zulmüne

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan bir kelime ifade edildi.

uğrasak da sizin iktidarınıza da sizden öncekilere de eyvallahımız hiç olmadı. Bedeli ne olursa olsun, bugüne kadar sömüren, ezen, halkı yok sayan, halkı soyup soğana çeviren, baskı ve şiddet uygulayan iktidarların hiçbirine benzemeyiz. Gerçek bir demokrasiyi, demokratik halk iktidarını, Emek ve Özgürlük güçleriyle hep birlikte inşa etmek için sonuna kadar mücadele edeceğiz. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4850) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Hasan Subaşı

Dursun Ataş

Adana

Antalya

Kayseri

İmam Hüseyin Filiz

Orhan Çakırlar

Gaziantep

Edirne

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Dursun Ataş'ın.

Sayın Ataş, buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

DURDUN ATAŞ (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülen kanun teklifinin 3'üncü maddesi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, AKP yine, vatandaşa hiçbir yararı olmayan, birbiriyle alakasız konulardaki düzenlemeleri bir torba yasaya doldurup Meclis gündemine getirmiştir. Görüşülen kanun teklifinde 8 farklı kanunda değişiklik var, 20 maddede değişiklik var, özensizlik var, hiçbir kanunda unutmadıkları yandaşlar var ama vatandaş yok, milletin işine yarayacak tek bir düzenleme dahi yok.

Görüşülen kanun teklifi, şunu bir kez daha göstermiştir ki AKP milletin gündeminden bihaberdir, saray yaşamı AKP'nin gözünü kör etmiştir. Vatandaşın yaşadığı geçim sıkıntısı AKP'nin umurunda bile değildir. Çocuğuna karne hediyesi olarak sadece et alabilen baba, yeterli beslenemeyen 3 milyondan fazla çocuk, "Evde tencere kaynamıyor." diyen anne AKP'nin gündeminde yoktur. Yani AKP'nin son yıllarda yaptığı tüm kanunlar AKP'nin halktan tamamen kopuşunun net bir göstergesidir ama unutulmasın ki millete sırtını dönen tüm iktidarlar hep aynı hazin sonla karşılaşmış, sandıkta milletten hak ettiği cevabı almıştır; muhakkaktır ki AKP'nin sonu da farklı olmayacaktır. Bu yılın mayıs ayı AKP'nin iktidardaki son ayı olacak, millet sesini duymayanlara, yandaşı kollayıp vatandaş yok sayanlara "Artık yeter!" diyecektir.

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifi AKP'nin milletten kopuşunu gösterdiği kadar ülkeyi nasıl tutarsız ve başına buyruk yönettiğini de göstermektedir. Bu teklifle değişiklik yapılması istenen kanunlara bakıldığında 2021 yılından itibaren defalarca ilgili komisyonlara ve Genel Kurul gündemine getirildiği görülmektedir. AKP "Yandaş kazansın, rant çeteleri kazansın." diye "Kendisinin ve yandaşlarının çıkarları korunsun." diye bu Gazi Meclisi kullanmakta, yasama faaliyetlerini oyuna çevirmektedir. Örneğin, şimdi bu kanun teklifinde bulunan Kooperatifler Kanunu'nda Temmuz 2021'den beri 4 defa, Serbest Bölgeler Kanunu'nda Ekim 2021'den beri 2 defa, Odalar ve Borsalar Birliği Kanunu'nda Şubat 2021'den beri 3 defa, Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'da ise sadece 2020 yılında

2 defa değişiklik yapılmıştır. Bugün AKP bu kanunları yine değiştirmek için Meclise getirmiştir. Bu durum, iktidar partisinin yasama faaliyetlerine ve Gazi Meclise yaklaşımını göstermektedir.

Değerli milletvekilleri, diğer yandan, görüşülen 3'üncü madde ise serbest bölgelerde bölge içi doğal gaz şebekelerinin işletici şirketlerce yapılmasını düzenlemektedir. Oysa lke ticareti için çok önemli olan serbest bölgelerin en önemli sorunlarının bu olmadığı ortadadır. Bu düzenleme, sanayi ve ticarete en büyük sorun hâline dönüşen doğal gaz ve enerji fiyatlarındaki artışın önüne geçebilecek bir çözüm de değildir. Sanayi ve ticarete dağ gibi sorunlar birikmişken bu düzenleme sanayicinin hiçbir işine yaramayacaktır.

Bakıldığında, 2022 yılında AKP ihracatta rekorlar kırdığımızı iddia etmektedir ancak gerçek durum hiç de bahsedildiği gibi değildir. 2022 yılında ihracat bir önceki yıla göre yüzde 12,9 artarken ithalat ise bir önceki yıla göre tam yüzde 34,3 artmıştır. İhracatın ithalatı karşılama oranı yüzde 70'lere kadar düşmüş, dış ticaret açığı ise 110 milyar doların üstüne çıkmıştır. Bu dış ticaret açığı, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde bir yılda verilen en yüksek dış ticaret açığı olmuştur. nceki yetmiş dokuz yılda verilen dış ticaret açığının tam 5 katı son yirmi yılda verilmiştir. AKP on bir yıl önce 2023 için koyduğu 1 trilyon dolar ihracat hedefinin çeyreğine bile zar zor ulaştığını unutmuş, bununla vnmekte, vatandaşı böyle kandırmaya çalışmaktadır.

Değerli milletvekilleri, AKP "Rekor kırdık." dese de aslında yalan da söylememektedir. Evet, ortada bir rekor var hem de cumhuriyet tarihinin en yüksek dış ticaret açığı rekoru...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURSUN ATAŞ (Devamla) – Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN – Tamamlayınız sözlerinizi.

DURSUN ATAŞ (Devamla) – ...cumhuriyet tarihinin en yüksek kur rekoru, cumhuriyet tarihinin en yüksek işsizlik rekoru, cumhuriyet tarihinin en büyük yolsuzluk rekoru, cumhuriyet tarihinin en büyük yoksulluk rekoru. Böylece AKP iktidarı yirmi yıllık kötü karnesine bir kötü rekor daha yazdırmıştır.

Bu kötü tablo ortadayken yapılan bu basit ve işlevsiz düzenleme de ortadadır, AKP'nin yalanları ortadadır, AKP'nin millettten kopmuşluğu ortadadır. Ancak, çok az kaldı, gidiyorlar; güneşin doğuşu yakındır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – nergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

3'üncü maddeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

4'üncü madde üzerinde 2 adet önerge vardır, nergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 395 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinde geçen "uygun olarak" ibaresinin "uygun" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ali Kenanoğlu	Zeynel zen	Kemal Peköz
İstanbul	İstanbul	Adana
Serpil Kemalbay Pekgözegü	Murat Sarısaç	Nusrettin Maçın
İzmir	Van	Şanlıurfa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET OLAKOğLU (Zonguldak) – Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Kemal Peköz'ün.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinin 4'üncü maddesiyle ilgili grubum adına söz almış bulunuyorum.

Maddeyle, serbest bölge işletici şirketlerce serbest bölge içinde gerçekleştirilecek doğal gaz dağıtım ve satış faaliyetlerinin düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Yüz yıllık bir cumhuriyetten söz ediyoruz; bu yüz yıllık cumhuriyetin yirmi yılı sizin iktidarınız döneminde geçti. Her hafta üç gün bir torba içine kanun maddeleri doldurup getiriyorsunuz. Dünyanın hiçbir tarafında haftanın üç günü sürekli kanun yapmak, yeniden, yeniden, yeniden, bir kez daha kanun yapmak söz konusu olmuyor ama ülkemizde maalesef böyle bir durumla karşı karşıyayız çünkü başkaları, ülkeyi yönetenler, yirmi beş yıllık, elli yıllık, yüz yıllık vizyonlarını önlerine koyarlar, ülkenin gerekleri ve ihtiyaçları doğrultusunda da yasal düzenlemeler yaparlar, bizde ise çıkarılan her kanun, yapılan her düzenleme yeni bir düzenleme yapmanın zeminini hazırlamak üzere yapıyor neredeyse; bu da sürekli Meclisin kanun yapar, her gün yeniden, yeniden kanun yapar duruma gelmesine sebep oluyor.

Değerli arkadaşlar, bu yaptığımız kanunlarla da çok şeyi düzeltme şansımız olmuyor. Doğal gaz dağıtımıyla ilgili her ne kadar şey yapılıyorsa bunun dışında da yapılması gereken onlarca düzenleme var, bunların birkaç tanesini söyleyeyim: 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun, 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve benzeri onlarca kanun var. Bunların düzeltilmesi yapılmadan bu yeni düzenlemenin yapılmasının çok anlamlı olmadığını hep beraber görüyoruz.

Geçen ay, yine, bir limanların sözleşme sürelerinin kırk dokuz yıllığına uzatılması hakkındaki kanunu görüştük ve kabul edildi, bu Meclisten geçti. Beni 70'li yıllara götürdü; 70'li yıllarda Haydarpaşa'da çalışan Bingöllü Kürt işçiler vardı, bir sendikanın iş yeri temsilcisi olduğum için o arkadaşları ziyaret etmiştim. "Tahmil ve tahliye işi" denirdi o zaman yani gemileri yükleme ve boşaltma işi yapıyorlardı; şimdiki serbest bölgede çalışan insanlarla aynı koşullarda çalışıyorlardı. Aradan elli yıldan fazla zaman geçti ama değişen bir şey olmadı ne yaşadıkları yerler açısından ne mesai saatleri açısından ne aldıkları ücretler açısından. Şu anda serbest bölgede çalışan insanlar çalışmadıkları günlere karşı ücret alamamakla karşı karşıyalar; aynı zamanda, zaman zaman -iş çok olduğu zaman- on altı saat çalışmak zorunda kalmaktalar. Bir nevi köle ticaretiyle karşı karşıyayız gibi görünüyor. Arada geçen elli yılda -ki bunun yirmi yılı sizin iktidarınız döneminde geçti- çalışanlar, emekçiler hakkında herhangi bir gelişme, maalesef, söz konusu olmadı.

Şimdi, değerli arkadaşlar, küçük esnaf ile sermayenin mücadelesi bugünün bir mücadelesi değil, eskiden beri vardı. 1970'li yıllarda bir tiyatro oyunu vardı, onu da izlemeye gitmiştim: "Kahraman Bakkal Süpermarkete Karşı" O zaman da yeni yeni "süpermarket" adı altında marketler açılıyordu. Tabii, şimdiki hipermarketler gibi, işte, 3 harfliler, 5 harfliler gibi falan değildi, daha küçüktü ama sonuçta bakkallar onlarla mücadele ediyordu, yarışıyorlardı. Zeliha Berksoy başrol oynuyordu, mahalledeki bakkallar toplanıyor, diyorlar ki: "Ankara'ya git, bizim dertlerimizi anlat, bunun önüne geçsinler, biz yaşayamayacağız." İşte, bakkalların hem mahalle kültüründe yeri vardır, emanetinizi bırakırsınız, borç alırsınız, borç yazdırırsınız, bir şey olduğu zaman ihtiyacınızı giderirsiniz falan, bunun yaşamasını savunuyorlar ve Zeliha Berksoy'u Ankara'ya gönderiyorlar. Zeliha Berksoy bir süre sonra geliyor; sahneye çıktığında elinde bir valiz, bitkin bir hâlde sahnenin ortasına geliyor. "Ne yaptın, derdimizi anlattın mı?" diyorlar. Zeliha Berksoy diyor ki: "Gittim, anlattım, anlattım ama anlatamadım." İşte, biz de şu anda aynı durumdayız. Dolayısıyla da hipermarketler, süpermarketler, zincir marketler vesaire; bu

marketler başka ülkelerde saat yedide kapatılır, haftanın bir günü mutlaka kapalı olur ki diğer bakkallar, diğer küçük esnaf iş yapabilsin. Ama tabii, küçük esnaktan da marketlerin fiyatına ürün alabilmek için aynı zamanda o insanların da gelir düzeyinin belirli bir noktaya taşınması gerekiyor. Bu, bir zincir işidir, üretimden başlar, tüketime kadar devam eder; bir yerinde açık verirsiniz, zincir kırılırsa bunun gerçekleşmesi mümkün olmaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

KEMAL PEKÖZ (Devamla) – Onun için, bir düzenlemeyi yaparken baştan hepsinin her şeyi belirli bir düzen içerisinde, uzun vadeli, üç gün sonra değiştirilmeyecek şekilde ve taraflarla konuşarak ihtiyaçlar doğrultusunda düzenlemelerin yapılması lazım ki biz burada ikide bir, tekrar tekrar kanun yapar durumda olmayalım diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4850) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Dursun Ataş	İmam Hüseyin Filiz	Hasan Subaşı
Kayseri	Gaziantep	Antalya
Orhan Çakırlar	Mehmet Metanet Çulhaoğlu	Feridun Bahşi
Edirne	Adana	Antalya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Feridun Bahşi'nin.

Sayın Bahşi, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

FERİDUN BAHŞİ (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun teklifinin 4'üncü maddesi üzerinde söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, kürsüye çıkan her hatip torba kanunun sakıncalarından bahsetti, bir hukukçu olarak birazcık da ben bahsedeyim diye düşünüyorum. Yine bir torba kanunla karşı karşıyayız, 7 kanunda değişiklik yapan bir torba kanun. Torba kanun Roma'da milattan önce 91 yılında yasaklanmış, biliyor musunuz arkadaşlar? "Torba kanunlar rüşvet kanunlardır, çıkamayacak kanunları çıkacak kanunların içine koyarsınız ve böylece çıkarırsınız. Bu, ahlaki bir uygulama değildir." demişler ve yasaklamışlar. 1980'li yıllarda ANAP döneminde Türkiye'de yeniden torba kanunlar çıkmaya başladı ama AK PARTİ iktidarında artık hemen her kanun torba kanun olarak geliyor ve her gelen kanun yeni sakıncalar doğuruyor, bir süre sonra yeniden o sakıncaları düzeltmek, bu eksikleri düzeltmek için karşımıza geliyor; böylece devam edip gidiyoruz.

Değerli milletvekilleri, nitekim, görüştüğümüz kanun 2021 yılından bu yana birkaç defa değişti. Ülkemiz işsizlikte dünya şampiyonluğuna gitmektedir. Her gün yeni iş yerleri kapanmakta, insanlar işsiz kalmaktadır. AK PARTİ iktidarı ülkemizi tam bir ekonomik krize sokmuş, kriz günden güne de artmaktadır. Ülkemizde üretim kanalları tıkanmış, yatırım imkânı kalmamıştır. İnsanlar umutsuz beklemekte, geleceğini çok karanlık görmektedir. Esnaf, çiftçi, sanayici ve her kesimden insanımız perişan yaşamaya mahkûm edilmiştir. İnsanlar "İşimizi ne zaman kaybederiz?" korkusu yaşarken emekliler ise neredeyse devletten umudunu kesmiştir. Emekliye, işçiye, memura zam yapılırken ateş

her yeri sarmıştır. Bu kadar ağır bir tablo içerisinde iktidar, milletin gözünün içine baka baka “Her şey iyi gidiyor.” “Uyguladığımız ekonomik politikalar karşılığını verdi.” “Enflasyonun belini kırdık.” gibi komik açıklamalar yapmaya devam etmektedir.

Değerli milletvekilleri, ekonomik kriz öyle bir hâl almıştır ki insanımızın birbiriyle yaptığı sohbetler bile değişmiştir; artık sohbetlerin konusu ekmek fiyatları, alınamayan süt, alınamayan yumurta gibi temel gıda maddeleri üzerine yoğunlaşmıştır. Sohbetlerin içeriğinin bu kadar değiştiği, zamların “fiyat güncellemesi” olarak halka yansıtıldığı bir dönemde vatandaşımızın da psikolojisi tüm bunlardan ağır şekilde etkilenmektedir. Kısaca, suni gündemlerle ülke meşgul edileceğine ekonomiyi düzelterek gerçek, reel tedbirler alınmalıdır. Ülkemizin reel gündemi ekonomidir, yoksulluktur, yokluktur, yolsuzluktur. İşçi, memur, emekli, esnaf artık söylem değil, eylem beklemektedir.

Değerli milletvekilleri, Sayın Cumhurbaşkanı Kabine toplantısı sonrası yaptığı açıklamada 2,5 milyon sürücünün ceza puanının silineceğini ve 10 bine yakın ehliyetin iade edileceğini söyledi. Bu yaklaşımını olumlu buluyoruz ancak bununla beraber kapsamının biraz daha genişletilmesi gerekiyor. Sürücü belgesi geçici olarak elinden alınan insan sayısı yaklaşık 1 milyon civarıdır, aileleriyle birlikte tahmini 3 milyon insan bundan etkilenmektedir. Dolayısıyla bu mağduriyet, verdiğiniz ehliyet affi müjdesinin ancak kapsamı genişletilerek düzeltileridir.

Yine, bize ulaşan taleplerden bir tanesi de uzun süredir dile getirilen çıraklık ya da staj eğitim sürelerinin sigorta başlangıcı olarak kabul edilmesi talebidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FERİDUN BAŞŞI (Devamla) – Efendim, uzatabilir misiniz?

BAŞKAN – Tamamlayınız, buyurun.

FERİDUN BAŞŞI (Devamla) – Bilindiği gibi çocuklarımızın staj yaptıkları veya çırak olarak çalıştıkları dönemler sigorta başlangıcı sayılmıyor. Bu konuda yüz binlerce mağdur vardır ve her gün Twitter’da çalışma yapıp bizlere ulaşıyorlar. Hazırlık aşamasındaki EYT düzenlemesinde staj konusunun da değerlendirilerek bu mağduriyetin de giderilmesi gerekmektedir.

Bir başka büyük sıkıntı ise TÜVTÜRK zammı. 2022 yılındaki fiyatıyla bile büyük şikâyet, yoğun şikâyet alan muayene ücretleri bu yıl yüzde 122 zam yapılarak 1.130 lira 40 kuruşa yükseltilmiştir, bu zam da gözden geçirilmelidir, yoksa altında kalacaksınız.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

4’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

5’inci madde üzerinde 3 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 395 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 5’inci maddesinde geçen “adres ve” ibaresinin “adresli ile” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ali Kenanoğlu

Zeynel Özen

Kemal Bülbül

İstanbul

İstanbul

Antalya

Murat Sarısaç

Nusrettin Maçın

Serpil Kemalbay Pekgözgü

Van

Şanlıurfa

İzmir

Kemal Peköz

Murat Çepni

Adana

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önegeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Murat Çepni'nin.

Sayın Çepni, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Teşekkürler Başkan.

Genel Kurul ve değerli halkımız, siyaset halkımızın, emekçilerin temel sorunlarına çare üretme sanatı ama her bir siyasetçi bulunduğu yerden bu çözümü üretiyor; her bir siyasetçi, her bir parti hangi sınıfın, hangi kesimin temsilcisiyse onun taleplerini gündemleştirir, bayraklaştırır. Burada da aynı durumla karşı karşıyayız. Sermayenin tarihsel olarak en iyi başardığı işlerden bir tanesi kendi çıkarlarını tüm halkın çıkarlarıymış gibi gösterme başarısıdır. Öyle anlar gelir ki bir avuç kâr etmek isteyen sermaye ve şirketler öyle propagandalar yaparlar ki sanırsınız ki o kâr edilmezse dünya batar. Bunun için her defasında söyledik; vatan, millet, din, iman edebiyatı vazgeçilmezdir; bu, bu ülkede de böyle, başkaca burjuva ülkelerde de böyle.

Şimdi, çok önemli bir süreçten geçiyoruz, hepimiz bunun altını fazlasıyla çiziyoruz. “Cumhuriyetin 2'nci yüzyılı” diye tabir edilen bu süreçte ya kurucu onlarca yılın ya da yüzlerce yılın temel sorunlarını tartışıp açacağız ya da çok daha ağır, çok daha zor, çok daha karanlık bir dönemin içine gireceğiz.

Şimdi, burada yaptığımız bütün tartışmalarda kimin hangi sınıfın temsilcisi olarak konuştuğuna bakmamız lazım. AKP ve MHP iktidarının, bir avuç sermayenin, yüzde 1'in temsilcisi olarak konuştuğunun altını kalın kalın çizmemiz lazım. Bunun karşısında bizler; ezilenlerin, işçilerin, emekçilerin, halkların temsilcileri olarak bizlerse sorunların kaynağı olanların çözümün kaynağı olamayacağımızı söylüyoruz. Sorunun kaynağı eğer bu tarihsel koşullar ve onun temsilcileri ise bu kesimlerin bugün çözüm üretme şansı yoktur. Çözüm, tartışmasız bir biçimde, bugünün mağdurları, ezilenleri ve sömürülenleri olan milyonlarca işçi ve emekçidir. Bugün egemen siyasetin kendini HDP üzerinden dizayn etmesinin sebebi budur. HDP, Kürt halkının ve Türkiyeli işçi ve emekçilerin bir mücadele birliği olarak kurulduğu andan beri egemen sermaye sisteminin, faşizmin temel hedefi hâline gelmiştir. HDP üzerinden yürütülen tüm kara propagandaların temel sebebi budur. İster faşizmin sürgit devamı için, kendisine “beka” diye tarif ettikleri koşulların sürgit devamı için faaliyet yürütenler, politika yapanlar olsun ister restorasyoncu, pansumancı olanlar olsun, her birinin “yapısal sorunlar” diye tabir ettiğimiz sorunların karşısındaki tutumu bir turnusol kâğıdıdır. İşte, HDP'nin, HDP'de bir araya gelen devrimci, yurtsever, sosyalist, işçi, emekçilerin arasındaki temel fark budur.

Biz, bu anlamda Türkiye'deki Emek ve Özgürlük güçleriyle, partileriyle birlikte Emek ve Özgürlük İttifakı'nı kurduk. Emek ve Özgürlük İttifakı, sorunu doğru tespit eden, çözümünü de orada burada değil, hamasette değil, bizzat işçilerin, emekçilerin, halklarımızın öz iradesinde bulan bir harekettir. “Yaratan ve üreten eller pekâlâ yönetebilirler.” diyen bir siyasi organizasyondur Emek ve Özgürlük İttifakı. HDP, tüm bu sürecin yürütücüsüdür, tüm bu sürecin emekçisidir, özveri verenidir. Kapatma davasında hedeflenen tam olarak budur, Kobani kumpas davasında hedeflenen tam olarak budur.

Bakın, Kobani kumpas davasında bir “tweet”ten bir siyasi cinayet davası çıkarmaya çalışıyorlar. Kendi yasalarında dahi açıklaması olmayan olağanüstü bir kumpas davasıyla karşı karşıyayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MURAT ÇEPNİ (Devamla) – Bu olağanüstü kumpas davası sadece HDP’ye yönelik değil, Kürt halkına karşı değil, tüm işçilere ve emekçilere yöneliktir. Bu anlamda, tüm emek ve demokrasi güçlerini, 7-8-9 Şubatta Sincan’da görülecek Kobani kumpas davasına katılmaya davet ediyoruz. Orada yan yana gelerek, faşizme karşı omuz omuza vererek hem bugünü hem de yarını kazanabiliriz. Kazanacak olan; gerçek demokrasi, gerçek özgürlük, gerçek adalet mücadelesini “ama”sız, “fakat”sız cesaretle savunanlardır, gerçek anlamda yapısal sorunların çözümünü görev edinenlerdir. Bu anlamda tüm halkımıza, tüm direnenlere selam olsun diyorum.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4850) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 5’inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “değiştirilmiş” ibaresinin “yeniden düzenlenmiş” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Dursun Ataş	Mehmet Metanet Çulhaoğlu	Fahrettin Yokuş
Kayseri	Adana	Konya
Hasan Subaşı	Orhan Çakırlar	İmam Hüseyin Filiz
Antalya	Edirne	Gaziantep

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Fahrettin Yokuş’un.

Sayın Yokuş, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi İYİ Parti Grubu adına saygıyla selamlıyorum. Bugün, Konya’mızın bitirilemeyen projelerinden bahsetmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, her seçim dönemi ve her yıl göstermelik olarak projeler Konyalıya sunulur ama seçim dönemi bittiği zaman unutulur gider. Konya’da bitirilmeyen projelerin başında çevre yolu geliyor. Çevre Yolu Projesi, 2023 yılına kaldı; 2014’te başlamış, 2020’de bitirilecekti ama ayrılan bütçeye baktığımız zaman böyle bütçe ayırmaya devam ederlerse tam yetmiş beş yıl sürecek. Tabii, ömür mömür ne kadar olur bilmiyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya, seneye yapacağız ağabey! Seneye yaparız inşallah!

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Bir de Gembos yolumuz var, Konya’yı Beyşehir üzerinden Antalya Serik’e bağlayan, yolu 60-70 kilometre kısaltan, tünelleri yapılamayan... Efendim, bu proje de “2016 yılının Şubatında dört yüz elli günde bitirilecek.” diye bağlanmış yani 2017’nin sonunda; ya, 2023 oldu, hâlâ bitirilemedi, hayal devam ediyor.

Sadece bunlar olsa iyi. Şimdi, efendim, Konya’nın yirmi yıldır bekleyen bir Hal Projesi var; hal, hal. Konya-Aksaray yoluna yapılması planlanan, bütün altyapı çalışmaları bitirilmiş, Türkiye’ye örnek olacağı söylenmiş ancak Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından proje askıya alınmış; Konyalı, hâlâ Hal Projesi’ni bekliyor, “Halimiz nerede?” diyor, “Halimiz nerede?” diyor ama anlayan, duyan yok.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Seneye yaparız, seneye!

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – “Seneye inşallah.” diyorlar.

Efendim, 2004 yılından bu yana AK PARTİ'nin seçim vaatleri arasında Konya Metro Projesi var. AK PARTİ vekillerinin 2022 yılı içinde verdiği sözlere rağmen projede adım atılmadı. 2015 yılında Konya'da açık hava ilan panolarına "Konya, metroya kavuştu. Metro, Konya'ya hayırlı olsun." diye afişler astular. Şimdi soruyorum... Gerçi, AK PARTİ'li milletvekili de yok, 10'u da yok Konya Vekillerimizin. Yahu, bu afişleri ne yapacağız şimdi? Daha metronun temelini atmadınız ama ta 2015'te "Metro geldi." dediniz; sizin için yalan rüzgârları estirmek en kolay şey. Seçim zamanı yaklaştı, artık Konya'da iyi'ler var, bunların hesabını soracak biziz; hele bir gelin bakalım meydanlara.

Devam ediyorum... Konya Büyükşehir Belediyesi "KonyaRay" diyor. Efendim, TCDD Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilecek KonyaRay Banliyö Hattı'nın imzaları Konya Büyükşehir Belediye Başkanı tarafından atılmış; Konya için tarihî gün, tarihî imza. Nerede? Hayal. Var mı, temeli atılmış mı? Yok efendim. "Olsun, nasıl olsa Konyalı çantada kekliktir, bize nasıl olsa oy verir canım, bize kızsız da oy verir." Gelin bakalım şimdi ne olacak? Hele bir gelin meydana. Şimdi, efendim, birinci etap Konya garı projesi ve havaalanı projesi de kaldı, o da kaldı yani gar projesi yok, havaalanı yok.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – O da bize kaldı.

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Konya, sivil havaalanı bekliyor, yıllardır sivil havaalanı yapacaklar.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Biz yapacağız.

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Turistler geliyor, efendim, turizmciiler diyor: "Ya, şu havaalanı ne olacak bizim?" Diyorlar ki: "Ya, bir on sekiz-on dokuz sene geçti biz bunu vadedeli, hele bizim iktidar bir on sekiz-yirmi sene daha sürerse vaatlere devam ederiz." yani "Ey Konyalı, sizi aldatmaya devam ederiz." diyor. Yok, emmi oğlu, öyle yağma yok, artık aldatamayacaksınız.

TAHSİN TARHAN (Kocaeli) – Ağabey, söz ver, biz yaparız.

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Efendim, şimdi, Konya'da bir de su meselesi var, burada defalarca anlattım. AHİ Kanal yani 2020'de Sayın Tarım Bakanının açtığı kanal; vallahi hâlâ su yok. Su olmayan kanal açan bir iktidarımız var, bir Bakanımız vardı; hâlâ su yok, ne zaman geleceği de belli değil. 124 kilometre açık kanal çöktü. 2017'de açılacaktı, 2023 oldu hâlâ su yok. Ben buradan üç senedir söylüyorum, Konyalı diyor ki: Suyumuz nerede? Havaalanımız nerede? Metromuz nerede? Çevre yolumuz nerede? Gembos yolumuz nerede? Yahu, verdiğiniz sözler nerede? KonyaRay nerede? Yahu, niye aldatıyorsunuz benim hemşehrilerimi, yirmi yıldır kandırıyorsunuz? Niye ya? Bir tanesini yapsanız olmaz mı? Ama hayır, hayır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Başkanım, bir dakika rica ediyorum.

BAŞKAN - Tamamlayın sözlerinizi.

Buyurun.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Başkanım, Konya'ya sayısız yatırım yaptık, 80 milyarlık kamu yatırımı yaptık Konya'ya. Konyalı yapılanları biliyor, görüyor.

FAHRETTİN YOKUŞ (Devamla) – Şimdi, efendim, ey Konyalı, ey hemşehrilerim; merak etmeyin, bu AK PARTİ artık sizi kandıramayacak, öyle yağma yok. Bu projelerin her birinin Konya'nın her sokağında, her mahallesinde, her semtinde, 2,5 milyon Konyalının huzurunda hesabını soracağım, tek tek soracağım. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Cevap verecek 10 vekili arıyorum, gerçi bu salonda yoklar, Konya'da da yoklar ve göndereceğiz. Sayın Başkan, hiç ayağa kalkma, göndereceğiz, topyekün göndereceğiz. Ya, bu projeleri yapacaksınız ya da "Elveda ey Konya! Elveda ey Türkiye! Hoşça kalın

ey AK PARTİ'liler!" diyeceğiz. Sandıkta sizlere "Artık yeter, yeter emmi oğlu, hadi Allah işinizi rast getirsin." diyeceğiz yine de.

İyi akşamlar efendim. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – "Emmi oğlu" dedi, bir şey söylemedi.

Ama Sayın Yokuş, Beyşehir-Şarkikaraağaç arasını konuşmayı unuttun.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Onu da siz söyleyin.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkanım, Konya'ya 80 milyarlık kamu yatırımı yaptık. Konyalılar neler yaptığımızı gayet iyi biliyor.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – İşte burada.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) - AK PARTİ yapar, onlar konuşur.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Ya, bir Konyalı vekil getir de şunlara cevap versin.

BAŞKAN – Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 395 sıra sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 5'inci maddesinde geçen "şekilde değiştirilmiş ve" ibaresinin "şekilde değiştirilerek," olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan

Çetin Osman Budak

Müzeyyen Şevkin

Kocaeli

Antalya

Adana

Kadim Durmaz

Tacettin Bayır

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Tokat

İzmir

Manisa

Gökkan Zeybek

İstanbul

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Gökkan Zeybek'in.

Sayın Zeybek, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İstanbul Ticaret Odasında uzun yıllardır Meclis üyesi olan Sayın Mesut Elveren bir tedavi süreci içinde, buradan kendisine geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Yasa teklifinde bu sicil kaydı kapalı... Ne demek sicil kaydı kapalı? İstanbul Ticaret Odasının 680 bin üyesi var; Sayın Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu, bunun 280 bininin sicili kapalı yani Ticaret Odasına kayıtlı her 3 şirketten 2'si açık, 1'i kapalı; yani aidat borcu var, yani vergi ilişkisiyle ilgili sıkıntısı var, yani adresini değiştirmiş, yani imza sirküleriyle ilgili problemi var. Keşke, bu yasa

teklifinin metninin içine şunu koysaydınız, “Yaşattığımız bütün bu olumsuzlukların sonucu olarak her 3 şirketten 1 tanesi kapalıysa bunu nasıl giderebiliriz, bunun için neler yapabiliriz?”in önerisiyle gelmiş olsaydınız çok daha doğru yapardınız.

Ticaret odalarının seçimlerinde sicil kaydı kapalı olanlar biliyorsunuz oy kullanamıyor. Peki, askı süresi içinde müracaat ettiğinde nasıl öğrenecek sicil kaydının kapalı olduğunu? Önce bir belge götürecektir, imza sirküleriyle gidecek, ticaret odasına gidecek, yetki belgesi alacak, yetki belgesiyle birlikte de seçimlere on gün kala borcunu kapatması gerekecek. Peki, son gün kapatabilir mi? Hayır, kapatamaz. Aidat borcu olursa, üç yıldan fazla aidat borcu olursa oy kullanabilir mi? Kullanamaz. Çünkü buralarda gerçekten milyarlarca liralık bir kaynak toplanıyor ve ticaret odalarının bu kaynakları TOBB’a aktardığı kısımlar hariç olmak üzere nereye harcadığının denetimini yapabilmek mümkün değil. Buralar âdetâ yöneticilerin çiftliği hâline gelmiş durumda.

Peki, ticaret odası seçimleri nasıl yapılıyor? İşte, İstanbul Ticaret Odası, Sayın Altay, 400 bin yetki belgesi almış olan şirket, tek bir mekânda oy kullanacak 08.00 ile 17.00 saatleri arasında. Şimdi, sormak istiyorum; yani 400 bin firmayı temsil eden kişi nasıl olur da bir mekâna, ticaretin yapıldığı fuar alanına gelecek ve oy kullanacak? Gelebiliyor mu? Gelemiyor. Trafik kilitleniyor mu? Evet, saat 11.00’den sonra bütün trafik kilitleniyor. Yani temel demokratik hak olan oy verme hakkı uyguladığınız bu yanlış politikalar yüzünden yerine getirilemiyor. Başka ne var? Yetki belgesini almak için fiziki olarak gidip belge almanız gerekiyor. Ya, dünya dijital çağında, nerede yaşıyorsunuz siz? İnternet ortamında yetki belgesi niçin alınamıyor? İnternet ortamında alınan belgeyle kişinin gelip İstanbul’da ya da başka yerlerde en demokratik biçimiyle oyunu kullanması için mekânlar, alanlar neden oluşturulmuyor? Çünkü yönetimlerin değiştirilmesi istenmiyor.

Bir de NACE kodu var. NACE koduyla istediğiniz firmayı, istediğiniz meslek komitesine atıyorsunuz, oralarda muhalifleri bir yere dolduruyorsunuz, geriye kalan komitelerde de istediğiniz sonuçları alarak ticaret odalarında, ticaret odasının bağlı olduğu meslek komitelerinde etkin ve verimli bir süreç yönetmeye çalışıyorsunuz. Bazı iş kollarında ise Suriyeliler, yabancı ağırlıklı olarak Türkiye’de bulunan Suriyeliler, özellikle dış ticaret kodlarında, dış ticaret meslek komitelerinde giderek çoğunluğa ele geçirmeye çalışıyorlar.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; buradan uyararak istiyorum: Özellikle Gaziantep, Kilis, Hatay gibi yerlerde, bazı meslek komitelerinin yakın gelecekte, bundan sonra yapılacak olan ilk seçimde, Suriyelilerin tamamen örgütlenmesiyle o kişiler tarafından yönetildiğini görmek durumunda kalacaksınız.

Bir başka nokta şu: İstanbul Esnaf Odasının Genel Kuruluna katıldım, ramazan etkinliklerine katıldım ve orada, İstanbul Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanı Faik Yılmaz’ın huzurunda şu sözü verdim: Sizinle ilgili bir sorun geldiğinde bunu Türkiye Büyük Millet Meclisinin kürsüsünde dile getireceğim. Niye 11’inci maddeyi çektiniz? Şimdi, neden 11’inci maddeyi çektiniz değerli arkadaşlar? Eğer bu maddeyi siz TESK’in görüşü olmadan buraya getirdiyse, eksik; görüş aldınız, buraya getirdiniz, baskılar sonucunda geriye çektiyse, daha büyük bir hata.

Şimdi, bazı meslek dallarında, Türkiye’nin bazı şehirlerinde 500 tane esnafı bularak orada bir meslek odası oluşturmak mümkün mü? Hayır, değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÖKAN ZEYBEK (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

GÖKAN ZEYBEK (Devamla) – Örnek: Umum servis odaları. Ya, Bayburt'ta, Gümüşhane'de, Hakkâri'de, Ardahan'da 500 tane esnaf mı var ki oda kursunlar? Veya kuyumcular. Türkiye'de belli illerde 3 tane, 5 tane, 10 tane kuyumcu var, bunların bir araya gelerek esnaf odası oluşturması mümkün olmadığına göre ya da diğer sektörlerde olduğu gibi... Neden siz 40 olan meslek odasının birleşerek bir federasyon kurması teklifini önce 25'e çektiniz sonra bundan vazgeçtiniz? Nedenini söyleyeyim mi: Siz Türkiye'yi tanımıyorsunuz, siz Türkiye'yi bilmiyorsunuz, siz Türkiye'nin küçük illerinde kaç tane esnaf var, hangi sektörde kaç tane esnaf var bunun farkında bile değilsiniz; önce el kaldırıyorsunuz sonra geriye çekiyorsunuz ama şunu bilin ki siz, esnafın sadece bu yasayla farkında değilsiniz, pandemide de esnafın farkında değildiniz ama esnaf size ne yapacağını çok iyi biliyor. (CHP sıralarından alkışlar)

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Esnaf bizden vazgeçmez.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7'inci madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 395 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinde geçen “tutarı” ibaresinin “miktarı” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ali Kenanoğlu

Zeynel Özen

Hasan Özgüneş

İstanbul

İstanbul

Şırnak

Murat Sarısaç

Serpil Kemalbay Pekgözegü

Nusrettin Maçın

Van

İzmir

Şanlıurfa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Hasan Özgüneş'in.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – Herkesi selamlıyorum.

Evet, değerli arkadaşlar, AKP'nin yirmi yıllık yönetiminin sonunda ülke muazzam bir çıkmaz ve kaosu yaşıyor. Bir dönem çiraklık döneminden bahsediyorlardı, şimdi ustalık döneminde bize bir kaosu teslim ettiler. Biz diyoruz ki: Keşke çirak kalsaydınız da bu ülkeye bu hezimetini yaşatmasaydınız. Bunun nedeni, tabii, demokratik, özgürlükçü, uzlaşmacı bir zihniyetin olmayışı, ayrıyeten liyakatin yoksunluğudur.

12 Eylül Anayasası'yla, yasalarıyla, tek adam rejimiyle, otoriter anlayışla geline nokta bu. Tekçi, milliyetçi, dinci ve şekilci zihniyet, kaosu ve çatışmaların nedenidir. Son kırk yıldır yaşadığımız çatışmalarda biz neler kaybettik? Bütün veriler şunu gösteriyor: Maddi olarak 2,5-3 trilyon dolar kaybetmişiz, manevi olarak da kaybımızın haddi hesabı olmaz.

Şu an mevcut konum nedir? 445 ila 450 milyar dolar borç var. Hazine 50-60 milyar dolar düzeyinde borca girmiş. 566 milyar TL faize veriliyor. AKP sayesinde nüfusun 76,5 milyonu yoksulluk girdabına girmiştir.

Gençlerin yüzde 73'ü Türkiye'yi terk etmek istiyor. Sağlıkta, sağlık çalışanları, doktorlar fırsat buldukça ülkeyi terk ediyor. Tarım sektörü çöktü, geniş tanımlı işsizlik 10 milyonu geçti.

AKP döneminde kadın katliamı ve kırımını had safhaya ulaştırmış, 7.600 kadın öldürülmüş; kadın taciz ve tecavüzü, çocuk istismarı had safhada; korku, panik, güvensizlik ortamı hâkim, can güvenliği yok, kimin nerede öleceği, öldürüleceği belli değil; bunalıma girmiş bir toplum ve gençlik. Bakınız, iki gün önce bir gazeteci anlatıyordu, sadece İstanbul’da iki ayda 67 intihar... Düşünebiliyor musunuz? Şimdi, siz burada kalkıp bize La Fontaine masallarını anlatıyorsunuz.

Türkiye’nin uyuşturucu merkezi olma durumunu bugün herkes görüyor, herkes söylüyor. Uyuşturucu ilkokullara kadar indi, sıçrama tahtası ülkesine dönüşmüş. Mafya babaları, çeteler aldı başını gitti, siz torbacılarla uğraşıyorsunuz “Şu kadar torbacı yakaladık.” Bize 5 mafya babasının ismini söyleyebiliyor musunuz? Söyleyemiyorsunuz çünkü öyle bir çabanız yok.

Eğitime geldiğimizde, bu işi tarikatlara teslim etmişsiniz; hurafe had safhada. Ana dilinde eğitim yok, bilimsel, demokratik bir laik eğitimden yana değilsiniz. Dolayısıyla El Kaide tarzı bir eğitim ve rejime bizi teslim etmek istiyorsunuz yani böylesine korkunç bir durum var.

Ahlaki çökerttiniz. Yalan siyasetin merkezine oturmuş ve toplumda meşrulaştırıldı maalesef. Biz artık doğruyu arıyoruz nerede bulabiliriz diye, en azından, bu Mecliste Hükümet şahsında, yandaşları şahsında göremiyorum. Dış ülkelerle önce kriz yaratma, kof söylemler, böbürlenmeler, tehditler; sonra eline eteğine yapışarak “Aman, yanlış yaptık; bizi affedin.” Şimdi, bu ne perhiz bu ne lahana turşusu! Ne yapıyorsunuz, nereye getirdiniz bu ülkeyi? Adalet ve hukuk askıya alınmış; Anayasa yok, özgürlükler yok, güven kalmadı ülkede, Meclis işlevsiz hâle getirildi, yargı iktidarın sopası hâline getirilmiş, basın-yayın iktidarın borazanı hâlinde; rüşvet, yolsuzluk, çalma çırpma ayyuka çıkarılmış. Kayyum rejimi önce Kürtlere dayatıldı, şimdi CHP’ye, yarın kime olur, onu da bilmiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

HASAN ÖZGÜNEŞ (Devamla) – Şimdi, değerli arkadaşlar, böylesine despotik ve çağ dışı bir zihniyet ve yönetim biçimiyle Türkiye’nin geldiği cehennem cenderesi ortada. Bunun çözümü zihniyette; demokratikleşmek, çoğulculuğu kabul etmek, istişareyi esas almak, toplumun temel ihtiyaçları üzerinden yürümek, kadına ve erkeğe eşitliği sağlamak, kimlikleri özgürleştirmek, inançları özgürleştirmek, ülkenin gelirlerini yoksul halk kitleleriyle paylaşmak ve ekolojiyi korumak; hukuku, demokrasiyi, özgürlükleri hâkim kılmaktır. Bunu da biz önümüzdeki seçimde hep birlikte demokrasi güçleriyle gerçekleştireceğiz. (HDP sıralarından alkışlar)

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkanım, konuşmacının konuştuklarının hiçbirinin gerçeklerle ilgisi yoktur, tümüyle reddediyoruz.

BAŞKAN – Evet, kayıtlara geçmiştir.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

7’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

8’inci madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutup işlem alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4850) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesinde yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiştir” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Dursun Ataş

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

İmam Hüseyin Filiz

Kayseri

Adana

Gaziantep

Orhan Çakırlar

Hasan Subaşı

Edirne

Antalya

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU
SÖZCÜSÜ AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) - Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın İmam Hüseyin Filiz’in.

Sayın Filiz, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz 395 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 8’nci maddesi üzerinde İYİ Parti Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bu maddeyle TOBB’un gelirlerinin yüzde 2’sinin Türkiye Odalar ve Borsalar Eğitim ve Kültür Vakfı ile TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesine tahsisini hükmeden on beş yıllık süre yirmi beş yıla yükseltilmektedir. İYİ Parti Grubu olarak bu maddeyi olumlu bulduğumuzu belirtmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, toplamda 700 bin civarında öğrencinin eğitim aldığı ve sayısı 79’ a varan vakıf yükseköğretim kurumları, yükseköğretim sistemi içerisinde önemli bir konuma gelmiştir. İstanbul’da 47, Ankara’da 13 olmak üzere birçok ilde vakıf yükseköğretim kurumu mevcuttur. Hemen ilave etmeliyim ki eğitimin niteliği ve araştırma geliştirme çalışmaları açısından devlet üniversitelerinde gördüğümüz sıkıntılar ve farklılıklar vakıf üniversitelerinde de fazlasıyla mevcuttur.

Değerli milletvekilleri, YÖK’ün hazırladığı Vakıf Yükseköğretim Kurumları 2021 Raporu’nda vakıf üniversitelerinin hukuki statüsünün Anayasa’mızın 130’uncu maddesine ve 2547 sayılı YÖK Kanunu’na tabi olduğu, vakıflar hukukuna göre işleyeceği ve asla kazanç amacı güdemeyeceği belirtilse de bazı vakıf üniversitelerinde mütevelli heyet başkanlarının üniversiteyi şirket gibi bile değil, kendi özel mülkleri gibi yönettiği basına yansiyarak haberlere konu oldu.

Değerli milletvekilleri, vakıfların nasıl yönetileceği kanunda açıkça belirtildiği hâlde, milyon dolarlık servetlerle bazı vakıf üniversitelerinin satıldığı ya da mütevelli heyet üyeliğinin devri yoluyla yurt dışında paralar yatırılarak devredilen çok sayıda vakıf üniversitesi olduğu gibi bazı vakıf üniversitelerinin yabancı şirketler tarafından satın alındığı da gazetelerde haber oldu. Vakıf üniversitesinin kaynakları, kurucu vakfın katkıları ve öğrenci gelirleri olup bu üniversitelerin pek çoğunun bu gelirler dışında gelirleri bulunmamakta ve vakıf katkısı çok sınırlı kalmaktadır. TOBB’un gelirlerinin yüzde 2’sinin bir kısmının TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesine tahsisi bu açıdan değerlidir. YÖK raporunda vakıf üniversitelerinin gelir gider kalemlerinin kamu kuruluşlarındaki gibi şeffaf olması gerektiği ve kamuya açık bir tarzda denetlenmesi gerektiği dile getirilse de bu üniversiteler yeterince denetlenmiyorlar.

Değerli milletvekilleri, uluslararası arenada hiç bilinmeyen vakıf üniversitelerinin pek çoğu, bir öğrencinin üniversiteye maliyetinin katbekat üstü ücreti talep etmektedir. Bu tür üniversitelerde reklam ve tanıtım için ayrılan bütçelerin çok fazla olduğu, araştırma geliştirme faaliyetlerine ise sembolik harcamalar yaptıkları hayretle izlenmektedir. Uluslararası arenada, Dünya Üniversiteler Sıralaması’nda zaman zaman ilk 500’e giren ve Türkiye’de çok bilinen nitelikli vakıf üniversiteleri de bulunmaktadır. Dolayısıyla, vakıf üniversitelerinden bahsederken biz de bu 2 grubu ayırt etmek durumundayız yani hepsini aynı sepete koyamayız.

Değerli milletvekilleri, 2020’de kabul edilen 7243 sayılı Kanun ve Yükseköğretim Kanunu’nda yapılan değişiklik uyarınca “Vakıf yükseköğretim kurumlarında çalışan öğretim elemanlarına, unvanlarına göre Devlet yükseköğretim kurumlarında ödenen ücret tutarından daha az ücret verilemez.”

denilmesine rağmen bu üniversitelerin bazıları öğretim üyelerine yasada belirtilen ücretleri de ödemiyor. Bu yanlışlık denetlenmeli ve öğretim elemanlarının mağduriyetleri giderilmelidir.

Değerli milletvekilleri, bazı vakıf üniversitelerinde öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısının 50 ile 65 arasında olduğu bilinmektedir. Kampüsü ve yeşil alanı bile olmayan, bir binada hizmet veren bazı vakıf üniversitelerinde az sayıda öğretim üyesiyle bu kadar çok öğrenciye nitelikli bir eğitim nasıl verilebilir? Vakıf yöneticilerine bu yanlışlıkları yapma imkânını kimler veriyor? YÖK, Vakıflar Yasası'nın ve YÖK Yasası'nın ihlal edilmesine nasıl göz yumuyor, anlamakta güçlük çekiyoruz. Ayrıca, bu üniversitelerde yıllık performans değerlendirmesi yapılıyor mu, merak ediyorum.

Değerli milletvekilleri, sözlerime son vermeden önce tekrar hatırlatmak isterim ki vakıf kanunlarını ihlal edenler yetim malını çalanlar gibidir.

Sayın YÖK Başkanına sözüm var: Birçok vakıf üniversitesinin devasa reklam harcamalarıyla gençlerin umutlarını çalmalarına seyirci kalmamalısınız. TYT ve AYT'de baraj puanlarının kaldırılması...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Devamla) – Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Devamla) – TYT ve AYT'de baraj puanlarının kaldırılması, birçok devlet ve vakıf üniversitesinin boş kalan kontenjanlarının üniversiteye giriş donanımı olmayanlarca doldurulmasından ve vakıf üniversitelerine maddi katkı sağlamaktan başka bir şeye yaramamıştır.

Değerli milletvekilleri, son olarak belirtmeliyim ki eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak, eğitimi para kazanma aracı olmaktan çıkarmak, eğitimde parası olan ile olmayan arasında eşitlik sağlamak devletin birinci dereceden görevidir. Bir milletvekili, bir üniversite hocası ve eski bir rektör olarak inancım odur ki İYİ Parti iktidarında AK PARTİ'nin eğitim hayatına getirdiği bu bozuk düzeni ortadan kaldıracak ve eğitimde olmamız gereken yerde olacağız; az kaldı diyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9'uncu madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 395 sıra sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 9'uncu maddesinde geçen "yer alan" ibaresinin "geçen" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Tahsin Tarhan	Kadim Durmaz	Müzeyyen Şevkin
Kocaeli	Tokat	Adana
Ahmet Vehbi Bakırloğlu	Tacettin Bayır	Çetin Osman Budak
Manisa	İzmir	Antalya
	Türabi Kayan	
	Kırklareli	

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Tüرابی Kayan'ın.

Sayın Kayan, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 395 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesi üzerine söz almış bulunuyorum.

Kamu finansmanı ve borç yönetimi düzenlemesi; şimdi, arkadaşlar, burada “düzenleme” lafını gördüğüm zaman ben kahkahalarla güleceğim geliyor. Niye? Ya, arkadaşlar, geldiğiniz günden beri, yirmi yıldan beri neye el atmışsanız her şeyi bozdunuz. Hangi düzeni yarattınız? Hangi düzeni kurdunuz? Hangisini düzelttiniz de bir düzen yarattınız? Bize söyleyin, biz de şunu not alalım hiç olmazsa yani yirmi yılda bir hayırlı iş yapmışsınız diye.

Şimdi, değerli arkadaşlar, 57 tane hükümetin yaptıklarının hepsini teker teker sattınız; gübre fabrikalarını sattınız, şeker fabrikalarını sattınız, efendime söyleyeyim, kâğıt fabrikalarını sattınız, Süt Endüstrisi Kurumunu sattınız, Et ve Balık Kurumunu sattınız, sattınız, sattınız, sattınız...

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Onlar bizden önce satıldı.

TÜRABİ KAYAN (Devamla) – Şimdi, Toprak Mahsulleri Ofisimiz vardı değerli arkadaşlar. Toprak Mahsulleri Ofisi 1938 senesinde kurulmuş. Toprak Mahsulleri Ofisi çiftçinin kara gün dostu olarak bilinir. Bu Toprak Mahsullerinde yıllardan beri hiçbir iyileştirme yapılmadı, yirmi yıldan bu yana hiçbir çivi çakmadınız; küflendi, delindi, tabii kullanılamaz hâle geldi. Bunu kullanılamaz hâle getirmenin sebebi ne biliyor musunuz? Kendi yandaşlarına lisanslı depoculuk kurdukmak, lisanslı depoculuk. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Evet, kendi yandaşlarına para kazandırmak.

Şimdi, değerli arkadaşlar, yok pahasına kamu kuruluşlarını satarak, hatta ellerinde hiç para olmayanlara devletin bankalarından kredi çıkartarak satıp daha sonra yürütemeyecekleri için bunu 5 katına, 10 katına başkasına satarak sermaye yarattılar kendi yandaşlarına. Bu sermayeyle şimdi lisanslı depoculuk yapıyorlar.

Değerli arkadaşlar, özellikle MHP'den arkadaş var mı? Milliyetçi arkadaşlar, lisanslı depoculuk nedir? Lisanslı depoculuk, değerli arkadaşlar, lisanslı depoculuğun...

ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Gaziantep) – Genel Kurula konuş! Lisanslı depoculuğun ne olduğunu biliyoruz.

TÜRABİ KAYAN (Devamla) – Ben, burada salona konuşuyorum, sana da önerim, oraya da önerim, sola da önerim arkadaşlar.

ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Gaziantep) – Genel Kurula konuş!

BAŞKAN – Genel Kurula hitap edin.

TÜRABİ KAYAN (Devamla) – Lisanslı depoculukta, değerli arkadaşlar, deponun yarı parasını, yüzde 50'sini devlet hibe olarak verir geriye 1 kuruş almadan. Yani şöyle söyleyeyim: 3.500 tonluk 24 tane silo kurarsanız, serin silo; bunun 12 tanesini devlet kurar, size teslim eder ve 1 kuruş geriye almaz ve daha sonra, hububatın satışı olduğu zamanlarda, çiftçi malını getirdiği zaman Toprak Mahsulleri Ofisi malı alır, depoya koyar, depoya kira verir değerli arkadaşlar. Görebiliyor musunuz, düşünebiliyor musunuz soygunu? Aynı şekilde, çiftçiye de deniyor ki: “Malını getir, lisanslı depoya koy, altı ay hiçbir para ödemeceksin, hiçbir kira ödemeceksin.”

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Alıyorlar.

TÜRABİ KAYAN (Devamla) – Yatır oraya, depoya malını da ondan sonra çıkarırken görürsün kira var mı, yok mu? Bir deneyin bakalım, var mıymış, yok muymuş?

Değerli arkadaşlar, aynı zamanda, öyle bir düzen ki... Şimdi, malını teslim ediyorsun, 1'inci kalite mal; 1'inci kalite malı kim tayin ediyor? Oradaki lisanslı depoculuk. Acaba 1'inci kalite mi gösteriyor, acaba 1'inci kalitedeki depoya mı koyuyor? Diyelim ki yarın bunu almaya kalktığımız zaman, bir fabrikaya satmaya kalktığımız zaman, fabrika alıyor senden kâğıdı gidiyor, bakıyor, 2'nci, 3'üncü kalite depoda "Ben bu fiyatı verdim ama 1'inci kalite diye verdim sana, şimdi, bu 1'inci kalite deposu değil, bu parayı ben sana veremem." diyor. Çiftçi kendi verdiği vergiyle devlet tarafından lisanslı depoculuğu kendi başına bela açmıştır değerli arkadaşlar, maalesef böyle. Yirmi yıldan beri kurduğunuz, getirdiğiniz düzen, bu düzen değerli arkadaşlar. Evet, düzenin adı şimdi anlaşıldı değil mi? Ne düzeniymiş? Yağma düzeni; evet, yağma düzeni değerli arkadaşlar. Siz, bu Türkiye'ye geldiğiniz günden beri bir darülharp olarak gördünüz ve bugüne kadar yaratılmış ne kadar değer varsa bu değerlerin hepsini kendinize bir şekilde almak, yandaşlarınıza bir şekilde peşkeş çekmeyi hak gördünüz değerli arkadaşlar, maalesef böyle. Türkiye bunun için geldi, buraya dayandı. Dayandığı yer neresi? Dayandığı yer, değerli arkadaşlar, iflas. İflas niye yapılır biliyor musunuz? Bilmeyen, işten anlamayan tüccar, müsrif tüccar yahut da sanayici geçinenlerdir. İş bilen iflas etmez değerli arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TÜRABİ KAYAN (Devamla) – Başkanım...

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

TÜRABİ KAYAN (Devamla) – Teşekkür ederim.

İş bilen iflas etmez. Onun için ben buraya her çıktığımda size söylüyorum, sizden sanayici olmaz, sizden bilim insanı olmaz, sizden sanatçı olmaz, sizden sporcu da olmaz. Bunlar emek ister, bunlar yürek ister, bunlar, arkadaşlar, bir eğilim ister. Ne yaparsınız biliyor musunuz? Tüccarlık yaparsınız. O tüccarlığı da nasıl yaparsınız, onu da söyleyeyim. Devletten, iktidardan ithalat yetkisi alırsınız, o ithalat yetkisini getirirsiniz bir başkasına verip de ithalatı yaptırır, dağıtır Türkiye'nin her tarafına, siz de oradan avantajını alırsınız; sizin yaptığınız bu.

Diğerlerine de değinmek istemiyorum. Biliyorsunuz bir sürü AVM, değerli arkadaşlar, bir sürü Türkiye'nin her yerine yayılmış market var. Bu marketler sokaklara kadar indi, caddelere kadar indi. Ya, bu memleketin nesi vardı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TÜRABİ KAYAN (Devamla) – Bakkalı vardı.

BAŞKAN – Evet, Sayın Kayan, süreniz tamamlandı.

TÜRABİ KAYAN (Devamla) – Bu memleketin bakkalını bıraktınız mı? Nefes bıraktınız mı bakkalda? Türkiye'yi getirdiğiniz nokta bu.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkanım, hatip "Türkiye'yi darülharp olarak gördünüz." dedi. Bu ifadeleri kabul etmemiz mümkün değil, tutanaklara geçsin.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Ama işlem bu.

BAŞKAN – Geçmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 395 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinde geçen "şeklinde" ibaresinin "biçiminde" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ali Kenanoğlu

Zeynel Özen

Nusrettin Maçın

İstanbul

İstanbul

Şanlıurfa

Murat Sarısaç

Kemal Peköz

Serpil Kemalbay Pekgözeği

Van

Adana

İzmir

BAŞKAN – Komisyon önergeyi kabul ediyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET ÇOLAKOĞLU (Zonguldak) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerge üzerinde söz talebi Sayın Nusrettin Maçın'ın.

Sayın Maçın, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

NUSRETTİN MAÇİN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, gecenin bu saatinde bizi izleyen değerli halkım; Türkiye'nin çok kritik bir süreçten geçtiğini sokaktaki vatandaşa söylesen bizim buradaki milletvekillerinin birçoğundan daha fazlasını bize anlatır. Neden? Çünkü hayatın kendisi devrimcidir. O, hayatın içindedir; o, tarladadır; o, fabrikadadır; o, bazen sabahın erken saatinde, bazen de gecenin geç saatinde işe giden, çalışan, üretendir. Biz bu sistemin ne kadar barbar olduğunu teorik olarak okumuştuk ama Türkiye hiçbir dönem bu kadar eşitsizliğin derinleştiği, işsizliğin, yoksulluğun diz boyu olduğu bir dönem görmedi. Şimdi, yedi yıldır izlenen bu eşitsizlik siyaseti gerçekten birilerini holdingleştirdi. İşlenen sistem birilerini mafyalaştırdı; mafya, devlet, siyaset iç içe girdi. Bugün, aslında, biz tarım ürünleri lisansını konuşuyoruz ama bırakın bu ülkede gıdanın güvenliğini, tarımın güvenliğini, insanların can güvenliğinin olmadığı bir ülkede yaşıyoruz. Bazen şehirler arası yolculuk yaparken birileri tarafından "soygun" adı altında öldürülüyor, bazen bir gazeteci haber yapmaya giderken haber başında öldürülüyor. Bugün Türkiye'nin geldiği nokta itibarıyla, sadece gıda güvenliğinden bahsetmiyorum arkadaşlar, eğer medyayı takip ediyorsanız daha bizim ilaçlara da güvenimiz kalmadı yani sağlık sektörü dediğimiz en şey hani bütün toplumun güvenmesi gereken bir alan "tıp, bilim" dediğimiz kurumlar dahi şimdi sahte ilaç yapmaya başlıyorlar. Ya, bir düşünebiliyor musunuz, bir ülkede eğer sahte ilaç da yapılıp piyasaya sürülüyorsa o ülke çoktan bitmiştir.

Şimdi, deveye sormuşlar: "Senin boynun neden eğri?" Deve demiş ki: "Ya, benim nerem düzgün ki." Şimdi, bu dört buçuk yıldır AKP'nin getirdiği bu torba kanunların hangisi düzgündü de bu akşamki getirdikleri bu "TOBB'la ilgili kanun düzenlemesi" dedikleri düzgün olabilsin ki. Çünkü AKP'nin tercihi çok açık ve nettir arkadaşlar. Bakın, sadece tarımda dünyadaki 5 firmanın Türkiye piyasasındaki payı yüzde 60 civarında. Şimdi, bu, bize bir şey göstermiyor mu? Yani ülkede sizin adınıza her şey söylemede "millî" ve "yerli" ama pratiğe gelince... Dün ABD ve Avrupa ülkeleri, bu son üç dört yıl da Suudi Arabistan, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri, Orta Doğu'da nerede Suudi şeyhleri varsa ülkenin gayrimenkullerinden tutun büyük yatırımlarına kadar peşkeş çekmişiz. İki yıl önce burada dedik ki, iki yıl önce yine bu kürsüde dedim ki: Bu ülkede konut üretme süreci bitti, dosyası kapandı. O dönemde 200-250 bin olan bir ev, şu an 2 milyon.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

NUSRETTİN MAÇİN (Devamla) – Bitiriyorum.

Hangi çalışan, ister işçi olsun, ister memur, ister küçük üretici olsun, ister çiftçi olsun, bu saatten sonra bir ev sahibi olabilir? Olamaz. Bir öğrenciyi üniversitede okutabilir mi 8.500 TL geliri olan bir asgari ücretli? Yapamaz. O açıdan sizin bu ülkeye azıcık bir sevginiz kalmışsa bırakın bu iktidarı, yönetenler gelir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Birinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Birleşime bir dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 23.47

YEDİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 23.48****BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ****KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Sevdâ ERDAN KILIÇ (İzmir)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 54’üncü Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.

395 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

3’üncü sırada yer alan, 370 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

3.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mal Ticareti Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4736) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 370)

BAŞKAN – Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir iş bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen işleri sırasıyla görüşmek için, 26 Ocak 2023 Perşembe günü saat 14.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 23.49

IX.- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 396) Kamu Finansmanı Ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine Verilen Oyların Sonucu:

Sıra Sayısı : 396
Oylama Saati : 18:26
Üye Sayısı : 600
Kabul Edenler : 308
Reddedenler : 20
Çekimsizler : 0
Geçersiz Oylar : 1
Mükerrer Oylar : 4
Toplam : 333
Açık Üyelikler : 21
Kanunlaşmıştır

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 396
Adana	Barut	Ayhan	CHP	Kabul
Adana	Bulut	Burhanettin	CHP	Kabul
Adana	Çulhaoğlu	Mehmet Metanet	İYİ PARTİ	Kabul
Adana	Dağlı	Tamer	AK PARTİ	Kabul
Adana	Doğru	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
Adana	Erdinç	Mehmet Şükrü	AK PARTİ	Kabul
Adana	Ersoy	Ayşe Sibel	MHP	Katılmadı
Adana	Hatmoğulları Oruç	Tulay	HDP	Katılmadı
Adana	Koncuk	İsmail	İYİ PARTİ	Katılmadı
Adana	Peköz	Kemal	HDP	Ret
Adana	Saneroğlu	Jülide	AK PARTİ	Katılmadı
Adana	Sümer	Orhan	CHP	Kabul
Adana	Şevkin	Müzeyyen	CHP	Kabul
Adana	Vardı	Muharrem	MHP	Kabul
Adana	Zenbilci	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Adıyaman	Aydın	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Fırat	İbrahim Halil	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Taş	Yakup	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Toprak	Muhammed Fatih	AK PARTİ	Katılmadı
Adıyaman	Tutdere	Abdurrahman	CHP	Katılmadı
Afyonkarahisar	Eroğlu	Veysel	AK PARTİ	Katılmadı
Afyonkarahisar	Köksal	Burcu	CHP	Kabul
Afyonkarahisar	Özkaya	Ali	AK PARTİ	Kabul
Afyonkarahisar	Taytak	Mehmet	MHP	Kabul
Afyonkarahisar	Uysal	Gültekin	DP	Katılmadı
Afyonkarahisar	Yurdunuseven	İbrahim	AK PARTİ	Kabul
Ağrı	Çelebi	Ekrem	AK PARTİ	Kabul
Ağrı	Koç	Abdullah	HDP	Ret
Ağrı	Özürk	Berdan	HDP	Katılmadı
Ağrı	Taşdemir	Dirayet Dilan	HDP	Katılmadı
Amasya	Çilez	Hasan	AK PARTİ	Kabul
Amasya	Karahocagil	Mustafa Levent	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 396
Amasya	Tuncer	Mustafa	CHP	Katılmadı
Ankara	Akdoğan	Yağın	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Altıntaş	Ayhan	İYİ PARTİ	Kabul
Ankara	Arslan	Ali İhsan	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Aydın	Barış	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Aydın	Koray	İYİ PARTİ	Katılmadı
Ankara	Bingöl	Tekin	CHP	Kabul
Ankara	Bostancı	Mehmet Naci	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Ceylan	Nevzat	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Çam	Lütfiye Selva	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Destici	Mustafa	BBP	Katılmadı
Ankara	Durmaz	Sadık	MHP	Katılmadı
Ankara	Emir	Murat	CHP	Katılmadı
Ankara	Erdoğan	Asuman	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Gök	Levent	CHP	Katılmadı
Ankara	Haberal	Erkan	MHP	Katılmadı
Ankara	Hakverdi	Ali Haydar	CHP	Katılmadı
Ankara	İşler	Emrullah	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Karakaya	Mevlüt	MHP	Katılmadı
Ankara	Kaya	Yıldırım	CHP	Kabul
Ankara	Kerestecioğlu Demir	Filiz	HDP	Ret
Ankara	Koç	Ahmet Haluk	CHP	Katılmadı
Ankara	Kuşoğlu	Bilent	CHP	Katılmadı
Ankara	Oral	İbrahim Hail	İYİ PARTİ	Kabul
Ankara	Polat Düzgün	Arife	AK PARTİ	Kabul/Mük.
Ankara	Sunat	Şenol	İYİ PARTİ	Katılmadı
Ankara	Şahin	Fatih	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Taşcier	Camze	CHP	Katılmadı
Ankara	Taşlıçay	Nevin	MHP	Kabul
Ankara	Turan	Hacı	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Türkeş	Yıldırım Tuğrul	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Ünsal	Servet	CHP	Kabul
Ankara	Yegin	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Yeşil	Nihat	CHP	Katılmadı
Ankara	Yıldırım	Yaşar	MHP	Katılmadı
Ankara	Yıldız	Zeynep	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Yılmaz	Dumaş	İYİ PARTİ	Kabul
Antalya	An	Cavit	CHP	Kabul
Antalya	Aydın	İbrahim	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Bahşi	Feridun	İYİ PARTİ	Kabul
Antalya	Başkan	Abdurrahman	MHP	Kabul
Antalya	Baykal	Deniz	CHP	Katılmadı
Antalya	Budak	Çetin Osman	CHP	Kabul
Antalya	Bülbül	Kemal	HDP	Ret
Antalya	Çelik	Kemal	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Çelik	Sena Nur	AK PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 396
Antalya	Köse	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Özer	Aydın	CHP	Kabul
Antalya	Subaşı	Hasan	İYİ PARTİ	Kabul
Antalya	Uslu	Atay	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Vural Çokal	Tuba	AK PARTİ	Katılmadı
Antalya	Zeybek	Rafet	CHP	Katılmadı
Artvin	Balta	Ertunç Erkan	AK PARTİ	Katılmadı
Artvin	Bayraktutan	Uğur	CHP	Katılmadı
Aydın	Bülbül	Süleyman	CHP	Katılmadı
Aydın	Erim	Bekir Kuvvet	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Posacı	Ruza	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Savaş	Mustafa	AK PARTİ	Geçersiz
Aydın	Sezgin	Aydın Adnan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Aydın	Tezcan	Bülent	CHP	Katılmadı
Aydın	Yavuz	Metin	AK PARTİ	Katılmadı
Aydın	Yıldız	Hüseyin	CHP	Katılmadı
Balıkesir	Akın	Ahmet	CHP	Katılmadı
Balıkesir	Aydemir	Pakize Mutlu	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Aytekin	Ensar	CHP	Kabul
Balıkesir	Canbey	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı
Balıkesir	Çelik	Adil	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Ok	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Subaşı	Yavuz	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Şahin	Fikret	CHP	Kabul
Balıkesir	Uygur	Belgin	AK PARTİ	Katılmadı
Bilecik	Tüzün	Yaşar	CHP	Katılmadı
Bilecik	Yağcı	Selim	AK PARTİ	Kabul
Bingöl	Aydemir	Erdal	HDP	Katılmadı
Bingöl	Berdibek	Feyzi	AK PARTİ	Katılmadı
Bingöl	Yılmaz	Cevdet	AK PARTİ	Kabul
Bitlis	Gaydalı	Mahmut Celadet	HDP	Katılmadı
Bitlis	Kiler	Vahit	AK PARTİ	Katılmadı
Bitlis	Taşar	Cemal	AK PARTİ	Kabul
Bohu	Aydın	Arzu	AK PARTİ	Kabul
Bohu	Küpcü	Fehmi	AK PARTİ	Katılmadı
Burdur	Göker	Mehmet	CHP	Kabul
Burdur	Özcelik	Bayram	AK PARTİ	Kabul
Burdur	Uğur	Yasin	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Ala	Efkan	AK PARTİ	Katılmadı
Bursa	Altaca Kayışoğlu	Nurhayat	CHP	Katılmadı
Bursa	Aydın	Erkan	CHP	Kabul
Bursa	Aydın	Muhammet Müfit	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Büyükataman	İsmet	MHP	Katılmadı
Bursa	Çavuşoğlu	Hakan	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Erozan	Ahmet Kamil	İYİ PARTİ	Katılmadı
Bursa	Esgin	Mustafa	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 396
Bursa	Işık	Zafer	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Karabiyik	Lale	CHP	Katılmadı
Bursa	Kılıç	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Mesten	Osman	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Ödünç	Atila	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Özen	Refik	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Özkan	Yüksel	CHP	Kabul
Bursa	Sanbal	Orhan	CHP	Kabul
Bursa	Tatlıoğlu	İsmail	İYİ PARTİ	Katılmadı
Bursa	Vahapoğlu	Mustafa Hidayet	MHP	Katılmadı
Bursa	Yavuz Gözgeç	Emine	AK PARTİ	Katılmadı
Bursa	Yılmaz Gürel	Vildan	AK PARTİ	Kabul
Çanakkale	Ceylan	Özgür	CHP	Kabul
Çanakkale	Ereke	Muharrem	CHP	Katılmadı
Çanakkale	İskenderoğlu	Jülide	AK PARTİ	Kabul
Çanakkale	Turan	Bülent	AK PARTİ	Kabul
Çankırı	Akbaşıoğlu	Muhammet Erın	AK PARTİ	Kabul
Çankırı	Çivıcioglu	Salim	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Ceylan	Ahmet Sami	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Kavuncu	Erol	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Kaya	Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Köse	Tufan	CHP	Kabul
Denizli	Biçer Karaca	Gülizar	CHP	Katılmadı
Denizli	Ök	Nilgün	AK PARTİ	Katılmadı
Denizli	Özkan	Cahit	AK PARTİ	Katılmadı
Denizli	Öztürk	Yasin	İYİ PARTİ	Katılmadı
Denizli	Sancar	Haşim Teoman	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Denizli	Tin	Şahin	AK PARTİ	Katılmadı
Denizli	Yıldız	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Aydeniz	Salihe	DBP	Katılmadı
Diyarbakır	Bal	Ebubekir	AK PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Dağ	Dersim	HDP	Katılmadı
Diyarbakır	Eker	Mehmet Mehdi	AK PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Eronat	Oya	AK PARTİ	Kabul
Diyarbakır	Özsoy	Hişyar	HDP	Katılmadı
Diyarbakır	Paylan	Çaro	HDP	Katılmadı
Diyarbakır	Taşçer	İmam	HDP	Ret
Diyarbakır	Tosun	Remziye	HDP	Katılmadı
Edirne	Aksal	Fatma	AK PARTİ	Kabul
Edirne	Çakırlar	Orhan	İYİ PARTİ	Kabul
Edirne	Çayıncioğlu	Okan	CHP	Kabul
Elazığ	Ağar	Zülfü Tolga	AK PARTİ	Kabul
Elazığ	Balık	Sermin	AK PARTİ	Kabul
Elazığ	Bulut	Metin	AK PARTİ	Katılmadı
Elazığ	Demirbağ	Zülfü	AK PARTİ	Kabul
Elazığ	Erol	Gürsel	CHP	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 396
Erzincan	Çakır	Burhan	AK PARTİ	Kabul
Erzincan	Karaman	Süleyman	AK PARTİ	Katılmadı
Erzurum	Akdağ	Recep	AK PARTİ	Katılmadı
Erzurum	Ahınok	Selami	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Aydemir	İbrahim	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Aydin	Kamil	MHP	Katılmadı
Erzurum	Cinisli	Muhammet Naci	İYİ PARTİ	Kabul
Erzurum	Taşkesenlioğlu Ban	Zehra	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Avcı	Nabi	AK PARTİ	Katılmadı
Eskişehir	Çakırözer	Utku	CHP	Katılmadı
Eskişehir	Günay	Ernine Nur	AK PARTİ	Katılmadı
Eskişehir	Kabukcuoğlu	Arslan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Eskişehir	Karacan	Harun	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Sazak	Metin Nurullah	MHP	Kabul
Eskişehir	Süllü	Jale Nur	CHP	Katılmadı
Gaziantep	Atay	Sermet	MHP	Kabul
Gaziantep	Bakbak	Derya	AK PARTİ	Katılmadı
Gaziantep	Erdoğan	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Filiz	İmam Hüseyin	İYİ PARTİ	Kabul
Gaziantep	Kaplan	İrfan	CHP	Kabul
Gaziantep	Kirazoğlu	Mehmet Sait	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Koçer	Abdullah Nejat	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Şahin	Ali	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Taşdoğan	Ali Muhittin	MHP	Kabul
Gaziantep	Toğrul	Mahmut	HDP	Katılmadı
Gaziantep	Uzer	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Gaziantep	Yılmazkaya	Bayram	CHP	Kabul
Gaziantep	Yüksel	Müslüm	AK PARTİ	Kabul
Giresun	Aydın	Kadir	AK PARTİ	Katılmadı
Giresun	Öztürk	Cemal	AK PARTİ	Kabul
Giresun	Öztürk	Sabri	AK PARTİ	Kabul
Giresun	Tıghı	Necati	CHP	Kabul
Gümüşhane	Akgül	Hacı Osman	AK PARTİ	Katılmadı
Gümüşhane	Pektaş	Cihan	AK PARTİ	Kabul
Hakkari	Dede	Sait	HDP	Katılmadı
Hakkari	Dinç	Husret	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Güzelmansur	Mehmet	CHP	Kabul
Hatay	Kaşıkcı	Lütfi	MHP	Kabul
Hatay	Mengüllüoğlu	Barış Atay	TİP	Katılmadı
Hatay	Özel	Abdulkadir	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Öğürsoy	Sabahat	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Şahin	Suzan	CHP	Katılmadı
Hatay	Şanverdi	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Tokdemir	İsmet	CHP	Kabul
Hatay	Topal	Serkan	CHP	Katılmadı
Hatay	Türkoğlu	Hacı Bayram	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 396
Hatay	Yayman	Hüseyin	AK PARTİ	Katılmadı
Isparta	Bilgiç	Süreyya Sadi	AK PARTİ	Katılmadı
Isparta	Cesur	Aylin	İYİ PARTİ	Kabul
Isparta	Gökgöz	Mehmet Uğur	AK PARTİ	Kabul
Isparta	Özel	Recep	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Antmen	Alpay	CHP	Katılmadı
Mersin	Başarı	Ali Mahir	CHP	Katılmadı
Mersin	Çelik	Behiç	İYİ PARTİ	Kabul
Mersin	Gökçel	Cengiz	CHP	Katılmadı
Mersin	Gül Yılmaz	Zeynep	AK PARTİ	Katılmadı
Mersin	Kılavuz	Olcay	MHP	Katılmadı
Mersin	Kurtulan	Fatma	HDP	Ret
Mersin	Özkan	Hacı	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Sıdali	Zeki Hakan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Mersin	Şingek	Baki	MHP	Kabul
Mersin	Taşkın	Ali Cumhur	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Turan	Rüdvân	HDP	Ret
İstanbul	Açıkel	Fethi	CHP	Katılmadı
İstanbul	Adan	Celal	MHP	Katılmadı
İstanbul	Adıgüzel	Onursal	CHP	Katılmadı
İstanbul	Ağralıoğlu	Yavuz	İYİ PARTİ	Kabul
İstanbul	Akkuş İlgezi	Gançe	CHP	Katılmadı
İstanbul	Aksu	İsmail Faruk	MHP	Kabul
İstanbul	Altay	Engin	CHP	Kabul
İstanbul	Andican	Abdul Ahat	İYİ PARTİ	Kabul
İstanbul	Arınç	Ahmet Mücahit	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Arkaz	Hayati	MHP	Kabul
İstanbul	Ataş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Aydın	Emine Sare	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Aydoğan	Turan	CHP	Kabul
İstanbul	Ayrıncı	Şamil	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Babuşcu	Aziz	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Baş	Erkan	TİP	Katılmadı
İstanbul	Bayram	Serkan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Bekaroglu	Mehmet	CHP	Katılmadı
İstanbul	Berberoglu	Kadri Enis	CHP	Kabul
İstanbul	Beyaz	Ümit	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Boyras	Osman	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Bozkar	Volkan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Buldan	Pervin	HDP	Katılmadı
İstanbul	Canbaz Kaya	Dişat	HDP	Katılmadı
İstanbul	Canikdi	Nurettin	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Çamlı	Ahmet Hamdi	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Çelik	Ahmet	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Çetin	Cemal	MHP	Katılmadı
İstanbul	Çeviköz	Ahmet Ünal	CHP	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 396
İstanbul	Çonkar	Ahmet Berat	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Dalkılıç	Halis	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Dedegil	Alev	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Demir	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Demiröz	Vedat	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Denizolgun	Fatih Süleyman	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Durgut	Müşerref Pervin Tuba	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Emecan	Emine Gülizar	CHP	Kabul
İstanbul	Enre	Yunus	CHP	Katılmadı
İstanbul	Enre	Zeynel	CHP	Katılmadı
İstanbul	Erdem	Arzu	MHP	Kabul
İstanbul	Erdogdu	Aykut	BAĞIMSIZ	Katılmadı
İstanbul	Ersoy	Oya	HDP	Ret
İstanbul	Öüler	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Gülüm	Züleyha	HDP	Katılmadı
İstanbul	Hanızaçebi	Mehmet Akif	CHP	Katılmadı
İstanbul	İslam	Nazır Cihangir	CHP	Kabul
İstanbul	Kaboğlu	Ibrahim Özden	CHP	Kabul
İstanbul	Kadak	Rümeysa	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kadigil Sütü	Salihä Sera	TİP	Katılmadı
İstanbul	Kalsın	Canan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kandemir	Erkan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Karabat	Özgür	CHP	Katılmadı
İstanbul	Karataş	Memet Bülent	MHP	Kabul
İstanbul	Katırcıoğlu	Erol	HDP	Katılmadı
İstanbul	Kavakcı Kan	Ravza	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kaya	Erol	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kaya	Hüda	HDP	Katılmadı
İstanbul	Kaynarca	Tülay	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kenanoğlu	Ali	HDP	Katılmadı
İstanbul	Kesici	İlhan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Kılıç	Akif Çağatay	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Kılınç	Yüksel Mansur	CHP	Kabul
İstanbul	Kubat	Mehmet Doğan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kurtulmuş	Numan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Nuhoglu	Hayrettin	İYİ PARTİ	Kabul
İstanbul	Oluç	Hakki Saruhan	HDP	Ret
İstanbul	Özdağ	Ümit	ZAFER P	Katılmadı
İstanbul	Özdemir	Sibel	CHP	Kabul
İstanbul	Özen	Zeynel	HDP	Ret
İstanbul	Özsoy	Eyüp	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Piroğlu	Musa	HDP	Katılmadı
İstanbul	Polat	İffet	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Sahcı	Oğuz Kaan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Satır	Müherimah Belma	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Sayan Kaya	Fatma Betül	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 396
İstanbul	Sırakaya	Zafer	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Şatroğlu	Nevzat	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Şeker	Ali	CHP	Katılmadı
İstanbul	Şeker	Fatih Mehmet	BAĞIMSIZ	Katılmadı
İstanbul	Şentürk	Hulusi	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Şık	Ahmet	TİP	Katılmadı
İstanbul	Tanal	Mahmut	CHP	Katılmadı
İstanbul	Tannikulu	Mustafa Sezgin	CHP	Katılmadı
İstanbul	Tekin	Gürsel	CHP	Katılmadı
İstanbul	Toprak	Erdogan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Turan	Hasan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Ünal	Şirin	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Yağın	Edip Semih	MHP	Katılmadı
İstanbul	Yaşar	Serap	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Yeneroğlu	Mustafa	DEVA	Katılmadı
İstanbul	Yıldız	Feti	MHP	Kabul
İstanbul	Yönter	İzzet Ulvi	MHP	Katılmadı
İstanbul	Zeybek	Gökan	CHP	Katılmadı
İzmir	Arslan	Ednan	CHP	Kabul
İzmir	Bakan	Murat	CHP	Katılmadı
İzmir	Bayır	Tacettin	CHP	Kabul
İzmir	Bekle	Cemal	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Beko	Kani	CHP	Kabul
İzmir	Böllünmez Çankır	Ceyda	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Çelebi	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Çepni	Murat	HDP	Ret
İzmir	Çıray	Aytun	İYİ PARTİ	Katılmadı
İzmir	Dağ	Hamza	AK PARTİ	Katılmadı
İzmir	Dervişoğlu	Dursun Müsavat	İYİ PARTİ	Kabul
İzmir	Erdan Kılıç	Sevda	CHP	Kabul
İzmir	Kalyoncu	Hasan	MHP	Kabul
İzmir	Kaya	Mahmut Atilla	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Kemalbay Pekgözgü	Serpil	HDP	Ret
İzmir	Kılıçdaroğlu	Kemal	CHP	Katılmadı
İzmir	Kırkpınar	Yaşar	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Nasır	Necip	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Osmanağaoğlu	Tamer	MHP	Kabul
İzmir	Özalan	Fehmi Alpay	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Özkan	Ahmet Tuncay	CHP	Katılmadı
İzmir	Polat	Mahir	CHP	Katılmadı
İzmir	Purçu	Özcan	CHP	Katılmadı
İzmir	Sayek Böke	Selin	CHP	Katılmadı
İzmir	Sertel	Atila	CHP	Katılmadı
İzmir	Sertter	Bedri	CHP	Kabul
İzmir	Sındır	Kamil Okyay	CHP	Katılmadı
İzmir	Yıldırım	Binali	AK PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 396
Kars	Arslan	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Kars	Kılıç	Yunus	AK PARTİ	Kabul
Kastamonu	Balacı	Hasan	CHP	Katılmadı
Kastamonu	Çelik	Metin	AK PARTİ	Kabul
Kastamonu	Köylü	Hakkı	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Ank	Çetin	CHP	Kabul
Kayseri	Ataş	Dursun	İYİ PARTİ	Kabul
Kayseri	Elitaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Ersoy	Mustafa Baki	MHP	Kabul
Kayseri	Karayel	İsmail Emrah	AK PARTİ	Katılmadı
Kayseri	Nergis	Hülya	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Özdemir	İsmail	MHP	Katılmadı
Kayseri	Özhaseki	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı
Kayseri	Tamer	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Yıldız	Taner	AK PARTİ	Katılmadı
Kırklareli	Gündoğdu	Vecdi	CHP	Katılmadı
Kırklareli	Kayan	Türubi	CHP	Kabul
Kırklareli	Minsolmaz	Selahattin	AK PARTİ	Kabul
Kırşehir	İlhan	Metin	CHP	Kabul
Kırşehir	Kendürlü	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Akar	Haydar	CHP	Katılmadı
Kocaeli	Çakır	Sami	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Gergerlioğlu	Ömer Faruk	HDP	Katılmadı
Kocaeli	İşık	Fikri	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Katircioğlu	Radiye Sezer	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Sancaklı	Saffet	MHP	Kabul
Kocaeli	Şeker	İlyas	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Tarhan	Tahsin	CHP	Kabul
Kocaeli	Türkkan	Lütfü	İYİ PARTİ	Katılmadı
Kocaeli	Yaman	Cemil	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Yılmaz	Mehmet Akif	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Zeybek	Emine	AK PARTİ	Katılmadı
Konya	Ağralı	Abdullah	AK PARTİ	Katılmadı
Konya	Akyürek	Tahir	AK PARTİ	Kabul
Konya	Altunyaldız	Ziya	AK PARTİ	Kabul
Konya	Erdem	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Konya	Eyemez	Halil	AK PARTİ	Kabul
Konya	Kalaycı	Mustafa	MHP	Kabul
Konya	Kara	Esin	MHP	Kabul
Konya	Karaduman	Abdulkadir	SAADET P	Katılmadı
Konya	Özboyacı	Selman	AK PARTİ	Kabul
Konya	Özdemir	Hacı Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Konya	Samancı	Gülây	AK PARTİ	Kabul
Konya	Sorgun	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Konya	Şahin Usta	Leyla	AK PARTİ	Katılmadı
Konya	Şener	Abdülâtilif	CHP	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 396
Konya	Yokuş	Fahrettin	İYİ PARTİ	Katılmadı
Kütahya	Çetin Erenler	Ceyda	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Erbaş	Ahmet	MHP	Kabul
Kütahya	Gazel	İshak	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Kasap	Ali Fazl	CHP	Katılmadı
Kütahya	Tan	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Malatya	Ağbaba	Veli	CHP	Katılmadı
Malatya	Çakır	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Çahk	Öznur	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Fendoğlu	Mehmet Celal	MHP	Kabul
Malatya	Kahtalı	Hakan	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Tüfenkci	Bülent	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Akçay	Erkan	MHP	Katılmadı
Manisa	Akkal	Tamer	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Aydemir	Uğur	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Bakırhoğlu	Ahmet Vehbi	CHP	Katılmadı
Manisa	Başevirgen	Bekir	CHP	Kabul
Manisa	Baybatur	Murat	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Bilen	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Kaplan Kıvrıkcı	Serra	AK PARTİ	Katılmadı
Manisa	Özel	Özgür	CHP	Katılmadı
Manisa	Özkan	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Aycan	Sefer	MHP	Kabul
Kahramanmaraş	Güvenç	Celalettin	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Öçal	Habibe	AK PARTİ	Kabul/Mük.
Kahramanmaraş	Özdemir	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Özünç	Ali	CHP	Katılmadı
Kahramanmaraş	Sezal	Mehmet Cihat	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Ünal	Mahir	AK PARTİ	Katılmadı
Mardin	Çelik	Turna	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Mardin	Demirkaya	Cengiz	AK PARTİ	Kabul
Mardin	Dinçel	Seyhmas	AK PARTİ	Kabul
Mardin	Dundar	Pero	HDP	Katılmadı
Mardin	Günay	Ebrü	HDP	Katılmadı
Mardin	Sancar	Mithat	HDP	Katılmadı
Muğla	Alban	Mürsel	CHP	Katılmadı
Muğla	Demir	Mehmet Yavuz	AK PARTİ	Kabul
Muğla	Erbay	Burak	CHP	Kabul
Muğla	Ergun	Metin	İYİ PARTİ	Katılmadı
Muğla	Erol Gökcan	Yelda	AK PARTİ	Kabul
Muğla	Girgin	Süleyman	CHP	Kabul
Muğla	Özcan	Suat	CHP	Kabul
Muş	Coşkun	Şevin	HDP	Ret
Muş	İşık	Mensur	HDP	Katılmadı
Muş	Kılıç Koçyiğit	Gülüstan	HDP	Ret
Muş	Şimşek	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 396
Nevşehir	Açıköz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Nevşehir	Menekşe	Yücel	AK PARTİ	Kabul
Nevşehir	Saraslan	Faruk	CHP	Kabul
Niğde	Ergun	Yavuz	AK PARTİ	Kabul
Niğde	Gültekin	Selim	AK PARTİ	Kabul
Niğde	Gürer	Ömer Fethi	CHP	Katılmadı
Ordu	Adıgüzel	Mustafa	CHP	Katılmadı
Ordu	Enginyurt	Cemal	DP	Katılmadı
Ordu	Gündoğdu	Metin	AK PARTİ	Katılmadı
Ordu	Taşcı	Ergün	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Torun	Seyit	CHP	Katılmadı
Ordu	Yediyıldız	Şenel	AK PARTİ	Katılmadı
Rize	Avcı	Muhammed	AK PARTİ	Katılmadı
Rize	Bak	Osman Aşkın	AK PARTİ	Kabul
Rize	Yazıcı	Hayati	AK PARTİ	Katılmadı
Sakarya	Bülbül	Muhammed Levent	MHP	Kabul
Sakarya	Dikbayır	Ünit	İYİ PARTİ	Katılmadı
Sakarya	Erdoğan Atabek	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Özkoç	Engin	CHP	Katılmadı
Sakarya	Sofuoğlu	Kenan	AK PARTİ	Katılmadı
Sakarya	Uncuoğlu	Recep	AK PARTİ	Kabul/Mük.
Sakarya	Yavuz	Ali İhsan	AK PARTİ	Katılmadı
Samsun	Demircan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Hancıoğlu	Neslihan	CHP	Kabul
Samsun	Karaaslan	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Kırcalı	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Köktaş	Fuat	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Usta	Erhan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Samsun	Yaşar	Bedri	İYİ PARTİ	Katılmadı
Samsun	Yılmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Katılmadı
Samsun	Zeybek	Kemal	CHP	Katılmadı
Siirt	Danış Beştaş	Meral	HDP	Ret
Siirt	Ören	Osman	AK PARTİ	Katılmadı
Siirt	Taş	Sıdk	HDP	Katılmadı
Sinop	Karadeniz	Barış	CHP	Katılmadı
Sinop	Maviş	Nazım	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Ekinci	Semha	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Karasu	Ulaş	CHP	Kabul
Sivas	Özyürek	Ahmet	MHP	Kabul
Sivas	Suluk	Mehmet Habib	AK PARTİ	Kabul 2 (Mük.1)
Sivas	Yılmaz	İsmet	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Aygun	İlhami Özcan	CHP	Kabul
Tekirdağ	Kaplan	Enez	İYİ PARTİ	Katılmadı
Tekirdağ	Koncagül	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Öztrak	Faik	CHP	Katılmadı
Tekirdağ	Şentop	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 396
Tekirdağ	Yel	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Yüceer	Candan	CHP	Kabul
Tokat	Arslan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Tokat	Beyazıt	Yusuf	AK PARTİ	Kabul
Tokat	Bulut	Yücel	MHP	Katılmadı
Tokat	Durmaz	Kadim	CHP	Kabul
Tokat	Zengin	Özlem	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Ayvazoğlu	Bahar	AK PARTİ	Katılmadı
Trabzon	Balta	Muhammet	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Cora	Salih	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Günnar	Adnan	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Kaya	Ahmet	CHP	Kabul
Trabzon	Örs	Hüseyin	İYİ PARTİ	Katılmadı
Tunceli	Önlü	Alican	HDP	Katılmadı
Tunceli	Şaroğlu	Polat	CHP	Kabul
Şanlıurfa	Açanal	Zenzem Gülander	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Akay	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Aydınlık	Aziz	CHP	Katılmadı
Şanlıurfa	Cevheri	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Erdogmuş	Nimetullah	HDP	Katılmadı
Şanlıurfa	Gülpinar	Mehmet Kasım	AK PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Maçın	Nusrettin	HDP	Ret
Şanlıurfa	Öcalan	Ömer	HDP	Katılmadı
Şanlıurfa	Özcan	Halil	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Özavlı	Halil	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Özavuz	İbrahim	MHP	Kabul
Şanlıurfa	Sürücü	Ayşe	HDP	Katılmadı
Şanlıurfa	Yıldız	İbrahim Halil	AK PARTİ	Katılmadı
Uşak	Altay	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Uşak	Güneş	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Uşak	Yalım	Özkan	CHP	Kabul
Van	Arvas	Abdulahat	AK PARTİ	Kabul
Van	Cülaçar	Osman Nuri	AK PARTİ	Kabul
Van	Kartal	İrfan	AK PARTİ	Kabul
Van	Orhan Işık	Muazzez	HDP	Katılmadı
Van	Sarsaç	Murat	HDP	Ret
Van	Temel	Tayip	HDP	Katılmadı
Van	Temelli	Sezai	HDP	Katılmadı
Yozgat	Başer	Yusuf	AK PARTİ	Kabul
Yozgat	Keven	Ali	CHP	Kabul
Yozgat	Sedef	İbrahim Ethem	MHP	Kabul
Zonguldak	Çolakoğlu	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Demirtaş	Ünal	CHP	Kabul
Zonguldak	Türkmen	Polat	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Uçar	Handi	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Yavuzılmaz	Deniz	CHP	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 396
Aksaray	Aydoğdu	Cengiz	AK PARTİ	Kabul
Aksaray	Erel	Ayhan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Aksaray	İnceöz	İlknur	AK PARTİ	Katılmadı
Aksaray	Kaşı	Ramazan	MHP	Kabul
Bayburt	Battal	Fetani	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Eser	Selman Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Şeker	Recep	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Ünver	İsmail Atakan	CHP	Katılmadı
Kırkkale	Can	Ramazan	AK PARTİ	Kabul
Kırkkale	Önal	Ahmet	CHP	Katılmadı
Kırkkale	Öztürk	Halil	MHP	Kabul
Batman	Acar Başaran	Ayşe	HDP	Katılmadı
Batman	İpekyüz	Necdet	HDP	Ret
Batman	Özdemir	Ziver	AK PARTİ	Kabul
Batman	Tiryaki	Mehmet Rüştü	HDP	Ret
Batman	Uca	Felekmas	HDP	Katılmadı
Şırnak	Birlik	Rizgin	AK PARTİ	Katılmadı
Şırnak	İmir	Nuran	HDP	Katılmadı
Şırnak	Kaçmaz	Hüseyin	HDP	Katılmadı
Şırnak	Özgüneş	Hasan	HDP	Ret
Bartın	Bankoğlu	Aysu	CHP	Kabul
Bartın	Tunç	Yılmaz	AK PARTİ	Kabul
Ardahan	Atalay	Orhan	AK PARTİ	Katılmadı
Ardahan	Yılmaz	Öztürk	YENİLİK P	Katılmadı
İğdir	Eksik	Habip	HDP	Katılmadı
İğdir	Karadağ	Yaşar	MHP	Kabul
Yalova	Akyol	Meliha	AK PARTİ	Kabul
Yalova	Büyüköümüş	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Yalova	Özel	Özcan	MEMLEKET P	Katılmadı
Karabük	Aksoy	Hüseyin Avni	MEMLEKET P	Katılmadı
Karabük	Güneş	Niyazi	AK PARTİ	Kabul
Karabük	Ünal	Cumhur	AK PARTİ	Kabul
Kilis	Dal	Ahmet Salih	AK PARTİ	Katılmadı
Kilis	Dülger	Mustafa Hilmi	AK PARTİ	Kabul
Osmaniye	Bahçeli	Devlet	MHP	Katılmadı
Osmaniye	Dumuşoğlu	Mücahit	AK PARTİ	Kabul
Osmaniye	Kaya	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Osmaniye	Ünlü	Baha	CHP	Kabul
Düzce	Çakır	Fahri	AK PARTİ	Kabul
Düzce	Keşir	Ayşe	AK PARTİ	Katılmadı
Düzce	Yılmaz	Ümit	MHP	Kabul

DÖNEM: 27

YASAMA YILI: 6

54'ÜNCÜ BİRLEŞİM
25 OCAK 2023 ÇARŞAMBA
SAAT: 14.00

GRUP ÖNERİLERİ

- 1.- Genel Kurulun,
25, 26 ve 31 Ocak 2023 Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi,
31 Ocak 2023 Salı günü Birleşiminde saat 24:00’e kadar çalışmalarını sürdürmesi, önerilmiştir.
(Genel Kurulun 04.01.2023 tarihli 45’inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)
- 2.- 393 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin İhtüzüğün 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 5 inci maddelerden, ikinci bölümünün Geçici Madde 1 dahil 6 ila 11 inci maddelerden oluşması, önerilmiştir.
(Genel Kurulun 18.01.2023 tarihli 51’inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)
- 3.- Genel Kurulun,
25 Ocak 2023 Çarşamba günü Birleşiminde 393 Sıra Sayılı Kanun Teklifine kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;
26 Ocak 2023 Perşembe günü Birleşiminde 375 Sıra Sayılı Kanun Teklifine kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar;
çalışmalarını sürdürmesi,
395 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin İhtüzüğün 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 10 uncu maddelerden, ikinci bölümünün 11 ila 20 nci maddelerden oluşması, önerilmiştir.
(Genel Kurulun 24.01.2023 tarihli 53’üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTISI

***Çocuk İstismarının Araştırılması Komisyonu**
25.01.2023 Çarşamba - Saat:15.00

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

54'ÜNCÜ BİRLEŞİM 25 OCAK 2023 ÇARŞAMBA

SAAT: 14.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

* * *

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

* * *

3 – SEÇİM

* * *

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

* * *

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

* * *

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

* * *

1.- (S. Sayısı: 396) Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ve 71 Milletvekilinin Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4892) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (Dağıtma Tarihi: 24.01.2023) (*) (X)

2.- (S. Sayısı: 395) Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat Koçer ve 155 Milletvekilinin Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4850) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (Dağıtma Tarihi: 24.01.2023) (**)

3.- (S. Sayısı: 370) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mal Ticareti Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4736) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (*) (X)

4.- (S. Sayısı: 393) Gaziantep Milletvekilleri Ali Şahin ve Mehmet Sait Kirazoğlu ile 58 Milletvekilinin Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı Kanunu Teklifi (2/4811) ile Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.01.2023) (**) (X)

5.- (S. Sayısı: 375) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Milletlerarası Finansman Kurumu Ana Anlaşmasının Tadil Edilmesine İlişkin 16/4/2020 Tarihli ve 273 Sayılı "Guvernörler Kurulu Kararı"nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Milletlerarası Finansman Kurumuna Katılmak İçin Hükümete Salâhiyet Verilmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/3746) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

6.- (S. Sayısı: 73) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1774) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

7.- (S. Sayısı: 245) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3053) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.12.2020) (X)

8.- (S. Sayısı: 114) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Moldova Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Tamamlayıcı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2021) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

9.- (S. Sayısı: 373) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Personelinin Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretimine İlişkin İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2984) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

10.- (S. Sayısı: 371) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Ortak Türkmen-Türk Genel Eğitim Okuluna İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4243) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

(*) Görüşmeleri yarım kalan işleri gösterir.

(**) İçtüzüğün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

11.- (S. Sayısı: 376) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4647) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

12.- (S. Sayısı: 127) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2034) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

13.- (S. Sayısı: 378) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4692) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

14.- (S. Sayısı: 332) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2783) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

15.- (S. Sayısı: 377) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4689) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

16.- (S. Sayısı: 379) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4704) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

17.- (S. Sayısı: 169) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2370) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

18.- (S. Sayısı: 154) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2278) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

19.- (S. Sayısı: 183) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1781) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

20.- (S. Sayısı: 309) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Altyapı ve İnşaat Projelerinde İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3706) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (X)

21.- (S. Sayısı: 178) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

22.- (S. Sayısı: 291) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2663) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) (X)

23.- (S. Sayısı: 172) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2498) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

24.- (S. Sayısı: 98) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1794) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

25.- (S. Sayısı: 26) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1194) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) (X)

26.- (S. Sayısı: 136) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

27.- (S. Sayısı: 95) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1593) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

28.- (S. Sayısı: 153) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2025) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

29.- (S. Sayısı: 70) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

30.- (S. Sayısı: 74) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1777) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

31.- (S. Sayısı: 86) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/1772) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

32.- (S. Sayısı: 148) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

33.- (S. Sayısı: 152) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1949) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

34.- (S. Sayısı: 179) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1532) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

35.- (S. Sayısı: 202) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmanın 26 ncı ve 31 inci Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumunun 17 nci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA17/7/438 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1912) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

36.- (S. Sayısı: 206) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 25. Maddesinin Tadiline İlişkin Olarak Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumunun 12. Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA12/6-438 Sayılı Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1897) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

37.- (S. Sayısı: 208) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2033) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

38.- (S. Sayısı: 209) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2225) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

39.- (S. Sayısı: 211) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1586) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

40.- (S. Sayısı: 165) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemi Hakkında Ev Sahibi Hükümet Anlaşması" Hakkında Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1246) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) (X)

41.- (S. Sayısı: 257) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının Özbekistan Cumhuriyeti'ndeki Faaliyeti Hakkında Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3057) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) (X)

42.- (S. Sayısı: 290) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/2058) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) (X)

43.- (S. Sayısı: 72) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1773) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

44.- (S. Sayısı: 75) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1778) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

45.- (S. Sayısı: 307) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3981) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (X)

46.- (S. Sayısı: 326) 2021 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (5/9) (Dağıtma tarihi: 13.04.2022)

47.- (S. Sayısı: 329) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçla Mücadelede İş Birliği Konulu Anlaşma'da Yapılan Değişiklikler ve İlavelere İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4159) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

48.- (S. Sayısı: 330) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Eğitimi İş Birliği Protokolü'nde Yapılan Değişiklikler ve İlaveler ile İlgili Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4160) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

49.- (S. Sayısı: 331) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Kuveyt Devleti Milli Muhafız Komutanlığı Personelinin Eğitim ve Öğretimi Alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İş Birliği Protokolünün Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4292) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

50.- (S. Sayısı: 333) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2705) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

51.- (S. Sayısı: 334) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3536) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.04.2022) (X)

52.- (S. Sayısı: 347) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasını Değiştiren Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4335) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022) (X)

53.- (S. Sayısı: 348) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Namibya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3542) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022) (X)

54.- (S. Sayısı: 349) İzmir Milletvekili Binalı Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1584) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022) (X)

55.- (S. Sayısı: 350) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4293) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

56.- (S. Sayısı: 351) Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/912) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

57.- (S. Sayısı: 352) Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1368) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

58.- (S. Sayısı: 353) Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1422) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

59.- (S. Sayısı: 354) Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1693) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

60.- (S. Sayısı: 355) Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1965) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 01.10.2022)

61.- (S. Sayısı: 356) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Uluslararası Telekomünikasyon Birliği Kuruluş Yasası ve Sözleşmesinde Değişiklik Yapan Guadalajara Tam Yetkili Temsilciler Konferansı Sonuç Belgelerinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2400) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.10.2022) (X)

62.- (S. Sayısı: 357) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Avrupa Haberleşme Ofisi (ECO) Kuruluş Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3410) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.10.2022) (X)

63.- (S. Sayısı: 358) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Hükümetlerarası Kuru Limanlar Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3540) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.10.2022) (X)

64.- (S. Sayısı: 359) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Spitsbergen ile İlgili Olarak 9 Şubat 1920 Tarihinde Paris'te İmzalanan Antlaşmaya Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4511) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.10.2022) (X)

65.- (S. Sayısı: 360) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetlerarası Kalkınma Otoritesi (IGAD) Arasında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2818) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 17.10.2022) (X)

66.- (S. Sayısı: 372) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4649) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

67.- (S. Sayısı: 374) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değiştirilmesine İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4244) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.12.2022) (X)

68.- (S. Sayısı: 382) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4291) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

69.- (S. Sayısı: 383) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Angola Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında Karşılıklı İdari Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4705) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

70.- (S. Sayısı: 384) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2030) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

71.- (S. Sayısı: 385) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Panama Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1776) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

72.- (S. Sayısı: 386) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3445) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

73.- (S. Sayısı: 387) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4324) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

74.- (S. Sayısı: 388) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çad Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4438) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

75.- (S. Sayısı: 389) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4512) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

76.- (S. Sayısı: 390) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3909) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

77.- (S. Sayısı: 391) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4691) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 29.12.2022) (X)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

6

SIRA SAYISI: 395

**Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat Koçer ve
155 Milletvekilinin Türkiye Odalar ve Borsalar
Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı
Kanunlarda ve 640 Sayılı Kanun Hükmünde
Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair
Kanun Teklifi (2/4850) ve Sanayi, Ticaret, Enerji,
Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• **2/4850 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Katılma Yazıları	7
- Genel Gerekçesi	8
- Madde Gerekçeleri	9

• **Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu.....**

17

• **Muhalefet Şerhleri**

33

• **Teklif Metni.....**

58

• **Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin.....**

58

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Abdullah Nejat Koçer</i>	<i>Serap Yaşar</i>	<i>Tuba Vural Çokal</i>
Gaziantep	İstanbul	Antalya
<i>Sermin Balık</i>	<i>Pakize Mutlu Aydemir</i>	<i>Canan Kalsın</i>
Elâzığ	Balıkesir	İstanbul
<i>Arzu Aydın</i>	<i>Yelda Erol Gökcan</i>	<i>Asuman Erdoğan</i>
Bolu	Muğla	Ankara
<i>Çiğdem Erdoğan Atabek</i>	<i>Ahmet Arslan</i>	<i>Hasan Turan</i>
Sakarya	Kars	İstanbul
<i>Cihan Pektaş</i>	<i>Adil Çelik</i>	<i>Ekrem Çelebi</i>
Gümüşhane	Balıkesir	Ağrı
<i>İsmail Bilen</i>	<i>Ahmet Zenbilci</i>	<i>Mehmet Şükrü Erdinç</i>
Manisa	Adana	Adana
<i>Nazım Maviş</i>	<i>Sami Çakır</i>	<i>Yasin Uğur</i>
Sinop	Kocaeli	Burdur
<i>Meliha Akyol</i>	<i>Mücahit Durmuşoğlu</i>	<i>Atay Uslu</i>
Yalova	Osmaniye	Antalya
<i>Cemal Öztürk</i>	<i>Mehmet Ali Çelebi</i>	<i>Rümeysa Kadak</i>
Giresun	İzmir	İstanbul
<i>Mehmet Erdoğan</i>	<i>Derya Bakbak</i>	<i>Tülay Kaynarca</i>
Gaziantep	Gaziantep	İstanbul
<i>Cengiz Demirkaya</i>	<i>Orhan Yegin</i>	<i>Abdullah Güler</i>
Mardin	Ankara	İstanbul
<i>Ravza Kavakcı Kan</i>	<i>Ahmet Berat Çonkar</i>	<i>Harun Karacan</i>
İstanbul	İstanbul	Eskişehir
<i>Zafer Işık</i>	<i>Öznur Çalık</i>	<i>Mustafa Levent Karahocagil</i>
Bursa	Malatya	Amasya
<i>Mustafa Kendirli</i>	<i>Semra Kaplan Kıvırcık</i>	<i>Hasan Çilez</i>
Kırşehir	Manisa	Amasya
<i>Yavuz Ergun</i>	<i>Abdulkadir Özel</i>	<i>Jülide Sarıeroğlu</i>
Niğde	Hatay	Adana
<i>Halis Dalkılıç</i>	<i>Mustafa Köse</i>	<i>Tahir Akyürek</i>
İstanbul	Antalya	Konya

<i>Cemal Taşar</i>	<i>Selahattin Minsolmaz</i>	<i>Selim Gültekin</i>
Bitlis	Kırklareli	Niğde
<i>Mehmet Sait Kirazoğlu</i>	<i>Şahin Tin</i>	<i>Zemzem Gülemler Açıanal</i>
Gaziantep	Denizli	Şanlıurfa
<i>Arife Polat Düzgün</i>	<i>Ahmet Kılıç</i>	<i>İffet Polat</i>
Ankara	Bursa	İstanbul
<i>Osman Nuri Gülaçar</i>	<i>Bayram Özçelik</i>	<i>Cemil Yaman</i>
Van	Burdur	Kocaeli
<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i>	<i>Emine Sare Aydın</i>	<i>İlyas Şeker</i>
İstanbul	İstanbul	Kocaeli
<i>Fatma Betül Sayan Kaya</i>	<i>Ahmet Aydın</i>	<i>Ali Şahin</i>
İstanbul	Adıyaman	Gaziantep
<i>Niyazi Güneş</i>	<i>Cumhur Ünal</i>	<i>Osman Ören</i>
Karabük	Karabük	Siirt
<i>Hülya Nergis</i>	<i>Oya Eronat</i>	<i>Çiğdem Koncagül</i>
Kayseri	Diyarbakır	Tekirdağ
<i>Orhan Erdem</i>	<i>Ziver Özdemir</i>	<i>İbrahim Aydın</i>
Konya	Batman	Antalya
<i>Rizgin Birlik</i>	<i>İsmail Güneş</i>	<i>Zülfü Tolga Ağar</i>
Şırnak	Uşak	Elâzığ
<i>Recep Uncuoğlu</i>	<i>İsmail Tamer</i>	<i>Yusuf Beyazıt</i>
Sakarya	Kayseri	Tokat
<i>Ergün Taşcı</i>	<i>Mehmet Ali Özkan</i>	<i>Şirin Ünal</i>
Ordu	Manisa	İstanbul
<i>Tamer Akkal</i>	<i>Ahmet Demircan</i>	<i>Hacı Turan</i>
Manisa	Samsun	Ankara
<i>Abdullah Doğru</i>	<i>Ahmet Çakır</i>	<i>Salih Cora</i>
Adana	Malatya	Trabzon
<i>Hakan Kahtalı</i>	<i>Mustafa Açıkgöz</i>	<i>Recep Özel</i>
Malatya	Nevşehir	Isparta
<i>Hacı Bayram Türkoğlu</i>	<i>Mehmet Habib Soluk</i>	<i>Yusuf Başer</i>
Hatay	Sivas	Yozgat
<i>Ali Cumhuri Taşkın</i>	<i>Nilgün Ök</i>	<i>Atilla Ödünç</i>
Mersin	Denizli	Bursa
<i>Fuat Köktaş</i>	<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>	<i>Mustafa Arslan</i>
Samsun	İzmir	Tokat

<i>Veysel Eroğlu</i>	<i>İbrahim Yurdunuseven</i>	<i>Orhan Kırçalı</i>
Afyonkarahisar	Afyonkarahisar	Samsun
<i>Mustafa Demir</i>	<i>Yusuf Ziya Yılmaz</i>	<i>İrfan Kartal</i>
İstanbul	Samsun	Van
<i>Vildan Yılmaz Gürel</i>	<i>Mehmet Cihat Sezal</i>	<i>Ramazan Can</i>
Bursa	Kahramanmaraş	Kırıkkale
<i>Murat Baybatur</i>	<i>Ali Özkaya</i>	<i>Emrullah İşler</i>
Manisa	Afyonkarahisar	Ankara
<i>Bahar Ayyazoğlu</i>	<i>Fehmi Alpay Özalın</i>	<i>Fatma Aksal</i>
Trabzon	İzmir	Edirne
<i>Belgin Uygur</i>	<i>Yücel Menekşe</i>	<i>Müslüm Yüksel</i>
Balıkesir	Nevşehir	Gaziantep
<i>Muhammed Fatih Toprak</i>	<i>Mehmet Uğur Gökgöz</i>	<i>Lütfiye Selva Çam</i>
Adıyaman	Isparta	Ankara
<i>Semiha Ekinci</i>	<i>Ceyda Çetin Erenler</i>	<i>Eyüp Özsoy</i>
Sivas	Kütahya	İstanbul
<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Erol Kavuncu</i>	<i>İsmail Kaya</i>
Balıkesir	Çorum	Osmaniye
<i>Ahmet Sorgun</i>	<i>Hacı Ahmet Özdemir</i>	<i>Sabri Öztürk</i>
Konya	Konya	Giresun
<i>Jülide İskenderoğlu</i>	<i>Emine Zeybek</i>	<i>Yakup Taş</i>
Çanakkale	Kocaeli	Adıyaman
<i>Refik Özen</i>	<i>Mehmet Ali Cevheri</i>	<i>Habibe Öçal</i>
Bursa	Şanlıurfa	Kahramanmaraş
<i>Erol Kaya</i>	<i>Radiye Sezer Katırcıoğlu</i>	<i>Metin Yavuz</i>
İstanbul	Kocaeli	Aydın
<i>Zehra Taşkesenlioğlu Ban</i>	<i>Rıza Posacı</i>	<i>Tamer Dağlı</i>
Erzurum	Aydın	Adana
<i>Yaşar Kırkpınar</i>	<i>Uğur Aydemir</i>	<i>Ahmet Çolakoğlu</i>
İzmir	Manisa	Zonguldak
<i>Metin Çelik</i>	<i>Salim Çivitcioğlu</i>	<i>Selim Yağcı</i>
Kastamonu	Çankırı	Bilecik
<i>Fehmi Kıpçü</i>	<i>Süleyman Karaman</i>	<i>İbrahim Aydemir</i>
Bolu	Erzincan	Erzurum
<i>Sabahat Özgürsoy</i>	<i>Osman Aşkın Bak</i>	<i>Serkan Bayram</i>
Hatay	Rize	İstanbul

KATILMA YAZILARI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına 13/01/2023 tarihinde sunulan 2/4850 Esas Numaralı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne imza sahibi olarak katılmak ister, bilginize arz ederim.

17/01/2023

Sena Nur Çelik

Antalya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne imzamı atıyorum.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

13.01.2023

Necip Nasır

İzmir

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne imzamı koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

13.01.2023

Bülent Tüfenkci

Malatya

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/4850)	
ESAS	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
TALİ	Adalet Komisyonu Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu

GENEL GEREKÇE

İşbu Kanun Teklifiyle, vatandaşlarımızın bazı konulara ilişkin olarak yaşayabileceği mağduriyetlerinin önüne geçilmesi ve kamu kurum ve kuruluşlarımızın muhtelif konulara ilişkin olarak ihtiyaç duyduğu kanuni düzenlemelerin hayata geçirilmesi hedeflenmektedir. Bu çerçevede Teklif ile;

- Kooperatiflerin, kooperatif birliklerinin, merkez birliklerinin ve Türkiye Milli Kooperatifler Birliğinin, genel kurul toplantılarına görevlendirilen ilgili Bakanlık personeline ödenecek ücret ile ilgili olarak, Anayasa Mahkemesinin 2021/130 esas, 28/9/2022 tarihli ve 2022/110 karar sayılı Kararı doğrultusunda düzenleme yapılmaktadır.

- Kooperatif ve üst kuruluşlarının, 26 Nisan 2023 tarihine kadar hem kooperatif tüzel kişiliğine ait verileri hem de ortaklarına ait verileri sisteme girme zorunluluğu bulunmaktadır. Teklif ile, kooperatif ve üst kuruluşları yönetim kurulu üyelerinin KOOPBİS'e aktarmakla yükümlü olduğu bilgilerin neler olduğu belirgin hale getirilmekte, bazı mağduriyetlerin yaşanmaması için verilerin sisteme girişine ilişkin süre 26 Ekim 2023 tarihine kadar uzatılmakta ve Ticaret Bakanlığına bu süreyi altı aya kadar uzatma yetkisi verilmektedir.

- Serbest bölgelerde, bölge içi doğal gaz şebekesinin işletici şirketler tarafından yapılmasına ve işleticilerce serbest bölge içinde gerçekleştirilecek doğal gaz dağıtım ve satış faaliyetlerine ilişkin düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

- 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununda değişiklikler yapılarak; vergi mükellefiyetinin terkin edildiği tespit edilen üyelerin aidat tahakkuklarının durdurularak meslek grubu ve seçmen listelerinden silinmesi, TOBB'un, Türkiye Odalar ve Borsalar Eğitim ve Kültür Vakfı ile TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesine olan katkısının devam edebilmesi, aidat borçları ve ferilerine yönelik oda ve borsa meclislerince terkin kararı verilebilecek üst sınırı belirleme görevinin TOBB Genel Kuruluna verilmesi hususlarında düzenleme yapılmaktadır.

- 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında Ticaret Bakanlığınca verilen lisansların geçerlilik süresi iki yıldan üç yıla çıkarılmaktadır.

- Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda değişiklik yapılarak; 1/1/2012'den önce toptancı hallerinde kendilerine tahsisli işyerlerini kullanan mevcut tahsis sahiplerine verilen on iki yıllık kiracılık hakkının süresinin on sekiz yıla çıkarılması amaçlanmaktadır.

- 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda değişiklikler yapılarak;

• Üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler arasındaki ilişkilerdeki muhtelif olumsuzluklardan yola çıkılarak haksız ticari uygulama kavramı tanımlanmakta ve sipariş iptalleri, prim ve bedel talepleri, kampanyalı mal ve hizmet talepleri, sözleşme şekil ve içerikleri, maliyet ve giderlerin yansıtılması gibi hususlardaki haksız ticari uygulamalar belirtilerek bu uygulamalar yasaklanmaktadır.

• Üreticiler veya tedarikçiler ile perakende işletmeler arasındaki ticari ilişkilerden kaynaklı ödemelerde otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerinin ödeme süresinin alacaklının küçük, borçlunun orta veya büyük ölçekli ya da alacaklının orta, borçlunun büyük ölçekli olması durumlarında otuz, diğer durumlarda ise kırk beş günü geçmemesi öngörülmektedir. Ayrıca otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünleri dışında kalan tarım ve gıda ürünlerinde de; alacaklının küçük, borçlunun orta veya büyük ölçekli ya da alacaklının orta, borçlunun büyük ölçekli olması durumlarında da ödeme süresinin altmış günü geçmemesi öngörülmektedir.

• Alışveriş merkezlerinde, malikler ile alışveriş merkezi içerisinde faaliyet gösteren perakende işletmeler arasında gelirlerin tasarrufu ve giderlerin paylaşımında yaşanan sorunları gidermek adına alışveriş merkezlerindeki ortak kullanım alanlarının gelir ve giderlerine ilişkin daha net bir çerçeve çizilmekte ticari ilişkilerde bir denge sağlanması hedeflenmektedir.

• Yeni hükümler eklenmesi dolayısıyla ceza hükümleri caydırıcılığı sağlayacak şekilde revize edilmektedir.

• Perakende ticarete rekabet ilkelerinden vazgeçilmeden yaşanan sorunların giderilmesi, daha iyi işleyen ve daha adil bir tedarik zincirinin oluşturulması ve perakende sektöründe faaliyet gösteren tüm paydaşlara yönelik düzenlemeler ile sektörün altyapısının iyileştirilmesi ve güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

- 640 sayılı Gümrük Personeli ile Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükümünde Kararnameye geçici madde eklenerek; Anayasa Mahkemesinin 3/1/2023 tarihli ve 32062 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan, E:2021/90 K:2022/108 sayılı iptal kararı doğrultusunda düzenleme yapılmış, anılan karar uyarınca iptal edilen mevzuat hükmü çerçevesinde Ticaret Bakanlığında Avrupa Birliği Uzmanı, Avrupa Birliği Uzman Yardımcısı ile İhracatı Geliştirme Uzmanı kadrolarında bulunanlara tanınan Ticaret Uzmanı ve Ticaret Uzman Yardımcısı kadrolarına atanma hakkından yararlanamamış ve daha önce Bakanlıkta Avrupa Birliği Uzmanı ve İhracatı Geliştirme Uzmanı kadro unvanlarını ihraz etmiş olanların iptal kararı ile birlikte oluşabilecek hak kayıplarının önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 1163 sayılı Kanunun 7339 sayılı Kooperatifler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla değişik 87 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “ücret tarifeleri” ibaresi Anayasa Mahkemesinin 2021/130 esas, 28/9/2022 tarihli ve 2022/110 karar sayılı Kararı ile iptal edildiğinden, gerekçeye de uygun şekilde Bakanlık temsilcilerinin alacağı ücretin üst sınırı Kanunda belirlenmiştir.

Madde 2- Kooperatifler Kanunu gereği, tüm kooperatif ve üst kuruluşlarının kooperatifçilik hizmetlerine elektronik ortamda eriştiği ve merkezi veri tabanının yönetildiği Kooperatif Bilgi Sistemi (KOOPBİS) kurulmuştur. Madde ile, kooperatif ve üst kuruluşları yönetim kurulu üyelerinin KOOPBİS’e aktarmakla yükümlü olduğu bilgilerin neler olduğu belirgin hale getirilmekte, bununla birlikte kooperatife ve kooperatif ortaklarına ait verilerin girişinde yaşanacak sorunları en aza indirmek ve yönetim kurulu üyelerinin cezai sorumluluklarının doğmasını önlemek amacıyla bilgi aktarımına ilişkin sürenin uzatılması sağlanmaktadır.

Madde 3- Serbest bölgeler, ihracata yönelik yatırım ve üretimi teşvik etmek, doğrudan yabancı yatırımları ve teknoloji girişini hızlandırmak, işletmeleri ihracata yönlendirmek ve uluslararası ticareti geliştirmek amaçları doğrultusunda kurulan planlı yatırım alanlarıdır. Serbest bölge işleticisi şirketler, yeni bir serbest bölge kurulması için gerekli olan ya da mevcut bir serbest bölgenin alt ve üst yapısının yenilenmesi, iyileştirilmesi veya bölgede ihtiyaç duyulan yeni yatırımları Bakanlık ile akdedilecek sözleşmelerle belirlenecek yatırım taahhütleri kapsamında yapmak ve serbest bölgeyi işletmek üzere Cumhurbaşkanı Kararı ile yetkilendirilmektedir.

Serbest bölge işleticisi şirketler, serbest bölgelerde faaliyet gösteren kullanıcıların doğal gaz ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla gerekli olan altyapı yatırımlarını yapmaktan sorumlu olup; bölge girişinde dağıtım şirketinden satın aldıkları doğal gazı, inşa ettikleri bölge içi dağıtım şebekesi üzerinden kullanıcıların hizmetine sunmaktadırlar. Ancak, 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu ve bu Kanuna istinaden çıkarılan alt mevzuatta işletici şirketlerin serbest bölgelerde yapmış oldukları doğal gaz dağıtım faaliyetlerine ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır.

Madde ile; serbest bölge işletici şirketlerince serbest bölge içinde gerçekleştirilecek doğal gaz dağıtım ve satış faaliyetlerinin düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 4- Madde ile; 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununa eklenecek geçici madde ile; bölge içi doğal gaz şebekesi yatırımı serbest bölge işletici şirketlerince yapılmış olan serbest bölgelerde işleticilerin bölge içi doğal gaz dağıtım ve satış faaliyetlerinin, bu Kanun Teklifi ile 3218 sayılı Kanuna eklenecek 9 uncu maddenin üçüncü fıkrasına uygun olarak devam edeceği; bölge içi doğal gaz şebekesi yatırımı doğal gaz dağıtım şirketlerince yapılmış olan serbest bölgelerde ise, işleticilerin bölge içi doğal gaz dağıtım ve satış yetkisinin doğal gaz dağıtım şirketlerine devredilmiş sayılacağı düzenlenmektedir.

Madde 5- Ticaret odalarında askıya alma sebepleri halen, adresin tespit edilememesi ve iki yıl süreyle aidat ödenmemesidir. Bu şekilde askıya alınan üyelerin aidat tahakkuku durmakta ayrıca bu üyeler organlarda görev alamamakta ve seçimlerde oy kullanamamaktadır.

Yapılması öngörülen değişiklikle vergi mükellefiyet bilgisi kapalı olan üyelerin de askıya alınmasının yolu açılmaktadır. Her yılın Ocak ayında güncelleme çalışması yapan odalar, Gelir İdaresi Başkanlığından alınmakta olan mükellefiyet kapalı bilgisine istinaden ilgili üyeyi yönetim kurulu kararıyla askıya alabilecek ve aidat tahakkukunu durdurabilecektir. Bu üyenin ticaret sicil kaydı açık olduğu sürece, oda üyeliği de devam edecektir.

Madde 6- Ticaret borsalarında askıya alma sebepleri halen, adresin tespit edilememesi ve iki yıl süreyle borsa maddeleri üzerine alım satımın bulunmamasıdır. Bu şekilde askıya alınan üyelerin aidat tahakkuku durmakta ayrıca bu üyeler organlarda görev alamamakta ve seçimlerde oy kullanamamaktadır.

Yapılması öngörülen değişiklikle vergi mükellefiyet bilgisi kapalı olan üyelerin de askıya alınmasının yolu açılmaktadır. Her yılın Ocak ayında güncelleme çalışması yapan borsalar, Gelir İdaresi Başkanlığından alınmakta olan mükellefiyet kapalı bilgisine istinaden ilgili üyeyi borsa meclisi kararıyla askıya alabilecek ve aidat tahakkukunu durdurabilecektir.

Madde 7- Oda ve borsaların aidat alacaklarını zamanaşımına uğratması, organ üyelerinin hukuki sorumluluğunu gerektirmektedir. Buna karşın; düşük tutarlı alacaklar yanında, tahsil kabiliyeti olmayan alacakları takip oda ve borsalar için zahmetli ve maliyetli bir işe dönüşmüştür. Bu sorunun önüne geçebilmek için, TOBB Genel Kurulu'na yetki verilmektedir. Buna göre oda/borsa meclislerince belirlenecek ilgili yıl ve tutara dair terkin kararının üst sınırını Birlik Genel Kurulu belirleyecektir.

Madde 8- Madde ile; TOBB'un, Türkiye Odalar ve Borsalar Eğitim ve Kültür Vakfı ile TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesine olan katkısının devam edebilmesi ve bu sayede tıp fakültesi hastanesini büyütme ve teknopark inşaatı gibi Üniversite yatırımlarının yapılabilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 9- 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında Ticaret Bakanlığınca verilen lisansların geçerlilik süresi iki yıl olup, her iki yılda bir bu lisansların geçerlilik süresinin uzatılması gerekmektedir. Lisanslı depoculuk sistemine ilişkin tüm iş ve işlemler Bakanlıkça yetkilendirilen Merkezi Kayıt Kuruluşu nezdinde kayıt altına alınmakta ve Bakanlıkça takip ve kontrol edilmektedir. Öte yandan ilgili mevzuat çerçevesinde, Bakanlığın lisanslı depo işletmeleri nezdinde her zaman denetim ve gözetim yetkisi bulunmaktadır. 2011 yılında hayata geçirilen lisanslı depoculuk sistemi, geline aşamada 167 lisanslı depo işletmesinin 236 farklı noktada faaliyet gösterdiği bir yapıya dönüşmüştür. Önümüzdeki dönemde de lisanslı depo işletmesi sayısında önemli bir artış olacağı öngörülmektedir. Bu bağlamda, madde ile; denetimlerin daha etkin ve verimli yapılması ve lisans yenileme sürecine ilişkin bürokratik işlemlerin azaltılması amacıyla lisans geçerlilik süresinin üç yıla çıkarılması hedeflenmektedir.

Madde 10- 7244 sayılı Yeni Koronavirüs (COVID-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 5300 sayılı Kanun kapsamında verilmiş olup lisans geçerlilik süresi 2020 yılında biten lisansların

geçerlilik süresi bir yıl uzatılmıştır. Ancak bu düzenlemeye bağlı olarak belli yıllarda lisans yenileme incelemelerine ilişkin yığılma oluşmuştur. 7244 sayılı Kanun kapsamında lisans süresi uzatılmayanların lisans süreleri Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte üç yıla çıkarılırken, denetimlerin daha etkin ve verimli yapılabilmesi ve oluşan yığılmanın giderilmesini teminen 7244 sayılı Kanun kapsamında lisans süreleri uzatılanların lisans geçerlilik sürelerinin, ilk lisans yenileme tarihlerinden itibaren üç yıla çıkarılması yönünde geçici maddede düzenleme yapılmaktadır.

Madde 11- 5362 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinde yapılan değişiklikle Federasyon kuruluşu için gerekli olan ülke genelinde aynı meslek dalındaki kurucu oda adedi düşürülmekte ve kuruluş daha kolay hale getirilmektedir. Ayrıca kurulmadan önce Bakanlığın kuruluşu uygun bulması hususu da maddeye eklenerek sağlanan kolaylığın kontrolünün sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 12- Madde ile, 5362 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Değişiklikle birlikte, olağanüstü genel kurul toplantılarının genel kurul üyelerinin beşte ikisinin noterce tasdik edilmiş imzası ile düzenlenecek tutanak ve gündemle noter kanalıyla yapılacak başvuru üzerine toplanabilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 13- Madde ile, 5957 sayılı Kanununun yürürlük tarihi olan 1/1/2012'den önce, toptancı hallerinde kendilerine tahsisli işyerlerini kullanan mevcut tahsis sahiplerine verilen on iki yıllık kiracılık hakkının, on sekiz yıla çıkarılması amaçlanmaktadır.

Madde 14- Anayasanın 167 nci maddesinde devlete, para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemelerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alma; piyasalarda fiili veya anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmeyi önleme görevleri verilmiştir. 6585 sayılı Kanunun 6 ncı maddesini başlığı ile birlikte değiştiren bu madde; devlete verilen görevlerden, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemlerini sağlama ve geliştirici tedbirleri alma görevini yerine getirmek üzere düzenlenmiştir.

Dağıtım kanalının oyuncularını olan üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler arasındaki ticari ilişkilerde, tarafların birinin; ölçek büyüklüğü, konjonktürel arz daralması, özel nitelikte bir ürünün üretimi ya da tedariki gibi gerekçelerle sahip olduğu avantajlı durum bu avantajlara sahip olmayan diğer tarafın pek çok zaman ticari faaliyetlerinin önemli ölçüde bozulması, makul karar verme yeteneğinin azalması veya normal şartlarda taraf olmayacağı bir ticari ilişkinin tarafı olmasıyla sonuçlanabilmektedir. Dağıtım kanalındaki bu dengesiz ilişki, ilişkinin zayıf tarafının yaşamına devam edebilmek için gösterdiği çaba neticesinde, kanalın diğer ucunda yer alan tüketicilere enflasyon ve ürün kalitesinde yaşanan düşüşler şeklinde sirayet etmektedir. Bu doğrultuda, ticari ilişkilerde bu tür sonuçların ortaya çıkmasının, bir taraf aleyhine haksızlık içeriği azımsanamayacak türden uygulamaları işaret ettiği değerlendirilerek maddenin birinci fıkrasında haksız ticari uygulamalar, belirtilen şekilde tanımlanmış ve haksız ticari uygulamalarda bulunulması yasaklanmıştır.

Maddenin değişiklikten önceki halinde, sektörün organize kısmının içinde yer aldığı değerlendirilen büyük mağaza ve zincir mağazalar ile bayi işletme ve özel yetkili işletmelerin üretici veya tedarikçiden ürün talebini doğrudan etkilemeyen herhangi bir prim veya bedel talep edemeyeceği, ürün talebini doğrudan etkileyen hizmetler içinse ancak aralarındaki sözleşmede türü ve oranı belirtildiyse prim ve bedel talebinde bulunabileceği düzenlenmişken, yapılan değişiklikle bu uygulamanın her zaman perakende işletmelerden üretici ve tedarikçilere yönelik olmayabileceği, sahip olunan avantajlı duruma bağlı olarak üretici, tedarikçi ve perakende işletmelerden herhangi ikisi arasında hatta üreticilerin ve tedarikçilerin kendi aralarında gerçekleşebileceği değerlendirilerek taraflardan birinin muhakkak perakende işletme, diğer tarafın ise üretici veya tedarikçi olacağı şeklindeki yazım değiştirilerek taraf sınırlaması kaldırılmıştır.

İkinci fıkrada, dağıtım kanalı içindeki ticari ilişkilerde prim ve bedel talebine ilişkin haksız ticari uygulamaların yanı sıra başkaca haksız ticari uygulama türleriyle de karşılaşıldığı bilindiğinden bunları engellemek üzere yeni hükümlere yer verilmiştir.

Fıkranın (a) bendi, taraflardan birinin, kalite standartlarının sağlanması amacıyla sözleşmede yer verilen koşullar hariç olmak üzere diğer tarafı herhangi bir gerçek veya tüzel kişiden mal veya hizmet teminine zorlamasının, diğer bir deyişle istediği gerçek veya tüzel kişiyle ticari ilişkide bulunma hürriyetini ortadan kaldırmasının engellenmesi, (b) bendi ise avantajlı durumda olan tarafın, kampanyalı satış yapmak istemeyen tarafa kampanya maliyetini yansıtmamasının önüne geçilmesi amacıyla düzenlenmiştir. Zira her girişimin mal ve hizmet teminini nereden yapacağını, kampanya yapıp yapmayacağını veya bunu ne zaman yapacağını, özetle, kendi ticari faaliyetlerini yine kendi belirlediği takvim çerçevesinde planlama hakkının bulunduğu değerlendirilmektedir.

(c) bendiyle, özellikle tarım ve gıda ürünlerinin tedarikinde üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler arasındaki ilişkinin şeffaf, adil ve tarafların hukuksal menfaatlerini koruyacak şekilde düzenlenmesini sağlamak amacıyla, tarım ve gıda ürünlerinin tedarikinde ticari ilişkinin koşullarının yazılı veya elektronik ortamda yapılmış olan sözleşmeyle belirlenmesi kurala bağlanmıştır. Taraflar arasındaki mutabakatı gösterebilecek e posta veya elektronik ortamdaki diğer yazılı araçlar da bu kapsamdadır.

(ç) bendiyle, (c) bendindeki amaçlara benzer şekilde, ilişkinin şeffaf, adil ve tarafların hukuksal menfaatlerini koruyacak şekilde düzenlenmesinin sağlanması, taraflar arasında güvenin sarsılmaması ve öngörülebilirliğin tesisi amacıyla karşı tarafa tek taraflı değişiklik yapma yetkisi veren hükümlere sözleşmede yer verilmesinin önüne geçilmesine yönelik düzenleme yapılmıştır.

Üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerine yönelik siparişler, ürünün teslim tarihinden önceki otuz gün içinde iptal edildiği takdirde henüz üretilmemiş bir ürün için üretim ve tedarik planlamasının sürdürülebilirliğinin sağlanması zorlaşmakta, başka bir ifadeyle arzın daralması ihtimali ortaya çıkmakta, üretilmiş bir ürün içinse yeni müşteri bulmak için zaman çok daralmış olmakta, dolayısıyla ürünlerin zayı olma ihtimali kuvvetli bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Ayrıca üreticinin tedarikçi ve perakende işletmeye ya da tedarikçinin perakende işletmeye göre daha avantajlı olduğu durumlarda avantajlı tarafın siparişi aldıktan sonra, kendisine daha uygun koşullarda teklif yapılması üzerine üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerine yönelik siparişi iptal etmesi halinde, örneğin üretim sezonu çok kısa olan bir üründe bu ticari ilişkideki dezavantajlı tarafın bu ürünü o sezon içinde bir daha temin edememesi söz konusu olmaktadır. Bu doğrultuda (e) bendindeki düzenleme tüm bu olumsuz durum ve ihtimalleri bertaraf etmek amacıyla yapılmıştır. Diğer tarafın kusurundan kaynaklanan sipariş iptalleri ise haksız ticari uygulama olarak değerlendirilemeyeceğinden bu durumlar hariç tutulmuştur.

Dağıtım kanalı içindeki ticari ilişkilerde avantajlı durumda olan taraf, bir ürünü diğer taraftan kusursuz olarak teslim almış ya da mülkiyetine geçirmiş olsa dahi ürünün sonradan bozulma ya da zayı olmasından kaynaklanan maliyetleri bozulan ürünü geri gönderme, zayı olan kısmın bedelini ödememe, bozulan ürün bedeli kadar geri faturalama yapma gibi yöntemlerle diğer tarafa yansıtabilmektedir. Bu durumda, teslimi ya da mülkiyetin devrini kusursuz bir şekilde gerçekleştirmiş olan taraf, örneğin ürünü uygun koşullarda muhafaza etmeyen tarafın kusurundan kaynaklanan maliyetlere katlanmak durumunda kalmaktadır. Objektif iyi niyet kuralıyla bağdaşmayan bu durumları ortadan kaldırmak amacıyla fıkraya; uygulaması üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünleriyle sınırlı olmak üzere (f) bendi eklenmiştir.

Üçüncü fıkrada, ikinci fıkranın (e), (f) bentlerinde belirtilen kusuru ispat yükü, haksız ticari uygulamada bulunmadığını iddia eden tarafa verilmiştir. Bu düzenlemenin ardında, haksız ticari uygulamada bulunma ihtimali olan tarafın aynı zamanda ticari ilişkinin avantajlı tarafı olduğu ve dolayısıyla diğer tarafın haksız ticari uygulamaya maruz kaldığına ilişkin beyanı yahut bu hususta yapılan denetimlerde ortaya çıkan emareler üzerine, böyle bir durumun olmadığına ilişkin iddiayı ileri sürenin de yine aynı taraf olacağı değerlendirilerek belirtilen bentlerle ilgili kusuru ispat yükünün haksız ticari uygulamada bulunma ihtimali bulunan tarafa verilmesi gerektiği düşüncesi yatmaktadır.

Dördüncü fıkra ise ticari hayatın dinamik yapısı içinde oldukça muhtemel görünen ancak zaman içinde karşılaşıldıkça tespit edilebilecek, ikinci fıkrada bentler halinde sayılan haksız ticari uygulama örneklerinin dışında, kapsamı birinci fıkrada çizilen başkaca haksız ticari uygulama örneklerinin ortaya çıkması halinde düzenlemenin etkisiz hale gelmemesi, düzenlemenin uygulamasını takip eden Bakanlığın ortaya çıkan yeni örnekleri de haksız ticari uygulama kapsamına alarak gerekli idari işlemleri yönetmelikle yapabilmesine imkân vermek amaçlarıyla oluşturulmuştur. Bununla birlikte otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerinin tespitinde uygulamada ortaya çıkabilecek sorunları gidermek adına Bakanlığa bu ürünleri belirleme yetkisi tanınmıştır.

Madde 15- Dağıtım kanalında üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler arasındaki ticari ilişkilerden kaynaklanan ödeme sürelerinin oldukça uzun olduğu bilinmektedir. Bu durum, özellikle otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerinin üretiminde sürdürülebilirliğin sağlanmasını önemli ölçüde güçleştirmektedir. Zira bu ürünlerde görece yüksek olan talebi karşılayabilecek düzeyde arzın oluşturulabilmesi için üretici ve tedarikçilerin alacaklarını kısa süre içerisinde tahsil etmeleri gerekmektedir. Diğer bir deyişle, otuz gün içinde bozulabilen bu ürünlerde yukarıda belirtilen sebeple hızlı bir nakit akış döngüsüne ihtiyaç duyulmaktadır.

Ayrıca, ödeme sürelerinin uzaması paranın zaman değerinin bulunması dolayısıyla üretici ve tedarikçilerin dağıtım kanalında kendilerinden bir sonraki oyuncuya daha yüksek fiyatlar vermesiyle sonuçlanmakta ve bu durum piyasada domino etkisiyle fiyatları sürekli yükselterek enflasyonist bir ortam oluşmasına zemin hazırlamaktadır. Bu durumdan en çok dağıtım kanalının sonunda yer alan tüketiciler zarar görmektedir.

Maddenin değişiklikten önceki halinde, alacaklı üretici veya tedarikçi ile borçlu perakende işletme arasındaki üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen hızlı tüketim mallarına ilişkin ödeme ilişkilerinde ölçek büyüklüğü gözetilmiş ve otuz günlük bir ödeme süresi öngörülmüştür. Söz konusu hüküm yukarıda, dile getirilen sıkıntıları kısmen ortadan kaldıracabilecek imkâna sahip olmakla birlikte kamu yararı ilkesi çerçevesinde bu imkânın genişletilmesi amacıyla maddenin birinci fıkrasında değişiklik yapılması gerekliliği hâsıl olmuştur. Bu çerçevede, yapılan değişiklikle ilk olarak, ödeme ilişkisinde bir tarafta her zaman perakende işletmenin diğer tarafta ise üretici veya tedarikçinin yer almayacağı, bu ilişkinin duruma bağlı olarak üretici, tedarikçi ve perakende işletmelerden herhangi ikisi arasında hatta üreticilerin ve tedarikçilerin kendi aralarında gerçekleşebileceği değerlendirilerek taraflardan birinin muhakkak perakende işletme, diğer tarafın ise üretici veya tedarikçi olacağı şeklindeki yazım değiştirilmiş, diğer bir deyişle taraf sınırlaması kaldırılmıştır.

Bununla birlikte, üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünleri için üretimin sürdürülebilirliğini temin edebilmek üzere tarafların ölçeği ne olursa olsun ödemelerin kırk beş gün içinde yapılması kuralı getirilmiştir. Ancak bu ürünler için alacaklının küçük, borçlunun orta veya büyük ölçekli ya da alacaklının orta, borçlunun büyük ölçekli olması durumlarında ödeme süresi otuz gün olarak öngörülmüştür.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünleri dışında yer alan tarım ve gıda ürünlerine ilişkin ödemelerin süresi, alacaklının küçük, borçlunun orta veya büyük ölçekli ya da alacaklının orta, borçlunun büyük ölçekli olması durumunda altmış günle sınırlanmaktadır. Bu sınırlama, yukarıda belirtilen sebeple ölçek kavramı göz önünde bulundurularak alacaklının küçük, borçlunun orta veya büyük ölçekli ya da alacaklının orta, borçlunun büyük ölçekli olması durumlarına özgülenmiştir. Başka bir ifadeyle, büyük ölçekli olanın küçük ölçekli olana karşı korunmasının gerekli olmadığı düşüncesiyle hareket edilmiştir.

Son olarak çek, hukuki mahiyeti itibari ile görüldüğünde ödeme sağlayan bir ödeme aracı olmasına rağmen Ülkemizde sıklıkla ileri tarihli de düzenlenebildiğinden, ödemenin çekle yapılması durumunda, ibraz başlangıç tarihinin otuz, kırk beş ve altmış günlük süreler içinde olması gerekmektedir. Zira henüz düzenleme tarihi gelmemiş, dolayısıyla 5941 sayılı Çek Kanunu uyarınca ibrazı geçersiz olan bir çekin ödeme işlevini yerine getirmediği açıktır.

Ayrıca, yapılacak denetimlerde, ödeme sürelerine uyulup uyulmadığına ilişkin denetimin yapılabilmesini sağlamak amacıyla ödeme sürelerinin başlangıç tarihleri, teslim veya mülkiyetin devri tarihlerinden önce olanın esas alınması şeklinde kurala bağlanmıştır.

Bununla birlikte şikâyet üzerine veya resen yapılan denetimlerde ortaya çıkan aykırılıklarda, özellikle ödemenin hiç yapılmadığı durumlarda alacaklı tarafın elinde herhangi bir ispat aracı bulunmayacağından, ödemenin süresi içinde yapıldığına ilişkin ispat yükü, ödeme yapmakla yükümlü olan tarafa verilmiştir.

Madde 16- Günümüzde alışveriş merkezlerinin sayısı hızla artmış olup bu durum, alışveriş merkezlerinin tüketiciler için sosyal alanlar haline gelmesi ile birlikte fiziki ticaretin önemli oranda alışveriş merkezlerinde gerçekleşmesi sonucunu doğurmuştur. Bu süreç, alışveriş merkezi malikleri ile alışveriş merkezi içerisinde faaliyet gösteren perakende işletmeler arasında alışveriş merkezlerinin ortak gelirlerinin tasarrufu ve giderlerinin paylaşımına ilişkin sorunları da beraberinde getirmiştir. Söz konusu sorunları çözmek üzere yasal düzenleme yapılması kaçınılmaz hale geldiğinden, sektörden gelen geri bildirimler doğrultusunda 14/1/2015 tarihli ve 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda alışveriş merkezlerine ilişkin düzenlemeler barındıran 11 inci maddede bazı değişikliklerin yapılması öngörülmüştür.

Bu çerçevede maddeye eklenen dördüncü fıkrayla, maddenin değişiklikten önceki halinde de yer alan ortak kullanım alanlarına ilişkin giderlerin neler olduğu örneklendirme suretiyle açıklığa kavuşturulmuş bu doğrultuda, yapılan düzenleme ile alışveriş merkezindeki perakende işletmelerden yalnız anılan giderler kapsamında katılım payı tahsil edilebileceği hüküm altına alınmıştır. Reklam, pazarlama ve danışmanlık gibi giderlerin ise ortak gider niteliğinde olmaması nedeniyle bu giderlerin ve bunun yanı sıra belgelendirilmeyen hiçbir giderin alışveriş merkezindeki perakende işletmelerden tahsil edilemeyeceği kurala bağlanmıştır. Zira uygulamada alışveriş merkezlerinin içindeki perakende işletmelerden çeşitli adlar altında ortak gider niteliğinde olmayan ve alışveriş merkezinde yürütülen faaliyetler ile doğrudan ilgisi bulunmayan giderlerin tahsil edildiği, diğer bir deyişle ortak gider paylaşımının suistimal edildiği bilinmektedir. Maddeye eklenen bu fıkra ile bahse konu durumların önlenmesi amaçlanmıştır.

Maddeye eklenen beşinci fıkrayla, ortak gider paylaşımının bütünleyici bir unsuru olan ortak kullanım alanlarına ilişkin gelirler yine örneklendirme suretiyle açıklanmış ve bunların ortak kullanım alanlarına ilişkin giderlerin karşılanmasında kullanılacağı hüküm altına alınmıştır. Değişiklikle

getirilen madde başlığından da anlaşılacağı üzere, ortak kullanım alanlarından elde edilen gelirler ile bu alanların giderleri birbirinden ayrılmaz iki husustur, bir bütünün parçalarıdır. Zira ikisi de ortak kullanım alanlarına yönelik tasarruflar neticesinde ortaya çıkmaktadır. Aksi halde giderlerin başkaları, diğer bir deyişle alışveriş merkezi içindeki perakende işletmeler tarafından ödenmesi ancak ortak kullanım alanı olarak tespit edilen alanlardan elde edilen gelirlerin ise sadece alışveriş merkezi maliklerine ait olması durumu ortaya çıkmaktadır.

Maddeye eklenen dördüncü ve beşinci fıkraların alışveriş merkezlerinde uygulandığının denetlenebilmesi, ortak gelir ve giderlere ilişkin hesaplamaların periyodik olarak raporlanmasını gerektirmektedir. Bu ihtiyacı; gerçeğe uygun, standart, şeffaflığı ve hesap verilebilirliği sağlanmış şekilde karşılayabilmek amacıyla maddeye altıncı fıkra eklenmiştir.

Eklenen yeni fıkralarla maddenin yedinci fıkrası haline gelen 6585 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yapılan değişiklik ile yeni eklenen fıkraların uygulamasının gösterilmesi, uygulamaya ilişkin belge ve sözleşmelerin alışveriş merkezleri içindeki hizmetlerin faydalanıcısı olan perakende işletmelere sunulması ile bu uygulamaların bağımsız denetim kuruluşlarınca denetlenmesi amaçlanmış ve idareye tüm bu hususlara ilişkin yönetmelikle düzenleme yapma yetkisi verilmiştir.

Madde 17- Maddeyle, 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 18 inci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında değişiklik yapılmakta ve maddeye yeni fıkra eklenmektedir.

Değişiklikten önce Kanunun 6 ncı maddesinde ticari ilişkilerde prim ve bedel talebine ilişkin hükümlere ve 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde buna ilişkin idari para cezasına yer verilmiştir. Kanunun 6 ncı maddesine bentler halinde yeni haksız ticari uygulama örnekleri de eklendiğinden 18 inci maddenin yine aynı bendine bunları engellemek üzere caydırıcı mahiyette idari para cezaları eklenmiştir.

Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasına eklenen (b) bendi ile Kanunun “ödeme süresi” başlıklı 7 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarına aykırılık halinde uygulanacak idari para cezası belirlenmiştir. Değişiklikten önce yürürlükte bulunan ödeme süresine ilişkin hükme aykırılık halinde bir idari yaptırım öngörülmemiş olması, hükmün muhatapları üzerinde düzenlemelere uyma konusunda yapıcı bir etki oluşturmamaktaydı. Bu doğrultuda, sektörün ihtiyaçları, ülkemizdeki ve dünyadaki ekonomik koşullar gözeticiler tarafından yeniden ele alınan ödeme sürelerine ilişkin düzenlemeye aykırılık hallerinde orantılılık, ölçülülük ve caydırıcılık ilkeleri doğrultusunda idari para cezası düzenlenmiştir. Bununla birlikte Kanunun 11 inci maddesine alışveriş merkezlerinin ortak kullanım alanlarının gelir ve giderlerine ilişkin eklenen yeni düzenlemelere uyulmasını sağlamak üzere Kanunun 18 inci maddesine eklenen (f) ve (g) bentlerinde yeni cezalar öngörülmüştür.

Kanunda öngörülen cezalar; yapılan düzenlemelerin etkinliğinin, uygulanabilirliğinin ve caydırıcılığının sağlanmasına olanak tanır. Ancak kanun koyucunun amacı hiçbir işletmenin ekonomik olarak mahvına sebep olmak veya ticari hayatını sürdürmeyecek derecede ağır bir yaptırıma maruz bırakmak değildir. Bu sebeple Kanunun 18 inci maddesine eklenen yedinci fıkrayla bir takvim yılında her bir gerçek veya tüzel kişi için uygulanacak idari para cezalarının toplam tutarına ilişkin kademeli olarak üst sınırlar getirilmiştir. Bu tutarların ise 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında güncellenmesi sağlanmıştır.

Madde 18- Madde ile, 6585 sayılı Kanuna geçici madde eklenerek; bir yandan hukuki güvenlik ve belirlilik ilkesi gereği mevcut sözleşmelerdeki iradelerin korunması, diğer yandan Kanun değişikliğinden sonra alışveriş merkezine kiracı sıfatıyla yeni gelen perakende işletmeler ile daha önce mevcut olan perakende işletmeler arasında uygulama farklılığının zamanla ortadan kaldırılarak yeknesaklığın sağlanması amacı doğrultusunda düzenleme yapılmıştır.

Madde 19- Anayasa Mahkemesinin 3/1/2023 tarihli ve 32062 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan, E:2021/90 K:2022/108 sayılı iptal kararı ile; 79 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Avrupa Birliği Uzmanı, Avrupa Birliği Uzman Yardımcısı ile İhracatı Geliştirme Uzmanı kadrolarında bulunanların Kararname yürürlük tarihi itibarıyla 1 ay içinde talep etmeleri halinde Ticaret Uzmanı ve Ticaret Uzman Yardımcısı kadrolarına atanmalarına imkan veren geçici 2 nci maddesi iptal edilmiş olup söz konusu iptal kararının yayımından itibaren 6 ay sonra yürürlüğe girmesine hükmedilmiştir. Hukuki güvenlik ilkesi çerçevesinde, söz konusu kararın, iptal olan hükme istinaden atamaları yapılanlar için aleyhe bir durum oluşturmayacağı açıktır.

Diğer taraftan, iptal olan düzenleme uyarınca talepte bulunan ancak idari görevde veya yurt dışı daimi görevde bulunmaları nedeniyle aynı madde gereğince atamaları gerçekleştirilememiş olan, bununla birlikte buldukları idari görev veya yurt dışı daimi görevleri sona erdiğinde mezkur Anayasa Mahkemesi Kararı muvacehesinde ihraz ettikleri kadrolardan Ticaret Uzmanı kadrolarına atanma imkanı kalmayan personelin de, eşitlik ilkesi çerçevesinde bu kadrolara atanmalarının mümkün hale getirilmesi ihtiyacı doğmuştur.

Bu itibarla ortaya çıkan hukuki boşluğun giderilmesi ve eşitliğin tesis edilmesi gerekmekte olup madde ile, mezkur Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gereğinin yerine getirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 20- Yürürlük maddesidir.

Madde 21- Yürütme maddesidir.

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
Esas No: 2/4850
Karar No: 25

23/01/2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4850 esas numaralı, “Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” Komisyonumuzun 17/01/2023 tarihinde yaptığı 28’inci birleşiminde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığımıza saygı ile arz olunur.

1. Giriş

Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat Koçer ve 155 milletvekili tarafından 13/01/2023 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte tali komisyon olarak Adalet Komisyonu ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen 2/4850 esas numaralı "Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi", Komisyonumuzun 17/01/2023 tarihinde yaptığı 28'inci Birleşiminde Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat Koçer ile Ticaret Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Gelir İdaresi Başkanlığı, Rekabet Kurumu, Cumhurbaşkanlığı Personel ve Prensipier Genel Müdürlüğü, TOBB, TESK, MÜSİAD, Tarım Kredi Kooperatif Market ile Gıda Perakendecileri Derneği temsilcilerinin katılımlarıyla incelenip görüşülmüştür.

2. Teklifin Genel Gerekçesi

Teklif ile kooperatiflerin, kooperatif birliklerinin, merkez birliklerinin ve Türkiye Milli Kooperatifler Birliği'nin genel kurul toplantılarına görevlendirilen ilgili Bakanlık personeline ödenecek ücret ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesinin 2021/130 esas, 28/9/2022 tarihli ve 2022/110 karar sayılı Kararı doğrultusunda düzenleme yapılmaktadır.

Mevzuat gereği kooperatif ve üst kuruluşlarının, 26 Nisan 2023 tarihine kadar hem kooperatif tüzel kişiliğine ait verileri hem de ortaklarına ait verileri sisteme girme zorunluluğu bulunmaktadır. Yapılması öngörülen değişiklik ile kooperatif ve üst kuruluşları yönetim kurulu üyelerinin hangi bilgileri Kooperatif Bilgi Sistemi'ne (KOOPBİS) aktarmakla yükümlü oldukları belirgin hale getirilmekte, bazı mağduriyetlerin önüne geçmek için verilerin sisteme girişinin 26 Ekim 2023 tarihine kadar uzatılmasına ve Ticaret Bakanlığına bu süreyi altı aya kadar uzatmasına yetki verilmektedir.

Serbest bölgelerde, bölge içi doğal gaz şebekesinin işletici şirketler tarafından yapılmasına ve işleticilerce, serbest bölge içinde gerçekleştirilecek doğal gaz dağıtım ve satış faaliyetlerine ilişkin düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

Yapılan bir diğer değişiklik ile 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu'nda değişikliğe gidilerek; vergi mükellefiyetinin terkin edildiği tespit edilen üyelerin aidat tahakkuklarının durdurularak meslek grubu ve seçmen listelerinden silinmesi, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB), Türkiye Odalar ve Borsalar Eğitim ve Kültür Vakfı ile TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesine olan katkısının devam edebilmesi, aidat borçları ve ferilerine yönelik oda ve borsa meclislerince terkin kararı verilebilecek üst sınırı belirleme görevinin TOBB Genel Kurulu'na verilmesi hususlarında düzenleme yapılmaktadır.

Ayrıca, 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında Ticaret Bakanlığı'na verilen lisansların geçerlilik süresinin iki yıldan üç yıla çıkarılması, Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'da değişiklik yapılarak 1/1/2012'den önce toptancı hallerinde kendilerine tahsisli işyerlerini kullanan mevcut tahsis sahiplerine verilen on iki yıllık kiracılık hakkının süresinin on sekiz yıla çıkarılması amaçlanmaktadır.

Teklif ile 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'da değişiklikler yapılarak;

✓ Üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler arasındaki ilişkilerdeki muhtelif olumsuzluklardan yola çıkılarak haksız ticari uygulama kavramı tanımlanmakta ve sipariş iptalleri, prim ve bedel talepleri, kampanyalı mal ve hizmet talepleri, sözleşme şekil ve içerikleri, maliyet ve giderlerin yansıtılması gibi hususlardaki haksız ticari uygulamalar belirtilerek bu uygulamaların yasaklanması,

✓ Üreticiler veya tedarikçiler ile perakende işletmeler arasındaki ticari ilişkilerden kaynaklı ödemelerde otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerinin ödeme süresinin alacaklının küçük, borçlunun orta veya büyük ölçekli ya da alacaklının orta, borçlunun büyük ölçekli olması durumlarında otuz, diğer durumlarda ise kırk beş günü geçmemesi; yine otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünleri dışında kalan tarım ve gıda ürünlerinde de; alacaklının küçük, borçlunun orta veya büyük ölçekli ya da alacaklının orta, borçlunun büyük ölçekli olması durumlarında da ödeme süresinin altmış günü geçmemesi,

✓ Alışveriş merkezlerinde, malikler ile alışveriş merkezi içerisinde faaliyet gösteren perakende işletmeler arasında gelirlerin tasarrufu ve giderlerin paylaşımında yaşanan sorunları gidermek amacıyla alışveriş merkezlerindeki ortak kullanım alanlarının gelir ve giderlerine ilişkin daha net bir çerçeve çizilmesi,

✓ Ceza hükümlerinde değişiklik yapılmak suretiyle caydırıcılığın sağlanması,

✓ Perakende ticarete rekabet ilkelerinden taviz vermeksizin mevcut sorunların giderilmesi, daha iyi ve daha adil bir tedarik zincirinin oluşturulması ve perakende sektöründe faaliyet gösteren tüm paydaşlara yönelik düzenlemeler ile sektörün altyapısının güçlendirilmesi

hedeflenmektedir.

Son olarak, 640 sayılı Gümrük Personeli ile Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye geçici madde eklenmek suretiyle Anayasa Mahkemesinin 3/1/2023 tarihli ve 32062 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan E:2021/90 K:2022/108 sayılı iptal kararı doğrultusunda düzenleme yapılması ve iptal edilen mevzuat hükmü çerçevesinde Ticaret Bakanlığı’nda Avrupa Birliği Uzmanı, Avrupa Birliği Uzman Yardımcısı ile İhracatı Geliştirme Uzmanı kadrolarında bulunanlara tanınan Ticaret Uzmanı ve Ticaret Uzman Yardımcısı kadrolarına atanma hakkından yararlanamamış ve daha önce Bakanlık’ta Avrupa Birliği Uzmanı ve İhracatı Geliştirme Uzmanı kadro unvanlarını ihraz etmiş olanların iptal kararı ile birlikte oluşabilecek hak kayıplarının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

3. Kanun Teklifinde Öngörülen Düzenlemeler

2/4850 esas numaralı Kanun Teklifinin;

➤ 1’inci maddesi ile 1163 sayılı Kanunun 7339 sayılı Kooperatifler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla değişik 87’nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “ücret tarifeleri” ibaresinin Anayasa Mahkemesinin 2021/130 esas, 28/9/2022 tarihli ve 2022/110 karar sayılı Kararı ile iptal edildiğinden, Bakanlık temsilcilerinin alacağı ücretin üst sınırının Kanunda belirlenmesine ilişkin düzenleme yapılması,

➤ 2’nci maddesi ile yapılan düzenleme ile kooperatif ve üst kuruluşları yönetim kurulu üyelerinin KOOPBİS’e aktarmakla yükümlü olduğu bilgileri belirgin hale getirmek, verilerin girişinde yaşanacak sorunları asgariye indirmek ve yönetim kurulu üyelerinin cezai sorumluluklarının doğmasını önlemek amacıyla bilgi aktarımına ilişkin sürenin uzatılması,

➤ 3'üncü maddesi ile yapılan düzenleme ile serbest bölge işleticisi şirketler, serbest bölgelerde faaliyet gösteren kullanıcıların doğal gaz ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla gerekli olan altyapı yatırımını yapmaktan sorumlu olup, bölge girişinde dağıtım şirketinden satın aldıkları doğal gazı, inşa ettikleri bölge içi dağıtım şebekesi üzerinden kullanıcıların hizmetine sunmaktadır. Ancak, 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu ve bu Kanuna istinaden çıkarılan alt mevzuatta işletici şirketlerin serbest bölgelerde yapmış oldukları doğal gaz dağıtım faaliyetlerine ilişkin bir düzenleme bulunmamakta olup yapılan değişiklik ile serbest bölge işletici şirketlerince serbest bölge içinde gerçekleştirilecek doğal gaz dağıtım ve satış faaliyetlerinin düzenlenmesi,

➤ 4'üncü maddesi ile 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu'na eklenecek geçici madde ile bölge içi doğal gaz şebekesi yatırımı, serbest bölge işletici şirketlerince yapılmış olan serbest bölgelerde işleticilerin bölge içi doğal gaz dağıtım ve satış faaliyetlerinin, bu Kanun Teklifi ile 3218 sayılı Kanuna eklenecek 9 uncu maddenin üçüncü fıkrasına uygun olarak devam edeceği; bölge içi doğal gaz şebekesi yatırımı doğal gaz dağıtım şirketlerince yapılmış olan serbest bölgelerde ise, işleticilerin bölge içi doğal gaz dağıtım ve satış yetkisinin doğal gaz dağıtım şirketlerine devredilmiş sayılacağına ilişkin düzenleme yapılması,

➤ Ticaret odalarında adresin tespit edilememesi ve iki yıl süreyle aidat ödenmemesi askıya alma sebepleri arasında yer almaktadır. Bu şekilde askıya alınan üyelerin aidat tahakkuku durmakta ayrıca bu üyeler organlarda görev alamamakta ve seçimlerde oy kullanamamaktadır. Teklifin 5'inci maddesi ile vergi mükellefiyet bilgisi kapalı olan üyelerin askıya alınmasının yolunun açılmasına ilişkin düzenleme yapılması,

➤ Ticaret borsalarında adresin tespit edilememesi ve iki yıl süreyle borsa maddeleri üzerine alım satımın bulunmaması askıya alma sebepleri arasında yer almaktadır. Bu şekilde askıya alınan üyelerin aidat tahakkuku durmakta ayrıca bu üyeler organlarda görev alamamakta ve seçimlerde oy kullanamamaktadır. Teklifin 6'ncı maddesi ile vergi mükellefiyet bilgisi kapalı olan üyelerin askıya alınmasının yolunun açılmasına ilişkin düzenleme yapılması,

➤ 7'nci maddesi ile yapılan değişiklik ile oda ve borsaların aidat alacaklarını zamanaşımına uğratması organ üyelerinin hukuki sorumluluğunu gerektirmekte, buna karşın; düşük tutarlı alacaklar ile tahsil kabiliyeti olmayan alacakların takibi oldukça yorucu ve maliyetli bir hale dönüşmektedir. Bu sorunun önüne geçebilmek için TOBB Genel Kurulu'na yetki verilmesi ve oda/borsa meclislerince belirlenecek ilgili yıl ve tutara dair terkin kararının üst sınırının Birlik Genel Kurulu tarafından belirlenmesine ilişkin düzenleme yapılması,

➤ 8'inci maddesi ile yapılan değişiklik ile TOBB'un, Türkiye Odalar ve Borsalar Eğitim ve Kültür Vakfı ile TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesine olan katkısının devam edebilmesi ve böylelikle tıp fakültesi hastanesini büyüme ve teknopark inşaatı gibi üniversite yatırımlarının yapılabilmesi,

➤ 9'uncu maddesi ile 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında Ticaret Bakanlığı'nca verilen lisansların geçerlilik süresi iki yıl olup, her iki yılda bir bu lisansların geçerlilik süresinin uzatılması gerekmektedir. Lisanslı depoculuk sistemine ilişkin tüm iş ve işlemler Bakanlıkça takip ve kontrol edilmektedir. 2011 yılında hayata geçirilen lisanslı depoculuk sistemi, gelinen aşamada 167 lisanslı depo işletmesinin 236 farklı noktada faaliyet gösterdiği bir yapıya dönüşmüş olup önümüzdeki dönemde de lisanslı depo işletmesi sayısında önemli bir artış olacağı öngörülmektedir.

Bu kapsamda, yapılan düzenleme ile denetimlerin daha etkin ve verimli yapılması ve lisans yenileme sürecine ilişkin bürokratik işlemlerin azaltılması amacıyla lisans geçerlilik süresinin üç yıla çıkarılması,

➤ 10’uncu maddesi ile 7244 sayılı Yeni Koronavirüs (COVID-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 5300 sayılı Kanun kapsamında verilmiş olup lisans geçerlilik süresi 2020 yılında biten lisansların geçerlilik süresi bir yıl uzatılmıştır. Ancak bu düzenlemeye bağlı olarak belli yıllarda lisans yenileme incelemelerine ilişkin yığılma oluşmuştur. 7244 sayılı Kanun kapsamında lisans süresi uzatılmayanların lisans süreleri Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte üç yıla çıkarılırken, denetimlerin daha etkin ve verimli yapılabilmesi ve oluşan yığılmanın giderilmesini teminen 7244 sayılı Kanun kapsamında lisans süreleri uzatılanların lisans geçerlilik sürelerinin, ilk lisans yenileme tarihlerinden itibaren üç yıla çıkarılmasına ilişkin geçici maddede düzenleme yapılması,

➤ 11’inci maddesi ile 5362 sayılı Kanunun 26’ncı maddesinde yapılan değişiklikle Federasyon kuruluşu için gerekli olan ülke genelinde aynı meslek dalındaki kurucu oda adedinin azaltılması ve kuruluşun daha kolay hale getirilmesi ile kurulmadan önce Bakanlığın kuruluşu uygun bulması hususunun maddeye eklenmesi,

➤ 12’nci maddesi ile 5362 sayılı Kanunun 44’üncü maddesinde yapılması öngörülen değişiklik ile olağanüstü genel kurul toplantılarının genel kurul üyelerinin beşte ikisinin noterce tasdik edilmiş imzası ile düzenlenecek tutanak ve gündemle noter kanalıyla yapılacak başvuru üzerine toplanabilmesi,

➤ 13’üncü maddesi ile 5957 sayılı Kanunun yürürlük tarihi olan 1/1/2012’den önce, toptancı hallerinde kendilerine tahsisli işyerlerini kullanan mevcut tahsis sahiplerine verilen on iki yıllık kiracılık hakkının, on sekiz yıla çıkarılması,

➤ 14’üncü maddesi ile yapılan değişiklik ile Anayasanın 167’nci maddesinde devlete, para, kredi, sermaye, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemlerini sağlayıcı ve geliştirici tedbirleri alma; piyasalarda fiili veya anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmeyi önleme görevleri verilmiştir. 6585 sayılı Kanunda devletin, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemlerini sağlama ve geliştirici tedbirleri alma görevini yerine getirmesi için düzenleme yapılmıştır. Ticari ilişkilerde haksız ticari uygulamaların tanımlanması ve haksız ticari uygulamalarda bulunulmasının yasaklanmasına ilişkin düzenlemeler yapılması, haksız ticari uygulama örneklerinin ortaya çıkması halinde düzenlemenin etkisiz hale gelmemesi, düzenlemenin uygulamasını takip eden Bakanlığın ortaya çıkan yeni örnekleri de haksız ticari uygulama kapsamına alarak gerekli idari işlemleri yönetmelikle yapabilmesine imkân vermek ve otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerinin tespitinde uygulamada ortaya çıkabilecek sorunları gidermek adına Bakanlığa bu ürünleri belirleme yetkisinin tanınması,

➤ 15’inci maddesi ile yapılan değişiklik ile yapılacak denetimlerde, ödeme sürelerine uyulup uyulmadığına ilişkin denetimin yapılabilmesini sağlamak amacıyla ödeme sürelerinin başlangıç tarihleri, teslim veya mülkiyetin devri tarihlerinden önce olanın esas alınması şeklinde kurala bağlanması ve şikâyet üzerine veya re’sen yapılan denetimlerde ortaya çıkan aykırılıklarda, özellikle ödemenin hiç yapılmadığı durumlarda alacaklı tarafın elinde herhangi bir ispat aracı bulunmayacağından, ödemenin süresi içinde yapıldığına ilişkin ispat yükünün, ödeme yapmakla yükümlü olan tarafa verilmesine ilişkin düzenleme yapılması,

➤ Alışveriş merkezlerinin sayısında hızlı bir artış yaşandığı ve alışveriş merkezlerinin tüketiciler için sosyal alanlar haline gelmesi ile birlikte fiziki ticaretin önemli oranda alışveriş merkezlerinde gerçekleştiği ve bu sürecin, alışveriş merkezi malikleri ile alışveriş merkezi içerisinde faaliyet gösteren perakende işletmeler arasında alışveriş merkezlerinin ortak gelirlerinin tasarrufu ve giderlerinin paylaşımına ilişkin sorunlara yol açtığı, bahse konu sorunları çözmek üzere sektörden gelen geri bildirimler doğrultusunda Teklifin 16'ncı maddesi ile 14/1/2015 tarihli ve 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda değişiklik yapılması,

➤ 17'nci maddesi ile 6585 sayılı Kanunun 18'inci maddesinde yapılan değişiklikler doğrultusunda ödeme sürelerine ilişkin olarak düzenlemeye aykırılık hallerinde orantılılık, ölçülülük ve caydırıcılık ilkeleri doğrultusunda uygulanacak idari para cezalarının belirlenmesi, bir takvim yılında her bir gerçek veya tüzel kişi için uygulanacak idari para cezalarının toplam tutarına ilişkin kademeli olarak üst sınırlar getirilmesi ve bu tutarların 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298'inci maddesi uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında güncellenmesinin sağlanması,

➤ 18'inci maddesi ile 6585 sayılı Kanuna geçici madde eklenerek bir yandan hukuki güvenlik ve belirlilik ilkesi gereği mevcut sözleşmelerdeki iradelerin korunması, diğer yandan kanun değişikliğinden sonra alışveriş merkezine kiracı sıfatıyla yeni gelen perakende işletmeler ile daha önce mevcut olan perakende işletmeler arasında uygulama farklılığının zamanla ortadan kaldırılarak yeknesaklığın sağlanması amacı doğrultusunda düzenleme yapılması,

➤ 19'uncu maddesi ile Anayasa Mahkemesinin 3/1/2023 tarihli ve 32062 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan, E:2021/90 K:2022/108 sayılı iptal kararı ile 79 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Avrupa Birliği Uzmanı, Avrupa Birliği Uzman Yardımcısı ile İhracatı Geliştirme Uzman kadrolarında bulunanların Kararname yürürlük tarihi itibarıyla bir ay içinde talep etmeleri halinde Ticaret Uzmanı ve Ticaret Uzman Yardımcısı kadrolarına atanmalarına imkan veren Geçici 2'nci maddesi iptal edilmiş olup söz konusu iptal kararının yayımından itibaren 6 ay sonra yürürlüğe girmesine hükmedilmiştir. Diğer taraftan, iptal olan düzenleme uyarınca talepte bulunan ancak idari görevde veya yurt dışı daimi görevde bulunmaları nedeniyle aynı madde gereğince atamaları gerçekleştirilememiş olan, bununla birlikte buldukları idari görev veya yurt dışı daimi görevleri sona erdiğinde mezkur Anayasa Mahkemesi Kararı muvacehesinde ihraz ettikleri kadrolardan Ticaret Uzmanı kadrolarına atanma imkanı kalmayan personelin de, eşitlik ilkesi çerçevesinde bu kadrolara atanmalarının mümkün hale getirilmesi ihtiyacı doğmuştur. Yapılan düzenleme ile ortaya çıkan hukuki boşluğun giderilmesi ve eşitliğin sağlanması suretiyle söz konusu iptal kararının gereğinin yerine getirilmesi,

amaçlanmaktadır.

4. Komisyonunda Kanun Teklifi Üzerinde Yapılan Görüşmeler

Komisyon Başkanı ve Konya Milletvekili Ziya ALTUNYALDIZ tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Kooperatiflerin yüzyıllar öncesine dayandığı ve günümüzde küresel ölçekte 400 milyondan fazla kişiye istihdam sağladığı,

➤ Kooperatiflerin sadece Avrupa'daki ekonomik büyüklüğünün 2 trilyon avroya yaklaştığı ve dünya genelinde her 10 kişiden 1'inin, Avrupa'da ise her 5 kişiden 1'inin kooperatif ortağı olduğu,

➤ Kooperatiflerin piyasa başarısızlıklarını düzenlemeye yardımcı olmanın yanı sıra daha büyük ve rekabetçi ticari girişimlere de imkân ve fırsat sağladığı,

➤ Kanun teklifinde yer alan hükümlerle birlikte kooperatiflere ilişkin bilgilerin elektronik ortama aktarılmasına yönelik süreçte mağduriyetlerin önüne geçilmesinin amaçlandığı,

➤ İhracat gerçekleştirmelerinin tarihi bir rekor kırarak 2022 yılı itibarıyla yüzde 12,9 artışla 254,2 milyar dolara ulaştığı ve Made in Türkiye markasını dünyanın dört bir yanına taşıyan ihracatçılarımızın nitelikli ve katma değerli ihracatta da önemli başarıları ortaya koyduğu,

➤ Ülkemizde yer alan serbest bölgelerin nitelikli ihracatın önemli itici güçlerinden biri olduğu, anılan bölgelerden yapılan ihracatta yüksek teknolojinin payının yüzde 7'ye yaklaştığı ve yapılan ihracatın birim değerinin 15 dolar düzeyine yükseldiği,

➤ Teklifte yer alan düzenleme ile serbest bölge içi doğal gaz satış ve dağıtım faaliyetlerinin düzenlenmesine ilişkin hükme yer verildiği,

➤ Vatandaşlarımızın haksız ticari uygulamalardaki mağduriyetlerinin giderilmesinin, ticari ilişkilerin sağlıklı ve sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesinin ve ticaret sisteminin sorunsuz şekilde çalışmasının temel önceliklerden biri olduğu,

➤ Ticari uygulamalardaki haksızlıkların günümüz gelişmelerine uygun bir şekilde tanımlanarak ortaya çıkabilecek mağduriyetlerin orantılılık, ölçülülük ve caydırıcılık ilkeleri çerçevesinde etkin bir şekilde önüne geçilmesinin hedeflendiği,

➤ İklim değişikliğiyle birlikte tarım ve gıda ürünlerinin üretiminin sürdürülebilirliğine ilişkin ülkemizce atılan adımların ve alınan tedbirlerin oldukça önemli olduğu,

ifade edilmiştir.

Kanun Teklifinin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde birinci imza sahibi Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat KOÇER tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Teklifin 1'inci maddesi ile Anayasa Mahkemesi kararında doğrultusunda kooperatiflerin Genel Kuruluna katılacak Bakanlık temsilcilerinin alacağı ücretin üst sınırının Kanunda belirlenmesine ilişkin düzenleme yapıldığı,

➤ Teklifin 2'nci maddesi ile Kooperatifler Kanunu gereğince üç bakanlığa bağlı tüm kooperatif ve üst kuruluşlarının kooperatifçilik hizmetlerine elektronik ortamda eriştiği ve merkezî veri tabanının yönetildiği Kooperatif Bilgi Sistemi'nin (KOOPBİS) kurulduğu ve Kanun'un Geçici 8'inci maddesi gereği kooperatif ve üst kuruluşlarının yönetim kurulu üyelerinin kooperatife ilişkin verilerin sisteme 26 Nisan 2023'e kadar girmeleri gerektiği, ülke genelinde yaklaşık 60 bin kooperatifin ortaklarına ait verilerin girişinde yaşanacak sorunları en aza indirmek ve yönetim kurulu üyelerinin cezai sorumluluklarının doğmasını önlemek amacıyla bilgi aktarımına ilişkin sürenin uzatıldığı,

➤ Teklifin 3'üncü ve 4'üncü maddeleri ile Serbest Bölgeler Kanunu'nda değişiklik öngörüldüğü ve serbest bölgelerin hazır altyapı imkânları, muhtelif yatırım ve faaliyet teşvikleriyle otuz beş yıllık uygulama tecrübesi ışığında ülkemize yatırım çekilmesi ve özellikle ülkemiz ihracatının artırılması noktasında önemli politika araçlarından biri olduğu, mevcut durumda aktif olarak faaliyet gösteren 19 serbest bölgede 530'u yabancı olmak üzere 2.050 firmanın faaliyet gösterdiği ve 90 binin üzerinde çalışana istihdam sağlandığı,

➤ Planlı yatırım alanları olan serbest bölgelerde işletici şirketler tarafından altyapı çalışmaları tamamlanarak yatırımcıya hazır arazi sunulmasının bu bölgelerde yatırım yapmayı kolaylaştıran bir unsur olduğu,

➤ Serbest bölge işletici şirketleri Ticaret Bakanlığı ile akdettikleri işletme sözleşmeleri gereğince bölge dışında bağlantı hattı ve bölge içi doğal gaz şebekesi yatırımı yaparak bölge girişinde dağıtım

şirketten tek abonelik üzerinden satın aldığı ve doğal gazı bölge kullanıcılarının hizmetine sunduğu, ancak işleticilerin bu faaliyetlerine ilişkin kanuni bir düzenleme bulunmadığı, yapılması öngörülen düzenleme ile bu konudaki mevzuat boşluğunun giderilmesinin ve serbest bölge işleticilerinin fiilen yapmakta oldukları doğal gaz altyapısı yatırımıyla bölge içi doğal gaz dağıtım ve satış faaliyetlerinin düzenlenmesinin amaçlandığı,

➤ Geçmişte iki serbest bölgede (Samsun ve TÜBİTAK MAM Teknoloji Serbest Bölgelerinde) doğal gaz dağıtım şirketleri tarafından yapılmış olduğundan bu bölgelerdeki doğal gaz dağıtım ve satış yetkisinin dağıtım şirketlerine devredileceği,

➤ Teklifin 5'inci ve 6'ncı maddelerindeki düzenlemelerle oda ve borsalarda üyelerin adres ve durumlarının bilinmemesi ve tescil yapmama askıya alma sebeplerine, vergi mükellefiyetinin kapalı olma durumunun da eklenmektedir. Bu şekilde askıya alınmış üyelerin aidat tahakkukları durdurulmakta, organlardaki görevleri sona ermekte ve seçme haklarını kullanamamakta olup bu sayede fiilen ticareti terk etmiş olan üyeler için aidat tahakkukunun durmuş olacağı,

➤ İki yıl boyunca vergi mükellefiyetini aktif hâle getirmemeleri, adres ve durumlarını bildirmeyenlerin oda ve borsa kayıtlarının da silineceği fakat tüzel kişiliklerinin hukuk âleminde var olmaya devam edeceği,

➤ Takibi olanaksız hâle gelen ve alacak tutarından daha fazla maliyet gerektiren alacakların, üyeleri ile oda ve borsaları karşı karşıya getirebildiği, bahse konu sorunu çözebilmek adına Teklifin 7'nci maddesi ile Birlik Genel Kuruluna belirli sınırlar dâhilinde terkin edilebilecek üst sınır yetkisi belirleme yetkisi verildiği,

➤ Teklifin 8'inci maddesi ile TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesine (TOBB ETÜ) verilen desteğin süresinin uzatılması, böylelikle üniversite hastanesinin yatak kapasitesinin 100'den 200'e çıkarılması ve TOBB ETÜ Teknopark kuruluşu sürecinin desteklenmesinin amaçlandığı,

➤ Teklifin 9'uncu ve 10'uncu maddelerinin Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanununa göre verilen lisanslarla ilgili olduğu ve lisans geçerlilik süresinin iki yıldan üç yıla çıkarıldığı, pandemi döneminde 2020 yılında lisans geçerlilik süresi dolacak lisanslı depo işletmelerinin lisans geçerlilik sürelerinin bir yıl uzatılmış olduğundan denetim takviminin aksamaması için bunlar için üç yıllık süre hakkının önceki sürelerin bitiminden itibaren uygulanacağı hüküm altına alındığı,

➤ Teklifin 11'inci ve 12'nci maddeleri ile Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu'nda değişiklik yapıldığı ve yapılan değişikliklerle federasyon kurulması için aranan kurucu oda adedinin 40'tan 25'e düşürüldüğü,

➤ Esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşlarının olağanüstü genel kurul toplantılarının, genel kurul üyelerinin dörtte birinin noterce tasdik edilmiş imzasıyla talep edilebilmesine ilişkin yönetimde istikrarı temin etmek için değişiklik yapılmakta ve bu kapsamda dörtte birlik oranın beşte ikilik orana çıkarılmasının amaçlandığı,

➤ Teklifin 13'üncü maddesi Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'a ilişkin olup ülkemizde 171'i belediye ve 6 adedi de özel olmak üzere 177 toptancı halinin bulunduğu; hâlihazırda toptancı hallerinde bulunan toplam iş yeri sayısının 9.477, bu iş yerlerinin 9.112'sinin ise belediye toptan halleri bünyesinde bulunduğu,

➤ Toptancı hallerin iş yerlerinin 1/1/2012 tarihinde yürürlüğe giren 5957 sayılı Kanun'dan önce tahsis ve mülkiyet satışı yoluyla işletilmekte iken bu tarihten sonra iş yerlerinin tahsille işletilmesi yöntemi kaldırılarak mezkûr kanunun yürürlük tarihinden itibaren kiralama ve mevcut iş yerlerinin yalnızca yüzde 50'sinin satışına yönelik düzenlemenin yürürlüğe konulduğu; bu kapsamda, kanundan önce toptancı hallerinde faaliyette bulunan tahsisli iş yerlerinde faaliyet gösterenlerin hiçbir işleme gerek kalmaksızın on iki yıl süreyle kiracı olmalarına yönelik hak verildiği ancak söz konusu hak koruyucu sürenin 31/12/2023 tarihinde sona ereceği, yapılan düzenlemeyle esnafımızdan gelen talepler doğrultusunda 31/12/2029'a kadar mevcut tahsis sahiplerine hak tanınmasının öngörüldüğü,

➤ Teklifin 14, 15, 16, 17 ve 18'inci maddeleri ile Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'da değişiklik öngörüldüğü, tarım ve gıda ürünlerinin tedarikinde dağıtım kanalı oyuncuları arasındaki pazarlık gücü dengesizliğinden kaynaklanan haksız ticari uygulamaların önlenmesi amacıyla yürürlüğe konulan ve Avrupa Birliğine üye ülkelerde 1/11/2021 tarihinden itibaren uygulanması zorunlu olan 17/4/2019 tarihli ve 2019/633 AB sayılı Tarım ve Gıda Tedarik Zincirinde İşletmeler Arası İlişkilerde Haksız Ticari Uygulamalar Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi'nden de faydalanılarak perakende sektöründe uygulamada karşılaşılan sorunların rekabet ilkelerinden vazgeçilmeden ortadan kaldırılmasını; üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler arasında sürdürülebilir rekabet şartlarını tesis ederek daha iyi işleyen ve daha adil bir tedarik zincirinin oluşturulmasını ve alışveriş merkezlerinden en ufak perakende işletmelere kadar sektörün bir bütün olarak dengeli şekilde büyüme ve gelişmesinin sağlanmasını teminen

✓ 14'üncü madde ile dağıtım kanalı içinde üretici, tedarikçi ve perakendeci işletmeler arasındaki ilişkilerde haksız ticari uygulama kavramının tanımlandığı ve sipariş iptalleri, prim ve bedel talepleri, kampanyalı mal ve hizmet talepleri, sözleşme şekil ve içerikleri, maliyet ve giderlerin yansıtılması gibi hususlardaki haksız ticari uygulamalar belirlenerek haksız ticari uygulamada bulunulmayacağına hüküm altına alındığı ve Ticaret Bakanlığına bunların dışında kalan hususlardaki haksız ticari uygulamalar ile otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerini ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları yönetmelikle belirleme yetkisinin verildiği,

✓ 15'inci madde ile tüketici, tedarikçi ve perakende işletmeleri arasındaki ticari ilişkilerden kaynaklanan azami ödeme sürelerinin yeniden düzenlendiği, üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünleri için üretimin sürdürülebilirliğini temin edebilmek üzere, tarafların ölçeceği ne olursa olsun ödemelerin kırk beş gün içinde yapılması kuralının getirildiği; ancak alacaklının küçük, borçlunun orta veya büyük ölçekli ya da alacaklının orta, borçlunun büyük ölçekli olması durumlarında otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünleri için ödeme süresinin otuz gün; diğer tarım ve gıda ürünleri için ödeme süresinin ise altmış gün olarak öngörüldüğü,

✓ 16'ncı madde ile alışveriş merkezlerinde malikler ile perakende işletmeler arasında ortak kullanım alanlarına ilişkin gelirlerin tasarrufu ve giderlerin paylaşımı hususlarında yaşanan sorunları gidermek adına alışveriş merkezlerinin ortak kullanım alanlarının gelir ve giderlerine ilişkin daha net bir çerçeve çizilmek suretiyle ticari ilişkilerde bir denge sağlanmasının hedeflendiği,

✓ 17'nci madde ile kanuna yeni eklenen hükümlere aykırılıklar için orantılılık, ölçülülük, caydırıcılık ilkeleri doğrultusunda idari para cezaları öngörülerek kanunun etkinliğinin ve uygulanabilirliğinin tesisinin amaçlandığı ve hiçbir işletmeyi ticari hayatını sürdüremeyecek derecede ağır bir yaptırıma maruz bırakmamak ve farklı ölçekteki işletmeler arasındaki adaleti sağlamak adına bir takvim yılında her bir gerçek ve tüzel kişi için uygulanacak idari para cezalarının toplam tutarına ilişkin kademeli olarak üst sınırlar getirildiği,

✓ 18'inci madde ile hukuki belirlilik ve güvenlik ilkeleri gözetilerek alışveriş merkezlerinde malikler ve perakende işletmeler arasındaki mevcut sözleşme hükümlerinin, sözleşmeler yenileninceye veya uzatılmış sayılıncaya kadar geçerli kabul edilmekte olduğu; öte yandan sözleşmelerin yenilenmesi veya uzatılmış sayılması hâlleri yeni bir sözleşme yapılması anlamına geldiğinden bu durumlarda yeni kanun hükmünün uygulanması sağlanarak alışveriş merkezi malikleri ile düzenleme sonrasında sözleşme yapacak perakende işletmeler ile düzenleme öncesinde sözleşme yapmış perakende işletmelerin tabi olacağı uygulama farklılığının zaman içerisinde ortadan kaldırılmasının sağlandığı,

➤ Teklifin 19'uncu maddesinin 3 Ocak 2023 tarihli Anayasa Mahkemesi kararı doğrultusunda yapılan bir düzenleme olduğu, Ticaret Bakanlığı merkez teşkilatı birimlerinin 79 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile yeniden yapılandırıldığı ve bu kapsamda hizmet birimlerinde Ticaret Uzmanları ve Ticaret Uzman Yardımcılarıyla benzer iş ve işlemleri yerine getiren Avrupa Birliği Uzmanları, Avrupa Birliği Uzman Yardımcıları ve İhracatı Geliştirme Uzmanlarının Kararname'nin yürürlük tarihinden itibaren bir ay içinde talep etmeleri üzerine Ticaret Uzmanı veya Ticaret Uzman Yardımcısı olarak atanabilmelerinin mümkün kılındığı ancak bu düzenlemenin Anayasa Mahkemesince altı ay süre verilerek iptal edildiği; anılan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi maddesine istinaden talepte bulunup idari kadroda, yurt dışı görevde, aylıksız izinde bulunanların da göreve döndüklerinde Ticaret Uzmanı olarak atanabilmelerine ilişkin düzenleme yapılmak suretiyle Anayasa Mahkemesinin memurların atanmalarına ve özlük haklarına ilişkin düzenlemenin kanunla yapılacağına ilişkin kararına uyulmuş olacağı,

belirtilmiştir.

Kanun Teklifi üzerinde milletvekilleri tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Türkiye'nin 2022 yılı ithalatının yüzde 34,3 oranında artışla 364,4 milyar dolara ve dış ticaret açığının 110,2 milyar dolara ulaştığı ve bu rakamın bir yılda verilen en yüksek dış ticaret açığı olduğu,

➤ Dış ticaret açığının, üretimdeki düşüşten ve üretim için yapılan ithalattan kaynaklandığı,

➤ İhracattan daha fazla ham madde ithalatının gerçekleştiği, ihracat gelirlerinin ara mal ithalatını karşılamadığı ve bunun ülkemizin ihracata dayalı büyüyen bir ekonomi olmadığını en önemli göstergelerinden biri olduğu,

➤ Esnaf ve sanatkârlar teşkilatını zayıflatmak için düzenlemeler yapıldığı ve buna ilişkin düzenleme yapılırken ilgili tarafların görüşlerinin alınmadığı,

➤ Toptancı hallerinde emsal kira bedelleri de dikkate alındığında, yeniden bir kiralama süreci yapamayacak olan belediyelerin gelir kaybı yaşayacağı,

➤ Teklifin 1’inci ve 19’uncu maddelerine dair daha önceden Anayasa Mahkemesi tarafından iptal kararı verildiğinden dolayı bahse konu maddelere ilişkin düzenlemelerin uygunluğunun ilgili ihtisas komisyonlarınca değerlendirilmesi gerektiği,

➤ Teklifte getirilen lisanslı depoculuk lisans süresinin uzatılması, toptancı halleri ve perakende ticaretle ilgili düzenlemelerin Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu tarafından değerlendirilmesi gerektiği,

➤ Teklifin 3’üncü ve 4’üncü maddelerinde serbest bölgelere doğal gaz ihtiyacının işletici firmalarca temin edilmesine ve mevcut uygulamalara dair düzenleme getirilmesinin olumlu olduğu, ancak bu düzenlemelerin doğal gaz ve enerji fiyatlarındaki artışın önüne geçecek bir çözüm olmadığı,

➤ Odalar ve borsalar için üyelikleri askıya alma sebepleri ve bazı borçların terkinine dair düzenlemelerin TOBB dışındaki diğer kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına da tanınması gerektiği ve aksi hâlde anayasal eşitlik ilkesinin zedeleneyeceği,

➤ Her genel kurulun meslek kuruluşu için yeni bir maliyet olduğu ve bu maliyetlerin de esnaf ve sanatkârlar tarafından karşılandığı ve bu kapsamda, esnaf ve sanatkârlar teşkilatında olağanüstü genel kuruluna gitme çağrısında bulunabilecek genel kurul üye sayısı oranının dörtte birden beşte ikiye çıkartılarak olağanüstü genel kurula gitme şartının ağırlaştırılmasının oldukça faydalı bir düzenleme olduğu,

➤ Teklifin 13’üncü maddesiyle toptancı hallerinde kendilerine tahsisli iş yerlerinde verilen mevcut on iki yıllık kiracılık hakkının on sekiz yıla çıkartılmasının belediyelerin gelirlerini azaltmaya yönelik bir düzenleme olduğu,

➤ Teklifin 3’üncü ve 4’üncü maddelerdeki serbest bölgelere doğal gaz dağıtımına ilişkin olarak benzer düzenlemenin organize sanayi bölgelerinde de bulunduğu ve uygun olduğu,

➤ 15’inci maddede yer verilen düzenlemedeki alacaklının küçük, orta veya büyük ölçekli ya da borçlunun küçük, orta veya büyük ölçekli olması gibi kavramların sabit bir tanımının olamayacağı,

➤ Bakanlığın 4 Şubat 2021’de getirdiği taslak düzenlemede zincir marketlerde mobilya, telefon, elektronik, beyaz eşya, inşaat malzemeleri satılmayacağı ve yine buralarda raf alanlarının en az yüzde 1’ini coğrafi işaretli ürünlere yani yöresel ürünlere ayrılacağına ilişkin hususların mevcut teklifle çıkarıldığı,

➤ Oda ve borsalara kayıtlı firma ya da kişilerin üyeliklerinin neden düştüğü, neden askıya çıktığı ya da iflas ettiğine ilişkin önlemler alınması gerektiği,

➤ Teklif ile ödeme sürelerinde yapılmak istenen ölçek ayırımının, küçük ve orta ölçekli işletmeler aleyhine bir durum doğurabileceği, büyük ölçekli işletmelerin Teklifte yer alan düzenleme doğrultusunda daha uzun vadede ödeme yapabilmek için orta ve küçük işletmeler yerine büyük işletmeleri tercih edeceği ve orta ve küçük işletmelerin zararına bir durum doğuracağı, üretimin sürdürülebilirliğinin ve nakit akışının sağlanması için taraftarın ölçeği ne olursa olsun vade sürelerinin makul ve aynı olmasının daha isabetli olacağı,

➤ Perakende ticaret ve hal yasasında kapsamlı değişiklik yapılmaması nedeniyle gıda enflasyonunda kalıcı mücadele yapılamadığı,

➤ Esnaf ve sanatkârlar meslek federasyonu kurabilmek için gerekli olan oda sayısının 40’tan 25’e indirilmek suretiyle federasyon kurmanın kolaylaştırıldığı,

➤ Haksız ticari uygulamanın Bakanlık tarafından belirlenmesine ilişkin yönetmelik yetkisinin küçük üreticiyi mağdur edeceği ve bunun kanunilik ilkesiyle, idarenin yasallığıyla, yasama yetkisinin devredilemezliği, suç ve cezaların kanuniliği ve hukuki güvenlik ilkesiyle bağdaşmadığı,

➤ Zincir marketler ile tekeli bir piyasası oluşturulduğu,

➤ Pandemi dönemi dahil olmak üzere esnafa ciddi destekler verildiği, büyükşehirlerde aylık 750 lira, diğer illerde ise 500 lira yani ayda 432 milyon liradan toplamda 1 milyar 300 milyon liralık kira desteğinin esnafa hibe olarak verildiği,

➤ Yıllık cirosu 240 bin TL'nin altındaki yaklaşık 850 bin esnafın vergiden muaf tutulduğu,

➤ Kredi üst limitinin 350 bin liradan 500 bin liraya çıkarıldığı, iş yeri edinme ve taşıt kredisi limitlerinin 1 milyon liradan 1,5 milyon liraya yükseltildiği ve esnaf destek paketinin 50 milyar TL ilave edilerek 150 milyar TL'ye çıkarıldığı ve esnafa üç ay ödemesiz toplam on iki ay vadeli ve yüzde 9,75 gibi düşük faizle taksitlendirme fırsatı verildiği,

➤ Türkiye'de 2022 yılında buğday rekoltesinin 19 milyon 650 bin ton olarak gerçekleştiği ve bunun da 6,5 milyon tonunun dahilde işleme belgesiyle yani ihracat yapılmak kaydıyla yapılan bir ithalat olduğu,

belirtilmiştir.

Kanun Teklifi üzerinde Ticaret Bakan Yardımcısı Sezai UÇARMAK, Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Necmettin ERKAN, Serbest Bölgeler Genel Müdürü Emel EMİRLİOĞLU, İç Ticaret Genel Müdürü Adem BAŞAR ile Ticaret Bakanlığı Personel Genel Müdürü Oğuzhan EFE tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ KOOPBİS'in 26 Ekim'de devreye alındığı ancak sisteme giriş oranının yüzde 10 düzeyinde gerçekleştiği, sisteme giremeyen kooperatiflerin girişini teşvik etmek ve 60 bin kooperatifin ceza müeyyideyle karşı karşıya kalmaması için Bakanlığa altı ay uzatma yetkisi talep edildiği,

➤ KOOPBİS sistemine 6,5 milyon kooperatif ortağı verisinin girilmesi gerektiğinden dolayı bir gecikme yaşandığı ve Bakanlıktan kaynaklı herhangi bir problemin olmadığı,

➤ On bir serbest bölgede doğal gaz yatırımının yapılmış olduğu ve bunlardan dokuz tanesinin bölge kurucu ve işletici şirketler tarafından yapıldığı,

➤ İki serbest bölgede doğal gaz yatırımının doğal gaz şirketleri tarafından yapıldığı ve sadece bu bölgelerde devir işlemi olacağı,

➤ Yapılacak devirlerle ilgili taraflar arasında herhangi bir sıkıntının olmadığı, kullanıcılar tarafından, yatırımcılara herhangi bir altyapı katılım bedeli ödemelerinin söz konusu olmadığı ve serbest bölgelerde altyapı katılım bedelinin alınmadığı,

➤ Kovid-19 salgını döneminde 2020 yılında lisans alacak lisans depolarının sürelerinin bir yıl uzatılmış olması nedeniyle bir sonraki yıl tüm lisansların aynı yıla toplanmış olduğu ve Bakanlık tarafından yapılması gerekli olan denetimlerin aynı yıl içinde yapılmasına ve dolayısıyla yığılmaya yol açtığı,

➤ Lisanslı depoculuk geçerlilik sürecinin üç yıla çıkarılması ile lisans sürelerinin ve lisans denetim takvimine eşit olarak paylaşılacağı, düzenlemenin yapılmaması durumunda 2023 yılında 189 denetim, 2024 yılında 47 denetim yapılacağı,

- Lisanslı depo kuruluş izni alan firma sayısının 307 olduğu ama faaliyette 169 firma bulunduğu,
- Meslek gruplarından kuyumculuk 28 oda; otel, pansiyon, yurt işletmeciliği 27 oda; servis aracı işletmeciliği 37 oda; fotoğrafçılık 27; kerestecilik 25; sıhhi tesisat 26; saatçilik 25 oda olmak üzere illerde 25 ila 40 arasında odalardan oluştuğu,
- Toptancı hallerindeki toplam iş yeri sayısının 9.477 olduğu,
- Türkiye’deki 177 halin 171’inin kamu, 6’sının ise özel hal olduğu ve bunlardan 1.172 adet iş yerinin mülkiyetinin satıldığı, hâlihazırda 8.305 iş yerinin yapılan düzenlemeden etkilendiği,
- Haller ile ilgili yapılan düzenlemeden esnafın yüzde 80’inin etkilendiği ve kiralarda TÜFE ve ÜFE’ye uygun olarak artışlar yapıldığı, yapılan değişiklik ile kiracılık hakkının altı yıl daha otomatik uzayacağı,
- Otuz gün içinde bozulabilen ürünlerde alacaklı küçükse yine otuz gün içinde ödemenin yapılması, alacaklı büyük de olsa maksimum kırk beş gün süre içinde ödenmesine yönelik düzenleme yapıldığı,
- Otuz gün içinde bozulabilen tüm ürünlerin üst ödeme süresinin standart hâle getirildiği, otuz ve kırk beş günlük iki süre belirlemek suretiyle AB mevzuatı da dikkate alınarak bir düzenleme yapıldığı,
- Alışveriş Merkezleri (AVM) ile ilgili yapılan düzenlemeler ile ortak giderin ve ortak gelirin tanımlandığı ve bağımsız denetim getirildiği,
- Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’da çok farklı konulara ilişkin düzenlemelerin var olduğu ve bu kapsamda 10 milyon 878 bin 2 TL’lik ceza kesildiği; haksız fiyat cezalarının ve Taşınmaz Ticareti ve İkinci El Motorlu Kara Taşıtlarının Ticareti Hakkında Yönetmelik’in de dayanağını bu Kanundan aldığı,
- Hâlihazırda 90 kişinin iptal edilmeden önceki yürürlükte olan mevzuat kapsamında Ticaret Uzmanı kadrosuna atandığı, toplamda 20 kişinin talep etmesi hâlinde İhracatı Geliştirme Uzmanlığından veya Avrupa Birliği Uzmanlığından Ticaret Uzmanlığı kadrosuna atanma hakkına sahip olacağı, ifade edilmiştir.

5. Teklif Metnine İlişkin Kabuller ve Değişiklikler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından maddelerin görüşülmesine geçilmesi kabul edilmiştir.

2/4850 esas numaralı Kanun Teklifi, aşağıda yer verilen redaksiyonlarla birlikte kabul edilmiştir.

- Teklifin çerçeve 1’inci maddesi, aynen kabul edilmiştir.
- Teklifin çerçeve 2’nci maddesi, redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.
- Teklifin 3’üncü maddesi ile 3218 sayılı Kanununun 9’uncu maddesine eklenmesi öngörülen ilk fıkrada yer alan “kamu ve özel kuruluşlardan” ibaresi, “kamu kuruluşları ve özel kuruluşlardan” şeklinde redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.
- Teklifin 4’üncü maddesi, aynen kabul edilmiştir.
- Teklifin 5’inci maddesi ile değiştirilmesi öngörülen cümlede yer alan “Yukarıdaki fıkrada” ibaresi, “İkinci fıkrada” şeklinde redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.

- Teklifin 6'ncı maddesi, redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.
- Teklifin 7'nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “k” bendinden’ ibaresinin “(k) bendinden” şeklinde redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.
- Teklifin 8'inci ve 9'uncu maddeleri aynen kabul edilmiştir.
- Teklifin 10'uncu maddesinin işlenecek hükmünde 7244 sayılı Kanun'a, “16/4/2020 tarihli ve 7244 sayılı Kanunun” şeklinde tarih ve sayı belirtilerek atfı yapılması şeklinde redaksiyona tabi tutulmak suretiyle kabul edilmiştir.
- Teklifin çerçeve 11'inci maddesi, metinden çıkarılmış ve diğer maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.
- Teklifin çerçeve 12'nci maddesi, kanun tekniğine uygunluğun sağlanması amacıyla redaksiyona tabi tutulmak suretiyle 11'inci madde olarak kabul edilmiştir.
- Teklifin çerçeve 13'üncü maddesi, kanun tekniğine uygunluğun sağlanması amacıyla redaksiyona tabi tutulmak suretiyle 12'nci madde olarak kabul edilmiştir.
- Teklifin 14'üncü maddesi değişiklik önergesinin kabulü ile 6585 sayılı Kanunun değiştirilen 6'ncı maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “Bakanlık, ikinci fıkra belirtilenlerin dışında” kalan ibaresinin “Bakanlık, birinci fıkra kapsamında yer alan” şeklinde değiştirilmektedir. Önergenin gerekçesine göre, 6585 sayılı Kanunun değiştirilen 6'ncı maddesinin birinci fıkrasında çerçevesi çizilen haksız ticari uygulamaları belirleme yetkisine açıklık kazandırılması amaçlanmaktadır. Teklifin 14'üncü maddesi ile 6585 sayılı Kanunun değiştirilen 6'ncı maddesinin 3'üncü fıkrası, İçtüzüğü 43'üncü maddesi uyarınca tekrar-i müzakere önergesinin kabulü ile değiştirilmiştir. Önerge ile haksız bir şekilde otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerine yönelik siparişi, ürünün teslim tarihinden önceki otuz gün içinde iptal eden işletmelere ispat külfeti getirilmekte ve ticari ilişkinin zayıf olan tarafı korunmaktadır. Ayrıca, üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerinin tesliminden veya mülkiyetinin devrinden sonra ürünün bozulması veya zayıf olması durumunda, haksız bir şekilde bozulma ve zayıf olma maliyetlerini zayıf tarafa yükleyen işletmelere ispat yükü yüklenmektedir. Böylelikle ticari ilişkinin zayıf tarafı olup haksız ticari uygulamaya maruz kalan tarafın korunması amaçlanmaktadır. Madde çerçevesi, kanun tekniğine uygunluğun sağlanması amacıyla redaksiyona tabi tutulmak suretiyle 13'üncü madde olarak kabul edilmiştir.
- Teklifin çerçeve 15'inci maddesi kanun tekniğine uygunluğun sağlanması amacıyla redaksiyona tabi tutulmak suretiyle 14'üncü madde olarak kabul edilmiştir.
- Teklifin çerçeve 16'ncı maddesi ile 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 11'inci maddesine eklenmesi öngörülen dördüncü fıkra da yer alan “doğalgaz” ibaresinin “doğal gaz” şeklinde değiştirilerek kanun tekniğine uygunluğun sağlanması amacıyla redaksiyona tabi tutulmak suretiyle 15'inci madde olarak kabul edilmiştir.
- Teklifin 17'nci maddesine ilişkin değişiklik önergesinin kabulü ile 6585 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “(h),” ibaresi madde metninden çıkarılmaktadır. Önergenin gerekçesine göre, 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 18'inci maddesinin beşinci fıkrasında belirli ihlallerde idari para cezalarının verilmesini gerektirir aykırılığın bir takvim yılında tekrarı halinde, her bir tekrar için bir önceki cezanın iki katı idari para cezası uygulanacağı düzenlenmektedir. Aynı Kanunun 12'nci maddesinin üçüncü fıkrasına aykırılık halinde de iki katı idari para cezası uygulanacağı düzenlendiğinden tereddüte mahal vermemek için

fıkıradaki değişiklik yapılması amaçlanmaktadır. Teklifin çerçeve 17’nci maddesi, değişiklikle ve kanun tekniğine uygunluğun sağlanması amacıyla redaksiyona tabi tutulmak suretiyle 16’ncı madde olarak kabul edilmiştir.

➤ Teklifin çerçeve 18’inci maddesi, değişiklikle ve kanun tekniğine uygunluğun sağlanması amacıyla redaksiyona tabi tutulmak suretiyle 17’nci madde olarak kabul edilmiştir.

➤ Teklifin 19’uncu maddesi kanun tekniğine uygunluğun sağlanması amacıyla redaksiyona tabi tutulmak suretiyle 18’inci madde olarak kabul edilmiştir. Madde ile 640 sayılı KHK’ya eklenmesi öngörülen geçici maddede yer alan “Bakanlıkta” ve “Bakanlığın” ibareleri KHK’da “Bakanlık” tanımı yer almadığından Ticaret Bakanlığı şeklinde ve “1 (bir)” ibaresinin “bir” şeklinde değiştirilmesi amaçlanmaktadır.

➤ Teklifin 20’nci maddesine ilişkin değişiklik önergesinin kabulü ile 6585 sayılı Kanunun 6’ncı ve 7’nci maddelerinde yapılan değişiklikler 1/1/2024 tarihinde yürürlüğe girecektir. Önergeyle, ilgili madde hükümlerine tekabül eden ceza hükümlerinin yürürlük tarihinde değişiklik yapılmaktadır. Madde kanun tekniğine uygunluğun sağlanması amacıyla redaksiyona tabi tutulmak suretiyle 19’uncu madde olarak kabul edilmiştir.

➤ Teklifin 21’inci maddesi, kanun tekniğine uygunluğun sağlanması amacıyla redaksiyona tabi tutulmak suretiyle 20’nci madde olarak kabul edilmiştir.

6. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca, Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere, Denizli Milletvekili Şahin TİN, İstanbul Milletvekili Osman BOYRAZ, Manisa Milletvekili Semra KAPLAN KIVIRCIK ile Mersin Milletvekili Hacı ÖZKAN özel sözcü olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ziya Altunyalız</i>	<i>Fahri Çakır</i>	<i>Ahmet Çolakoğlu</i>
Konya	Düzce	Zonguldak
Üye	Üye	Üye
<i>Müzeyyen Şevkin</i>	<i>Ayhan Altıntaş</i>	<i>Abdurrahman Başkan</i>
Adana	Ankara	Antalya
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	
Üye	Üye	Üye
<i>Çetin Osman Budak</i>	<i>Şahin Tin</i>	<i>Yasin Öztürk</i>
Antalya	Denizli	Denizli
(Son oylamada bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Metin Bulut</i>	<i>Mehmet Erdoğan</i>	<i>Osman Boyraz</i>
Elâzığ	Gaziantep	İstanbul
		(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Ali Kenanoğlu
İstanbul
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Tahsin Tarhan
Kocaeli
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Hacı Özkan
Mersin
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Tacettin Bayır
İzmir
(Muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Manisa
(Son oylamada bulunamadı,
muhalefet şerhimiz vardır)

Üye
Fuat Köktaş
Samsun

Üye
Mehmet Cihat Sezal
Kahramanmaraş

Üye
Semra Kaplan Kıvırcık
Manisa
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Kadim Durmaz
Tokat
(Muhalefet şerhimiz vardır)

MUHALEFET ŞERHİ

GENEL DEĞERLENDİRME

TBMM Başkanlığına 13 Ocak 2023 tarihinde sunulan ve aynı tarihte Tali Komisyon olarak Adalet Komisyonu ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonuna, esas komisyon olarak da Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilen 2/4850 esas numaralı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi tali ve ilgili komisyonlarda görüşülmeksizin, tali komisyonlar tarafından Komisyonumuza görüşleri ve raporları sunulmaksızın, Komisyonumuzda doğrudan 17 Ocak 2023 tarihinde görüşülmüştür.

Kanun Tekliflerinin uzmanlıkları yönünden tali komisyonlarda ele alınmaması neredeyse bir gelenek haline gelmiş ve tali komisyonlar adeta işlevsizleştirilmiştir. Bu durum, Yasama sürecinin nitelikli bir şekilde işlememesine neden olmaktadır.

Teklif, Komisyonumuza havale edildiği şekliyle 1 yürürlük, 1 yürütme maddesinden müteşkil olmak üzere toplam 21 maddeden oluşmakta ve Teklif ile;

- 1163 sayılı kooperatifler Kanununda 2 maddede değişiklik yapılmak, 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununda 1 maddede değişiklik yapılmak ve bir geçici madde eklenmek,
- 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununda 4 maddede değişiklik yapılmak,
- 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanununda 1 maddede değişiklik yapılmak ve bir geçici madde eklenmek,
- 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanununda 2 maddede değişiklik yapılmak,
- 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda 1 maddede değişiklik yapılmak,
- 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda 5 maddede değişiklik yapılmak ve
- 640 sayılı Gümrük Personeli ile Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye 1 geçici madde eklenmek suretiyle;

toplam 7 kanunda 16 maddede değişiklik yapılmakta ve 3 geçici madde düzenlemesi eklenirken, Komisyon görüşmeleri sırasında bir madde Teklif metninden çıkartılmış ve teklifin 3 maddesinde de değişiklik yapılmıştır. Böylece Teklif, Komisyon görüşmeleri neticesinde 1 yürürlük, 1 yürütme maddesinden müteşkil olmak üzere toplam 20 maddeden oluşmaktadır.

TORBA YASA UYGULAMASI ANAYASAYA AYKIRIDIR

Öncelikle belirtmek gerekir ki, torba yasa uygulaması, yasama yetkisinin asli ve genel olma özelliğine aykırı olduğu gibi, yasaların ulaşılabilir, öngörülebilir ve anlaşılabilir olma özelliklerini zedelemektedir.

2017 Anayasa değişikliği ile yasama inisiyatifi TBMM tekelinde bir yetki olarak öngörüldüğünden, vekiller bu yetkiyi bizzat kullanmak durumundalar. Kuşkusuz, Bakanlıklar ve kamu kuruluşlarının, öneri metninin ham malzemesini oluşturacak olan ihtiyaçları vekillere ve TBMM'ye iletmeleri yerinde ve yararlıdır. Ancak, tekliflerin TBMM dışında yazılması veya Yürütmenin yönlendirmesi doğrultusunda kaleme alınması, yasama inisiyatifinin münhasır yetki olma özelliği ile bağdaşmamaktadır.

Öte yandan, 2017 Anayasa değişikliği ile öngörülen Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri (CBK) de, bizatihi Anayasaya aykırılıklar ötesinde- torba yasa uygulamasını yerindesiz kılmaktadır.

Dahası, torba yasa esasen Anayasa Mahkemesi'nin de denetimini çok zorlaştırdığı için, bu yönüyle de Anayasa'ya aykırılık sorunu öne çıkmaktadır.

Kısacası;

- Torba kanun uygulaması,
- Teklif metinlerinin Meclis dışında hazırlanması,
- İÇtüzük md. 38 gereklerinin yerine getirilmemesi,
- TBMM'nin müzakereci organ olarak çalışmaması veya çalıştırılmaması,
- Bu olumsuzlukların, Anayasa Mahkemesi'nin Anayasaya uygunluk denetiminin etkili biçimde yapmasını zorlaştırması,

Anayasa'nın en başta şu hükümlerine açıkça aykırılık oluşturur: “*Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez*” (md.7) ve “*Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.*

Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz” (md.11).

Bu saptama, 2/4850 esas sayılı Kanun Teklifi için de geçerlidir.

TEKLİFE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELERİMİZ

Torba yasa niteliğindeki Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 640 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile getirilen düzenlemeler, sektörün sorunlarına çözüm sunmadığı gibi, toplumun yaşadığı ve karşı karşıya olduğu sıkıntı ve sorunların da çözümünü içermemektedir.

Hakimlerin, savcılarının, hukukçularının ve bürokratların torba yasalarla değişen yasaları takip edebilmesinin mümkün olmadığı yönünde gelen yoğun şikayetler de dikkate alındığında, yasamanın genel yaklaşımı torba yasada yer alan düzenlemelerden öncelikli ve önemli olan düzenlemenin adını vermek olmuştur. Bu teklifte 5 maddesi değişecek 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ticaret hayatında önemli de bir yere sahipken teklif sahipleri 5174 sayılı Kanunu başlığa taşıyarak teklifin gündeme getirilmesinin de asıl amacının TOBB bünyesindeki oda ve borsaların talebini karşılamak olduğunu açıkça ortaya koymuş bulunmaktadır.

Ülkemiz, iktidarın öngörüsüz ve isabetsiz politikaları sonucunda iflasın eşiğine gelmişken, TBMM gündemi sorunların çözümü için atılacak adımlar yerine yeterli istişare edilmedikleri için uygulamada yaşanan sorunların giderilmesi amacıyla adeta yap boz tahtasına dönen kanun değişikliği teklifleriyle meşgul edilmektedir.

2022 yılı bitmeden TBMM'ye sunulacağı ifade edilen ve vatandaşlarımıza sözü verilen Emeklilikte Yaşa Takılan (EYT) sigortalıların emekliliğine dair düzenleme halen TBMM'ye sunulamamışken, TBMM'de vatandaşın gündeminden uzak, ranta, talana yönelik Uludağ Alan Başkanlığı Kurulması, limanların işletme sürelerinin ihalesiz bir şekilde uzatılması gibi düzenlemeler gündeme getirilmektedir.

Teklif Ticaret Bakanlığının görev ve sorumluluk alanına giren hususları düzenlemektedir. Bu düzenlemelerin büyük bir bölümünün uygulamada yaşanan sorunların çözümü için getirildiği ifade edilirken iki düzenleme de Anayasa Mahkemesinin Anayasaya aykırılık nedeniyle iptal edilen düzenlemeleri, Yüksek Mahkemenin kararına uygun hale getirmeyi amaçlamaktadır.

Ticaret Bakanlığı tarafından talep edildiği bilinen ve iktidar milletvekillerinin imzasıyla gündeme getirilen bu teklifle, ticaret hayatında yaşanan sorunlara gerçek ve etkili bir çözüm sunulmamaktadır.

Ticaret Bakanlığı 2022 yılı dış ticaret istatistiklerini Ocak ayının başında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın da katılımıyla düzenlenen toplantıda açıkladı. Cumhurbaşkanı dış ticaret rakamlarını açıklarken 2022 yılında geçtiğimiz yıla göre, ihracatımızın yüzde 12,9 oranında artışla 254 milyar 210 milyon dolara yükseldiğini ve bunun ihracatta bir rekor olduğunu kamuoyuyla paylaşırken, ihracatın tam karşısında yer alan ve dış ticaretin diğer unsuru olan ithalat verilerine değinmedi. Ticaret Bakanlığı tarafından açıklanan verilere göre; 2022 yılında ithalat yüzde 34,3 oranında artışla 364 milyar 395 milyon dolara erişirken, dış ticaret açığı 110 milyar 186 milyon dolar oldu. Böylece 20 yıldır tek parti olarak ülkeyi akıldan, bilimden, öngörüden ve planlamadan yoksun bir şekilde yöneten iktidar, tarihimizde bir yılda verilen en yüksek dış ticaret açığıyla da rekor kırdı.

Her ne kadar enflasyon, dış ticaret açığı gibi olumsuz verileri iktidar küresel krize ve küresel piyasalara bağlasa da dış ticaret açığının temel sebeplerinden ülkemiz açısından en önemlisi, üretimimizdeki düşüş ve üretim için ithal etmek durumunda olan bir sanayimizin olmasıdır. Hammadde ithalatımıza baktığımızda bunu çok açık bir şekilde görmek mümkündür. İhracata dayalı büyüyen bir ekonomi olmadığımızın en önemli göstergelerinden biri ihracat gelirimizin ara mal ithalatımızı karşılamamasıdır. 2022 yılında toplam ihracat rakamımız 254 milyar dolarken, sadece aramalı hammadde ithalatımız 291 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Ülkemizde 2018 yılından bu yana uygulanan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin olumsuzlukları kendini sadece dış ticaret alanında göstermemektedir. TÜİK'in makyajlı enflasyon rakamları dahi 2023 yılı hedefi olan tek haneli enflasyondan çok uzak olduğunu ortaya koymaktadır. TÜFE'deki değişim 2022 yılı Aralık ayında bir önceki aya göre %1,18, bir önceki yılın Aralık ayına göre %64,27 ve on iki aylık ortalamalara göre %72,31 olarak gerçekleşmiştir.

TÜİK verisine göre; son 1 yıllık ortalama TÜFE gıda ve alkolsüz içecekler enflasyonu %77.87; gıda ÜFE'si ise %105.31, TÜFE-enerji enflasyonu 2021'de %43 iken, 2022'de %94.4 olmuştur. İşlenmemiş gıdada TÜFE enflasyonu 2021'de %39.8 iken, 2022'de %73.25'e yükselmiştir.

Merkez Bankası'nın Yıllık Fiyat Gelişmeleri raporuna göre; yıllık işlenmemiş gıda enflasyonu %73.25, işlenmiş gıda enflasyonu ise %82'dir. Lokanta ve restoran esnafımızın temel girdilerinden olan kırmızı et, pirinç, patates gibi ürünler ise en çok zamlanan gruptadır. Ekmek ve tahılda yıllık enflasyon %69.5'e; taze meyve sebze enflasyonu TÜİK sepetine göre dahi 2021'de %18 iken 2022'de %78.5'e çıkmıştır. Bunlar sonucunda lokanta ve otel hizmetleri enflasyonu 2021'de %40.8'den 2022'de %68.4'e yükselmiştir.

Dar gelirli ilk %20'lik kesimin gıda enflasyonu ise, DİSK'e göre ortalama %150'dir.

Nitekim teklifin 15'inci maddesinin gerekçesinde yer verilen “*ödeme sürelerinin uzaması paranın zaman değerinin bulunması*” ibaresi de enflasyonun etkisinin teklif sahiplerince de zımnî olarak kabul edildiğini göstermesi bakımından önem taşımaktadır.

Enflasyonun vatandaşımızın üzerindeki etkilerini en aza indirilmesini teminen Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu 29.11.2021'de marketlerin icra kurulu başkanlarına yolladığı mektupla, un, yağ, süt, bulgur, makarna, mercimek, yumurta, peynir, tuz ve her ay bir mevsimlik sebze olmak üzere 10 temel ürüne kış aylarında zam yapılmamasını talep etmişti. Bunun maddî zararının ise iktidarımız döneminde karşılanacağına dair söz vermişti. Çünkü zararın telafisi mümkündü ama zamanın telafisi mümkün değildi.

O dönemde bu mektubu küçümseyerek, çözüm olmadığını ifade eden iktidar, gıda enflasyonu ile mücadele için sadece depo bastılar, marketlere ceza yağdırdı. Yanlış ve akıldan uzak politikalarıyla yaşanan enflasyonun temel sebebi olan iktidar marketleri hedefe koydu. Mektubumuzdan yaklaşık 2,5 ay sonra gıda ürünlerinde %7'lik KDV indirimi yapsalar da gıda enflasyonu geride kalan 13 ayda zirve yaptı. İktidar önüne geçemediği bu enflasyon nedeniyle, Ticaret Bakanı Mehmet Muş 26.12.2022'de, yani Genel Başkanımızın mektubundan 13 ay sonra 4 büyük zincir market yöneticisiyle toplantı yaparak fiyat sabitlemesi istedi. Bazı marketler bazı ürünlerde 1 aylık fiyat sabitlemesine gitti. Bu anlaşmanın altından da Perakende Sektöründe faaliyet gösteren aktörlerden küçük olanı koruyan daha önceki taslak kanun teklifi yerine, her iki tarafı da sözde eşit gözeten ama uygulamada küçük olan tedarikçi ve üretici aleyhine sonuçlar doğuracak bu teklif gündeme getirildi.

Gıda ve perakende sektörünün uzun zamandır beklediği gerek sektör ve gerek tüketici yönünden kapsamlı koruyucu ve düzenleyici nitelikteki bir Perakende Yasası ile Hal Yasası yerine palyatif çözümler sunan düzenlemeleri getirmek iktidar tarafından sorunların görmezden gelindiğini de ortaya koymaktadır.

Teklifin perakende ticaretle ilgili hükümleri, enflasyonu ve perakende zincirindeki sorunları çözmekten uzaktır. Hatta 4.2.2021 tarihinde Ticaret Bakanlığının sektör görüşüne açık 2 yıldır rafa kaldırdığı 17 maddelik ilk taslaktan geridedir. 2021'deki ilk taslak, küçük üreticiyi zincir marketler karşısında daha fazla koruyup sorunu daha iyi tespit ederken, yeni teklif geneli itibarıyla üretici-tedarikçi-perakendeci arasında, haklılığını ispat etme hususunda neredeyse eşit bir tutum gütmüş, küçük üreticiyi yeterince kollamamıştır.

Teklifle getirilen birçok cezanın ve uygulamanın 1 Ocak 2024'e ertelenmesi, perakendede zaten sorunu çözmekten uzak bu dar torba değişikliğinin etkisini bütütün azaltacaktır.

Öte yandan; Teklif geneli itibarıyla uygulamadaki sorunların çözümüne yönelik düzenlemeler içermekle birlikte, kapsamlı değerlendirmelerimiz maddelerde yer alacağı üzere, teklif katılımcı bir anlayıştan uzak hazırlandığı için Komisyon görüşmelerinde teklif metninden madde çıkartılması da söz konusu olmuştur.

Maddelere İlişkin Değerlendirmelerimiz

Madde 1: 21 Ekim 2021 tarihinde Genel Kurulda kabul edilen düzenleme ile kooperatiflerin, kooperatif birliklerinin, merkez birliklerinin ve Türkiye Milli Kooperatifler Birliğinin genel kurul toplantılarında katılacak bakanlık temsilcisinin nitelikleri, görevleri, yetkileri ve ücret tarifelerinin,

Ticaret Bakanlığı tarafından yönetmelikle belirlenmesi öngörülmüştü. CHP Grubu olarak söz konusu belirlemelerin kanunla yapılması gerektiği savıyla, maddedeki “yönetmelikle düzenlenir” ifadesinin iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmuştuk. Anayasa Mahkemesi, 27 Kasım 2022’de Resmi Gazete’de yayımlanan 2021/130 esas, 28/9/2022 tarihli ve 2022/110 karar sayılı kararıyla, “yönetmelikle düzenlenir” ibaresini, sadece “ücret tarifeleri” yönünden iptal etti. Teklifin 1’inci maddesi ile Kooperatifler Kanununun 87’nci maddesinde, Anayasa Mahkemesinin iptal kararına uygun değişiklik yapılmaktadır. Teklifte, Anayasa Mahkemesi’nin iptal kararına uygun olarak bakanlık temsilcisine ödenecek ücretin, (1.200) gösterge rakamının memur maaş katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı gezmek üzere Ticaret Bakanlığı tarafından net olarak belirlenmesi öngörülmüyor.

Madde 2: 2021 yılı ekim ayında genel kurulda görüşülerek kabul edilen Kanunun, kooperatif ve üst kuruluşları yönetim kurulu üyeleri, kooperatifin; ticaret sicili kayıtlarını, finansal tablolarını, yönetim kurulu yıllık faaliyet raporlarını, genel kurul toplantı evrakını, ortaklarının kimlik, iletişim, pay ve ödemelerine ilişkin bilgilerini KOOPBİS’e aktarmalarına ilişkin geçici 8’inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifte; Kooperatiflerin, bu bilgileri KOOPBİS’e aktarmaları için tanınan süre altı aydan bir yıla çıkarılıyor. Ayrıca bu süreyi altı ay daha uzatma konusunda Ticaret Bakanlığına yetki verilmektedir. Bu teklif, yasamanın katılımcı bir anlayış, öngörülü bir planlama ve yeterli istişarelerde bulunulmaması nedeniyle 1 yıl 3 ay sonra aynı alanda düzenleme yapılmasına neden olduğunun en önemli ispatıdır.26 Ekim’de devreye alınan KOOP-BİS sistemine halen yaklaşık 60 bin civarındaki kooperatiflerin %10’luk bir verisinin girilmesinin temin edildiği de Komisyon görüşmelerinde sorduğumuz soruya cevaben öğrenilmiştir. Teklifte getirilen ek sürenin bu veri girişi için yeterli olacağı da bürokratlarca ifade edilmiştir.

Madde 3: Serbest Bölgeler Kanununun 9 uncu maddesine eklenmesi öngörülen iki fıkrayla, serbest bölgelerde, doğal gaz altyapısını kurma ve işletme, kamu ve özel kuruluşlardan doğal gazı satın alarak bölge içinde dağıtma ve satışını yapma yetkisi serbest bölge işleticisi şirketin yetki ve sorumluluğuna verilmekte, ancak serbest bölge işleticisinin talebi ve o bölgede faaliyet gösteren doğalgaz dağıtım şirketinin de kabul etmesi halinde, doğalgaz dağıtım şirketi de serbest bölge içerisinde şebeke yatırımı yapabilmesi, ya da var olan şebekeyi devralarak, serbest bölge içerisinde doğalgaz dağıtımını yapabilmesi düzenlenmektedir.

Madde 4: Serbest Bölgeler Kanununa, bu teklifin bir önceki maddesiyle yapılan değişiklikle ilgili bir geçici madde eklenmektedir. Buna göre bölge içi doğalgaz şebekesi serbest bölge işleticisi tarafından yapılmış olan serbest bölgelerde gaz dağıtım ve satış faaliyetleri işletici şirket tarafından yürütülmeye devam edecek ve mevcut şebeke yatırımı doğalgaz dağıtım şirketleri tarafından yapılmış bölgelerin doğalgaz dağıtım ve satış yetkisi de doğalgaz dağıtım şirketine devredilmiş sayılacaktır.

Görüşmeler sırasında sorumuza cevaben 19 serbest bölgeden Samsun ve TÜBİTAK-MAM olmak üzere ikisinde doğalgaz dağıtım ve satışının dağıtım şirketine devredilmesinin mümkün olacağı bilgisi alınmıştır.

Madde 5; 5174 sayılı Kanun kapsamında kurulu bulunan odalara kayıt zorunluluğu bulunanlarla ilgili olmak üzere, içinde bulunulan yıldan önceki iki yıldan itibaren adresleri ve durumları tespit edilemeyenler ile bu süre zarfında aidat ödemeyen üyelerle ilgili olarak bu durumda olanların oda yönetim kurulu kararıyla, meslek grupları ve seçmen listelerinden silinmesi ve aidat tahakkuklarının durdurulması hususuna “vergi mükellefiyetinin terkin edildiğinin tespit edilmesi” hususu da eklenmektedir. Ancak bu duruma ilişkin oda yönetim kurulu kararından sonraki iki yılda da bildirimde bulunulmaması halinde ticaret sicil kaydının resen silinmesi hususu “vergi mükellefiyetinin bulunmaması hali” şartına bağlanmaktadır.

Madde 6; 5174 sayılı Kanun kapsamında kurulu bulunan ticaret borsalarına kayıt zorunluluğu bulunanlarla ilgili olmak üzere, içinde bulunulan yıldan önceki iki yıldan itibaren adresleri ve durumları tespit edilemeyen ve içinde bulunulan yıldan önceki son iki yılda borsa maddeleri üzerine alım satımı bulunmayan üyelerle ilgili olarak bu durumda olanların borsa meclisi kararıyla, meslek grupları ve seçmen listelerinden silinmesi ve aidat tahakkuklarının durdurulması ve bunların borsa hizmetlerinden yararlanamaması hususuna “vergi mükellefiyetinin terkin edildiğinin tespit edilmesi” hususu da eklenmektedir. Ancak bu duruma ilişkin borsa meclisi kararından sonraki iki yılda da bildirimde bulunulmaması halinde ticaret sicil kaydının resen silinmesi hususu “vergi mükellefiyetinin bulunmaması hali” şartına bağlanmaktadır.

Bu iki madde ile ilgili sormuş olduğumuz sorulara ilişkin olarak TOBB temsilcisinden alınan örnek veriler şu şekildedir; Ankara Ticaret Odasında (ATO) 155.524 aktif üyeden 11.191’inin vergi mükellefiyeti yok iken, İstanbul Ticaret Borsası’nın 17.474 aktif üyesinden 2671’inin vergi mükellefiyeti bulunmamaktadır.

Madde 7; 5172 sayılı Kanun kapsamında kurulu bulunan oda ve borsaların aidat alacaklarını zamanaşımına uğratması, organ üyelerinin hukuki sorumluluğunu gerektirmektedir. Buna karşın; düşük tutarlı alacaklar yanında, tahsil kabiliyeti olmayan alacakları takip oda ve borsalar için zahmetli ve maliyetli bir işe dönüşmüştür. Bu sorunun önüne geçebilmek için, TOBB Genel Kurulu’na yetki verilmektedir. Buna göre toplam tutarı brüt asgari ücretin yüzde ellisini geçmemek ve zamanaşımı süresinin dolmasına bir yıldan az kalmak koşuluyla, oda/borsa meclislerince alacaklara ilişkin olarak verilebilecek terkin kararının üst sınırını Birlik Genel Kurulu belirleyecektir.

Bu maddeye dair sorumuza da TOBB temsilcisi tarafından örnek verilere dair cevaba göre ATO bünyesinde borçlu bulunan 10.868 üyenin tahsili imkânsız borcu 3 milyon 548 bin TL'dir.

Bu düzenlemenin gerekçesi olarak “*takibi olanaksız hale gelen ve alacak tutarından daha fazla maliyet gerektiren alacaklar üyeleri ile oda ve borsaları karşı karşıya gelebilmektedir.*” denilmektedir.

Bu teklifte düzenleme yapılan bir diğer meslek kuruluşu TESK başta olmak üzere; Türkiye Barolar Birliği, Türk Tabipleri Birliği, Noterler Birliği gibi pek çok meslek üst kuruluşu ve teşkilatı da benzer şekilde tahsil edilemeyecek alacaklarının terkininde sorun yaşıyor ve üyeleri ile onlar da karşı karşıya gelebilmektedir. Bu düzenlemeyle TOBB'a verilen bu imkânın diğer kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına da talepleri halinde tanınması gerekir. Aksi halde Anayasal eşitlik ilkesi zedelenecektir.

Madde 8: 5174 sayılı Kanunun Geçici 13 üncü maddesi uyarınca halen uygulanmakta olan, Birliğin yıllık gelirinin yüzde ikisinin Türkiye Odalar ve Borsalar Eğitim ve Kültür Vakfı ile TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesinin ihtiyaçları için kullanılmak üzere bu kuruluşlara tahsis edilmesi zorunluluğunun süresi 2025 yılından 2035 yılına uzatılmaktadır. TOBB tarafından kurulan TOBB ETÜ bünyesinde tıp fakültesi kurulması amacıyla hastaneye yatırım yapılması ve teknoparkın desteklenmesi amacıyla TOBB'dan gelir aktarımı yapılması eğitim ve teknolojik yatırımı teşvik anlamında olumludur.

Madde 9: 5300 sayılı Kanun kapsamında Ticaret Bakanlığınca verilen lisansların geçerlilik süresi iki yıl olup her iki yılda bir bu lisansların geçerlilik süresinin uzatılması gerekmektedir. Madde ile lisans geçerlilik süresi iki yıldan üç yıla çıkarılmaktadır.

Madde 10: Koronavirüs (COVID-19) salgını döneminde 7244 sayılı Kanun kapsamında lisans süreleri uzatılanların lisans geçerlilik sürelerinin, ilk lisans yenileme tarihlerinden itibaren üç yıla çıkarılması yönünde geçici maddede düzenleme yapılmaktadır.

Bu iki düzenleme ile ilgili olarak ihtisas komisyonu ve alt komisyon olan Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun görüşü alınmamıştır.

Madde 11: 5362 sayılı Kanununun 26 ncı maddesinde yapılması teklif edilen düzenlemeyle Meslek federasyon kuruluşu için gerekli olan ülke genelinde aynı meslek dalındaki kurucu oda sayılı 40'tan 25'e düşürülmekte ve federasyon kurulmadan önce Bakanlığın uygun bulması esası getirilmekte idi.

TESK bünyesinde İstanbul'da iki adet olmak üzere her il merkezinde kurulu toplam 82 birlik, 13 mesleki federasyon ve 2994 oda faaliyet gösteriyor. TESK dahil 3090 meslek kuruluşundan oluşan bir yapı. Bu yapı yaklaşık 2,5 milyon işyerini ve 2 milyonu aşkın esnaf ve sanatkarı temsil ediyor. TESK ile ticaret hayatının temsilcisi olan diğer kuruluş TOBB'a bağlı 81 il ve 160 ilçede faaliyet gösteren 182 Ticaret ve Sanayi Odası, 56 Ticaret Odası, 12 Sanayi Odası, 2 Deniz Ticaret Odası ve 113 Ticaret Borsası bulunuyor. TOBB dahil 366 meslek kuruluşundan oluşan bir yapı. Bu iki kuruluş arasında uzun yıllardır üyelerine hizmet verme noktasında önemli bir farklılık bulunuyor. TOBB güçlü yapısıyla pek çok çalışmayı gerçekleştirebilirken, giderek zayıflayan TESK üyelerine hizmet noktasında sınırlı çalışmalar yürütebilmektedir.

TESK kendi kanununda yapılacak değişikliğe dair ön bir çalışma yapılmadığını, federasyon kuruluşunda aranacak oda sayısının düşürülmesine karşı olduklarını, Bakanlığın uzun yıllardır küçük odaları kapatıp, birleştirip daha güçlü bir teşkilat kurmayı planlarken ne oldu da federasyonları küçültmek gibi bir teklifle geldiğini anlayamadıklarını söylerken, Türkiye çapında toplam 28 odası olan kuyumculuk, 27 odası bulunan otel, pansiyon, yurt işletmeciliği, 37 odası bulunan servis aracı işletmeciliği, 27 odası bulunan fotoğrafçılık, 25 odası bulunan kerestecilik, 26 odası bulunan sıhhi tesisat, 25 odası bulunan saatçilik meslek odalarında ise federasyon kurma talebi olduğu ancak 26.maddedeki 40 oda şartının kendi mesleklerinde federasyon kurulmasına engel teşkil ettiği ifade edilmiştir. Buna göre teklif kabul edilseydi anılan odaların da federasyon kurmasıyla halihazırda 13 olan Federasyon sayısının 20'ye çıkması imkanı doğacaktı.

Teklifin üst kuruluş olan TESK'in görüşü alınmaksızın hazırlanması katılımcı yasa yapma anlayışını zedelemekte ise de bir mesleğin sorunlarını ve o sorunların nasıl çözüleceğini en iyi yine o mesleği yapanlar bileceğinden ve Federasyonlar da meslekler bazında kurulduğu için amaçları da bu uzmanlıktan faydalanmak olduğundan teklifle getirilen düzenleme uygun olmakla birlikte geç kalınmış bir düzenlemedir de çünkü odaların genel kurulları 2022 yılının Ocak, Şubat ve Mart aylarında yapılmış olup, Genel kurullar 2026 yılında yapılacaktır. Teklifte getirilen düzenleme ile Federasyon çatısı altında bir araya gelecek odalarca olağanüstü genel kurul yapılmasını gerektirecekti.

Ancak düzenleme görüşmeler sırasında TESK tarafından Komisyon dışında yapılan çeşitli kulis çalışmalarıyla Ak Parti grubu vekillerince verilen önerenin kabulüyle teklif metninden çıkartılmıştır.

Bu nedenle aşağıda maddeler teselsül ettirilmiştir.

Madde 11: Esnaf ve sanatkar teşkilatında olağanüstü genel kurula gitme çağrısında bulunabilecek genel kurul üye sayısı oranını dörtte birden beşte ikiye çıkartılmaktadır. Bu düzenleme olağanüstü genel kurulların toplanmasını zorlaştırması bakımından uygun değildir. Ancak mevcut

yönetimlerin bu düzenlemeyi yeniden seçim imkanını kısıtlaması sebebiyle kendileri açısından olumlu bularak destekledikleri anlaşılmaktadır.

Madde 12: 5957 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinde yapılan değişiklikle, veriliş şekli tahsisten 12 yıllık kiralamaya dönüştürülen hallerdeki iş yerlerinin kiralama süreleri 5 yıl daha uzatılıyor. Toptancı hallerinde bulunan işyerlerinin tahsis usulü ile kullanımı yöntemi kaldırılarak işyerlerinin kiralama yoluyla işletilmesi yöntemi getirilmişti. Bu düzenleme kapsamında, mevcut tahsis sahiplerine Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren hiçbir işleme gerek kalmaksızın on iki yıl süreyle kiracı olma hakkı tanınmıştı. Bu düzenlemeye istinaden tahsis sahipleri toptancı hallerinin işletmecisi olan belediyelerle kira sözleşmesi yaparak işyerlerini kiracı olarak kullanmaktadır.

Ancak, mevcut tahsis sahiplerine tanınan on iki yıllık kiralama süresi 31/12/2023 tarihinde sona erecek olup, maddeyle ile mevcut tahsis sahiplerine tanınan kiracılık hakkının süresi altı yıl daha uzatılmaktadır. Halciler açısından bakınca olumlu gibi gözükse de aynı kanunun 2.maddesinde Toptancı hali *“Bu Kanunda yer alan asgarî koşulları taşıyan projeler çerçevesinde belediyeler ile gerçek veya tüzel kişiler tarafından kurulan, malların ayrı ayrı yahut birlikte toptan alım ve satımı ile kaydının yapıldığı yerler”* olarak tanımlandığından kira sözleşmelerinin kanun ile uzatılmasında sözleşmenin diğer tarafı olan belediyeler ile gerçek veya tüzel kişiler etkilenecektir.

Türkiye’de 171’i belediyelere, 6’sı özel işletmelere ait 177 toptancı hali bulunmaktadır. Bunlarda 1172 işyeri malik iken, 8.305 işyeri kiracı konumunda olup düzenlemeden etkilenmektedir.

Son dönemde gelen her teklifte belediyelerin gelirlerine atılan bir tırpanı da bu düzenlemede de görüyoruz. Millet ittifakı yerel yönetimlerde büyük başarı kazandığından bu yana iktidar tarafından her düzenlemenin içinde belediyelere dair bir gelir kırpma düzenlemesi getirilmektedir. Burada da halcilere bir hak veriliyor ve halciler ve halcilerim masraflarının artmaması sonucunda ürünlerin de fiyat artışına sebep olunmaması gibi bir dolaylı sonuçla tüketiciler lehine düzenleme yapıyor görüntüsünün altında Millet İttifakı belediyelerinin bu kez yenilenecek kira sözleşmelerinden elde edecekleri gelir hedef alınmaktadır.

Halciler ve dolaylı olarak tüketiciler yönünden olumlu olması sebebiyle bu düzenlemeye de karşı çıkmamakla birlikte iktidarın bu düzenlemeyi halciler için getirmediğini de biliyoruz.

Bu düzenleme ile ilgili olarak ihtisas komisyonu ve alt komisyon olan Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonunun görüşü alınmamıştır.

Madde 13: 6585 Kanununun perakende ticarete “ilke ve kurallar”ı belirleyen 6 ncı maddesinin başlığı “Prim ve bedel talebi” iken, teklifle “Tedarik zincirinde haksız uygulamalar” olarak değiştirilmektedir.

1 Ocak 2024’te yürürlüğe girecek madde, bazı olumlu düzenlemelere karşın, küçük üreticiyi ve tedarikçiyi büyük perakendeciler karşısında yeterince korumaktan uzaktır. Perakendeci, üretici ve tedarikçiler arasındaki ticari ilişkide “haksız ticari uygulama” kapsamının ne olacağına açıkça sıralanması ve yaptırımlar getirilmesi olumludur ancak 4.2.2021’de sektör görüşüne açılıp sonra rafa kaldırılan kanun taslağının 4’üncü maddesi üreticiyi ve tedarikçiyi perakendeciler, zincir marketler karşısında daha fazla korumaktaydı. Bu bakımdan teklif, 2021’deki taslağa kıyasla, küçük üretici ve tedarikçi için kısmen geri adım niteliğindedir.

Teklifin 14’üncü maddesinde ispat yüküne dair düzenlemenin lafzının yoruma açık ve karmaşık olduğu, genel hukuk prensiplerine aykırılık taşıdığı yönünde yapmış olduğumuz tartışma neticesinde Ak Parti grubu milletvekilleri verilen önerge ile düzenlemenin lafzı, ruhuna uygun olarak revize edilmiştir. Ayrıca yine Ak Parti grubu vekillerince haksız ticari uygulamaların kanunda tanımlanması gerektiği yönünde açtığımız tartışmaya istinaden verilen önerge ile düzenlemede değişiklik yapılmıştır.

Madde 14: 6585 Kanununda yapılacak değişiklikle hızlı bozulacak gıdalarda orta/büyük ölçekli firmaların, alacaklı küçük işletmelere, teslim veya mülkiyet devri tarihinden itibaren 30 gün içinde para ödemesi zorunluluğu getirilmektedir. Bunun dışındaki hallerde ise süre 45 günü geçemeyecektir. Üretiminden itibaren 30 gün içinde bozulmayabilecek gıda/ tarım ürünlerinde ise, büyüklerin küçük ölçekli firmalara ödeme süresi 60 günü geçemeyecektir. Madde gerekçesinde çekle ödeme olasılığı üzerinde durulmuş ancak maddede bir düzenlemeye gidilmemiştir. Gerekçede bu husus, ödeme çekle yapıldığında ibraz başlangıç tarihinin 30, 45, 60 günlük sürelerde olması gerektiği belirtilmiştir.

Madde 15: 6585 sayılı Kanununda yapılacak değişiklikle AVM’lerde ortak gelir ve giderler netleştirilmektedir. Buna göre; mağazalardan AVM yönetimince yalnızca ortak giderler için katılım payı alınabilecek ve AVM yönetimi mağazalara yıllık rapor gönderecektir. 18 Ağustos 2022 tarih ve 31927 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Alışveriş Merkezleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile bu düzenlemeye paralel bir düzenleme yapılmış ancak AVM’ler tarafından söz konusu düzenlemenin iptali için Danıştay’a başvurulmuştur. Söz konusu düzenleme ile ilgili bu kez Kanuni düzenleme yapılmaktadır.

Madde 16: 6585 sayılı Kanununun cezai yaptırımlarla ilgili 18 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Kanunun cezai hükümleri kısmen değiştirilmekte ve Perakende ticaret mevzuatına

aykırılık cezaları, Kasım 2022’den sonra yeniden düzenlenmektedir. Teklifin Komisyona sunulduğu haliyle belli ihlallerin tekrarı halinde cezalar, bir öncekinin 2 katı tutarında katlamalı uygulanacak iken görüşmeler sırasında Ak Parti grubu vekilleri tarafından verilen önerge ile bu düzenleme teklif metninden çıkartılmıştır.

Görüşmeler sırasında sorduğumuz soruya gelen cevaba göre; haksız fiyat cezası 60 milyon TL, taşınmaz ticaretine dair ihlallerden kaynaklı 3,3 milyon TL, 2.el motorlu kara taşıtı satışına dair ihlallerden kaynaklı 1,6 milyon TL ve perakende yasası kapsamında 10 milyon 878 bin TL ceza kesilmiştir.

Madde 17: Teklifin 16’ncı maddesiyle ilgili geçiş düzenlemesini içermektedir. AVM’nin ortak giderleri için, bu kanundan önce imzalanmış “reklam, pazarlama, danışmanlık gideri” sözleşmeleri geçerli sayılacak ve katılım payının nasıl hesaplanacağı açıklanmaktadır.

Madde 18: 703 sayılı Kanun Hükmünde Kanun ile Ekonomi Bakanlığı ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı kapatılmış ve 1 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı (CBK) ile Ticaret Bakanlığı kurulmuştur. Yine bu mevzuat çerçevesinde kapatılan Bakanlıklardaki AB Uzmanı ile İhracatı Geliştirme Uzmanları, Ticaret Bakanlığı’na aynı unvanlarla atanmıştır.

79 sayılı CBK (geçici md. 2) ise; Ticaret Bakanlığı’nda AB Uzmanı ile İhracatı Geliştirme Uzmanı kadrolarında bulunanların, 1 ay içinde talep etmeleri halinde (durumlarına uygun) Ticaret Uzmanı kadrolarına atanacağını düzenlemektedir.

79 sayılı CBK’nin ilgili hükmü, CHP tarafından açılan iptal davası üzerine; AY Md. 128 uyarınca kamu görevlilerinin kadro ihdası-değişikliği gibi özlük işlerinin kanunla düzenleneceği, dolayısıyla CBK konusu yapılamayacağı gerekçesiyle ve AY Md. 104/17’ye aykırı olduğundan bahisle; AYM tarafından iptal edildi ve bu iptal hükmün 3. Haziran 2023’te yürürlüğe girecek. (28.09.2022 tarihli ve 2021/90 E.; 2022/108K. sayılı Kararı)

AYM kararlarının bağlayıcılığı gereğince teklif, anılan CBK hükmünü çok benzer biçimde kanunlaştırmakta ve eşitlik ilkesine istinaden maddenin kapsamına “*yurt dışında daimi görevde bulunanlar ile Bakanlıkta ya da başka kamu kurum ve kuruluşunda idari görevde bulunanlar*”ı da ilave etmektedir.

Bu düzenleme, iktidarın AB üyeliğindeki hedeflerden vazgeçtiğinin temel göstergelerinden biridir. Zira AB uzmanlığı kadrosunun iptal edilmesi ve bu kadrodaki personelin başka kadrolara atanmasına yönelik bir düzenlemeyi içermektedir.

Bu düzenlemeye dair sorumuza verilen cevaba göre iptal edilen düzenleme kapsamında 90 memurun kadro ataması yapılmış olup, düzenlemeden 20 memurun yararlanması mümkün olacaktır.

Madde 19: Teklifin yürürlük maddesi olup, Ak Parti grubu tarafından verilen önerge ile yürürlük maddesinde de değişiklik yapılmıştır. Buna göre; Teklifin 13 üncü ve 14 üncü maddeleri ile 16 ncı maddesiyle 6585 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde değişiklik yapan hükümleri 1/1/2024 tarihinde, 16 ncı maddesiyle 6585 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasına eklenen (b) bendi 1/1/2024 tarihinde uygulanmak üzere yayımı tarihinde ve diğer hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girecektir.

Madde 20 Yürütme

Önergelerimiz

Madde 14; Teklifin 14.maddesinin 3.fıkrasında değişiklik yapılmasına yönelik önergemiz ile genel hukuk ilkelerine de uygun olarak bir ihlali iddia eden tarafa ispat yükünün yüklenmesi amaçlanmıştır.

Ek Madde ihdası; 6831 sayılı Orman Kanununun 34'üncü maddesinde değişiklik yapılması yönündeki önergemizle Anayasamızın 169, 170. ve 171. maddelerine uygun olarak orman- köylü ilişkilerinin sağlıklı bir şekilde sürdürülebilmesi, orman içinde yaşayan ve geçimini ormancılık işlerinden sağlayan orman köylüsüne katkı verilmesi, kooperatifçiliğin geliştirilmesi, kooperatiflerin tüm dünyada olduğu gibi 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun 70-75 inci maddesinde öngörülen yatay ve dikey örgütlenmelerinin desteklenerek eğitim ve denetim hizmetlerinin üst kuruluşlarınca yerine getirilmesi ve 1999 yılından bu yana yapılan uygulamanın yasal düzenlenmesi amaçlanmıştır.

Sonuç olarak;

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak, Teklifin 14'üncü maddesine dair önergemiz ile Teklif metnine bir madde eklenmesine dair önergemiz bulunmaktadır. Komisyonunda yeterince değerlendirilmeyen önergelerimizin Genel Kurulda değerlendirilmesi gerektiğini savunuyoruz.

Tahsin Tarhan

Kocaeli

Tacettin Bayır

İzmir

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Manisa

Kadim Durmaz

Tokat

Müzeyyen Şevkin

Adana

Çetin Osman Budak

Antalya

MUHALEFET ŞERHİ

✓ Usule ilişkin değerlendirme

Getirilen bu teklif ile; 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu, 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu, 5174 sayılı Odalar ve Borsalar Kanunu, 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu, 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu, 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ve Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun, 6585 sayılı Perakende Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ve 640 sayılı Gümrük Personeli ile Bazı Düzenlemeler Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname olmak üzere 8 kanunda değişiklik öneren bir tekliftir. Hafta sonu kamuoyu gündemine ve milletvekillerine duyurulan bu kadar kapsamlı teklifin incelenmesi ve hazırlıkları için toplamda sadece bir günlük süre verilmiştir.

Ancak, bu şekilde torba kanun yapma tekniğinin demokratik işleyişle ilgisi olmadığını daha önceki uygulamamızda da dile getirdiğimiz gibi bir kez daha ifade etmekten imtina etmeyeceğiz. Kanunların komisyon sürecine gelmeden toplumun ilgili kesimlerinin temsilcileri olan odalar, sendikalar, dernekler veya demokratik kitle örgütlerinin görüşleri alınarak yapılması gerekliliğini bir kez daha vurgulamak gerekiyor. “**Torba yasa**” ve “**Korsan Önerge**” yöntemleri ile yasa yapma teamülleri ve tekniklerinin ihlal edildiği bu süreçte kamu zararına yol açan uygulamalara yasal bir kılıf uydurulmaktadır. Torba yasa bir hukuk terimi veya yasa yapma yöntemi olamaz. Bu kanun teklifinin, kendileri hakkında karar alınan kooperatif temsilcilerinin, odaların, esnafın, emekçilerin ve sendikaların görüşü alınmadan TBMM gündemine taşındığı çok açıktır. Torba yasa uygulaması ile kanunun ilgili kamuoyunca tartışılması engellendiği gibi anayasa ve içtüzük gereği olan süreçlerde ilgili komisyonlarda müzakere edilmesi de engellenmektedir. Yine yasa yapma tekniği açısından kanun adı ve bölümlenme yol açılan karmaşa nedeniyle de torba yasa uygulaması sorunludur.

Kanun tekliflerinin istişareyle yapılmasını engelleyen AKP-MHP ittifakı modern demokrasilerin ve hukuk devletlerinin en temel hakkı olan yasa yapma hakkını ortadan kaldırmaktadır. Yasa yapma hakkının zayıflatılması, halk egemenliğine yönelik en büyük darbelerden biridir. Çünkü halkın cebinden toplanan vergilerin nerelere harcanacağı ve demokratik-hukuk devletinin nasıl işleyeceğine işaret eden en önemli ilkelerden biri yasa yapma hakkıdır. Dünyadaki tüm demokratik hukuk devletlerinde yasa yapma devlet-toplum-vatandaş mutabakatının temelidir.

“Seçim takvimin netleştiği bir dönemde kamuoyunun temel beklentisi olan EYT, Açlık Sınırın altında olan emekli ve çalışan ödeneklerinin artırılması, kriz karşısında yoksullaşan esnaf ve çiftçiye gerekli desteklerin sunulması gibi başlıklara dair yasama çalışmaları ertelenirken bu tarz çalışmaların herhangi bir ön hazırlık yapılmadan gündeme taşınması geliş güzel düzenlemelere yol açmaktadır. Bu kanun teklifi vesilesiyle bir kez daha belirtmek gerekir ki, AKP iktidarının yasa yapım süreçlerinde geliştirdiği bakış açısı ve takındığı tutum antidemokratiktir. Çoğunlukçu bir anlayışla çoğulculuğun reddedildiği, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’ne geçişle birlikte TBMM’nin bütünüyle by-pass edilmek istendiği bir süreci yaşıyoruz. Torba yasa yöntemi istisnai bir uygulama olmaktan çıkıp AKP döneminde genel teamül haline gelmiştir. Meclis’in adeta bir noter makamı olarak görülmesi her şeyden önce millet iradesine hakarettir. Muhalefetin uyarılarını yok sayan,

önerilerini dikkate almayan demokratik anlayıştan uzak bir iktidar anlayışı ile karşı karşıyayız.

✓ **Genel değerlendirme**

Bugüne kadar yaşanan pratiklerden bilindiği üzere, bu kanun teklifi de sadece sermaye kesimlerinin istekleri doğrultusunda hazırlanmış, çalışanların, yoksulların, gençlerin, emekçilerin, engellilerin ve çiftçilerin ekonomik sorunlarını çözmekten çok uzak bir kanun teklifidir.

Geçen ay yasalaşan bir kanun teklifi ile “Limanların sözleşme süreleri 49 yıllığına uzatılırken, limanlarda çalışan emekçiler kölelik düzenine mahkûm edildi.” Ekonomik kriz koşullarında geçim sorunu yaşayan liman işçileri tam da öngördüğümüz üzere işlerini yapamaz duruma getirildiler. 2 hafta önce Mersin Limanında iki taşeron firma bünyesinde çalışan 200 işçi, koşullarının iyileştirilmesi talebiyle iş bıraktı. Burada çalışan işçilerin sabit bir ücreti yok, hafta tatillerinde, yıllık izinlerinde ve çalışmadıkları herhangi bir günde ücret alamıyorlar. O yüzden maaşlarının asgari ücret artı prim olması, tamamının banka üzerinden ödenmesi ve hafta tatilleri ile yıllık izinlerde ücret kesintisinin olmamasını talep ediyorlar. İşçiler konteyner bazında çalışıyor, konteyner yoksa para da kazanamıyorlar, bazen tam tersi oluyor, günde 16 saat çalışıyorlar. İşçiler, 8 saatlik yasal çalışma süresinin güvenceye alınmasını, asgari ücret maaş artı prim verilmesini, maaşlarının bankaya yatmasını, ücretli izin hakkı tanınmasını talep ediyorlar. 10 yıldır bu şekilde çalışan işçiler izin gününde ücret verilmediği ancak sigortaları ödendiği için 20 TL sigorta parası kesildiğini ifade ediyorlar. Tüm yasak, baskı ve sansür uygulamaları ve fiili grev yasaklarına rağmen işçiler ülkenin her yanında hakları için direniş halindedir. Çünkü çıkarılan her torba yasa işçi haklarına bir turpan vurmaktadır.

18 Ocak 2023 tarihi itibarıyla;

- Şanlıurfa TÜVTÜRK Araç Muayene İstasyonu'nda Nakliyat İş Sendikası'na üye oldukları gerekçesiyle işten çıkarılan işçilerin direnişi 1514. Gününde
- Eskişehir'de bulunan Atışkan Alçı'da Kristal-İş Sendikası'nda örgütlenen işçiler toplu iş sözleşmesi sürecinde anlaşmaya varılamaması üzerine başlattıkları grevin 193. gününde
- Zonguldak'ın Çaycuma ilçesinde faaliyet gösteren Nersoy Tekstil'de Öz İplik İş Sendikası'na üye oldukları için işten çıkarılan 25 işçinin fabrika önündeki direnişi 146. gününde.
- Aylar önce İZBB tarafından hakları gasp edilerek işten çıkarılan işçiler, haklarının ödeneceği sözü verilmesine rağmen ödenmeyen hakları için başlattıkları eylem, 73. gününde.
- Bursa Demirtaş Organize Sanayi Bölgesi'nde bulunan Turkuaz tekstilde sendikalaştığı için işten atılan Öz İplik-İş üyesi işçinin fabrika önünde başlattığı direniş 37. gününde
- Kocaeli'deki Kartonsan fabrikası patronunun TİS görüşmelerini tkaması üzerine Selüloz-İş'te örgütlü işçilerin grevi 29. gününde.
- Bursa Demirtaş Organize Sanayi Bölgesinde bulunan Barutçu tekstilde, Öz İplik İş'e üye olan 4 kadın işçinin işten çıkarılması üzerine işçilerin direnişi 89. gününde.
- İzmir Kınık'taki Özyeğin/ Fiba Holding'in ortağı olduğu Polyak Madencilik tarafından hakkında dört tutanak tutularak işten çıkarılan Erdoğan Çapaklı, işe iadesi 52 gündür için direniyor.
- Ağaç AŞ'de işkenceye ve işten atmaya karşı Bilal Atan direnişinin 37.gününde.
- Bursa'da bulunan Çimtaş fabrikasında 10 yıllık işinden tazminatsız bir şekilde çıkarılan Göksel Kaya direnişinin 15. gününde.

- Esenyurt LC Waikiki depo işçilerinin direnişi 7. gününde.
- Trendyol çalışanları yeniden iş bırakma eylemi yapmak zorunda kaldı.

Bütün bu olanlara hiçbir şey yokmuş gibi davranan, bu kölelik düzenine göz yuman iktidar, emek sömürüsünün ortağı olmuş, vahşi kapitalizme hizmet etmekten başka bir misyonu kalmamıştır.

Kanun teklifinin açıklanan ilk halinde Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu (TESK) ile ilgili düzenlemeler olmasına rağmen TESK komisyona bile çağrılmamış ve getirilen teklifin 11. maddesinde Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları yasasında değişiklik öngörülmüştür. Teklif ile “olağanüstü genel kurul toplantılarını” düzenleyen maddesinde de değişiklik yapılıyor ve bu madde ile olağanüstü genel kurul çağrısı için imzası gerekli olan üye oranı da % 25’ten % 40’a çıkarılmaktadır. TESK’ e bağlı toplam 13 federasyon bulunmaktadır. Böyle bir kanun teklifi sunulmadan önce sadece TESK değil; aralarında Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu, Türkiye Bakkallar ve Bayiler Federasyonu, Türkiye Fırıncılar Federasyonu, Türkiye Berberler ve Kuaförler Federasyonu gibi federasyonların görüşü mutlaka alınmalıydı. Teklif hazırlanırken görüşü alınmayan TESK devlet desteği verilmeyen mevcut federasyonların bile zor durumda olduklarına işaret etmektedir.

Öte yandan teklifin düzenleme önerdiği başka bir alan da kooperatifçiliktir. 60 bin civarında kooperatifin faaliyet halinde olduğu ifade edilen Türkiye’de kooperatif destekleri yetersizdir. Kooperatifler Kanunu AKP’nin iktidara geldiği 2002 yılından bu yana 9 kez değiştirildi. AKP’den önce de 12 kez değişikliğe uğrayan Kooperatifler Kanunu, 2002’den sonra 9 kez değişikliğe uğramıştır. İlgili kanunda AKP iktidarında 34 maddede değişiklik yapılmış ve hatta son yasama döneminde (2018’den sonra) 4 kez bu kanunda değişiklik yapılmak üzere komisyona gelmiştir.

Tam bir öngörüsüzlük, plansızlık ve denetimsizlik örneği yaşanmaktadır. Taraflarla görüşülmeden ve alanda faaliyet gösteren oluşum temsilcileri ile konunun uzmanlarına danışılmadan komisyona taşınan getirilen bu teklifler, AKP’nin basiresiz yönetme anlayışını açığa çıkarmaktadır. Ayrıca kanunları anlaşılmaz ve uygulanamaz hale getirmekten başka bir işe yaramamaktadır.

Türkiye’de resmi istatistik verilerine duyulan güven her geçen dönem azalmaktadır. Örneğin Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK) verilerine göre 2022 yıl sonu enflasyonu yüzde 64,27 olarak açıklamışken bağımsız araştırma grubu Enflasyon Araştırma Grubu (ENAG) ise bu oranı yüzde 137,55 olarak hesaplamıştır. Yine devletin resmi kurumu Hazine ve Maliye Bakanlığı, yeniden değerlendirme oranını %122,93 olarak ilan etmiştir. Diğer taratan asgari ücrete yapılan zam oranı ise % 54,5 açıklanmıştır. Memur ve emeklilere yapılan zam oranı ise % 30’da kalmıştır. Bu dört veri devletin resmi açıklamaları ama hangisi doğrudur. Tüketici enflasyonu enflasyon % 64 ise ücretlere yapılan artış neden % 30’da, % 54’te kalıyor. Yine devlet kendi alacakları için neden yüzde 64’ü değil de yeniden değerlendirme oranı olarak % 123 tercih ediyor.

Öte yandan fiyat artışlarını ve fahiş zamların sorumlusu olarak esnafı işaret eden iktidar esnafı ilgili bir yasa teklifinde AVM’leri veya zincir marketleri denetleyen veya kısıtlayan bir teklif sunmuyor. Bu konu ile ilgili sunduğu maddeler de AVM yönetimlerinin gelirlerini arttırırken AVM esnafına ilave yaptırım ve yükler getiriyor. AVM’lerin ve Zincir marketlerin belirli bir piyasada haksız rekabet uygulamalarına gitmesini önlemek, yerli üretimin desteklenmesini sağlamak, açık oldukları saatleri küçük ve orta büyüklükteki esnafı

koruyacak şekilde belirlemek için bir düzenleme yapılmalıdır. Önceki dönemlerde kamuoyuna yansıyan tekliflerde bu başlıklar yer alırken bu teklifte bu düzenlemeler atlanmış tekelci veya büyük ölçekli sermaye korunmuştur.

İktidarın tutarsız ve halk karşıtı politikaları nedeniyle Türkiye, birçok açıdan krizli bir dönemden geçiyor. Uygulanan kur ve faiz politikalarının sonucu 1996 yılından bu yana dış ticaret açığında en yüksek değer görüldü. Türkiye’de dış ticaret açığı 2022 yılında 110 milyar doları aştı. Ticaret bakanlığı verilerine göre; 2022 yılında geçtiğimiz yıla göre, ihracat yüzde 12,9 oranında artışla 254,2 milyar dolara, ithalat ise yüzde 34,3 oranında artışla 364,4 milyar dolara yükselmiştir. Dış ticaret açığı olarak ortaya çıkan 110,2 milyar dolarlık açık, bütçe açıkları ile birlikte ülke ekonomisini çok kırılgan hale getirmiştir. Ülkenin üretimi tüketimini, ihracatı ithalatını karşılayamaz duruma getiren AKP iktidarı, birçok göstergede ülke ekonomisini 2001 yılının gerisine götürmüştür. Bir ekonomik krizle iktidara gelen AKP, daha büyük bir ekonomik krizle dönemini kapatmak üzeredir.

Kanun teklifinin dolaylı olarak etkilediği ve AKP’nin uzun yıllardır ihmal ettiği alanlardan birisi de sanayidir. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde sanayi üretimi ve istihdamı önemli bir ölçüttür. Sadece sanayi üretimi değil, sanayi üretiminin “yeşil ekonomiye uygun olması, toplumsal hizmetleri kolaylaştırması, güvenceli istihdam imkanlarını çoğaltması” yönleriyle de gelişmişlik göstergesi olması gerekir. Ancak Türkiye’de sanayicinin gündemi iktidarın rant ve ekonomik kriz politikalarının etkisi altındadır. Geçen yılın verilerine göre sanayicinin son bir yılda maruz kaldığı enerji zamları yüzde 430’u aşmıştır. Bir yıl içerisinde konut elektriği yüzde 184, sanayi elektriği de yüzde 266 artış göstermiştir.

Değersiz Türk Lirasının daha da değersizleşmesi için kasıtlı bir politika yürüten AKP iktidarı tüm toplum kesimleri gibi sanayicinin de sermayesini değersizleştirmiştir. Ekonomik krize bağlı olarak, enerji ağırlıklı olarak petrol, doğal gaz ve elektrikten kaynaklı maliyetlerin yükselmesi ve bu krize karşı çözüm belirsizliğini korumaktadır. İstanbul’da bir fırıncının elektrik faturasının bir yıl içinde 30.577 TL’den 41.308 TL’ye çıktığına dair haberler kamuoyuna yansımıştır. Tüm sanayi üretimlerinde de benzer oranlardaki maliyet artışları sofralara gelen ekmeğin zamlanmasına neden olmuştur.

Tüm üreticilerin fiyat belirleyememe sorunu her geçen dönem artmaktadır. Sektör temsilcileri ve sanayiciler, maliyet hesabı yapmakta zorlandıklarını ve müşterilerine de fiyat veremediklerini ifade etmektedir. TCMB faizinin tek haneye inmiş olması firma ve hanelerin kredi ve finansman erişim sorununu azaltmamıştır. TCMB faiz politikasındaki değişiklikler piyasa açısından etkisiz hale gelmiştir. TCMB kararları hiçbir işletme ve ekonomik yapı tarafından dikkate alınmamaktadır.

Firmalar finansmana ulaşım maliyetinin çok yüksek olduğunu, TCMB’nin yüzde 9’luk politika faizine rağmen bankaların yüzde 20-30 bandında krediyi, bin bir koşullar verdiğini tüm sektör temsilcileri ifade etmektedir. Kredi verilirken de işletmelerin bilançosuna göre %30-50 arasında oranlar talep ediliyor. Bunu da nakit akışında sıkıntı yaşayan firmaların kullanması gerektiğinden yaşanan sorunlar ağırlaşarak devam ediyor. Dövizle endekli borçlanmış işletmelerin döviz erişiminde de büyük sorunlar yaşanmakta ve eğer döviz kredisi kullanmak isterse bir sanayici, yüzde 12’ler gibi bir fahiş bir faiz oranı ödemek zorunda kalmaktadır.

✓ **Maddeler üzerine;**

Teklifin 1. ve 2 maddesinde; kooperatiflere yönelik uygulanacak tarifeye bir üst limit getirilmekte ve “Kooperatif ve üst kuruluşları yönetim kurulu üyeleri, kooperatifin; ticaret sicili kayıtlarını, finansal tablolarını, yönetim kurulu yıllık faaliyet raporlarını, genel kurul toplantı evrakını, ortaklarının kimlik, iletişim, pay ve ödemelerine ilişkin bilgilerini KOOPBİS’in kurulmasını müteakip bir yıl içinde KOOPBİS’e aktarmakla yükümlüdür.” denilip “bu sürenin Ticaret Bakanlığınca altı aya kadar uzatılabileceği” düzenlenmektedir. 26 Ekim 2022’de veri girişi başlanan bu sistemin işleyişinde sorunlar yaşandığı ve birçok kooperatifin bu sistemden haberdar olmadığı bilinmelidir. Söz konusu veri derleme çalışmasının daha geniş bir zamana yayılması, para cezası yaptırımının geçici olarak uygulanmaması ve veri girişi için bakanlık personelinin görevlendirilmesi gereklidir. Kooperatiflerin önemli bir bölümünde söz konusu veri çalışmasını yürütecek personelin tespit edilip, sistemin amaçlarının ve işleyişinin tanıtılması gereklidir. Sistemin yeni olması, sık sık tadilat ve eklemeler nedeniyle dondurulması durumları işleyişi ve veri girişini zorlaştıran faktörlerdendir. Kanun teklifinin görüşüldüğü bu haftada sisteme girmeye çalışan kullanıcılara çıkan şu uyarı bile (Bakanlığımızca gerçekleştirilen çalışmalar sonucu oluşturulan yeni Kooperatif Bilgi Sistemi (KOOPBİS) hayata geçeceğinden eski KOOPBİS deki veri girişi ve mevcut verilerin güncellenmesine ilişkin işlemler kalıcı olarak dondurulmuştur. Bu süreçte sistemden yapılması gereken işlemler biriktirilerek hizmete açılacak olan yeni KOOPBİS üzerinden gerçekleştirilecektir. koopbis.gtb.gov.tr/ alan adı üzerinden sisteme giriş geçici bir süreyle askıya alınmış olup; eski verilerin görüntülenmesi amacıyla tekrardan erişime açılacaktır.) konunun yaptırımdan önce eğitim ve bilgilendirme konusu olduğunu göstermektedir.

Teklifin 3. ve 4. Maddesinde “Serbest bölgelerde yer alan işletici şirketler, serbest bölgelerde faaliyet gösteren kullanıcıların doğal gaz ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla gerekli olan altyapı yatırımını yapmaktan sorumlu olup; bölge girişinde dağıtım şirketinden satın aldıkları doğal gazı, inşa ettikleri bölge içi dağıtım şebekesi üzerinden kullanıcıların hizmetine sunmaktadırlar. Madde ile; serbest bölge işletici şirketlerince serbest bölge içinde gerçekleştirilecek doğal gaz dağıtım ve satış faaliyetlerinin düzenlenmesi amaçlanmaktadır. Serbest Bölgeler Kanununa eklenecek geçici madde ile; bölge içi doğal gaz şebekesi yatırımı doğal gaz dağıtım şirketlerince yapılmış olan serbest bölgelerdeki işleticilerin bölge içi doğal gaz dağıtım ve satış yetkisinin doğal gaz dağıtım şirketlerinde devredilmiş sayılacağı düzenlenmektedir.

Ancak bu konuda da uygulamada yeknesaklığın olmadığı Serbest Bölgelerde en önemli sorunun bu olmadığı, başta işçi sağlığı ve güvenliği, izin ve kıdem hakları, enflasyona karşı özlük haklarının korunması gibi temel sorunların çözümünü için yasal düzenlemelerin acil yapılması gerekir. Gümrük ve kambiyo mükellefiyetine dair mevzuat hükümlerine ek olarak 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun, 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun ölüm ve yangın halleri, kanalizasyonların inşa ve tamiri ile içme, kullanma, endüstri suyunu sağlamaya ve gaz, su, elektrik sarfiyatını denetlemeye yönelik maddeleri dışında kalan hükümleri, 5682 sayılı Pasaport Kanunu, 5683 sayılı Yabancıların Türkiye’de ikamet ve Seyahatleri Hakkında Kanun, Diğer kanunların 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu’na aykırı hükümleri, 3218 Sayılı Kanun’un 5. maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen işlemler, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri de bu bölgelerde uygulanmamaktadır. Ülke sınırları içinde olmasına rağmen özel bir rejim olan serbest bölgelerdeki faaliyetlerin özel düzenlemelere tabi olması ancak kamu yararı esas alınarak yerine getirilebilir. Serbest bölgelerin denetimsizlik ve her türlü kayıt dışılık alanına dönüşmemesi, insan onuruna yakışır iş koşullarının sağlanması için gerekli tedbirler alınmalıdır. Serbest bölgeler sadece Gümrük mevzuatı uygulanmaması

yönüyle değil birçok açıdan “serbestlik alanı” haline getirilmesi başlı başına bir sorun teşkil etmektedir.

Teklifin 13. Maddesi ile; Perakende Ticaretinin düzenlemesi hakkındaki Kanunun 6. maddesinde yapılan bu değişiklik ile tedarik zincirinde yaşanan haksız ticari uygulamaların, devlete verilen görevlerden, mal ve hizmet piyasalarının sağlıklı ve düzenli işlemlerini sağlama ve geliştirici tedbirleri alma görevini yerine getirmesi düzenlenmektedir. Bu kapsamda 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 6’ncı maddesi başlığı ile birlikte değiştirilmesi teklif edilmektedir.

Bu düzenleme teklifi, uygulamada bir belirsizliğe neden olacak kadar karmaşıktır. Özellikle “30 gün süresi” birçok ürün çok uzun bir süredir. Uygun koşullarda korunmadığı takdirde tüm tarım ve gıda ürünleri “Bozulabilen tarım ve gıda ürünleri” içerisinde yer almaktadır. Konu hakkındaki bakanlık yönetmeliği net bir hüküm ihdas etmedikçe uygulamada yeknesaklık sağlanamayacaktır. İspat yükü karşılıklı olmalı ve satıcı satış sürecinde gerekli tedbirleri aldığını, alıcı da teslimattan sonra gerekli tedbirleri aldığını ispatlamakla yükümlü olmalıdır.

Teklifin 14. Maddesi ile; Dağıtım kanalında üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler arasındaki ticari ilişkilerden kaynaklanan ödeme sürelerinin oldukça uzun olması nedeniyle, özellikle otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerinin üretiminde sürdürülebilirliğin sağlanmasının önemli ölçüde güçleştirdiği, otuz gün içinde bozulabilen bu ürünlerde belirtilen sebeple hızlı bir nakit akış döngüsüne ihtiyaç duyulduğu, ayrıca, ödeme sürelerinin uzaması paranın zaman değerinin bulunması dolayısıyla üretici ve tedarikçilerin dağıtım kanalında kendilerinden bir sonraki oyuncuya daha yüksek fiyatlar vermesiyle sonuçlandığı ve bu durum piyasada domino etkisiyle fiyatları sürekli yükselterek enflasyonist bir ortam oluşmasına zemin hazırladığı, bu durumdan en çok dağıtım kanalının sonunda yer alan tüketicilerin zarar gördüğü ifade edilmektedir.

Bu çerçevede, yapılan değişiklikte ilk olarak, ödeme ilişkisinde bir tarafta her zaman perakende işletmenin diğer tarafta ise üretici veya tedarikçinin yer almayacağı, bu ilişkinin duruma bağlı olarak üretici, tedarikçi ve perakende işletmelerden herhangi ikisi arasında hatta üreticilerin ve tedarikçilerin kendi aralarında gerçekleşebileceği değerlendirilerek taraflardan birinin muhakkak perakende işletme, diğer tarafın ise üretici veya tedarikçi olacağı şeklindeki yazım değiştirilmiş, diğer bir deyişle taraf sınırlaması kaldırılmıştır.

Bu düzenlemede yer alan büyük ölçekli borçlulara daha uzun süre tanınmasının gerekçeleri net değildir. İşletmelerin ölçeklerinin nasıl belirleneceği belirtilmediği gibi borç ödeme konusunda neden böyle bir ayırım yapıldığı da gerekçelendirilmelidir.

Teklifin 15. Maddesi ile; 6585 sayılı Kanunun 11. Maddede yapılan bu değişiklik ile maddenin değişiklikten önceki halinde de yer alan AVM’lerde ortak kullanım alanlarına ilişkin giderlerin neler olduğu örneklendirme suretiyle açıklığa kavuşturulmuş bu doğrultuda, yapılan düzenleme ile alışveriş merkezindeki perakende işletmelerden yalnız anılan giderler kapsamında katılım payı tahsil edilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Reklam, pazarlama ve danışmanlık gibi giderlerin ise ortak gider niteliğinde olmaması nedeniyle bu giderlerin ve bunun yanı sıra belgelendirilmeyen hiçbir giderin alışveriş merkezindeki perakende işletmelerden tahsil edilemeyeceği kurala bağlanmıştır.

Bu maddede teklif edilen düzenleme ile AVM’lerde iş yapmaya çalışan esnaf korunmaya çalışılmışsa da AVM yönetim giderleri adı altında bugüne değin toplanan ve harcanan giderlerin de denetim dışı olduğu açığa çıkmıştır. Bu düzenleme öncesi alacak-verecek konusunda sözleşmeyle bağlanmış alacaklar için bu teklifin 17. Maddesinde geçici bir düzenleme önerilmişse de nizalı işlemler için bir düzenleme getirilmemiştir.

Teklifin 16. Maddesi ile; 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun 18 inci maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında değişiklik yapılarak, yeni eklenen haksız ticari uygulama örneklerine caydırıcı mahiyette idari para cezaları eklenmektedir.

Düzenleme ile AVM yönetimlerinin gelirleri artırılırken, ekonomik kriz koşullarında varlık mücadelesi içinde olan işletme sahipleri için ilave yükler getireceği aşikardır.

Teklifin 18. Maddesi ile; 640 sayılı Gümrük Personeli ile Bazı Düzenlemeler Hakkında KHK’ya geçici madde eklenerek, AB Uzmanı, AB Uzm. Yrd. ile İhracatı Geliştirme Uzmanı kadrolarında bulunanların Ticaret Uzmanı ve Ticaret Uzman Yardımcısı kadrolarına atanmalarına imkân veren geçici 2. maddesi AYM tarafından iptal edildiğinden, iptal olan düzenleme uyarınca atamaları gerçekleştirilememiş olanların eşitlik ilkesi çerçevesinde bu kadrolara atanmalarının mümkün hale getirilmesi amaçlanmıştır.

Bu düzenlemeler kamuda eşit işe eşit ücret ilkesini ihlal etmemelidir. Benzer düzeyde iş yükü olan kamu personelinin kendi içerisinde astronomik ücret farkları olacak şekilde ücretlendirilmesine alan açan “kamudaki kariyer uzmanlık” meselesi kamu emekçileri arasında ücret uçurumuna yol açmıştır. Aynı okullardan aynı diplomaları almış yurttaşların “bu dönemde yapılmış” atama sınavlarından seçilerek üst düzey maaşa bağlanması, geriye kalan milyonlarca kamu emekçisinin yoksulluk sınırının çok altında ücretlere mahkum bırakılması bir yasanın ihlal edilmesinin yanı sıra çalışma barışına karşı bir tehdittir.

Kamuda eşit işe eşit ücret ilkesi korunmalı ve aynı işyerinde aynı mesai saatlerine tabi çalışanlar arasında ücret uçurumu azaltacak uygulamalara gidilmelidir. Son maaş zammının 10 bin TL, 15 bin TL, 20 bin TL alan kamu personellerine etkisi sırasıyla 3 bin TL, 4 bin 500 TL ve 6 bin TL olmuştur. Oransal verilen zam daha düşük alan personelin daha düşük miktarda zam almasına neden olmuştur. Kamu emekçilerinin büyük çoğunluğu “alt gelir grubunda olduğu için” oransal zam verildiğinde en alt ile en üst arasındaki makas daha da açılmaktadır. Bu yönüyle özellikle “Merkez uzmanı olan seçilmiş kadroların maaşları” ile kamu emekçilerinin genelinin maaşları arasında büyük bir uçurum oluşmuştur. Tüm kamu emekçilerinin bu maaş grubuna endeksli olması ve taban aylığın en az bu ücret düzeyinin yüzde 70’i kadar olması için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Bunu sağlamak adına en düşük maaş alan kamu emekçilerinin maaşlarında oransal artış dışında seyyanen zam yapılmasıdır.

Ali Kenanoğlu
İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

2/4850 Esas numaralı 17/01/2023 tarihinde Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda görüşülen “Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” üzerine Muhalefet Şerhimiz aşağıda sunulmuştur.

Teklif; 2 maddesi yürürlük olmak üzere 21 madde halinde ve 8 farklı kanunda değişiklik yapması öngörülerek sunulmuştur. Komisyon görüşmelerinde bu torba kanun teklifinin 11’inci madde tekliften çıkarılmış ve son haliyle 20 madde olarak komisyonda kabul edilmiştir.

Değişiklik öngörülen kanunlar:

- 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu
- 6/6/1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu
- 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu
- 10/2/2005 tarihli ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu
- 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu
- 11/3/2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun
- 14/1/2015 tarihli ve 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun
- 3/6/2011 tarihli ve 640 sayılı Gümrük Personeli ile Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

Teklif, esas komisyonu Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu, tali komisyonu Adalet Komisyonu ve Tarım, Orman ve Köyüşleri Komisyonu olmak üzere 3 farklı komisyona havale edilmiş ancak yalnızca Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda görüşmeler yapılmıştır. Teklif, 17/1/2022 tarihinde Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda yapılan görüşmelerde kabul edilerek komisyon görüşmeleri tek günde tamamlamıştır.

Kanun Teklifinin Genel Üzerine Değerlendirmeler

Torba kanun yöntemiyle hazırlanan bu teklifler TBMM’nin yasama faaliyetlerindeki niteliği düşürmektedir. Birbirinden farklı kanunlarda, birbirinden farklı hükümleri düzenleyen bir teklifi tek bir çerçevede birleştirme çabasının sonucunda birçok hata ile karşılaşmaktadır. Bu özensiz tekliflerle sürekli değişikliğe uğrayan ve günü kurtaran bir mevzuat sistemi yaratılmaktadır.

Teklifle değişiklik yapılması istenen kanunlara bakıldığında, birçoğunun 2021 yılından itibaren defalarca ilgili komisyona ve Genel Kurulun gündemine getirildiği görülmektedir. Örneğin; Kooperatifler Kanunda Temmuz 2021’den beri 4 defa, Serbest Bölgeler Kanununda

Ekim 2021'den beri 2 defa, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununda Şubat 2021'den beri 3 defa, Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda 2022 yılında 2 defa değişiklik yapılmıştır. Bu durum İktidar Partisinin yasama faaliyetlerine yaklaşımını gösterir niteliktedir.

Kanun teklifinin birçok farklı kanunda değişiklik öngörmesine rağmen tali komisyonlardan görüş alınmadan uzmanlık alanı olmayan bir ihtisas komisyonuna doğrudan sunulması, bu komisyon üyelerinin uzmanlık alanı dışında fikir beyan etmesi zorunluluğu doğurmaktadır ve bu da yine kanun teklifi üzerindeki tartışmaların kalitesini düşürür niteliktedir.

Öte yandan kanun tekliflerinde yapılacak düzenlemelerde ilgili muhatapların birçoğunun Komisyona davet edilmemesinin bir alışkanlık halini alması da, kanun tekliflerinde doğru, gerekli ve yerinde düzenlemeler yapılmasının önüne geçmektedir.

Bunun yanı sıra teklif 13 Ocak 2023 Cuma günü akşam saatlerinde Komisyon üyesi milletvekillerine bildirilmiş ve toplantı tarihi olarak da takip eden Salı günü belirlenmiştir. Bu durum da Komisyon üyesi milletvekillerinin teklif üzerine çalışmasını, teklifle ilgili uzmanlığı olan ya da teklife konu alanın paydaşlarıyla istişare edilmesini, onlara danışılmasını sadece bir mesai gününe kısıtlamıştır. Dolayısıyla yasama faaliyetlerinin sağlıklı ilerlemesi açısından yeterli süre tanınmamıştır.

Kanun tekliflerinin terminolojisi büyük önem arz etmektedir. Bu kanun teklifinde de daha öncesinde yapılmış terminolojik hatalarda düzeltilmeye gidilmiştir. Örneğin 6585 Sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda değişiklikler yapılan bu kanun teklifinde Kanunda yer alan imla hataları düzeltilmiştir. Kanun tekliflerinde “imla hatalarını” düzeltmek için bir düzenlemeye gidilmesi bile İktidar Partisinin kanun teklifi hazırlarken ne kadar aceleci ve dikkatsiz olduğunun en bariz göstergelerinden birisidir.

Öte yandan İktidar Partisinin Komisyona getirdiği kanun tekliflerinde dikkat çeken bir husus da kanun teklifiyle yapılması gereken düzenlemelerin önce yönetmelikle düzenlenmesi, yönetmeliklerin dava konusu olması dâhilinde de bu durumun kanun haline getirilmesi uygulamasıdır.

18 Ağustos 2022 tarihli Resmî Gazete’de “Alışveriş Merkezleri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Toplamda 442 alışveriş merkezi (AVM) ve 500’den fazla markayı ilgilendiren Yönetmelik ile alışveriş merkezleri arasındaki uygulama birliğinin sağlanması amacıyla ortak kullanım alanlarından elde edilen gelirler ile bu alanlara ilişkin giderlerin kapsamını belirlenmiştir. Yönetmelik, kiracılar tarafından memnuniyetle karşılanırken, Alışveriş Merkezi ve Yatırımcıları Derneği yönetmelikteki değişikliklerin iptali için konuyu Danıştay’a taşımıştır. İktidar daha önce de defalarca yaşanan Danıştay iptalinin önüne geçmek üzere, görüşülen bu kanun teklifinde yönetmelik hükümlerini kanun haline getirmeyi amaçlamıştır.

Teklifin bazı maddeleri hakkındaki görüşlerimiz aşağıdadır.

Maddeler Üzerine Değerlendirmeler

Madde 11: Madde ile Esnaf ve Sanatkâr Odalarının olağanüstü genel kurul toplantıları hakkında düzenleme yapılmaktadır. Mevcutta genel kurul üyelerinin dörtte birinin noterce tasdik edilmiş imzası ile düzenlenecek tutanak ve gündemle noter kanalıyla yapılacak başvuruyu üzerine, alınacak kararla yönetim kurulu tarafından olağanüstü genel kurul toplantısı için çağrı yapılabilmektedir. Teklifte yer alan madde ile dörtte bir olan gerekli imza sayısı beşte iki çoğunluğa çıkarılmak istenmektedir.

Bir kanun teklifinde gerekçe; yasanın önerilmesi ve düzenleniş sebeplerini içerir nitelikte olmalıdır. Bu maddenin gerekçesi ise son derece basit ve düzenlemeye hangi nedenle ihtiyaç duyulduğu açıklanmaksızın kaleme alınmıştır. Bu yaklaşım iktidarın gerçek amacını gizlemeye yönelik bir tutum olarak da yorumlanabilir.

Olağanüstü genel kurul için gerekli olan oranın dörtte birden, beşte ikiye yükseltilmesi; olağanüstü genel kurul yapılmasını güçleştirecektir. Olağanüstü genel kurul yapılabilmesinin zorlaştırılması, yaşanan ekonomik krizde zor durumda olan esnaf ve sanatkârların sesinin de kısılmasına sebep olabilecektir. Teklif edilen bu maddenin yasalaşması esnaf ve sanatkârların demokratik haklarını kullanabilmesinde zorluk çıkaracaktır. Meslek odası yönetimden memnun olmayan esnaf ve sanatkârların olağanüstü genel kurul çağrısının zorlaştırılması Anayasa'mızın 2'nci ve 5'inci maddelerinde belirlenmiş olan "Demokrasi" ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Anlatılan nedenlerle maddenin teklif metninden çıkarılması yönünde Komisyon görüşmelerinde vermiş olduğumuz önerge, AK Parti ve MHP milletvekillerinin oyları ile reddedilmiştir.

Madde 12: Madde ile daha önce toptancı hallerinde tahsisli işyerlerinin, mevcut tahsis sahiplerine 1/1/2012 tarihinden itibaren hiçbir işleme gerek kalmaksızın on iki yıl süreyle kiralanması düzenlemesindeki kira süresinin on sekiz yıla çıkarılması teklif edilmiştir. Bir başka deyişle 1/1/2024 tarihinde sona erecek olan toptancı hallerindeki tahsisli işyerlerinin kira süreleri 1/1/2030 tarihine kadar uzatılmak istenmektedir.

Bu teklifin toptancı hallerinin doğrudan muhatabı olan belediyelerle temas kurulmadan ve görüşleri alınmadan sunulması milli iradeye saygısızlıktır. Belediyelerle istişare edilmeden hazırlanan bu teklif aynı zamanda belediyelerin gelirlerini de azaltıcı niteliktedir. Milletimizin oyları ile seçilen belediye başkanlarını mali açıdan zor durumda bırakmaya çalışmak demokratik ilkelerle çelişmektedir.

Madde 13: 13 ve 14'üncü maddeler Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'da değişiklik öngörmektedir. 13'üncü maddeyle dağıtım kanalı içinde üretici, tedarikçi ve perakendeci işletmeler arasındaki ilişkilerde haksız ticari uygulama kavramı tanımlanmakta ve sipariş iptalleri, prim ve bedel talepleri, kampanyalı mal ve hizmet talepleri, sözleşme içerikleri, maliyet ve giderlerin yansıtılması gibi hususlardaki haksız ticari uygulamalar belirlenerek haksız ticari uygulamada bulunulamayacağı hüküm altına alınmaktadır. Ayrıca, Ticaret Bakanlığına bunların dışında kalan hususlardaki haksız ticari uygulamalar ile otuz gün

için de bozulabilen tarım ve gıda ürünlerini ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları yönetmelikle belirleme yetkisi verilmektedir.

13'üncü Maddede tedarik zincirinde haksız ticari uygulamalar düzenlenirken maddenin 2. Fıkrasında (f) bendine kadar, kanun yapma tekniği açısından bu uygulamalar tek tek saymak suretiyle ele alınmıştır. Ancak maddenin 4'üncü fıkrasında, 2'inci fıkrada belirtilenlerin dışında kalan haksız ticari uygulamaları, otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerini ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisini bakanlığa bırakmıştır. Bu düzenleme açıkça yasama yetkisinin idareye devredildiği anlamına gelmektedir.

Kanunun yürürlüğe girmesiyle kanunilik ilkesi ve yasama yetkisinin devredilemezliği ilkesine aykırılık oluşacaktır. Bir kısım yasakların kanunla düzenlenmesine rağmen ayrıca Bakanlığa yetki verilmesi belirsizlik oluşturmaktadır.

Anayasa'da tüketici, esnaf ve sanatkârların korunması hüküm altına alınmıştır. 172'inci maddede "Devlet tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı tedbirler alır, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder." hükmü düzenlenirken, 173'üncü maddede "Devlet esnaf ve sanatkârı koruyucu ve destekleyici tedbirleri alır." amir hükmü gereği hem tüketicinin hem de üreticinin hukuki belirlilik sınırları içinde korunması amaçlanmıştır. Bu düzenleme kanun yapma tekniğine uygun değildir ve hukuk devleti ilkesi ile çelişmektedir.

Madde 14: 14'üncü maddede üretici, tedarikçi ve perakende işletmeleri arasındaki ticari ilişkilerden kaynaklanan azami ödeme süreleri yeniden düzenlenmektedir. Üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünleri için alacaklının küçük, borçlunun orta veya büyük ölçekli ya da alacaklının orta, borçlunun büyük ölçekli olması durumlarında otuz, diğer durumlarda kırk beş günü geçemeyeceği, 2'nci fıkrada belirtilenin dışındaki tarım ve gıda ürünlerinde altmış günü geçemeyeceği düzenlenmektedir. Yapılmak istenen düzenleme oldukça karışıktır.

Alacaklının küçük, orta veya büyük ölçekli ya da borçlunun küçük, orta veya büyük ölçekli olmasının tespiti muhatap açısından son derece zordur. Gelişen ticari hayat içerisinde firmaların ölçeğinin değişebileceği kanun koyucu tarafından bir düzenleme yapılırken öngörülmelidir. Dolayısıyla bu düzenleme ilgililer açısından serbest piyasada karmaşık ve anlaşılması zor bir alan oluşturacaktır.

Ayrıca, teklifin gerekçesinde "paranın zaman değerinin bulunması" ibaresi görülmektedir. Ödemelerde yaşanacak gecikmeler ve vade tarihinin nispeten uzun tutulması neticesinde, ticari ilişkinin taraflarında paranın alım gücünün azalacağı dile getirilmektedir. Bu düzenleme ile örtülü olarak aslında enflasyonun ilgili kurum tarafından açıklanan aksine 30, 45 ve 60 günlük sürelerde bile hızla değişeceği dolayısıyla çok yüksek olduğu kabul edilmektedir.

Üzerinde durulması gereken bir diğer husus ise ispat yükünün yüklendiği taraftır. Hukuk Muhakemeleri Kanununda düzenlenen genel kural "müddei iddiasını ispatla yükümlüdür."

Dolayısıyla taraflar arasında çıkacak olası bir ihtilafta iddia eden taraf iddiasını ispatlamalıdır. Aksi halde daha güçsüz olan tarafın korunamayacağı açıktır.

Teklif ile ödeme sürelerinde yapılmak istenen ölçek ayrımı, küçük ve orta ölçekli işletmeler aleyhine bir durum doğuracaktır. Zira büyük ölçekli işletmeler teklifte yer alan düzenleme doğrultusunda daha uzun vadede ödeme yapabilmek için orta ve küçük işletmeler yerine büyük işletmeleri tercih edecektir. Özellikle belirtmek gerekirse bu düzenleme ile enflasyonla başa çıkabilmek ya da enflasyonu baskılayabilmek mümkün değildir. Bu açıdan bakıldığında orta ve küçük işletmelerin zararına bir durum doğacaktır. Üretimin sürdürülebilirliğinin ve nakit akışının sağlanması için tarafların ölçeği ne olursa olsun vade sürelerinin makul ve aynı olması daha doğru olacaktır. Ödeme sürelerindeki ölçek ayrımı kaldırılmalı, otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerin için otuz gün, diğer ürünler için altmış gün ödeme süresi belirlenmelidir.

Bu hususta Komisyon görüşmelerinde maddenin uygulamasını ve anlaşılmasını kolaylaştırmak amacıyla vermiş olduğumuz önerge, AK Parti ve MHP milletvekillerinin oyları ile reddedilmiştir.

Ayhan Altıntaş
Ankara

Yasin Öztürk
Denizli

GAZİANTEP MİLLETVEKİLİ ABDULLAH NEJAT KOÇER
VE 155 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ
VE TEKNOLOJİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

**TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ
İLE ODALAR VE BORSALAR KANUNU
İLE BAZI KANUNLARDA VE 640 SAYILI
KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

**TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ
İLE ODALAR VE BORSALAR KANUNU
İLE BAZI KANUNLARDA VE 640 SAYILI
KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 87 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “, ücret tarifeleri” ibaresi “ve ücretinin ödenmesine ilişkin esaslar” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bakanlık temsilcilerine, (1200) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmemek üzere Ticaret Bakanlığınca belirlenen tutarda ücret net olarak ödenir.”

MADDE 2- 1163 sayılı Kanunun geçici 8 inci maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkraya birinci cümleden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Kooperatif ve üst kuruluşları yönetim kurulu üyeleri, kooperatifin; ticaret sicili kayıtlarını, finansal tablolarını, yönetim kurulu yıllık faaliyet raporlarını, genel kurul toplantı evrakını, ortaklarının kimlik, iletişim, pay ve ödemelerine ilişkin bilgilerini KOOPBİS’in kurulmasını müteakip bir yıl içinde KOOPBİS’e aktarmakla yükümlüdür.”

“Bu süre Ticaret Bakanlığınca altı aya kadar uzatılabilir.”

MADDE 3- 6/6/1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun 9 uncu maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Serbest bölgelerde, kullanıcıların ihtiyacı olan doğal gaz altyapısını kurmak ve işletmek, kamu ve özel kuruluşlardan doğal gazı satın alarak bölge içinde dağıtım ve satışını yapmak, işleticinin yetki ve sorumluluğundadır. İşleticinin izni olmaksızın doğal gaz ihtiyacı başka bir yerden karşılanamaz ve bu amaçla münferiden

MADDE 1- 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 87 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “, ücret tarifeleri” ibaresi “ve ücretinin ödenmesine ilişkin esaslar” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bakanlık temsilcilerine, (1200) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmemek üzere Ticaret Bakanlığınca belirlenen tutarda ücret net olarak ödenir.”

MADDE 2- 1163 sayılı Kanunun geçici 8 inci maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkraya birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Kooperatif ve üst kuruluşları yönetim kurulu üyeleri, kooperatifin; ticaret sicili kayıtlarını, finansal tablolarını, yönetim kurulu yıllık faaliyet raporlarını, genel kurul toplantı evrakını, ortaklarının kimlik, iletişim, pay ve ödemelerine ilişkin bilgilerini KOOPBİS’in kurulmasını müteakip bir yıl içinde KOOPBİS’e aktarmakla yükümlüdür.”

“Bu süre Ticaret Bakanlığınca altı aya kadar uzatılabilir.”

MADDE 3- 6/6/1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun 9 uncu maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Serbest bölgelerde, kullanıcıların ihtiyacı olan doğal gaz altyapısını kurmak ve işletmek, kamu kuruluşları ve özel kuruluşlardan doğal gazı satın alarak bölge içinde dağıtım ve satışını yapmak, işleticinin yetki ve sorumluluğundadır. İşleticinin izni olmaksızın doğal gaz ihtiyacı başka bir yerden karşılanamaz ve bu amaçla münferiden

(Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat Koçer ve 155 Milletvekilinin Teklifi)

tesis kurulamaz. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile bölge içi doğal gaz dağıtım ve satışı nedeniyle kullanıcılardan tahsil edilecek bedele ilişkin üst limit Ticaret Bakanlığı tarafından yönetmelikle düzenlenir.

İşleticinin talebi ve bölgede faaliyet gösteren doğal gaz dağıtım şirketinin kabulü halinde, doğal gaz dağıtım şirketleri serbest bölgeler içinde şebeke yatırımı yaparak veya yapılmış şebekeyi mülkiyeti ile birlikte devralarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından belirlenen koşullar çerçevesinde serbest bölge içinde doğal gaz dağıtım faaliyeti gerçekleştirebilir. Doğal gaza ilişkin faaliyetlerin işletici tarafından yürütüldüğü serbest bölgelerde, doğal gaz iletim ve dağıtım lisansı sahibi şirketlerin herhangi bir hak, yetki veya sorumluluğu bulunmaz.”

MADDE 4- 3218 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 7- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce bölge içi doğal gaz şebekesi yatırımı işleticilerce yapılmış olan serbest bölgelerde, işleticilerin bölge içi doğal gaz dağıtım ve satış faaliyetleri, 9 uncu maddenin üçüncü fıkrasına uygun olarak devam eder. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce bölge içi doğal gaz şebekesi yatırımı doğal gaz dağıtım şirketlerince yapılmış olan serbest bölgelerde, işleticilerin bölge içi doğal gaz dağıtım ve satış yetkisi doğal gaz dağıtım şirketlerine devredilmiş sayılır.”

MADDE 5- 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “İçinde bulunulan” ibaresi “Vergi mükellefiyetinin terkin edildiği tespit edilen veya içinde bulunulan” şeklinde, fıkarda yer alan “tespit edilemeyenler ile” ibaresi “tespit edilemeyen ya da” şeklinde, üçüncü fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

tesis kurulamaz. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile bölge içi doğal gaz dağıtım ve satışı nedeniyle kullanıcılardan tahsil edilecek bedele ilişkin üst limit Ticaret Bakanlığı tarafından yönetmelikle düzenlenir.

İşleticinin talebi ve bölgede faaliyet gösteren doğal gaz dağıtım şirketinin kabulü halinde, doğal gaz dağıtım şirketleri serbest bölgeler içinde şebeke yatırımı yaparak veya yapılmış şebekeyi mülkiyeti ile birlikte devralarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu tarafından belirlenen koşullar çerçevesinde serbest bölge içinde doğal gaz dağıtım faaliyeti gerçekleştirebilir. Doğal gaza ilişkin faaliyetlerin işletici tarafından yürütüldüğü serbest bölgelerde, doğal gaz iletim ve dağıtım lisansı sahibi şirketlerin herhangi bir hak, yetki veya sorumluluğu bulunmaz.”

MADDE 4- 3218 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 7- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce bölge içi doğal gaz şebekesi yatırımı işleticilerce yapılmış olan serbest bölgelerde, işleticilerin bölge içi doğal gaz dağıtım ve satış faaliyetleri, 9 uncu maddenin üçüncü fıkrasına uygun olarak devam eder. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce bölge içi doğal gaz şebekesi yatırımı doğal gaz dağıtım şirketlerince yapılmış olan serbest bölgelerde, işleticilerin bölge içi doğal gaz dağıtım ve satış yetkisi doğal gaz dağıtım şirketlerine devredilmiş sayılır.”

MADDE 5- 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “İçinde bulunulan” ibaresi “Vergi mükellefiyetinin terkin edildiği tespit edilen veya içinde bulunulan” şeklinde, fıkarda yer alan “tespit edilemeyenler ile” ibaresi “tespit edilemeyen ya da” şeklinde, üçüncü fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

(Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat Koçer ve 155 Milletvekilinin Teklifi)

“Yukarıdaki fıkrada anılan oda yönetim kurulu kararını takip eden yılbaşından itibaren iki yıl içinde, ilgilinin üyesi bulunduğu odaya müracaatla adres ve durumunu bildirmemesi ve vergi mükellefiyetinin bulunmaması halinde, oda yönetim kurulunun teklifi ve meclis kararıyla oda kaydı silinir ve durum ticaret sicili müdürlüğüne bildirilir.”

MADDE 6- 5174 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “İçinde bulunulan” ibaresi “Vergi mükellefiyetinin terkin edildiği tespit edilen veya içinde bulunulan” şeklinde, “tespit edilemeyen ve” ibaresi “tespit edilemeyen ya da” şeklinde değiştirilmiş, beşinci fıkrasının birinci cümlesine “durumunu bildirmemesi” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve vergi mükellefiyetinin bulunmaması” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 7- 5174 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin birinci fıkrasına “k” bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer bent buna göre teselsül ettirilmiştir.

“1) Toplam tutarı brüt asgari ücretin yüzde ellisini geçmeyen ve zamanaşımı süresinin dolmasına bir yıldan az kalan aidat borçları ve ferilerine yönelik oda ve borsa meclislerince terkin kararı verilebilecek üst sınırı belirlemek.”

MADDE 8- 5174 sayılı Kanunun geçici 13 üncü maddesinde yer alan “onbeş” ibaresi “yirmibeş” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9- 10/2/2005 tarihli ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “iki” ibaresi “üç” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 10- 5300 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 13 üncü maddede yapılan değişiklik, 7244 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca lisans süresi bir yıl uzatılanlar için lisans süresinin bitiminden itibaren uygulanır.”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“İkinci fıkrada anılan oda yönetim kurulu kararını takip eden yılbaşından itibaren iki yıl içinde, ilgilinin üyesi bulunduğu odaya müracaatla adres ve durumunu bildirmemesi ve vergi mükellefiyetinin bulunmaması halinde, oda yönetim kurulunun teklifi ve meclis kararıyla oda kaydı silinir ve durum ticaret sicili müdürlüğüne bildirilir.”

MADDE 6- 5174 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “İçinde bulunulan” ibaresi “Vergi mükellefiyetinin terkin edildiği tespit edilen veya içinde bulunulan” şeklinde, “tespit edilemeyen ve” ibaresi “tespit edilemeyen ya da” şeklinde değiştirilmiş ve beşinci fıkrasının birinci cümlesine “durumunu bildirmemesi” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve vergi mükellefiyetinin bulunmaması” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 7- 5174 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin birinci fıkrasına (k) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer bent buna göre teselsül ettirilmiştir.

“1) Toplam tutarı brüt asgari ücretin yüzde ellisini geçmeyen ve zamanaşımı süresinin dolmasına bir yıldan az kalan aidat borçları ve ferilerine yönelik oda ve borsa meclislerince terkin kararı verilebilecek üst sınırı belirlemek.”

MADDE 8- 5174 sayılı Kanunun geçici 13 üncü maddesinde yer alan “onbeş” ibaresi “yirmibeş” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9- 10/2/2005 tarihli ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “iki” ibaresi “üç” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 10- 5300 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 13 üncü maddede yapılan değişiklik, 16/4/2020 tarihli ve 7244 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca lisans süresi bir yıl uzatılanlar için lisans süresinin bitiminden itibaren uygulanır.”

(Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat Koçer ve 155 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 11- 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanununun 26 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “40’dan” ibaresi “25’den” şeklinde, üçüncü fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Federasyon; kuruluş talebinin Bakanlık tarafından uygun bulunması ve ana sözleşmesinin onanmasından sonra kurulmuş olur.”

MADDE 12- 5362 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “dörtte birinin” ibaresi “beşte ikisinin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13- 11/3/2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “on iki” ibaresi “on sekiz” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 14- 14/1/2015 tarihli ve 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 6 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tedarik zincirinde haksız ticari uygulamalar

MADDE 6- (I) Haksız ticari uygulamalarda bulunulamaz. Üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler arasındaki ticari ilişkilerde taraflardan birinin diğer tarafın ticari faaliyetlerini önemli ölçüde bozan, makul karar verme yeteneğini azaltan veya normal şartlarda taraf olmayacağı bir ticari ilişkinin tarafı olmasına sebep olan faaliyetleri haksız ticari uygulamadır.

(2) Aşağıda belirtilen faaliyetler her durumda haksız ticari uygulama kabul edilir:

a) Kalite standartlarının sağlanması amacıyla sözleşmede yer verilen koşullar hariç olmak üzere, herhangi bir gerçek veya tüzel kişiden mal veya hizmet teminine zorlamak.

b) Kampanya maliyetini, kampanyalı satış yapmak istemeyen tarafa yansıtmak.

c) Tarım ve gıda ürünlerinin tedarikinde ticari ilişkinin koşullarını, yazılı veya elektronik ortamda yapılan sözleşmeyle belirlememek.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 11- 5362 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “dörtte birinin” ibaresi “beşte ikisinin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 12- 11/3/2010 tarihli ve 5957 sayılı Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun geçici 1 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “on iki” ibaresi “on sekiz” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 13- 14/1/2015 tarihli ve 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 6 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Tedarik zincirinde haksız ticari uygulamalar

MADDE 6- (I) Haksız ticari uygulamalarda bulunulamaz. Üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler arasındaki ticari ilişkilerde taraflardan birinin diğer tarafın ticari faaliyetlerini önemli ölçüde bozan, makul karar verme yeteneğini azaltan veya normal şartlarda taraf olmayacağı bir ticari ilişkinin tarafı olmasına sebep olan faaliyetleri haksız ticari uygulamadır.

(2) Aşağıda belirtilen faaliyetler her durumda haksız ticari uygulama kabul edilir:

a) Kalite standartlarının sağlanması amacıyla sözleşmede yer verilen koşullar hariç olmak üzere, herhangi bir gerçek veya tüzel kişiden mal veya hizmet teminine zorlamak.

b) Kampanya maliyetini, kampanyalı satış yapmak istemeyen tarafa yansıtmak.

c) Tarım ve gıda ürünlerinin tedarikinde ticari ilişkinin koşullarını, yazılı veya elektronik ortamda yapılan sözleşmeyle belirlememek.

(Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat Koçer ve 155 Milletvekilinin Teklifi)

ç) Karşı tarafın aleyhine tek taraflı değişiklik yapma yetkisi veren veya açık ve anlaşılır olmayan hükümlere sözleşmede yer vermek.

d) Ürün talebini doğrudan etkileyen herhangi bir hizmet vermediği halde mağaza açılışı ve tadilatı, ciro açığı, banka ve kredi kartı katılım bedeli ve başka adlar altında bedel almak veya verdiği hizmetin türünü ve hizmet bedelinin tutar ya da oranını sözleşmede belirtmediği halde prim ve bedel almak.

e) Karşı tarafın kusurundan kaynaklanan durumlar hariç olmak üzere, üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerine yönelik siparişleri, ürünün teslim tarihinden önceki otuz gün içinde iptal etmek.

f) Karşı tarafın kusurundan kaynaklanan durumlar hariç olmak üzere, üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerinin tesliminden veya mülkiyetinin devrinden sonra bozulma ya da zayı olma gibi maliyetleri yansıtmak.

(3) İkinci fıkranın (e) ve (f) bentlerinde belirtilen kusuru ispat yükü, haksız ticari uygulamada bulunmadığını iddia eden tarafa aittir.

(4) Bakanlık, ikinci fıkrada belirtilenlerin dışında kalan haksız ticari uygulamaları, otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerini ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları yönetmelikle belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 15- 6585 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(1) Üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler arasındaki ticari ilişkilerden kaynaklanan ödemelerin, sözleşmede öngörülen süre içinde yapılması esastır.”

“(2) Üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerine ilişkin ödemelerin süresi; alacaklının küçük, borçlunun orta veya büyük ölçekli ya da alacaklının orta, borçlunun büyük ölçekli olması durumunda otuz, diğer durumlarda kırk beş günü geçemez.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ç) Karşı tarafın aleyhine tek taraflı değişiklik yapma yetkisi veren veya açık ve anlaşılır olmayan hükümlere sözleşmede yer vermek.

d) Ürün talebini doğrudan etkileyen herhangi bir hizmet vermediği halde mağaza açılışı ve tadilatı, ciro açığı, banka ve kredi kartı katılım bedeli ve başka adlar altında bedel almak veya verdiği hizmetin türünü ve hizmet bedelinin tutar ya da oranını sözleşmede belirtmediği halde prim ve bedel almak.

e) Karşı tarafın kusurundan kaynaklanan durumlar hariç olmak üzere, üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerine yönelik siparişleri, ürünün teslim tarihinden önceki otuz gün içinde iptal etmek.

f) Karşı tarafın kusurundan kaynaklanan durumlar hariç olmak üzere, üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerinin tesliminden veya mülkiyetinin devrinden sonra bozulma ya da zayı olma gibi maliyetleri yansıtmak.

(3) İkinci fıkranın (e) ve (f) bentlerinde belirtilen kusuru ispat yükü siparişi iptal eden veya maliyeti karşı tarafa yansıtana aittir.

(4) Bakanlık, birinci fıkrada kapsamında yer alan haksız ticari uygulamaları, otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerini ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları yönetmelikle belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 14- 6585 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(1) Üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler arasındaki ticari ilişkilerden kaynaklanan ödemelerin, sözleşmede öngörülen süre içinde yapılması esastır.”

“(2) Üretim tarihinden itibaren otuz gün içinde bozulabilen tarım ve gıda ürünlerine ilişkin ödemelerin süresi; alacaklının küçük, borçlunun orta veya büyük ölçekli ya da alacaklının orta, borçlunun büyük ölçekli olması durumunda otuz, diğer durumlarda kırk beş günü geçemez.

(Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat Koçer ve 155 Milletvekilinin Teklifi)

(3) İkinci fıkrada belirtilen ürünlerin dışında kalan tarım ve gıda ürünlerine ilişkin ödemelerin süresi, alacaklının küçük, borçlunun orta veya büyük ölçekli ya da alacaklının orta, borçlunun büyük ölçekli olması durumunda altmış günü geçemez.

(4) Bu maddede belirtilen süreler, teslim veya mülkiyetin devri tarihlerinden hangisi önce ise o tarih esas alınarak hesaplanır. Ödemenin süresi içinde yapıldığına ilişkin ispat yükü borçluya aittir.”

MADDE 16- 6585 sayılı Kanununun 11 inci maddesine üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve mevcut dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(4)Ortak kullanım alanlarına ilişkin elektrik, su, doğalgaz, yenileme niteliğinde olmayan bakım, onarım, güvenlik ve temizlik giderleri gibi alışveriş merkezinin aynına ilişkin olmayan giderler ile alışveriş merkezinde fiilen çalışan bordrolu yönetim personelinin göreviyle ilgili giderler ortak giderdir. Alışveriş merkezindeki perakende işletmelerden yalnızca bu giderler için katılım payı tahsil edilebilir; reklam, pazarlama ve danışmanlık gibi ortak gider niteliğini haiz olmayan giderler ile belgelendirilmeyen giderler için herhangi bir bedel tahsil edilemez.

(5) Ortak kullanım alanlarından elde edilen kiralama, reklam, pazarlama, kültürel ve sanatsal faaliyet ve diğer ortak kullanım alanı gelirleri ile ortak gider katılım payı avanslarından elde edilen her türlü gelir ortak gelirdir. Ortak gelirler, ortak giderlerin karşılanmasında kullanılır.

(6) Alışveriş merkezi maliki veya yönetimi, her yıl bir önceki yıla ilişkin ortak gelir ve gider raporu hazırlayarak alışveriş merkezindeki perakende işletmelere gönderir. Raporda, ortak gelir ve giderlerin tür ve tutarları, her bir perakende işletmeden tahsil edilmesi gereken ve tahsil edilen ortak gider katılım payları ile Bakanlıkça gerekli görülen diğer bilgilere yer verilir.”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(3) İkinci fıkrada belirtilen ürünlerin dışında kalan tarım ve gıda ürünlerine ilişkin ödemelerin süresi, alacaklının küçük, borçlunun orta veya büyük ölçekli ya da alacaklının orta, borçlunun büyük ölçekli olması durumunda altmış günü geçemez.

(4) Bu maddede belirtilen süreler, teslim veya mülkiyetin devri tarihlerinden hangisi önce ise o tarih esas alınarak hesaplanır. Ödemenin süresi içinde yapıldığına ilişkin ispat yükü borçluya aittir.”

MADDE 15- 6585 sayılı Kanununun 11 inci maddesine üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve mevcut dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(4)Ortak kullanım alanlarına ilişkin elektrik, su, doğal gaz, yenileme niteliğinde olmayan bakım, onarım, güvenlik ve temizlik giderleri gibi alışveriş merkezinin aynına ilişkin olmayan giderler ile alışveriş merkezinde fiilen çalışan bordrolu yönetim personelinin göreviyle ilgili giderler ortak giderdir. Alışveriş merkezindeki perakende işletmelerden yalnızca bu giderler için katılım payı tahsil edilebilir; reklam, pazarlama ve danışmanlık gibi ortak gider niteliğini haiz olmayan giderler ile belgelendirilmeyen giderler için herhangi bir bedel tahsil edilemez.

(5) Ortak kullanım alanlarından elde edilen kiralama, reklam, pazarlama, kültürel ve sanatsal faaliyet ve diğer ortak kullanım alanı gelirleri ile ortak gider katılım payı avanslarından elde edilen her türlü gelir ortak gelirdir. Ortak gelirler, ortak giderlerin karşılanmasında kullanılır.

(6) Alışveriş merkezi maliki veya yönetimi, her yıl bir önceki yıla ilişkin ortak gelir ve gider raporu hazırlayarak alışveriş merkezindeki perakende işletmelere gönderir. Raporda, ortak gelir ve giderlerin tür ve tutarları, her bir perakende işletmeden tahsil edilmesi gereken ve tahsil edilen ortak gider katılım payları ile Bakanlıkça gerekli görülen diğer bilgilere yer verilir.”

(Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat Koçer ve 155 Milletvekilinin Teklifi)

“(7) Ortak kullanım alanlarına ve bunların niteliklerine; ortak gelir ve giderlere, ortak giderlerin belgelendirilmesine, bu giderlere katılıma ve katılanların bilgilendirilmesine; ortak gelir ve gider raporunun hazırlanmasına, bu rapora esas teşkil eden gelir ve gider belgeleri ile sözleşmelerinin perakende işletmelere sunulmasına, ortak gelir ve gider uygulamalarının bağımsız denetim kuruluşlarınca denetlenmesine ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 17- 6585 sayılı Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Diğer Kanunlara göre daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, bu Kanunun;” ibaresi “Bu Kanunun;” şeklinde değiştirilmiş, fıkranın (a) bendinde yer alan “6 ncı maddesine aykırı hareket edenlere, her bir mağaza ya da şubesindeki her bir aykırılık için haksız olarak alınan prim ve bedel tutarında,” ibaresi “6 ncı maddesinin ikinci fıkrasının;” şeklinde değiştirilmiş, (a) bendine aşağıdaki alt bentler eklenmiş, fıkra (a) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş, diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiş ve fıkranın mevcut (d) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiş, diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiş, fıkranın mevcut (ğ) bendine “aynı fıkranın (ç) bendine” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya bu Kanunun diğer maddelerine” ibaresi eklenmiş, fıkranın mevcut (ı) bendine “aykırı hareket edenlere” ve “aykırı hareket edenlere ise” ibarelerinden sonra gelmek üzere “her bir aykırılık için” ibaresi eklenmiş, ikinci fıkrada yer alan “(c), (ğ) ve (h)” ibaresi “(ç), (i) ve (j)” şeklinde ve “büyük mağaza, zincir mağaza, bayi işletme ve özel yetkili işletme” ibaresi “büyük mağaza ve zincir mağaza” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrada yer alan “(g)” ibaresi “(ı)” şeklinde, “büyük mağaza, zincir mağaza, bayi işletme ve özel yetkili işletme” ibaresi “büyük mağaza ve zincir mağaza” şeklinde değiştirilmiş, dördüncü fıkrada

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“(7) Ortak kullanım alanlarına ve bunların niteliklerine; ortak gelir ve giderlere, ortak giderlerin belgelendirilmesine, bu giderlere katılıma ve katılanların bilgilendirilmesine; ortak gelir ve gider raporunun hazırlanmasına, bu rapora esas teşkil eden gelir ve gider belgeleri ile sözleşmelerinin perakende işletmelere sunulmasına, ortak gelir ve gider uygulamalarının bağımsız denetim kuruluşlarınca denetlenmesine ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 16- 6585 sayılı Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Diğer kanunlara göre daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, bu Kanunun;” ibaresi “Bu Kanunun;” şeklinde değiştirilmiş, fıkranın (a) bendinde yer alan “6 ncı maddesine aykırı hareket edenlere, her bir mağaza ya da şubesindeki her bir aykırılık için haksız olarak alınan prim ve bedel tutarında,” ibaresi “6 ncı maddesinin ikinci fıkrasının;” şeklinde değiştirilmiş, (a) bendine aşağıdaki alt bentler eklenmiş, fıkra (a) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş, diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiş ve fıkranın mevcut (d) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bentler eklenmiş, diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiş, fıkranın mevcut (ğ) bendine “aynı fıkranın (ç) bendine” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya bu Kanunun diğer maddelerine” ibaresi eklenmiş, fıkranın mevcut (ı) bendine “aykırı hareket edenlere” ve “aykırı hareket edenlere ise” ibarelerinden sonra gelmek üzere “her bir aykırılık için” ibaresi eklenmiş, ikinci fıkrasında yer alan “(c), (ğ) ve (h)” ibaresi “(ç), (i) ve (j)” şeklinde ve “büyük mağaza, zincir mağaza, bayi işletme ve özel yetkili işletme” ibaresi “büyük mağaza ve zincir mağaza” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasında yer alan “(g)” ibaresi “(ı)” şeklinde, “büyük mağaza, zincir mağaza, bayi işletme ve özel yetkili işletme” ibaresi “büyük mağaza ve zincir mağaza” şeklinde değiştirilmiş, dördüncü fıkrasında yer

(Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat Koçer ve 155 Milletvekilinin Teklifi)

yer alan “(ı)” ibaresi “(k)” şeklinde değiştirilmiş, beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye altıncı fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“1) (a), (c) ve (ç) bentlerine aykırı hareket edenlere, her bir aykırılık için yirmi bin Türk lirası,

2) (b) bendine aykırı hareket edenlere, yansıtılan kampanya maliyeti tutarında, (d) bendine aykırı hareket edenlere, haksız olarak alınan prim ve bedel tutarında, (e) bendine aykırı hareket edenlere, iptal edilen sipariş bedeli tutarında, (f) bendine aykırı hareket edenlere, yansıtılan maliyet tutarında,”

“b) 7 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarına aykırı hareket edenlere; süresinde ödenmeyen tutarı geçmemek üzere otuz güne kadar süre aşımında her bir gün için bu tutarın binde beşi, otuz günden sonraki süre aşımında her bir gün için süresinde ödenmeyen tutarın yüzde biri oranında,”

“f) 11 inci maddesinin dördüncü fıkrasına aykırı hareket edenlere, perakende işletmelerden haksız olarak tahsil edilen tutarın iki katı; beşinci fıkrasına aykırı hareket edenlere ise ortak giderlerin karşılanmasında kullanılmayan ortak gelir tutarında,

g) 11 inci maddesinin altıncı fıkrasında belirtilen ortak gelir ve gider raporunu usulüne uygun hazırlamayanlara veya perakende işletmelere göndermeyenlere, alışveriş merkezindeki her bir perakende işletme için yirmi bin Türk lirası,”

“(5) Bu maddenin birinci fıkrasının (a), (c), (ç), (g), (h), (ı), (i), (j) ve (k) bentlerinde belirtilen idari para cezalarının verilmesini gerektirir aykırılığın bir takvim yılı içinde tekrarı hâlinde, her bir tekrar için bir önceki cezanın iki katı idari para cezası uygulanır. Bu hüküm nispi idari para cezaları hakkında uygulanmaz.”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

alan “(ı)” ibaresi “(k)” şeklinde değiştirilmiş, beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye altıncı fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“1) (a), (c) ve (ç) bentlerine aykırı hareket edenlere, her bir aykırılık için yirmi bin Türk lirası,

2) (b) bendine aykırı hareket edenlere, yansıtılan kampanya maliyeti tutarında, (d) bendine aykırı hareket edenlere, haksız olarak alınan prim ve bedel tutarında, (e) bendine aykırı hareket edenlere, iptal edilen sipariş bedeli tutarında, (f) bendine aykırı hareket edenlere, yansıtılan maliyet tutarında,”

“b) 7 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarına aykırı hareket edenlere; süresinde ödenmeyen tutarı geçmemek üzere otuz güne kadar süre aşımında her bir gün için bu tutarın binde beşi, otuz günden sonraki süre aşımında her bir gün için süresinde ödenmeyen tutarın yüzde biri oranında,”

“f) 11 inci maddesinin dördüncü fıkrasına aykırı hareket edenlere, perakende işletmelerden haksız olarak tahsil edilen tutarın iki katı; beşinci fıkrasına aykırı hareket edenlere ise ortak giderlerin karşılanmasında kullanılmayan ortak gelir tutarında,

g) 11 inci maddesinin altıncı fıkrasında belirtilen ortak gelir ve gider raporunu usulüne uygun hazırlamayanlara veya perakende işletmelere göndermeyenlere, alışveriş merkezindeki her bir perakende işletme için yirmi bin Türk lirası,”

“(5) Bu maddenin birinci fıkrasının (a), (c), (ç), (g), (ı), (i), (j) ve (k) bentlerinde belirtilen idari para cezalarının verilmesini gerektirir aykırılığın bir takvim yılı içinde tekrarı hâlinde, her bir tekrar için bir önceki cezanın iki katı idari para cezası uygulanır. Bu hüküm nispi idari para cezaları hakkında uygulanmaz.”

(Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat Koçer ve 155 Milletvekilinin Teklifi)

“(7) Bu maddede belirtilen idari para cezalarının bir takvim yılına ilişkin toplam tutarı; işletmenin küçük ölçekli olması durumunda beş milyon Türk lirasından, orta ölçekli olması durumunda elli milyon Türk lirasından, büyük ölçekli olması durumunda iki yüz elli milyon Türk lirasından fazla olamaz. Bu tutar, her yıl, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında, takvim yılı başından geçerli olmak üzere artırılır.”

MADDE 18- 6585 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girmesinden önce reklam, pazarlama ve danışmanlık gibi giderler için alışveriş merkezindeki perakende işletmelerden katılım payı talep edilebilmesine imkân sağlayan ve bu maddenin yayımı tarihinden önce kurulan sözleşme hükümleri, sözleşme süresince geçerlidir. Ancak, sözleşme süresinin sona ermesinden önce veya sonra sözleşmenin yenilenmesi ya da süresinin uzatılmış sayılması hallerinde söz konusu giderler için katılım payı tahsil edilemez.

(2) Birinci fıkrada kapsamındaki sözleşmelerde yönetim giderinin alt kalemleri ayrıca belirtilmedikçe perakende işletmelerden yönetim gideri olarak yalnızca alışveriş merkezinde fiilen çalışan bordrolu yönetim personelinin göreviyle ilgili giderler için katılım payı tahsil edilebilir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralar kapsamında perakende işletmelerce ödenmesi gereken katılım payları, bu işletmelerin satış alanlarının alışveriş merkezinin satış alanına oranlanmasıyla hesaplanır.”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“(7) Bu maddede belirtilen idari para cezalarının bir takvim yılına ilişkin toplam tutarı; işletmenin küçük ölçekli olması durumunda beş milyon Türk lirasından, orta ölçekli olması durumunda elli milyon Türk lirasından, büyük ölçekli olması durumunda iki yüz elli milyon Türk lirasından fazla olamaz. Bu tutar, her yıl, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında, takvim yılı başından geçerli olmak üzere artırılır.”

MADDE 17- 6585 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3 - (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girmesinden önce reklam, pazarlama ve danışmanlık gibi giderler için alışveriş merkezindeki perakende işletmelerden katılım payı talep edilebilmesine imkân sağlayan ve bu maddenin yayımı tarihinden önce kurulan sözleşme hükümleri, sözleşme süresince geçerlidir. Ancak, sözleşme süresinin sona ermesinden önce veya sonra sözleşmenin yenilenmesi ya da süresinin uzatılmış sayılması hallerinde söz konusu giderler için katılım payı tahsil edilemez.

(2) Birinci fıkrada kapsamındaki sözleşmelerde yönetim giderinin alt kalemleri ayrıca belirtilmedikçe perakende işletmelerden yönetim gideri olarak yalnızca alışveriş merkezinde fiilen çalışan bordrolu yönetim personelinin göreviyle ilgili giderler için katılım payı tahsil edilebilir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralar kapsamında perakende işletmelerce ödenmesi gereken katılım payları, bu işletmelerin satış alanlarının alışveriş merkezinin satış alanına oranlanmasıyla hesaplanır.”

(Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat Koçer ve 155 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 19- 3/6/2011 tarihli ve 640 sayılı Gümrük Personeli ile Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 8- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Ticaret Bakanlığında Avrupa Birliği Uzmanı ile İhracatı Geliştirme Uzmanı kadrolarını ihraz etmiş olanlardan bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu kadrolarda görev yapanlar, yurt dışında daimi görevde veya Bakanlıkta ya da başka kamu kurum ve kuruluşunda idari görevde bulunanlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 (bir) ay içinde talep etmeleri halinde durumlarına uygun Ticaret Uzmanı kadrolarına atanırlar. Atama için uygun boş kadro bulunmaması halinde söz konusu kadrolar başkaca bir işleme gerek kalmaksızın ihdas edilmiş ve Bakanlığın kadro cetvellerinin ilgili bölümüne eklenmiş sayılır. Bu maddeye göre yapılan atamalar sonucunda boşalan Avrupa Birliği Uzmanı ve İhracatı Geliştirme Uzmanı kadroları başkaca bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş ve Bakanlığın kadro cetvellerinin ilgili bölümlerinden çıkarılmış sayılır. Bu şekilde kadro unvanları değişenlerin önceki kadro unvanlarına ilişkin olarak mevzuatta yapılmış olan atıflar yeni kadro unvanlarına yapılmış sayılır. Bu madde kapsamında Ticaret Uzmanı kadrolarına atananların, Avrupa Birliği Uzman Yardımcısı, İhracatı Geliştirme Uzman Yardımcısı, Avrupa Birliği Uzmanı ve İhracatı Geliştirme Uzmanı kadrolarında geçirilen hizmet süreleri, Ticaret Uzman Yardımcısı ve Ticaret Uzmanı kadrolarında geçirilmiş sayılır. Bu madde kapsamında Ticaret Uzmanı kadrolarına atananlar yeniden Avrupa Birliği Uzmanı ve İhracatı Geliştirme Uzmanı kadrolarına atanamazlar.”

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 18- 3/6/2011 tarihli ve 640 sayılı Gümrük Personeli ile Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 8- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Ticaret Bakanlığında Avrupa Birliği Uzmanı ile İhracatı Geliştirme Uzmanı kadrolarını ihraz etmiş olanlardan bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla bu kadrolarda görev yapanlar, yurt dışında daimi görevde veya Ticaret Bakanlığında ya da başka kamu kurum ve kuruluşunda idari görevde bulunanlar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde talep etmeleri halinde durumlarına uygun Ticaret Uzmanı kadrolarına atanırlar. Atama için uygun boş kadro bulunmaması halinde söz konusu kadrolar başkaca bir işleme gerek kalmaksızın ihdas edilmiş ve Bakanlığın kadro cetvellerinin ilgili bölümüne eklenmiş sayılır. Bu maddeye göre yapılan atamalar sonucunda boşalan Avrupa Birliği Uzmanı ve İhracatı Geliştirme Uzmanı kadroları başkaca bir işleme gerek kalmaksızın iptal edilmiş ve Ticaret Bakanlığının kadro cetvellerinin ilgili bölümlerinden çıkarılmış sayılır. Bu şekilde kadro unvanları değişenlerin önceki kadro unvanlarına ilişkin olarak mevzuatta yapılmış olan atıflar yeni kadro unvanlarına yapılmış sayılır. Bu madde kapsamında Ticaret Uzmanı kadrolarına atananların, Avrupa Birliği Uzman Yardımcısı, İhracatı Geliştirme Uzman Yardımcısı, Avrupa Birliği Uzmanı ve İhracatı Geliştirme Uzmanı kadrolarında geçirilen hizmet süreleri, Ticaret Uzman Yardımcısı ve Ticaret Uzmanı kadrolarında geçirilmiş sayılır. Bu madde kapsamında Ticaret Uzmanı kadrolarına atananlar yeniden Avrupa Birliği Uzmanı ve İhracatı Geliştirme Uzmanı kadrolarına atanamazlar.”

(Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat Koçer
ve 155 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 20- Bu Kanunun;

a) 14 üncü ve 15 inci maddeleri 1/1/2024 tarihinde,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,
yürürlüğe girer.

MADDE 21- Bu Kanun hükümlerini
Cumhurbaşkanı yürütür.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi
ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 19- Bu Kanunun;

a) 13 üncü ve 14 üncü maddeleri ile 16 ncı maddesiyle 6585 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde değişiklik yapan hükümleri 1/1/2024 tarihinde,

b) 16 ncı maddesiyle 6585 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasına eklenen (b) bendi 1/1/2024 tarihinde uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

c) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,
yürürlüğe girer.

MADDE 20- Bu Kanun hükümlerini
Cumhurbaşkanı yürütür.

TBMM Basımevi - 2023